

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

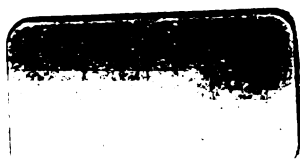
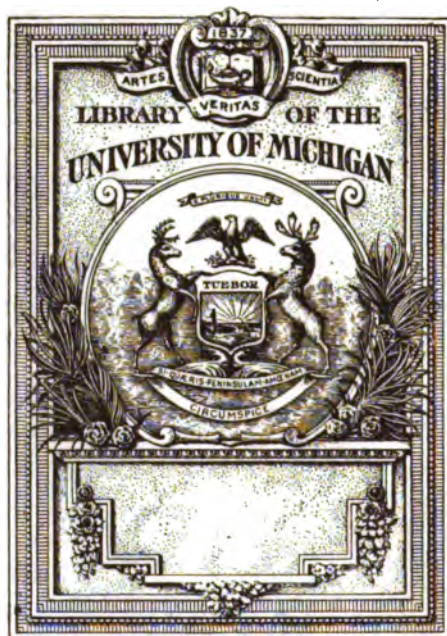
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

C 550,265

2005 n/2

51

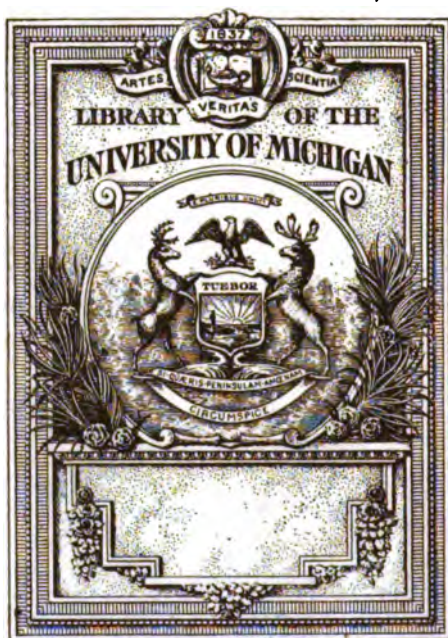
BX

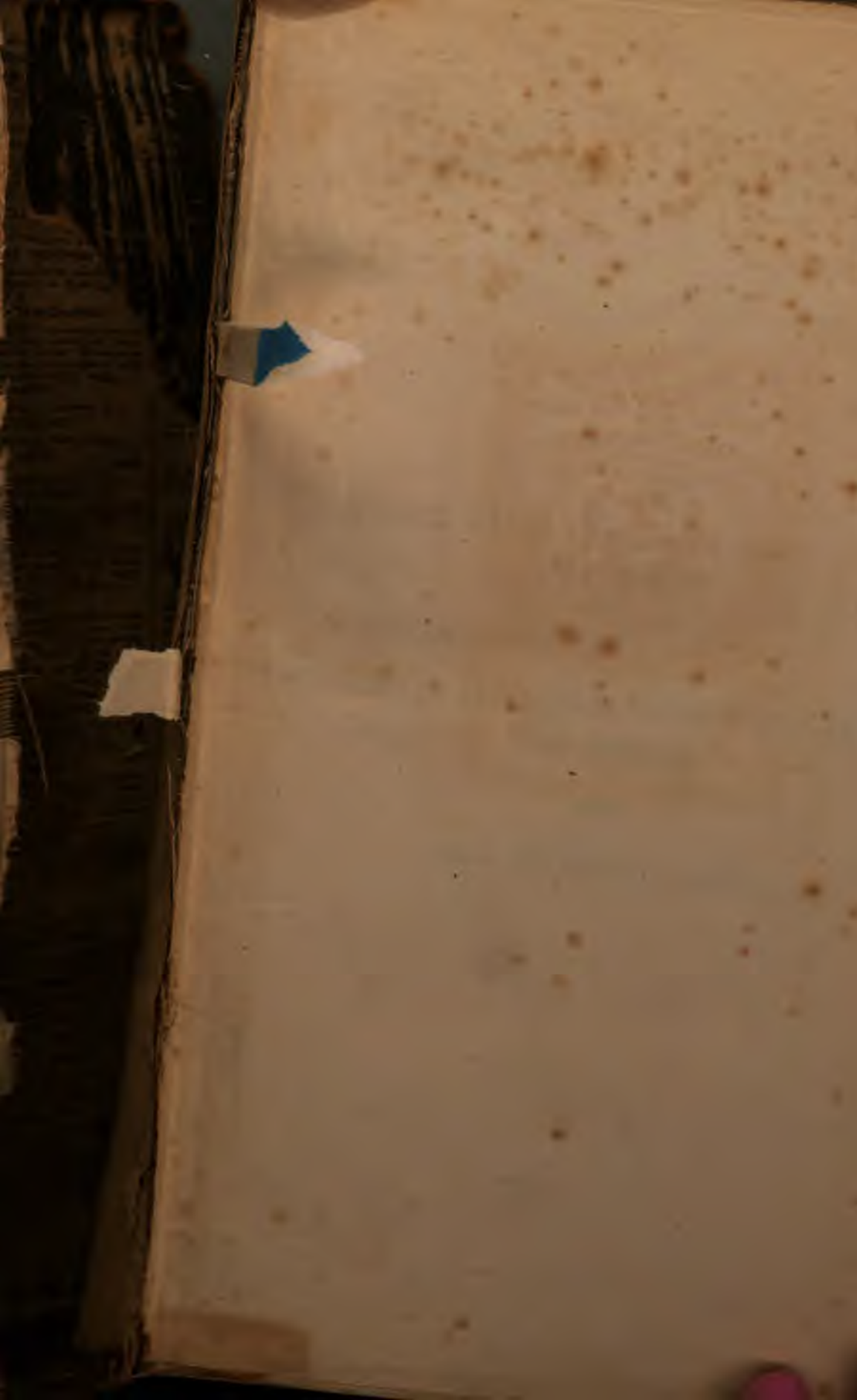
2596

A2

A3

2005 n/2

THE CHRONICLES AND MEMORIALS
OF
GREAT BRITAIN AND IRELAND
DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE
DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

ON the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an *Editio Princeps*; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

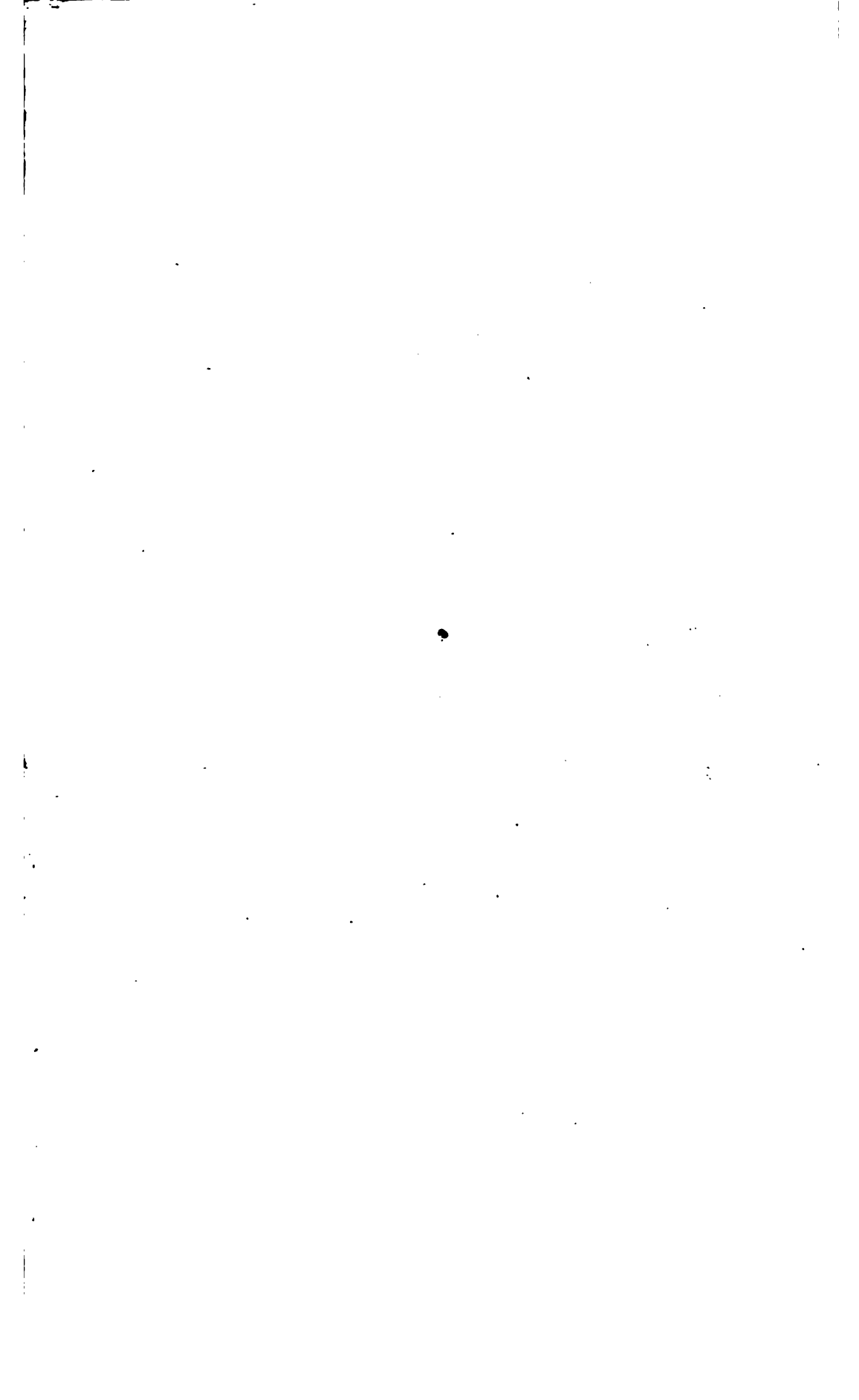
The works to be published in octavo, separately, as they were finished ; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

In compliance with the order of the Treasury, the Master of the Rolls has selected for publication for the present year such works as he considered best calculated to fill up the chasms existing in the printed materials of English history ; and of these works the present is one.

Rolls House,
December 1857.

MS. COMM. CLAUD. B. VI.

Abingdon abbey.

CHRONICON

MONASTERII DE ABINGDON.

EDITED

BY

THE REV. JOSEPH STEVENSON, M.A.,
OF UNIVERSITY COLLEGE, DURHAM, AND
VICAR OF LEIGHTON BUZZARD.

**PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S
TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.**

VOL. I.

**FROM THE FOUNDATION OF THE MONASTERY UNTIL THE
NORMAN CONQUEST.**

LONDON:
LONGMAN, BROWN, GREEN, LONGMANS, AND ROBERTS.

1858.

20

24 Feb. 19. E.H.W.

P R E F A C E

TO

THE CHRONICLE OF ABINGDON.

§ 1. THE present work has been selected for publication as presenting, within a narrow compass, materials for the history of a great subject. Not only does it abound with minute information of local interest, but, what is far more important, it exhibits a type of the monastic system as it prevailed in our own island, and gives us a standard whereby to form an estimate of its capabilities and its resources. We see how the idea was worked out and reduced into practice, for here it assumes a form, tangible, precise, and definite. An authentic record of the youth and manhood of a large Benedictine abbey is laid open to our inspection; here we may read of its sayings and doings; its thoughts, wishes, and feelings; its affections and its antipathies; its hopes and its fears. We trace the progress of its fortunes, propitious and adverse, the steps by which it gradually gained its large extent of real and personal property, and secured for itself exemption from the common law of the land.

The Chronicle of Abingdon: its general value;

a 2

6.32306

And, lastly, we may inform ourselves of the mode in which it dealt with the wide possessions and the vast influence which, through good report and evil report, it succeeded in acquiring.

its impar-
tiality;

§ 2. This narrative possesses one important recommendation, it comes before us in no questionable shape. When it was penned there existed no temptation either to suppress or to pervert the truth. It was written by a monk, within a monastery, and intended for the inspection of none but the inmates of the same establishment. No necessity had then arisen to plead for the continuance of observances which were gradually losing their hold upon the people, or to defend the wisdom of theories which daily were growing obsolete. The affections of the layman still sided with the monk; the precincts of the abbey were still holy ground;¹ and popular opinion still proclaimed that it was a holy and a wholesome deed to dedicate the best that one possessed "in pure and perpetual alms to God and the blessed ever-Virgin Mary, and the house of Abingdon and the monks there serving God for ever."

its truth-
fulness;

§ 3. As there existed no antecedent inducement to deal unfairly with the truth, so there is no internal evidence that the truth has been unfairly dealt withal. The compilers of this narrative, whoever they may have been, have executed their labour with commendable singleness of purpose. Their intention was to record the history of their own monastery, and to that object they have religiously confined themselves. Guiltless of every attempt to produce effect, and devoid of all artistic skill, they have told what they had to tell

¹ Excepting in such instances of political disorganization as described, pp. 485, 486, 493, 494.

like unpractised writers, but, like honest men, dully, but truthfully. The value of the book is materially enhanced by the absence of those very qualities which lend a charm to writings of a different character. It is satisfactory to find here, not the speculations of the theorist, nor the deductions of the philosopher, nor the dreams of the poet, nor even the carefully balanced periods of the historian, but an unvarnished narrative, strung together, to the best of his ability, by an honest compiler of materials and a truthful chronicler of events.

§ 4. The structure of the narrative is singularly ^{its scope, and sources of its in-} inartistic. The earlier portion of the work, that which ^{formation.} terminates with the Norman Conquest, may be described¹ as a transcript of the title-deeds of the monastery, arranged (professedly) in chronological order, and connected by a sketch of the circumstances under which each grant was executed. Up to this point the documentary evidence preponderates over the narrative; but after the accession of William the First, the process is reversed, charters are more sparingly introduced, and original matter becomes more prominent. The period of history embraced by the whole work may be calculated at five hundred years,² commencing with

¹ The author himself (p. 487) describes the nature of the work to which he addressed himself. It was his object, he tells us, to write a history of the lands and possessions which the early kings and queens, and their retainers, as well during the times of the Angles as the Danes, have given in pure and perpetual alms to this house of Abingdon, and confirmed the same by their charters. He further undertook to introduce, each into its

several place, the charters of the donors, whether kings or other benefactors. The same plan was to be adopted in treating of the fortunes of the monastery after the arrival of the Normans (p. 489).

² The year 632 is considered by the author as the starting-point of his history, as he tells us that the earlier portion of it, from Ceadwalla to William the Conqueror, embraces a period of 414 years (p. 487).

the foundation of the monastery, which, according to Bishop Tanner, dates from about the year 675, and ending with the accession of King Richard the First in 1189.

Documen-
tary evi-
dence,

§ 5. My remarks upon the first of those sources of information to which I have just alluded, the documentary evidence incorporated in this history, need not be extended to any length in this place, since in the Appendix to the second volume, the reader will find a chronological list of the whole of these instruments, viewed especially with reference to their authenticity. It may be sufficient for my present purpose to remark, in general terms, that we should be cautious how we pronounce against the truthfulness of a charter upon such testimony as that afforded by works like the present history. Here, as elsewhere, it is not safe to decide upon secondary evidence; and this Chronicle, as far as its charters are concerned, is nothing more. The copy, as we here have it, may possibly be carelessly transcribed; numerals and names, the principal data on which to form an estimate, may possibly be corrupted; difficulties and doubts may hence arise which would be removed on the production of the original instrument. This portion of the inquiry, however, as has already been stated, shall receive a fuller investigation hereafter.

how dealt
with by the
author.

§ 6. It becomes important for us to ascertain the degree of accuracy which the author has exhibited in dealing with these documentary materials, and this in two points: (1.) as regards their arrangement, and (2.) as regards their transcription.

(1.) Respecting their arrangement.

He has arranged them according to date, not according to subject-matter, but without any strict chronological accuracy; a rough classification under reigns being

considered sufficient for the object which he had in view. But here several grave errors have been committed. For example: he has confounded Ethelbald,¹ King of Mercia, with Ethelbald, King of Wessex, who lived a century later. Under the reign of Edward the Elder² we have a charter granted by his namesake, the Confessor. A grant executed by Ethelred,³ the brother of Alfred, is attributed to King Eadred. Other instances might be cited; but these are enough to show that the author had not studied, as carefully as he ought to have done, the historical bearing of the documents which he undertook to illustrate, and which formed the very basis of his history.

(2.) Respecting their transcription.

Fortunately we possess the means of testing the author's accuracy on this point, for the originals of several of the documents which are transcribed into the present work are still extant, probably the very instruments which he had before him. Eight⁴ of

¹ See p. 38. This mistake is the more remarkable, since in committing it the author has departed from the correct arrangement and chronology of the earlier duplicate copy of this history, which exhibits this instrument in its proper place, and under its proper date. See the note at p. 40.

² See p. 53.

³ See p. 134.

⁴ They are as follows:—

Original Charter, Augustus ii. 44, printed in the present vol. p. 149.

"	"	43,	"	"	194.
"	"	33,	"	"	200.
"	"	41,	"	"	213.
"	"	45,	"	"	227.
"	"	40,	"	"	289.
"	"	39,	"	"	340.
"	"	38,	"	"	368.
"	"	48,	"	"	388.

The last of these is excluded from the calculation, because it is a transcript of the end of the twelfth century, or possibly of the thirteenth.

these are preserved in the Cottonian Library. There are besides, in Archbishop Parker's collection of manuscripts at Cambridge, carefully executed transcripts of nine¹ others, made apparently from originals or contemporary duplicates which were extant in the reign of Queen Elizabeth, but with the fate of which we are unacquainted. Thus a comparison of these originals, or of authentic copies of originals, with the transcript as given in the Abingdon Chronicle becomes practicable in seventeen instances. This comparison has been made and the variations have been recorded. The details may be seen as specified below; but the general result is calculated to impress us with a favourable opinion of the accuracy of our copyist. Mistakes sometimes do occur, variations frequently; but they are neither more abundant nor graver than might fairly be expected under the circumstances, and it may be affirmed that in general the transcriber has dealt honestly and conscientiously with his records.

No remarks are necessary in this place respecting

¹ These transcripts are as under:—

MS. CCC. Camb. CXL. No. 100, p. 171, printed in the present vol. p. 60.

"	"	88, p. 139,	"	"	79.
"	"	94, p. 155,	"	"	151.
"	"	90, p. 145,	"	"	162.
"	"	91, p. 147,	"	"	175.
"	"	96, p. 161,	"	"	197.
"	"	98, p. 167,	"	"	323.
"	"	99, p. 169,	"	"	373.
"	"	101, p. 175,	"	"	388.

These transcripts, executed in a bold and distinct hand, and with great care, were made by Robert Talbot (misnamed Henry by Nasmith, Catal. MSS. C.C.C. pp. 126, 128, who here follows Wanley, Catal. Codd. Anglo-Saxon. p. 150), who was prebendary of Norwich from A.D. 1547 to 1558. (Hardy's *Le Neve*, 11, 497.) Talbot states upon more than one occasion that he obtained the originals from Dr. Owen, a physician (pp. 151, 162, 197, 323, 388.) He seems to have employed himself in illustrating that portion of the *Itinerary of Antoninus* which relates to Britain. See MSS. Parker, Cl. p. 145 and CCCLXXIX. No. 7.

the documents which are of a date subsequent to the Norman invasion.

§ 7. The information afforded by these documents is no less varied than important. They supply details for which we should search in vain among the pages of the professed historian. For instance, they illustrate the ecclesiastical and political history and institutions of the kingdom; the social condition of the people; the progress of agriculture; the tenure and descent of property, real and personal; the development and operation of the law; the growth of the constitution; and the relative position of the king and his nobility, and of both in regard to the commons. Upon all these topics, and many others, they afford hints, brief and incidental indeed, but from that very circumstance all the more trustworthy, and assuredly too precious to be neglected by those who aim at understanding the early history of their own country.

§ 8. For the local information which they supply and local. these instruments are especially valuable, and they will yield a rich harvest of authentic information to the topographer and county historian. It was customary to embody into the charter, if it conveyed landed property, a description of the property so granted, the limits of which were marked out by metes and boundaries with such precision as to admit of a ready identification at a future period. For the purpose of affording a greater facility of description, by the introduction of local names, these boundaries were for the most part drawn up in Saxon, although the body of the document were in Latin. They mark out the land so granted by certain well-known objects, whether natural or artificial, thus supplying a copious vocabulary of the most remarkable objects in the peculiar locality to which they relate.

Charters,
how se-
lected by
Kemble.

§ 9. By far the larger portion of such of these documents as relate to the ante-Norman period of our history was printed some few years ago by that accomplished antiquarian the late J. M. Kemble, in his *Collection of Anglo-Saxon Charters*.¹ While I bear willing and hearty testimony to the value of this work, I cannot but add that the republication of such of these documents as relate to the history of Abingdon is highly desirable. Mr. Kemble dealt with his subject rather as a philologist than as an historian, and was concerned with it as it affected language more than as it influenced history. Where more than a single copy of a charter existed, he thought that he was justified in framing for himself a text gleaned from these several sources, without enabling his reader to separate the variations of diction and spelling derived from each. Thus his text is an eclectic text, such possibly as is found in no single manuscript. And more than this, it is partly conjectural; for having decided, upon philological grounds, what ought to have been the orthography at any given period, he reduced the whole style of these various documents to this one uniform standard.

Objections
to that
system.

§ 10. If any one were authorized to adopt this method of dealing with such obscure materials as are the bulk of the *Anglo-Saxon Charters*, that individual was Mr. Kemble; for his familiar acquaintance with the language and literature of our Teutonic forefathers invested with no light authority any conclusions at which he might arrive. But here we do not want conclusions. What we want, in such publications as these, is materials from which to draw conclusions. We ask to have the opportunity of consulting the

¹ "*Codex Diplomaticus Ævi Saxonici, opera Johannis M. Kemble,*" 6 vols. 8vo. Lond. 1839-1848.

documents as they stand, even if it be at the expense of those inconveniences of a grave nature¹ by which Mr. Kemble tells us we shall be encountered "in printing the copies as they are given in chartularies," such as the Abingdon Chronicle.

§ 11. In this publication a different system has been adopted; and one which in the present condition of our knowledge, both as regards philology and diplomatics, presents greater advantages. It leaves untouched the unity and integrity of the document, and at the same time secures to the reader the means of ascertaining the source whence each variety of diction and spelling has been derived. The text is given from that manuscript which appears to be most trustworthy on the whole; and the various readings, from whatever authorities derived, are added at the bottom of the page.

§ 12. I am now led to make a few remarks upon the purely narrative portion of the work, from which, in fact, it derives its claim to be regarded as an historical production. As might naturally be expected, this is for the most part a record of the fortunes of the Monastery of Abingdon, but not exclusively so,

¹ They are thus enumerated:—"First, we should have been met by a repulsive mode of spelling, or rather with various and inconsistent modes of spelling, bearing no resemblance to that of the periods to which the documents belong; next, where two or more copies were used for the settlement of a text, we must have admitted inconsistent modes of spelling into one and the same document."—See *Cod. Diplom. Introduction* to vol. I. pp.

cxiv. cxv. But "various and inconsistent modes of spelling" do continually occur, even in those charters which have been reduced by Mr. Kemble into "one consistent form." Thus, in Ch. xxvii. we have Eadric and Aedric: in xxxii. Aethelred and Aethilred: in xxxvii. Uuythred and Uuithred; Kinigytha, Kynigytha, and Kinygitha: in xl. Uuigtred and Uuihtred: and so in nearly every page throughout the work.

for, interspersed therewith, we have much interesting information connected with the general affairs of the kingdom. The earlier portion is wanting, the manuscript being unfortunately mutilated at the beginning, but it commences with an account of the introduction of Christianity into Britain by the instrumentality of Faganus and Duvianus and the conversion of King Lucius. The way is thus paved for the arrival of the Irish monk Abbennus, to whom the King of the Britons made a grant of the larger portion of Berkshire, whereupon he founded a monastery called after his own name, the "Mount of Abbennus," or Abingdon.

and the
Saxon and
Norman
periods.

§ 13. The arrival of the Saxons introduces us to Ceadwalla, whose conversion, journey to Rome, and death are then described. The accession of Ina next follows, with whom commences the series of charters, to which reference has already been made. The history of the other Saxon kings up to that of Edward the Confessor is touched upon in succession, sometimes more passingly, sometimes more fully, as occasion was afforded by the extent or the paucity of their gifts to the monastery. Connected with this is interwoven the biography of the successive abbots, more especially of Ethelwold, the great protector and ornament of the foundation, whose history is introduced at some length, but so confusedly as to be unintelligible, and to make it necessary to print in a connected form the original narrative from which these selections have been made.¹ As we draw near

¹ It is printed, for the first time, in the Appendix to the second volume, from the unique manuscript in the Imperial Library at Paris. The same extracts as those given in the text, and in a form

equally fragmentary and unsatisfactory, are embodied in a copy of the Chronicle of Florence of Worcester in the Lambeth Library. See Wharton's *Anglia Sacra*, i., 164, 165.

the period of the Norman Conquest these biographical sketches increase in extent and interest; after that event, it is from them that the narrative derives its chief value.¹ On the accession of William the Conqueror a new leaf is turned in the history of the monastery, and from this point its ascendancy was on the wane. Gifts of lands and privileges cease, and the abbot and brethren have enough to do to hold their own. The history becomes the record, on the one hand, of the assaults to which they were exposed by their aggressive feudal neighbours, and on the other, of the measures which they adopted to protect themselves from this spoliation. It concludes with the accession of Richard the First to the throne, an event from which they appear to have anticipated favourable results.

§ 14. The author's style, though not exempt from barbarous words, and a faulty construction, is upon the whole somewhat in advance of that of the generality of the writers of his own period. He shows an acquaintance with Ovid, Seneca, Juvenal, and Virgil, and by the phraseology which he employs he gives us to understand that he had read the classical writers² with some degree of care. He had at his command the earlier chronicles³ of his monastery, and they

The author's style, authorities, and candour.

¹ Before the Norman Conquest the incidents which are related with the greatest detail have reference to Rethun, Ethelwold, Siward, Ethelstan, Sparhafoc, and Orderic; and after that event by Athelhelm, Rainald, Faricius, Vincentius, Ingulfus, Walchelin, Roger, and Alfred.

² See the Index. I have not succeeded in ascertaining the source whence he derived the couplet,—

"Qui, tentans partes Cnutonis fundere bello,

Multorum mentes conscivit ferre juvamen."

It is apparently adapted from some early authority; but, if original, it affords a satisfactory instance of the writer's command of language.

³ As at pp. 120; 443. Yet he does not seem to have called into requisition two sources of information with which, as an inmate

doubtless furnished him with much of his knowledge of events anterior to his own age. He has the candour to admit his ignorance¹ of some incidents respecting which he would gladly have been communicative; and he retains our confidence by remarking, that under such circumstances it is the duty of an historian to be silent.²

The work
in two
forms.

§ 15. Two copies of the "*Historia Monasterii de Abingdon*" are extant; both are deposited in the Cottonian Library in the British Museum (Claud. B. vi., and Claud. C. ix.), both written in double columns upon vellum, in folio, and of the thirteenth century. The second of these (Claud. C. ix.) is the earlier in date by about half a century, and contains what may be styled the first edition of the work. A specimen from one of its pages is to be seen opposite the title-page of the second volume; and a corresponding illustration from the handwriting of Claud. B. vi. will be found in this volume. The entire work was afterwards revised, and in many parts rearranged and rewritten, and in its improved form transcribed into the second of the manuscripts to which we have referred. A comparison of the two narratives show that both of them derived their materials from a common source. In various respects the earlier text is much more compressed than the latter, long passages having been added on the revision of the work; yet, sometimes the reverse

of Abingdon, he must have been familiar; namely, the copy of the Saxon Chronicle (Tiberius, n. i.), known as the *Chronicon Abben-donis* (see Hardy's Introduction to Petrie's *Monumenta*, § 177), and the copy of the *Annals of Florence of Worcester*, already referred to (§ 13. note¹.)

¹ Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati,

quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam, p. 120.

² Qua de re utilius pariter et honestius fore dijudicavimus super hujusmodi desolatione ad præsens sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari, p. 120.

is the case. In Claud. B. vi. many charters have been inserted, and in some instances others are given in a more perfect state than they are to be found in Claud. C. ix. In this latter manuscript the Saxon boundaries are omitted in the body of the charter (while they occur in their proper place in Claud. B. vi.), but they are thrown together at the end of the volume. The names of the witnesses in the first instance were generally abbreviated in number, sometimes entirely omitted; while, on the revision of the work, this defect was carefully supplied from the original documents.

In the second portion, from the year 1066 to the death of Abbot Roger, the two manuscripts correspond more closely than they did throughout the first division of the work. Here, upon a comparison of the texts, we have to remark two short additions derived from Claud. C. ix., and a few omissions and transpositions.

§ 16. The text adopted in the present edition is that of the revised and improved copy (Claud. B. vi.), appended to which are given, at the bottom of the page, such various readings as have been derived from a collation with Claud. C. ix. Where this second copy furnishes matter which does not occur in the former manuscript, this additional material has been carried into the text, and is distinguished by being printed within brackets. It will be seen at the first glance that in the Saxon Charters several grammatical blunders present themselves; the reader must not be startled either by noticing their frequent occurrence, or that they pass unchallenged. They are harmless from their very obtrusiveness, for they provoke detection. In the narrative portions of the work this rule has been slightly modified; so far, that is to say, as to admit of the correction of a few obvious mistakes, either by way of suggestion in a foot note, or by insert-

The text,
how
formed.

ing the true reading, furnished by the second copy, into the text, and throwing the faulty one to the bottom of the page. Yet this has never been done without notice being given. Many conjectural emendations will doubtless present themselves to the reader of this history; but it forms no part of the duty of an editor to obtrude upon the public those which have occurred to himself.

§ 17. It has been already stated that these two¹ manuscripts are deposited in the Cottonian Library. One of them (Claud. B. vi.) was known to Camden as early as 1607; for in the edition of his "Britannia" published in that year are given a few extracts² from a "Vetus Liber Abbendonensis," which correspond with this manuscript. These passages do not occur in the earlier editions. That it was at that time in the possession of Sir Robert, the founder of the library, is probable; that he had added it to his invaluable collection before his death, in 1631, is clear, as some directions to the binder, written by him upon one of the fly-leaves, are still extant. While in his custody it was well known to Ussher, Dodsworth, Dewes, and other antiquaries of that period. The earliest distinct notice of the second text (Claud. C. ix.) is supplied by some extracts³

¹ No other copies are known to be, or to have been, in existence. Dugdale, indeed, in his *Monasticon* (iii. 37. ed. Ellis,) gives the account of the foundation of the Monastery of Burton-upon-Trent (verbally the same with the passage at p. 411 of this volume), with the intimation that he had it "ex libro MS. Abbendonensi quondam penes . . . baronem de Fenton," which might seem to imply the existence of a second copy; but the reference to the

folio of this Fenton manuscript, whatever that designation may mean, shows that it is identical with Claud. B. vi.

² These passages relate to the descriptions of Abingdon (p. 3 of the present volume) and Seouchesham (p. 6.)

³ See Tanner's *Notitia*, p. 11, note (*), quoting, as from this source, the passage "Mons Abbendonis ad septentrionalem," &c., which occurs only in this second copy. See the present volume, p. 1, note (').

made from it by Brian Twyne, an Oxford antiquary, who died in 1644.¹

§ 18. In the formation of the Index of Places con- The Index.
siderable difficulty has been experienced in arriving at a conclusion as to the admissibility of a large proportion of the local names mentioned in the Saxon boundaries. Are they Proper, or only Descriptive? But in deciding this question, it has been my wish to err rather on the side of unnecessary comprehension than of unjust exclusion.

§ 19. And lastly, I have to tender my grateful Conclusion.
thanks to the Rev. T. B. Wilkinson and the Rev. J. Fenwick, Fellows of Corpus Christi College, Cambridge, for the facilities which, through their kindness, and at some considerable inconvenience to themselves, I enjoyed while collating the transcript of the Abingdon charters bequeathed to the Library of that College by Archbishop Parker.

JOSEPH STEVENSON.

8th December 1857.

¹ Wood's *Athenæ*, iii. 108, ed. Bliss.

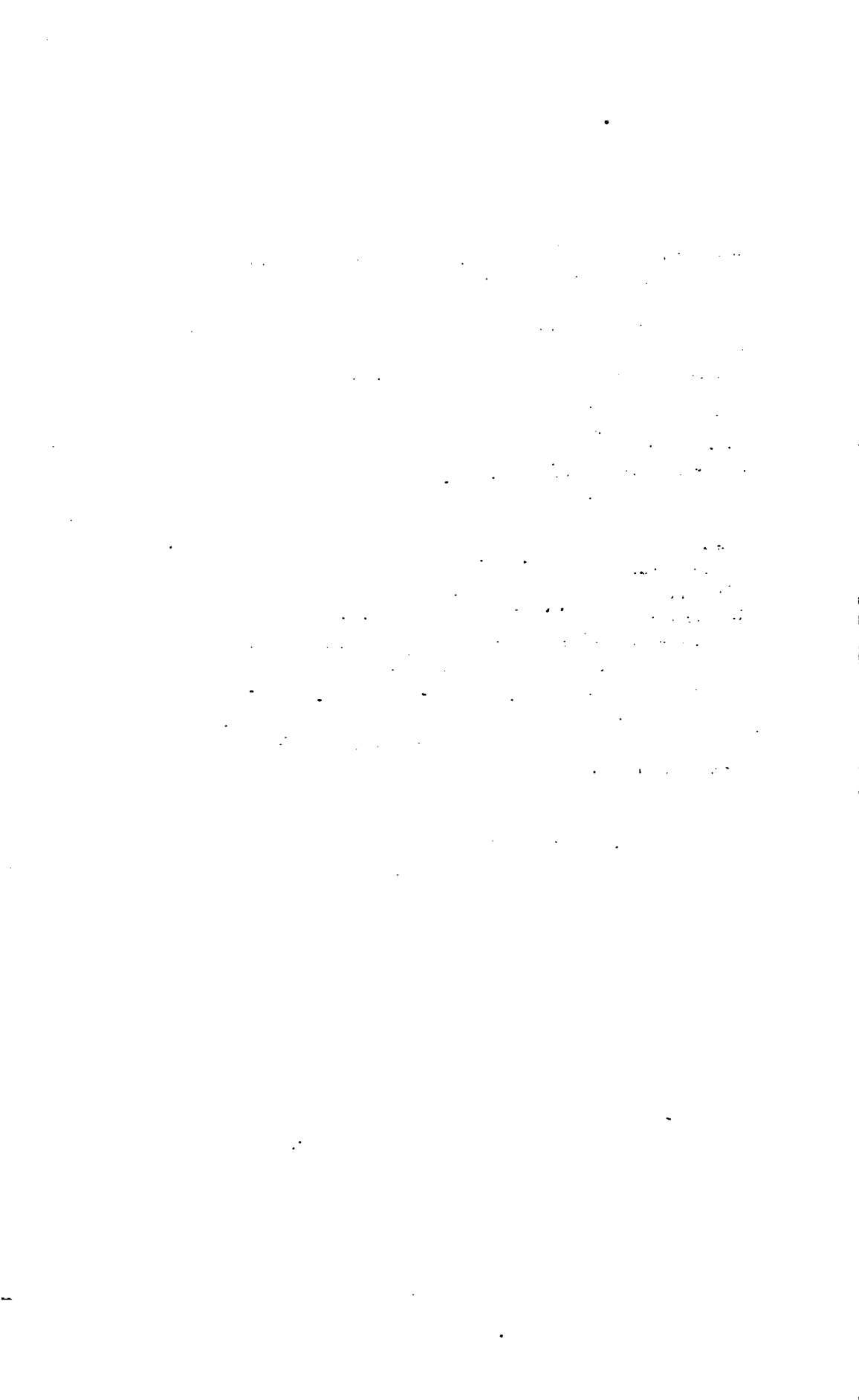

TABLE OF CONTENTS.

LIBER PRIMUS.

	PAGE
.	
V. Per quantum Tempus duravit Christianitas in Britannia postquam Lucius Rex suscepit Christianitatem	2
VI. De Adventu Saxonum in Britanniam	3
.	
Epitaphium Regis Cedwallæ	5
IX. Descriptio Villæ Seuekesham, postea Abben- doniam appellatæ	6
XII. De Inventione Nigræ Crucis	7
XIII. De Morte Cedwallæ, et Ina Rege	9
XIV. Carta Inæ Regis	9
Carta Ini Regis	11
Alia Carta Ini Regis	12
XV. Testamentum Heani, antequam Abbas effice- retur	13
XVI. De Donatione Villæ quæ appellatur Suttun	14
XVII. Qualiter Rex Ina Romam petiit et ibi obiit	14
Metæ de Gosige	15
XVIII. De Brihtrico Rege Westsaxonum	15
XIX. Carta Brihtrici Regis	16
XX. De Morte Offæ Regis Merciorum, et Succes- sione Kenulfi	18
XXI. De Sororibus Kenulfi	18
XXII. De Temporibus Rethuni Episcopi et Abbatis	21
Carta Kenulfi Regis	24
XXIII. Privilegium Kenulfi	25
XXIV. De Brihtrico Rege West-Saxonum	27
XXV. Carta Brihtrici de Hisseburna	28

	PAGE
XXVI. De Morte Kenulfi Regis	29
XXVII. Carta Bertulfi Regis	29
XXVIII.	31
XXIX. Carta Regis Barthulfi	31
Testes	32
XXX. De Morte Brihtrici Regis Westsaxonum .	32
XXXI. Carta Egbrichti Regis Westsaxonum de Mercham	33
XXXII. De Morte Egbrichti Regis	35
XXXIII. Quomodo Athelwlfus Rex dedit Decimam Partem Regni sui Ecclesiis	36
De Adventu Danorum in Angliam .	37
XXXIV. De Morte Adelwlfi Regis, et quomodo Athelbaldus, Filius ejus, confirmavit Ecclesiæ Abbendonæ omnes Donationes Cissæ, et Cedwallæ, et Inæ	38
XXXV. Carta Athelbaldi, Regis West Saxonum, de Wachencsfeld	38
XXXVI.	40
XXXVII. Carta Adelredi, Regis, de Witthenham .	41
XXXVIII. De Lakinge	42
XXXIX. Carta Adelswith, Reginæ, de Lakinge .	42
Metæ xv. Manentium ad Lakinge .	43
XL. De Feornberga	44
Carta Elfredæ, Reginæ, de Ferberga .	44
XLI. De Adventu Danorum in Angliam et Destructione de Abbendonia	46
XLII. Quomodo Imago Danos expulit de Re- fectorio	47
XLIII. De alio Miraculo	48
XLIV. De Remedificatione Abbendonæ	49
XLV. Carta Alfredi Regis West-Saxonum de Appelford	51
Metæ de Appelford	52
XLVI. De Morte Alfredi Regis West-Saxonum et Successione Edwardi Filii sui . . .	52
XLVII. Carta Regis Edwardi de Seuenhamtun .	53
Metæ de Seuenhamtun	54
XLVIII. Quomodo Rex dedit Athelhuniflo Hord- wella	56

	PAGE
XLIX. Carta Regis Edwardi de Hordwella	56
Metæ de Hordwella	57
L. De Morte Edwardi Regis et Successione Adel- stani Filii sui	59
LL. Carta Athelstani Regis de Dumeltuna	60
Metæ de Dumeltuna	62
Testes	63
LIII. Carta Regis Athelstani de Xalingeforda	64
De metis Scaringaford	65
Carta Regis Athelstani de Swinford	66
Carta Regis Athelstani de Sanford	68
Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna	69
Carta Athelstani Senatoris de Offentuna	70
Metæ de Offentuna	70
Adelstanus Rex dedit Alfrico Ministro suo Wache- nesfeld	72
Carta Regis Adelstani de Wachenefeld	73
Metæ de Wachenefeld	74
Testes	75
Metæ de Bultheswrthe	77
Carta Athelstani de Ferberga	79
Metæ de Fernbeorgan	80
De Cealhgræfan, quomodo Adelstanus Rex dedit Eal- dredō Ministro suo	82
Carta Regis Adelstani de Chelegrave	83
Metæ de Chelegrave	83
Testes	84
Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwoldingtun	85
Carta Regis Athelstani de Beorthwoldingtun	85
Metæ de Beohtwoldingtune	86
De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ, Athelstano Regi Angliæ	88
De Morte Athelstani Regis	88
Carta Eadmundi Regis de Culaham	91
Carta Regis Edmundi de Culeham	92
Metæ de Culeham	93

¹ At this point the numerals cease in the Cotton. MS., Claud. B. vi.

	PAGE
Dedit Rex Eadmundus Wulfrico ministro suo Gareford	93
Carta Regis Eadmundi de Gareford	93
Metæ	95
De Wealtham, quomodo data erat	96
Carta Regis Eadmundi de Wealtham	96
Metæ de Wealtham	98
Testes	98
De Earmundeslei et Appeltun	99
Carta Regis Eadmundi de Ermundesleia	100
Metæ de Ermundesleia	101
Testes	102
De Lechamsteda, quomodo data erat	103
Carta Regis Eadmundi de Lechamstede	103
Metæ de Lechamstede	104
De Linford, quomodo data erat	106
Carta Regis Edmundi de Linford	106
Metæ de Linford	107
Testes	108
De Bleobirg, quomodo Eadmundus Rex dedit	109
Carta Regis Eadmundi de Bleobirg	109
Metæ de Bleoburig	111
Testes	112
Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et Swileie	113
Carta Regis Eadmundi de Winkfeld et Swinlea	114
Metæ de Winkefeld et de Swinleia	115
Testes	116
De Brinniggetuna, quomodo data est	117
Carta Regis Edmundi de Brinniggetune	117
Metæ de Brynnigtune	118
Testes	118
De Morte Edmundi Regis et Successione Edredi Fra-	
tris sui	119

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

INCIPIT LIBER SECUNDUS.

	PAGE
De tertia Reparatione Domus Abbdoniae	121
De Sancto Adelwoldo	121
Qualiter eum cepit diligere Rex Edredus	123
De Ælfstano Monacho	128
De Ædmero Puero	128
De Osgaro Monacho	129
De Hydromello	130
De Eadgiva Regina	130
Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Stanmere	131
Carta Regis Edredi de Stanmere	131
Metæ de Stanmere	132
Quomodo Rex Edredus dedit Athelwulfo Wittenham	134
Carta Regis de Wittenham	134
Metæ	135
De Dencheswrthe	136
Carta de Dencheswrthe	136
Metæ	137
Edredus dedit Cuthredo Ministro suo Bedelakinges	139
Carta de Bedelakinges	139
Testes	140
Edredus dedit Eadrico Wasingetune	141
Carta de Wasingetune	141
Metæ de Wasingetune	143
De Welliford, quomodo Rex Eadredus dedit Wulfrico	145
Carta Regis de Welliford	145
Metæ de Welliford	146
Testes	147
De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit	149
Carta Regis Eadredi de Escesbeurh	149
Testes	150
De Chiuelea, quomodo data erat Wulfrico	151
Carta Regis Edredi de Chiuelea	151
Metæ de Chivaleia	152
Testes	154
De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis Eadredi	155

	PAGE
Carta Regis de Cusanricge	156
Metæ	156
Testes	157
Quomodo Rex Eadredus dedit Alfeo Ministro suo	
Cumtune	157
Carta Regis Eadredi de Cumtune	158
Metæ	158
Testes	159
Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Ministro suo	
Boxora	159
Carta Regis Eadri de Boxora	160
Metæ	160
Testes	161
Quomodo Rex Eadredus dedit Beorcham Ælfwino	
Ministro suo	162
Carta Regis Eadredi de Beorcham	162
Metæ	163
Testes	164
Quomodo Rex Edredus dedit Alfgaro, Ministro suo,	
Weonfeld	165
Carta Regis Edredi de Weonfelde	165
Metæ de Weonfeld	166
Testes	166
De Morte Edredi Regis	167
De Eduuio Rege	168
Privilegium Edwii Regis de Villa Abbendonæ, et de	
Abbate eligendo de propria Congregatione	169
Carta Regis Edwi de Abbendune	175
Metæ	177
Quomodo Rex ecclesiam dedit de Hengestes ige	179
Carta Regis Edwi de Hengstessie	179
Metæ de Hengestes ige	180
De nemore quod dedit Rex Edwius Ecclesiæ Abben-	
donæ	182
Carta Regis Edwi de Hæfochrycg	183
Metæ	183
Testes	184
Quomodo Rex Edwius dedit Ecclesiæ Gainge	186
Carta Regis Edwi de Gainge	186
De Henneritha, quomodo data erat	189

CONTENTS.

XXV

	PAGE
Carta	189
Metæ de Hannerithe	190
Quomodo Rex Eduuius dedit Buthnotho Tadmertuna	191
Carta Regis Edwi de Tadmertuna	191
Metæ	192
Testes	193
De quinque Cassatis in Taddemertune	194
Carta Regis Edwi de quinque Cassatis in Tademertun	194
Metæ de Tadmertun	195
Testes	196
Quomodo Rex Edwius dedit Beornodo v. Cassatos in Tademertun	197
Carta Regis Eduuii de v. Cassatis in Tademertuna .	197
Metæ de Terra de Tadmertun quæ dedit minis- tro suo	198
Testes	199
Quomodo Rex Eduuius dedit Alfrico Comiti Cuthesdune	200
Carta Regis Edwii de Cuthenesdune, quomodo dedit Comiti	200
Metæ de Cuthenesdune	201
Quomodo Rex Edwius dedit Alfric Hannic xx. Cas- satorum	203
Carta Regis Eduuii de Hannic	204
Metæ de Hannige	205
Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Welliford xxii. Cassatorum	207
Carta Regis Eadwi xxii. Cassatorum in Welliforda .	207
Metæ de Welliford	208
Quomodo Edwius Rex dedit Alfsio Bennaham xxv. Cassatorum	210
Carta Regis Eduui de Bennaham	210
Metæ de Bennaham	211
Testes	212
Quomodo Rex Eduuius dedit Ælfuino Middletun xv. Cassatorum	212
Carta Regis Eduuii de Middeltuna	213
Metæ	214
Testes	214
Quomodo Edwius Rex dedit Brihtelmo Kenitune .	215
Carta Regis Edwii de Kenitune	216
Metæ	216

	PAGE
Carta Regis Edwii de Baenwurthe	219
Metæ	219
Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Pirianford xvi.	
Cassatorum	222
Carta Regis Edwii de Pirianford	222
Metæ	223
Testes	223
Quomodo Rex Eduuius dedit Alfero Wilmanlehtunno	224
Carta Regis Eduui de Wilmaleahtun	224
Metæ de Wilmanlehtun	225
Quomodo Rex Edwius dedit Edmundo Anningadune .	227
Carta Regis Edwii de Anningedune	227
Metæ	228
Quomodo Eduuius Rex dedit Eadrico Peadenwurthe .	229
Carta Regis Eadwii de Pedanwrthe	230
Quomodo Rex Edwius dedit Athelnotho Fifhide .	232
Carta Regis Edwii de Fifhide	232
Metæ	233
Quomodo Rex Edwius dedit Brihthelmo Stoue v. Cas-	
satorum	234
Quomodo rex dedit Eadrico Pedanwyrthe	234
Carta Regis Edwii de Pedanwurthe	235
Metæ de Pedanwurthe	235
Testes	236
Quomodo Rex Edwius dedit Wlfrico Cheorletun .	237
Carta Regis Edwii	237
Testes	237
Quomodo Rex Edwius dedit Alfrio xx. Cassatos .	238
Carta Regis Edwi de xx. Cassatis	239
Metæ	240
Quomodo Rex Edgarus dedit Alfeo Bochlande . .	242
Carta Regis Edgari de Bochelande	242
Metæ	243
Quo Anno dedit Rex Edwius Edrico Wurthe . .	245
Carta Regis Edwi de Wrthe	245
Metæ	246
Rex Edwius dedit Eadwoldo Draitun x. Mansarum .	247
Carta Regis Edwi de Draituna	247
Metæ de Draitona	248
Rex Edwius dedit Cinlaf Venator Escemier iii.	249
Cassatorum	249

	PAGE
Quomodo Rex Eduuius dedit Kinrico duorum Cassa- torum	249
Carta Regis Eduuii de Cern	250
Metæ	250
Quomodo Rex Edwius Wlfrico Dencheswrthe	251
Carta Regis Edwii de Dencheswrthe	252
Metæ de Dencheswrthe	253
De Morte Edwii Regis	254
De Privilegio et Cartis Edgari Regis	255
Privilegium Edgari Regis	256
Metæ de Gainge	259
Metæ de Gosie	259
Metæ de Wrthe	260
Metæ de Ermundesleia	260
Carta Regis Edgari de Mercham	264
Metæ	265
Metæ de Leia	266
Carta Regis Edgari de Cumenora	267
Metæ	268
Quomodo Wiham, Seuecurt, Henstesheie, Etun, fuerunt Membra de Cumenora	270
Metæ de Eatun	270
Carta Regis Edgari de xx. Hidis in Draitun	270
Metæ	271
Testes	272
Carta Regis Edgari de Hannie xx. cassatarum	273
Metæ de Hannige	274
De Ora	276
Carta Regis Edgari de Ora x. Cassatarum	276
Metæ	277
Carta Regis Edgari de Bedene	279
Testes	280
De Dencheswrthe	281
Carta Regis Edgari de Denchesuurthe	281
Testes	282
Carta Regis Edgari de Spersholt x. Cassatarum	283
Metæ	284
Testes	285
Carta Regis Edgari de Estune	286
Metæ	287

	PAGE
Carta Regis Edgari de Æskeburi	289
Carta Regis Edgari de Wissele	292
Testes	293
Carta Regis Edgari de Licchelade	294
Metæ	295
Carta Regis Edgari de Hamstede	297
Metæ	298
Testes	298
Carta Regis Edgari de vii. Cassatis de Kingestune	299
Carta Regis Edgari de Bragenfelda	300
Carta Regis Hedgari de Hocanedisca	302
Metæ	302
Carta Regis Edgari de Æthedingetun	303
Testes	304
Carta Regis Edgari de Mordune	305
Metæ	306
Testes	307
Carta Edgari Regis de Dudintun	308
Metæ	309
De Boxora	210
Carta Edgari Regis de Boxora	311
Metæ	312
Testes	312
Carta Regis Edgari de Bedewinde	314
Metæ	315
Testes	316
De Hysseburna	317
Carta Regis Edgari de Hisseburna	317
Metæ	318
Carta Regis Edgari de Suthamtunc	321
De Fifhida	323
Carta Regis Edgari de Fifhida	323
Metæ	324
Testes	325
Carta Regis Edgari de Esthalla	327
Metæ	328
Testes	328
Carta Edgari Regis de Tribus Ildis in Hennerithe	329
Metæ	330
Testes	330

CONTENTS

xxix

	PAGE
De Henritha x. Mansarum	331
Carta Regis Edgari de x. Hidis in Hennerithe	331
Metæ	332
Testes	333
De Burhbecca	334
Carta Regis Edgari de Burgbeche	334
Metæ	336
Testes	336
Carta Edgari Regis de Wasingetune	337
Metæ	338
Carta Regis Edgari de Rimecunda	340
Metæ	341
Testes	342
De Sancto Adtheluuoldo	343
Oratio Sancti Adeluoldi	347
Sanctus Adewoldus factus est Episcopus ab Adgaro	
Rege	348
De Morte Edgari Regis	349
Carta Sancti Edwardi Martyris de vii. Hidis in Kingestune	349
Metæ	350
Carta Edwardi Regis de xiii. Hidis in Kingestun	352
Metæ	353
Quomodo Osgarus Abbas emit xx. Hidas in Kingestune	354
De Sidemanno Episcopo	356
De Edwino Abbate	357
De Morte Eduuini Abbatis	357
De Privilegio Adelredi Regis	358
Carta Adelredi Regis de Ernicote	370
Metæ	371
De Cyrna	373
Carta Regis Adelredi de Cerne	373
Metæ	375
Carta Regis Adelred de Mordune	377
Metæ	379
Testes	380
Metæ	382
Testes	383

	PAGE
Carta Regis Adelredi de Cheorletun	384
Testes	385
Carta Regis Adelredi de duabus Hidis in Draitun et una in Suttun.	386
Carta Regis Adelredi de duabus Mansis in Dumbel- tune	388
Metæ	390
Testes	390
Carta Regis Adelredi de Osanleia	392
Metæ	393
Carta Regis Adelredi [de] Eardulfes lea	394
Metæ	395
Testes	396
Carta Adelredi Regis	397
Metæ	399
Carta Regis Adelredi de Wittune	400
Metæ	401
Testes	402
Carta Regis Adelredi de Bensington	404
Metæ	404
Carta Adelredi Regis de iii. Hidis in Draitun et ii. in Suttun	406
Testes	407
Carta Regis Adelredi de Haseleie	408
Metæ	409
Quis Abbatiam Burtune fundavit	411
Carta Adelredi Regis de Dummeltun	411
Metæ	413
Testes	414
Testamentum Alfrici Archiepiscopi	416
Latina interpretatis	417
Carta Regis Athelredi de Waltham	419
Metæ	420
Testes	421
Carta Regis Adelredi [de] Hwitchureke	422
Metæ	424
Carta Regis Adelredi de Chiltune	425
Metæ	427
De Alfifa, quæ reddidit Chelgrave et Bulteswurthe	428
De Alfed, quæ reddidit Winkefeld	429

CONTENTS.

xxx

	PAGE
De Edwio, qui reddidit Bedene	429
De Prophetia Sancti Dunstani	429
De Morte Adelredi Regis, et de Regno Edmundi	
Regis, Filii sui	431
De Morte Wlfgari Abbatis	433
De Siwardo Abbate	434
Carta Regis Cnut de Mytuna	434
Carta Cnutonis Regis de Mettune	436
Metæ	437
Testes	437
Carta Regis Cnut de Linford	439
Metæ	440
Testes	440
Testamentum Adelredi Regis	442
De Donis Cnutonis Regis	443
Quo Tempore adlatæ sunt Reliquiæ Sancti Edwardi	
Abendonie	443
De Adventu Siwardi Abbatis	443
Quod voluit Siwardus Abbas frangere Ecclesiam	
Sancti Adelwoldi	444
De Morte Cnutonis Regis	446
Carta Hardecnuti de Fernberga	446
Metæ	447
De Morte Hardecnut Regis	450
De Sancto Eaduardo Rege	451
Carta Eaduardi Regis de viii. Hidis juxta Chineto	452
Metæ	453
Metæ	456
De Contentione Lechamstede	457
Responsio Siwardi Episcopi de Lechamstede	458
De Villa Leukenore	459
De Morte Siwardi Episcopi	461
De Morte Adelstani Abbatis	462
De Speravoc Abbate	462
De Rodulfo Episcopo	463
De Ordrico Abbate	464
Carta Regis Eadwardi Anglice	464
Interpretatio in Latinum	465
Carta Regis Edwardi de Hundredo de Hornemere	465
Interpretatio in Latinum	466

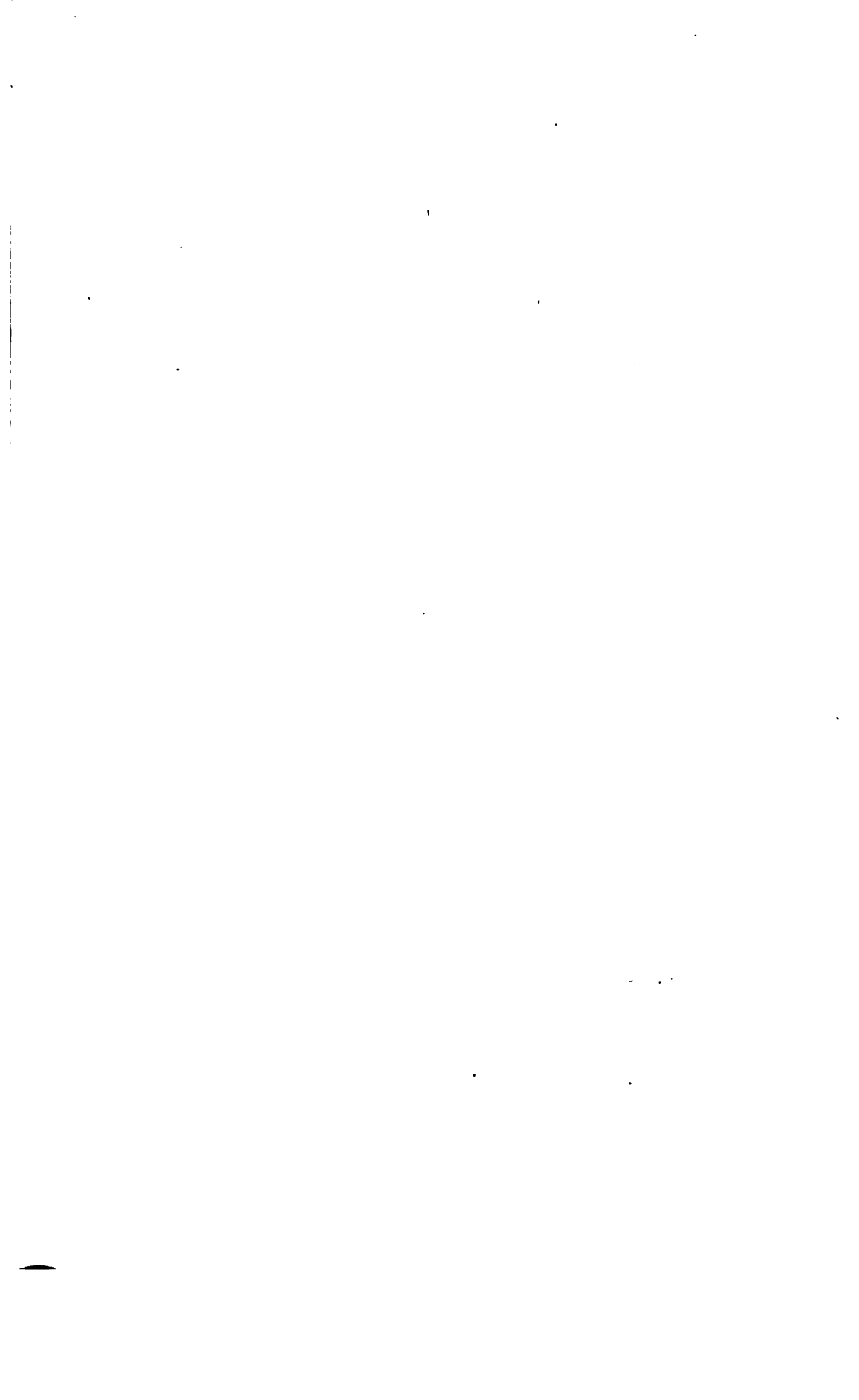
	PAGE
De iiii ^{or} Cassatis de Sandford	466
Metæ	467
Testes	468
De Morte Godwini Comititis	469
Carta iiii. Hidarum de Sandford	469
Metæ	471
Testes	471
Rex Edwardus dedit Leofwartun	473
Carta Regis Edwardi	473
Testes	474
Carta decem Cassatorum de Lecamstede	476
Carta de Speresholt x. Cassatorum	478
Carta de Ilwiteyrce	479
Testes	480
De Morte Edwardi Regis	482
De Ordrico Abbate	482
De Captione Aldredi Abbatis	485

EXPLICIT LIBER SECUNDUS.

INCIPIT LIBER TERTIUS.

Carta Regis Edwardi de Cildatun	488
De Morte Edwardi Regis	489
De Molendino de Cudesdun	491
De Captione Aldredi Abbatis	493

HISTORIA MONASTERII DE ABINGDON.

. . . . ¹lam inhabitantibus novo usus vocabulo A.D. 201.
a nomine suo Bruto insulam Britanniam sociosque suos
Britones nuncupavit. Quo carnsexuto² ergastulo sine
fide Catholica, successerunt ei reges multi usque ad
tempus regis Lucii, fidei Christianæ similiter ignari.

Hic autem Lucius, audita fama et sanctitate prædi-
catorum in civitate Romana tunc temporis degen-
tium, nuntios suos cum litteris suis patentibus ad
venerabilem papam Eleutherium destinavit, quam to-
tius rogans devotissime et supplicans attentius, qua-
tinus per mandatum et voluntatem ejus Christianus
efficeretur. Hujus itaque comperta devotione, ad pre-
cum suarum instantiam misit vir venerabilis Eleu-
therius papa ad Lucium regem illustrem nuntios suos,
Faganum videlicet et Divianum, viros religiosos, nec-
non fide Catholica sufficienter instructos. Hi vero
cum celebri devotione regem ipsum et populum suum
unanimes assensu et pari concordia baptizaverunt,
destruentes idola, et ecclesias fideliter construentes.
Quid multa? hi duo viri sinceri in omnibus et per
omnia Deo devoti, Christianitatis executores effecti,

Conversion
of King
Lucius by
Pope Eleu-
therius.

¹ *lam inhabitantibus*] The narra-
tive begins abruptly in the middle
of the fourth chapter. The corre-
sponding passage from MS. Cott.
Claud. C. ix. fol. 102, is as fol-
lows:—

"INCIPIT LIBER PRIMUS TERRA-
RUM HUIUS ECCLESIE ABBENDON-
NENSIS, CONTINENS ANNOS CCCXIV.

"Mons Abbendone ad septemtrio-
nalem plagam Tamesæ fluvii, ubi
prætermeat pontem Oxenefordis
urbis, situs est; a quo monasterio
non longe posito, idem nomen indi-
tum. Quis autem antiquorum illius
primum institutor fuerit, moni-

mento veterum accepimus, quod
Cissa rex Occidentalium Saxonum
Heano cuidam, religiosæ vitæ viro,
ac abbati, simulque sorori ejusdem,
Cille nomine, locum ad Omnipoten-
tis Dei cultum construendi cœnobii
dedit, collatis ad hoc, regio munere,
plurimis beneficiis et possessionibus
ob vitæ necessarium inibi fore de-
gentium. Uterque siquidem regio
nobilitabatur genere. Verum non
multo post, antequam designato
insisteretur operi, rex ipse vita
functus est."

² *carnsexuto*] Carnis exuto? Cf.
p. 5, line 21.

A.D. 201. constituere decreverunt per loca singula singulos ministros Dei Omnipotentis; et ubi archiflamines secundum legem gentilium invenerunt, loco eorum archipræsules, similiter ubi flamines, episcopos subrogaverunt. Fuerunt autem tunc temporis archipræsules tres tribus in locis famosissimis, videlicet Londonia, Eboraci, et apud Urbem Legionum.

V.—*Per quantum Tempus duravit Christianitas in Britannia postquam Lucius Rex suscepit Christianitatem.*

Death of
Lucius, and
arrival of
Abbennus. Interea rege Lucio viam universæ carnis ingresso, corpus ipsius in villa Gloucestræ honorifice humatum est, ut regiam decebat sepulturam. Post hujus vero decessum, ut multa paucis perstringamus, usque ad tempus Dioclesiani imperatoris, sub tranquilla devotione et sancta conversatione, in Britannia duravit Christianitas; floruit etiam his temporibus in Britannia finibus, Deo disponente, ferventissima monachorum religio, et sanctitatis multis in locis memoranda devotio. Verumtamen tunc temporis fuit quidam religiosus monachus, Abbennus nomine, qui ex Hibernia Britanniam veniens, verbum Dei, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illi, fideliter prædicabat. Hic vero post temporis processum illustrissimi regis Brittonum curiam adiens, ubi laudabiliter receptus et magnifice ab omnibus honoratus, ipsi regi amoris privilegio in tantum specialis est effectus, ut in ipso se gauderet alterum repperisse Joseph. Obtinuit autem memoratus Abbennus a rege Brittonum, ad precum suarum instantiam, maximam partem Berrocensis provinciæ, in qua de consensu regis et consilio regni monasterium feliciter fundavit, cui nomen Abendoniam, vel a nomine suo vel a loci vocabulo, alludenter imposuit. Secundum enim idioma Hiber-

nensium, ut ex relatione modernorum accepimus, Ab- A.D. 301.
bendon "mansio Abenni" interpretatur; secundum
vero idioma Anglorum Abbendun "mons Abenni"
vulgariter nuncupatur.

Est autem locus ille in planitie montis, visu deside- Description
rabilis, paulisper ultra villam quæ nunc vocatur Sunig- of Abing-
gewelle, inter duos rivulos amænissimos, qui, locum don, and
ipsum quasi quendam sinum inter se concludentes, return of
gratum cernentibus præbent spectaculum et opportu- Abennus to
num habitantibus subsidium. Congregavit etiam ibi Ireland.
venerabilis vir Abbennus copiosam monachorum
multitudinem; videlicet trecentos monachos vel eo
amplius, jugi devotione ibidem Deo famulantes, qui-
bus pater et abbas non tantum præfuit, sed secundum
regulam beati Benedicti plus studens amari quam
timeri, omnibus per omnia profuit. Novissimis vero
diebus suis, cum esset cani capitis, sanctus vir Ab-
bennus, Christi vestigia sequens, et pro Ejus amore
gloriam mundi spernens, captusque dulcedine natalis
soli, Hiberniam petiit, ibique divina disponente cle-
mentia in sancta conversatione vitam suam finivit.
Mansit autem monasterium Abbendonis in Catho-
lica fide et monastica religione usque ad adventum
Anglorum. Et quia de Anglis a nobis est mentio
facta, virtus nobis assit angelica, ut nihil præter
veritatem de Anglis proferamus.

VI.—*De Adventu Saxonum in Britanniam.*

Anno itaque Dominicæ Incarnationis CCCXLIX. reg- The arrival
nante Vortegerno in Britannia, ut ex tenore veritatis of the
venerabilis¹ Bedæ presbyteri accepimus, venerunt in Saxons and
Brittanniam navali vehiculo de partibus Germaniæ Angles,
Saxones, Angli, et Juti. Qui licet diversarum essent A.D. 449.
provinciarum, maxima tamen eos concatenavit dilec-

¹ Bedæ.] H.E. l. xiv. xv.

A.D. 449. tionis integritas, pariter et foederis confœderatio. Hi ad petitionem regis Vortegerni Brittanniæ applicuerunt ad insulam, pollicentes contra inimicos ipsius regis (Scottos videlicet et Pictos, qui Britanniam atrociter debellaverant) auxilium se fore præstaturos. Verumtamen quibus succedentibus ad votum his quæ in animo avide conceperant, inito certamine cum Scottis et Pictis, Saxones sumpsere victoriam. Verum quod cum Saxonie prospero eventu renunciatum, pariter et insulæ fertilitas denuntiata, et Brittonum segnitie fuisset expressa, itidem retransmittitur illo veloci cursu classis prolixior, armatorum manum deferens fortio-rem; quæ formidinem formidini Brittonum exaggerans, et vires viribus accumulans, inexpugnabilem reddidit exercitum. Hi itaque in Britannia degentes, inito consilio cum Scottis et Pictis, post temporis protelationem, neminem qui eis in aliquo resisteret, aut jurisdictioni eorum perfunctorie vel orarie contradiceret, invenerunt. His ita gestis, disponente justo mundi Iudice, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, gens memorata civitates muratas pariter et agros, arboribus extirpatis, depopulantes, suum ubique continuaverunt incendium, ita ut totam insulæ superficiem funere et fumo obtexisse viderentur. Sed ad quid¹

Conversion
and bap-
tism of
Cead-
wealla,
A.D. 689.

annis juventutis suæ tam naturæ quam industriæ, et cum se invenisset longe recessisse a Creatore suo, oculis cum manibus in cœlum erectis, longa trahens suspiria, in hunc modum prorumpit in vocem:—"Creator
" creaturarum Deus! miserere mei super omnes
" homines miseri; peccavi, erravi, et scienter denegavi!
" Sed Tu, mitissime Domine! qui non vis mortem
" peccatoris, sed ut magis convertatur, et vivat; verte
" vultus ad singultus, verte ad suspiria mea oculos
" misericordiæ tuæ, et concede mihi spatium emenda-

¹ *ad quid.*] Two leaves apparently are here lost from the manuscript.

"tionis vitæ meæ, ut sufficienter doleam, et deleam ea A.D. 689.
 "quæ ab ineunte ætate scienter et ignoranter contra
 "voluntatem tuam perpetravi." Nec mora potavit
 eum vino compunctionis¹ Deus, cui omne cor patet et
 omnis voluntas loquitur, ut fugeret a facie² arcus. In-
 spiratus itaque rex Ceadwalla gratuito et repentino
 instinctu Spiritus Sancti (qui quando vult, et ubi
 vult, spirat; qui quem vult et quantum vult inspirat;
 qui cui vult miseretur, et quem vult indurat,) dixit
 se velle ad baptismum cum omni festinantia prope-
 rare, et errori gentilitatis penitus renuntiare. Quod
 ut fieret cum majori solemnitate (quamvis sacra-
 mentum in se non minus habeat efficaciam in bap-
 tizatis propter personas baptizantium, exclusa necessi-
 tate), rebus tamen domi bene dispositis, Romam
 festinanti gressu petiit, ubi a Sergio papa honorifice
 susceptus, et ab eo in die sancti Sabbati Paschalis
 [10 Apr.], anno Dominicæ Incarnationis DCLXXXIX.
 gloriosissime est baptizatus, et a Beato Petro Petrus
 feliciter est appellatus. Ubi etiam dum adhuc in albis
 esset, carnis exutus ergastulo xii. kalendas Martiarum,³
 feria vi., sepultus in basilica beatorum Apostolorum
 Petri et Pauli, quievit in pace pectoris, pacem præ-
 stolans æternitatis. Fecit autem Sergius papa epi-
 taphium ipsius regis metricæ, et in sarcofago ipsius
 exarari decrevit; cuius epitaphii tenor hic est.

Epitaphium Regis Ceadwallæ.

"Culmen, opes, sobolem, pollentia regna, triumphos,
 Exuvias, procures, mœnia, castra, lares;
 Quæque patrum virtus, et quæ congesserat ipse
 Ceadwalla regnipotens,⁴ liquit amore Dei;

¹ *vino compunctionis.*] See Psal.
 xcv. 5 Vulg.

² *facie arcus.*] See Psal. lix. 6
 Vulg.

³ *Martiarum.*] Read 'Maïarum,'
i.e. 20 April.

⁴ *regnipotens.*] Read 'armipotens,'
 which is given in the margin as a
 various reading.

- A.D. 689. Ut Petrum sedemque Petri rex cerneret hospes,
 Cujus fonte meras sumeret almus aquas;
 Splendificumque jubar radianti carperet haustu,
 Ex quo vivificus fulgur ubique fluit.
 Præcipiensque¹ alacer redivivæ præmia vitæ,
 Barbaricam rabiem, nomen et inde suum
 Conversus convertit ovans, Petrumque vocari
 Sergius antistes jussit, ut ipse pater
 Fonte renascentis, quem Christi gratia purgans
 Protinus albatum vexit in arce poli.
 Mira fides regis, clementia maxima Christi,
 Cujus consilium nullus adire potest.
 Sospes enim veniens sub primo² ex orbe Britanno,
 Per varias gentes, per freta, perque vias,
 Urbem Romuleam vidit, templumque verendum
 Aspexit Petri, mystica dona gerens.
 Candidus inter oves Christi sociabilis ibit;
 Corpore nam tumulum, mente superna tenet.
 Commutasse magis sceptrorum insignia credas,
 Quem regnum Christi promeruisse vides.”

IX.—*Descriptio Villæ Seuekesham, postea Abben-
 doniam appellatæ.*

Descrip-
 tion of
 Abingdon. Verum ne sub silentio nobilitatem villæ Seueches-
 ham prætereamus quasi rei veritatis ignari, aliquid de
 ea probabili relatione et fide digna ad præsens in
 medium proferamus. Fuit itaque Seuechesham civitas
 famosa, aspectu desiderabilis, divitiis plena, agris cir-
 cumdata uberrimis, vernantibus pratis, diffusis campis,
 et gregibus lactifluis. Hic sedes regia; huc cum de
 regni præcipuis et arduis tractaretur negotiis, concursus

¹ *Præcipiensque.*] In the margin | ² *sub primo.*] Read ‘supremo’
 ‘Percipiens.’ | with Beda, H.E. v. 7.

fiebat populi, ubi etiam a primis Britonum temporibus A.D. 689. locus fuit religionis, tam tempore religionis fanaticæ, quam tempore religionis Christianæ. In hac etiam civitate plura fuerunt indicia Christianitatis ex antiquorum conversatione Britonum, ut supra dictum est. Cruces etenim et imagines quæ in villa ipsa nunc hic nunc illic effossæ reperiabantur, hujus rei præbent experimentum.

XII.—*De Inventione Nigræ Crucis.*

Inter alias cruces etiam inventa fuit Crux¹ illa sancta, quæ Nigra Crux appellatur. Sancta enim adeo est, ut nullus, juramento super eam præstito, impune et sine periculo vitæ suæ possit affirmare mendacium; creditur etenim ex clavis Domini ex magna parte conflata et facta. Nec tamen a Constantino Magno, qui in ea regione imperator creatus fuit, ibi reposita, ut quidam dicunt, sed credibilis quidem a benevolis suis Britannis, quos secum Romam profecturus deduxerat, transmissa illuc, ut memoria sanctitatis et meriti utrorumque, scilicet matris et filii, insignius appareret, ubi et corporalis præsentiae ipsorum conversatio habita magnificabatur. Vel certe transmittente Cæsare ipso, vel matre ejus, ad honorem et tuitionem patriæ, de qua ad imperium assumptus fuerat, ut prædiximus, a quibus propter merita et sanctitatem eorum, crucem Domini constat fuisse inventam. Tempore Anglorum ædificata ibi capellula ipsius sanctæ Helenæ, quæ aliquando ibi tempore viri sive filii conversata fuerat, crucem illam repertam fuisse asserunt, per quam multa signa, indicens sanctuarii illius virtutes, monstrata sunt. Quot rei perjurio super eam deprehensi sint! Non est numerus

Of the discovery of the Black Cross.

¹ *Crux.*] Here in the text is introduced a drawing of this cross.

A.D. 689. miraculorum. Unus (cum tot virtutibus quas enumerare non possumus, mendacia et assertiones falsæ detegerentur) reverentia qua debebat honorabiliter tractabatur, et volentibus fratribus eam auro et argento ornare, quicquid ei in una die circa adaptabatur, totum altera decidisse et dissolutum esse videbant, nec potuit aliqua parte aliquando aurum vel argentum circa eam confirmari, sindone tantum exterius per totum involuta est.

History of
the Nuns of
Helnestoue.

Verumtamen rex Cedwalla¹ (cujus animæ propiti-
etur Deus,) non tantum bona supra enumerata Ab-
bendoniz contulit, verum etiam de propria voluntate
sua Cille, sorori Heani patricii, dedit licentiam con-
struendi monasterium in loco qui nunc dicitur Helne-
stoue juxta Thamisiā; ubi virgo Deo sacrata et
sacro velamine velata quamplurimas coadunavit sanc-
timoniales, quarum in posterum mater extitit et ab-
batissa. Post hujus decessum, succedente temporis
intervallo quam plurimo, translatae sunt sanctimoniales
præfatæ ab illo loco ad villam quæ dicitur Witham.
Succedentibus vero nonnullis annis, cum grave bellum
et a seculo inauditum ortum fuisset inter Offam re-
gem Merciorum et Kinewlfum regem Westsaxonum,
tunc temporis factum erat castellum super montem
de Witham, ob cujus rei causam recesserunt sancti-
moniales illæ a loco illo, nec ulterius redire perhibentur.

¹ Cedwalla.] The MS. Claud. C. ix., thus narrates the benefactions of Ceadwalla:—

“Ceadwalla vero ei succedens, xx. cassatos Deo Omnipotenti et monachis ibidem Deo servientibus dedit; sicque in fine scripti sui de eadem villa (scilicet Abbendun) ait: ‘Silva quæ vocatur Ædeleahing, et alia Colmonora, et Geatescum, pertinent his xx. hidis, quos ego ipse modo partim equi-

tando, modo partim navigando, large mensus sum, tum mihi tum omnibus meis successoribus, pro Deo et pro seculo. Cæterum quiaquis dæmonis instinctu de his diminuerit, quæ ego Deo et Sanctæ Mariæ devota mente in perpetuum largitus sum, Christus illius potentiam diminuat hic et in ævum, nisi cum perfecta emendatione adimpleat et restituat ea quæ a Deo abstulit.”

XIII.—*De Morte Cedwallæ, et Ina Rege.*

A.D. 699.

Nunc restat ut ad successores regis Cedwallæ, et eorum tam maleficia quam beneficia succincte describenda, pro modulo scientiæ nostræ, stilum vertamus reciprocum.

Accession
of King
Ina,
A.D. 688.

Itaque audito decessu regis Cedwallæ in Westsaxonia, fama volitante, qua nihil velocius, successit ei in hereditate Ina rex affinis illi lineari propinquitate. Hic autem primo donationes et beneficia prædecessorum suorum Cissæ at Ceduallæ, necnon maximam portionem hereditatis Heani abbatis præcipue erga monasterium Abbdonniæ, primo irrita fieri decrevit; sed postmodum ad cor suum rediens et facti pœnitens, perspicaciterque intelligens illas duas partes justitiæ quibus dicitur, "Declina a malo et fac bonum" [Ps. xxxvi. 27.], non solum a malo declinavit, verum etiam faciens bonum, de suis maneriis et licitis donationibus ipsius domus beneficia auxit uberius. Primo etenim ablatis in integrum restitutis, ccl. cassatorum descriptionem, prout carta ipsius subsequens testatur, præfatæ domui et monachis ibidem Deo servientibus, abbate Heano vivente et vidente, dedit et concessit, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ subscriptio hæc est.¹

XIV.—*Carta² Inæ³ Regis.⁴*

In nomine Domini Dei nostri Jhesu Christi Salva-
toris. Ea quæ secundum decreta canonum salubriter

Ina's
Charter,
A.D. 699.

¹ *hæc est.*] Claud. C. ix.—"Abunte Ceadwalla Romam, Ine successit in regnum. Qui primo prædecessorum suorum donationes irritas facere decrevit; deinde facti pœnitens, de suis etiam easdem longe uberius auxit."

² *Carta.*] Collated with Claud. C. ix, fol. 102, whence the following variations are derived.

³ *Inæ.*] 'Ceadwallæ.'

⁴ *Regis.*] An illumination, representing King Ina here occurs in Claud. B. vi. fol. 6.

A.D. 699. decernuntur, quamvis sermo tantum ad testimonium sufficeret, tamen pro incerta futuri temporis ambiguitate firmissima litterarum astipulatione roborentur.

Quapropter ego Ini¹ rex Saxonum² terram juxta Abbendune clxxiii. cassatorum, Hean abbati libenter reddidi, quam Cissa rex sibi ac Cillan sorori suæ atque abbatissæ aliquando dederat; sed Ina³ rex eandem terram postea, dum regno potiretur, diripiens, ac reipublicæ restituit, nondum constructo monasterio in ea, nec ullo admodum oratorio erecto; rursus autem⁴ ad ædificandum monasterium⁵ eidem Heano⁶ patricio tunc temporis suo eandem terram redonavit, dicens:— Ego Ina⁷ monarc Saxonæ, regnante Domino, regalia gubernans sceptrā, terram quam prædecessores mei Cissa et cæteri Heano⁸ patricio suæque germanæ Cillan dedisse noscuntur, iterum cum consilio plurimorum reddo et relinco. Deinde prædictus patricius Hean se cum omni facultate sua et præfata terra Omnipotentis Dei servitio subdidit, meque ad construendum monasterium illud in loco supra nominato, id est juxta Abbendune, regulariterque regendum illud abbatem elegit; sponteque sua seipsum meo regimini⁹ commisit, votoque monachico constringens.¹⁰ At nunc nondum evoluta ad integrum quinquennio, ex quo hæc vota vovit solvenda, immutare decreta cupiens, Inique regem in suffragium sibi repetitæ hereditatis assumpsit; quibus ego libenter cessi, præfatamque terram et monasteria quæ construximus, ut dixi, in toto retribuam. Insuper et de orientali parte fluminis Tamisæ xx. cassatos, quos mihi Cuthredus regulus et Merciorum rex Ethelredus,¹¹ necnon et Ini rex Saxonum tradiderunt,

¹ Ini.] 'Ceadwalla.'

² Saxonum.] 'West Saxonum.'

³ Ina.] 'Ini.'

⁴ autem.] 'Om.'

⁵ monasterium.] 'in ea monasterium.'

⁶ Heano.] 'Hean.'

⁷ Ina.] 'Ini monarchus.'

⁸ Heano.] 'Hean.'

⁹ regimini.] 'regimonia.'

¹⁰ constringens.] 'astringens.'

¹¹ Ethelredus.] 'Æilredus.'

adjiciam, x. quoque cassatos secus vadum Bestlesford A.D. 699. et c. in Bradenfeld,¹ ubi monasterium erexi, quos Ini et Conred² simul dederunt, pariter tribui; qui fiunt simul cclxxiii. cassatos. Votum autem monachi quod mihi spopondit relaxans clementer indulsi, præsente venerando antistite Hedde, necnon Aldelmo abbate, et Wintra, et omni familia nostra in ecclesia. Si quis vero contra hoc decretum abbatatus venire temptaverit, vel has donationes regum religiosorum, tyrannica fretus potestate, violenter demere vel auferre satageret, sciat se coram Christo rationem in ultimo vivorum et mortuorum examine redditurum. Scripta est vero hæc cautionis singrapha anno ab Incarnatione Christi DCXCIX., Indictione xii.³

- † Ego Ine, rex, consensi.
- † Ego Athelbald, rex, subscripsi.
- † Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
- † Ego Beppha subscripsi.
- † Ego Egfrid subscripsi.
- † Ego Herrid subscripsi.
- † Ego Aldbriht subscripsi.
- † Ego Stranglic subscripsi.
- † Ego Halda subscripsi.
- † Ego Oba subscripsi.
- † Ego Selred subscripsi.
- † Ego Egbrith subscripsi.

[*Carta Ini Regis.*

Ego Ini rex Westsaxonum, ob indulgentiam criminum meorum, aliquam terram ad ecclesiæ munificentiam libenter impendo. Dispensante enim Domino, Hean abbati in potestate concessa fuerat in iv. partibus ter-

Another
Charter;
A.D. 687.

¹ Bradenfeld.] 'Bradanfeltha.'

² Conred.] 'Coenred.'

Indictione xii.] Here ends the copy in Claud. C. ix.

³ Carta.] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 102 b.

A.D. 687. ræ; id est in Bradanafel xv. cassatorum, et xv. cassatorum apud Bestlesforda, et manentium xxv. cujus vocabulum est Stretleæ, et lxxx. cassatos apud Æaromundeslee. Quæ scilicet donationes ut firmitus ac tenacius reliquum durarent in ævum, etiam coram summis pontificibus, id est Brithwallo archiepiscopo et Daniele episcopo, peractæ sunt; necnon et cespites horum locorum pro ampliori firmitate libro superposui, quem ipsi duo præfati episcopi in manibus suis tenuerunt. Porro ut firmior præfatæ donationis largitio inextricabili tenacitate jugiter servaretur, etiam testes adjunximus, quorum nomina subter tenentur inserta. Si quis vero contra hæc nostræ diffinitionis decreta, propriæ temeritatis pertinacia fretus, violenter venire nisus fuerit, noverit se in tremendo ultimæ discussionis examine coram Judice Christo, æqua discretionis lance singulorum facta librante, rationem redditurum.

Signum manus Ini, regis Westsaxonum. †

Signum manus Ethelredi, regis Merciorum. †

Signum manus Ethelfrith. †

Ego Daniel, servus servorum Dei, hanc donationem confirmavi. †

Hæc carta scripta est tertio nonas mensis Julii [5 Jul.], Indictione xii., anno ab Incarnatione Christi DCLXXXVII. Ego Winberctus hanc cartam scripsi et subscripsi.

† Hæc terra præfata jugiter ecclesiæ sanctæ Maria in Abbændune subjecta sit.

Item alia Curta Ini Regis.

Ego Ini rex Westsaxonum pro animæ meæ remedio redidi terram xlv. cassatorum Hean patricio et Ceolswithæ, ad monasterium construendum. Quæ terra appellatur in Bradanfelda et Bestlesforda, et alia quæ nominatur Stretlea, cum omnibus ad se pertinentibus. Cui donationi testes affuerant Ebba, Æthelbald, et

Eadfrith filius Iddi, et cum jussione episcoporum A.D. 687. Ceddæ, Germani, Winfridi. Quam terram primus dederat Eadfrith filius Iddi super altare in ecclesia quæ ibi constructa est, pro anima ejus.

Ego Theodorus servus Dei, archiepiscopus, consensi et subscripsi.]

XV.—*Testamentum¹ Heani, antequam Abbas efficeretur.*

Ego Hean, dispensante Domino, abbas, aliquam The testament of Hean. terræ possessiunculam, quæ mihi ex munificentia parentum meorum, qui regni gubernacula potiri noscuntur, in potestate concessa fuerat in loco cujus vocabulum est Bradanfeld, cum adjacentibus, nec minus aliis, sicut infra signatum est, locis, ac conditione Cillan sorori meæ ad possidendum contuli, ut post obitum meum, si ipsa superstes vixerit, disponat et regat cum Dei timore; et post se ad istum monasterium omnino reddat. Si vero Omnipotentis Dei judicio, me vivente, vitæ suæ sortem disposuerit, jus ejusdem loci et dispensatio mihi cedat. Supradicta vero quantitas terræ in Bradanfeld, xlviii. cassatorum² est. In Escesdune lv., in loco qui vocatur Earmundeslea,³ lxxxiii. Summa simul redacta, clxxxiii. cassatos colligitur. Si quis ergo diffinitionem hanc a me factam unacorditer, canonice et ecclesiastice a rege Ini, necnon ab episcopo Daniele roboratam, irritam facere temptaverit, sciat se coram Christo rationem redditurum.

[Anno⁴ ab Incarnatione DCCXXVIII. rex Ine, relicto imperio ac Æthelhardo commendato, Romam profectus est.]

¹ *Testamentum.*] Collated with the duplicate copy in Claud C. ix. fol. 102 b.

² *cassatorum.*] *'cassatum.'*

³ *Earmundeslea.*] *'Æarmundeslea.'*

⁴ *Anno.*] Introduced into the text from Claud. C. ix.

A.D. 687. XVI.—*De Donatione Villæ quæ appellatur Suttun.*

Ina's gift
of Suttune. Iste vero Ina primo dedit et concessit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, villam de Suttune, in puram et perpetuam elemosinam, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam villam monachi libere et quiete in pace possederunt usque ad tempus Kenulfi regis et Retuni abbatis, ut puta inferius dicemus enucleatius.

XVII.—*Qualiter Rex Ina Romam petiit et ibi obiit.*

Succession
from Ina to
Offa.
A.D. 688-
757. Postquam vero supradicta bona rex Ina fecerat Deo acceptabilia, perpendens solícite quod nudus intravit in mundum et quod nudus reverteretur ad humum, homo ad humum properans, disponens sibi provide ne morsu mortis corrueret corporis et animæ, quod bene inceperat fine potiori consummavit. Relicto namque imperio suo, ac Adelardo consanguineo suo commendato, anno Dominicæ Incarnationis DCCXXVIII. Romam profectus est, ubi ne conversionis suæ pompam faceret, quasi ad populum phalerans, non in publico comam deposuit, sed ut solius Dei placeret oculis, qui judicat verba, cor, renes hominum, amictu tectus plebeio clam vixit clamque consenuit. Remansit itaque Adelardus in regno. Quo mortuo, successit ei Cuthredus, cui Sigebertus, cui Kineulfus. Quo ab Offa rege Merciorum in bello victo, omnia quæ jurisdictioni suæ subdita fuerant ab oppido Walingefordæ in australi parte ab Ichenildestrete usque ad Esseburiam, et in aquilonali parte usque ad Tamisiam, rex Offa sibi usurpavit. Iste vero Offa Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, villam quæ Gosi appellatur

in puram et perpetuam contulit elemosinam. Tem-
 pore etiam istius Offæ regis, quidam episcopus nomine ^{A.D. 688-757.}
 Rethunus de regno Merciorum, contumeliis et vi hos-
 tilitatis coactus episcopatus suo renuntiavit, et in
 monasterio Abbendonæ monachatum suscipiens abbas
 et pater postea est effectus.

[*Hæ¹ sunt Metæ de Gosige.*

Ærest on tha mærdic eastwearde; thæt innan
 Tealeburnan; andlang Tea eburnan thæt innan Eoccen;
 andlang Eoccen thæt innan tha mærdic; of tham
 mærdic thæt innan tha furh; of tha furh thæt
 innan thæt rithig; of tham rithig thæt innan lan-
 broc; andlang landbroces ford on butan thone ham;
 eft on tha mærdic eastwearde.]

XVIII.—*De Brihtrico Rege Westsaxonum.*

Interfecto Kineulfo Westsaxonum rege a Kineu-
 ardo, Sigeberti prædecessoris sui fratre, successit ei
 Brihtricus frater ejus. Iste vero Brihtricus villam de
 Estun cuidam principi suo, Lullan nomine, dedit; et
 concessit ei et carta sua confirmavit, ut memoratus
 Lullan præfatam villam cum omnibus appenditiis suis
 cuicumque vellet daret pariter et assignaret. Cujus
 cartæ memoratus Lullan fretus munimine, ante mortem
 suam, de consensu regis Brihtrici et consilio virorum
 authenticorum, desiderans Christum sibi facere heredem,
 villam prædictam, scilicet Estune, Deo, et Sanctæ
 Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo
 servientibus, dedit et concessit, et cartam illam qua
 rex Brihtricus terram memoratam illi confirmaverat,

Of Briht-
 ric, King
 of Wessex.
 A.D. 784-
 800.

¹ *Hæ.*] The MS. Claud. C. cx. fol. 124 b, supplies the above boundaries.

A.D. 801. quæ tunc temporis plus efficacis et confirmationis habebat quam aliqua alia quam de eadem terra facere posset, super altare Beatæ Mariæ Abbendonis posuit. Et in signum majoris fœderis protulit Anglice, "Al mine rihte that ic hædde in Estun ic gife Sæinte Marie in Abbendun."

XIX.—*Hæc est Carta Brihtrici Regis.*

Brihtric's
Charter.
A.D. 801.

In nomine Omnipotentis piissimi Genitoris, qui cunctorum bonorum donator est et conservator poli, hiemisperi, orbisque, arvi, ponti, fluminum, Creator et Gubernator, atque solus totius mundi monarchiam tenens.

Sub cujus nutu ac Dominicæ defensionis almigera dextera, ego Brihtricus rex regni regimonia dispensans, aliquam portionem terræ devoto et cum omni studio in nostro affectu fidelissimo Lullan principi, quam ex sua propria facultate in pecunia comprobata et beneplacita adquirendo plenissimo pretio a nobis comparabit, ubi nota appellatione Saxonice Eastun dicitur, ut puta x. mansionum, ad possidendum, donandum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, silvis, vel post se relinquendum ubicunque aut cuicumque voluerit, in jus proprium cum auctoritate harum litterarum et cirographorum ast infra caracterum testium tradendo, firmiter signo almæ Crucis donabo et roborabo.

Hæc autem donatio in villa publica firmata est, et peracta, anno Dominicæ Incarnationis DCCCL., Indictione ix,¹ et nostri regalis imperii ab alto cœlorum culmine concessi xii.

Hujus vero agelluli hæc sunt certa termina: in septentrionali parte continet Hythwaldanhlau, et in aqualoni plaga ipsius aggeris via publica portendit a

¹ Indictione ix.] This numeral is written on an erasure.

borea usque in orientalem finem contra solis ortum, A.D. 801. othsuiran, et sic ab euro in australem plagam per vallem unam usque ad stagnum quendam, cujus vocabulum est Ceabbansolo. Ab ipso vero loco rectissimo tramite per unius sepi longitudinem tendendo pervenit ad Hwatelegegæta, ultra Bradanleah, et sic ab ipso confinio ab affrico, vel a fauno, habet eodem longitudine portendente sepe transversum Horsanleah certissimum terminum usque ad Gumanedisc. Deinde vero ab Gumanedisce in ipsam occidentalem plagam a meridiana parte super Heigdune aptissimo cursu contra solis occasum ad Bicanstapule competenter vertit. Tum itaque regirando a Bicanstapole per profunditatem et medietatem unius vallis juxta uno acerbo lapidum, quod nos Stancestil vocamus, a curio habet Cothongian, et ita ad supradictum locum circumgirando a Cothongian usque at Hythwaldanhlau revertit. Et hanc donationem ab omnibus terrenis difficultatibus liberabo, extra expeditione et pontis factione.

Si vero quis obstinata contumacia hanc nostram donationem et fidelissimorum, venerabilium virorum, episcoporum ac optimatum nostrorum testimonium vel adfirmationem, quorum nomina in margine istius pagellæ repperiuntur, minuere temptaverit, sciat se canonicæ subjacere sententiæ, et a nostra in hoc seculo vel in futuro communione esse privatum, et rationem in Die Judicii redditurum, nisi prius Deo et hominibus justo judicio emendaverit. Qui hæc impleat quæ donamus, seu augeat, præmia in futuro cum omnibus mercedem a Deo suscipientibus mereri optamus, qui remunerat omnes juste et pie viventes et recte agentes, qui solus justus, pius, misericors semper permanet sperantibus in se.

† Ego Beorhtricus, rex, tradendo et confirmando signum Crucis aravi.

† Ego Eadburg, regina, consensi subscripai.

- A.D. 801. † Ego Cynebeorht, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Wigbeorht, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Wor, princeps, subscripsi.
 † Ego Wiohstan, princeps, subscripsi.
 † Ego Wigfreth, princeps, consensi et subscripsi.
 † Ego Wiohtbrord, princeps, consensi et subscripsi.
 † Ego Æse, princeps, subscripsi.
 † Ego Ealhmund, princeps, subscripsi.
 † Ego Lulla, princeps, consensi et subscripsi.

XX.—*De Morte Offæ Regis Merciorum, et Successione Kenulfi.*

Death of Interea Offa rege Merciorum viam universæ carnis
 Offa and ingresso, successit ei in regnum filius ejus Egbertus,
 Egferth. [A.D. 796.] qui paucis diebus post patrem suum regnavit, et
 statim cessit in fatum, cui successit Kenulfus.

XXI.—*De Sororibus Kenulfi.*

Of the sis- Iste vero Kenulfus duas habuit sorores uterinas
 ters of King non solum facie decoras, verum etiam elegantia mo-
 Kenulf. rum bonorum insignitas, et (quod est longe melius) in
 omnibus et per omnia Omnipotenti Deo devotas. Has
 vero nonnulli proceres potentissimi, tum propter re-
 giam dignitatem, tum propter earum famam memoria
 dignam, in copulam adoptaverunt sibi maritatem.
 Quas cum rex (puta¹, de cujus consensu et voluntate
 hujusmodi penderet negotium,) quadam die affabili
 vultu interrogaret cujusmodi vitam accitare, quosve
 sponsos in hac mortali tunica habere desiderassent,
 demissis in terram paululum vultibus earumque men-
 tibus in cœlum jugiter erectis, quasi desuper eis

¹ *puta*] This word is explained by a half erased gloss in the margin; "id est, sicut."

A.D. 801.

datum et cœlitus provisum, regi hujusmodi dedere responsum. "Rex piissime, bene novit sanctitas vestra nos ex regali prosapia esse propagatas. Novit etiam benignitas vestra, frater amantissime, quod ab ineunte ætate Deo servire Eique soli placere finaliter tota mente totisque viribus nostris desideravimus. Nunc ergo benignitatem vestram capitibus demissis, junctis manibus, flexis poplitibus, voce lugubri, petimus habere exoratum, quatinus pro amore Illius qui de Virgine nasci dignatus est, virgines nos permanere et in integritate mentis et corporis Ei jugiter famulari, cui servire regnare est, pacifice permittatis. Hunc etenim præ omnibus mortalibus (ut decet) sponsum habere præadoptavimus, nec alium quempiam habebimus, licet in continenti capitalem subire deberemus sententiam." Quibus rex plenus pietate et visceribus misericordiæ hæc verba respondit: "Quid ergo, dilectissimæ sorores et famulæ Dei devotæ, sedet animis vestris? Petite quod justum fuerit, nec repulsam patiemini." Cui virgines: "Volumus et desideramus, insuper benevolentiam vestram omni qua possumus devotione deprecamur, quatinus nobis aliquam portiunculam terræ liberam ab omni humano servitio et seculari exactione, ubi in Dei servitio manere possimus, nobis concedatis. Petimus etiam ut illam terram Deo, et Beatæ Mariæ Abbendonis, monachisque ibidem Deo servientibus, ubi corpora nostra temporalem habebunt sepulturam, libere et quiete cum omni libertate præscripta post decessum nostrum in perpetuam dare possimus elemosinam." Tunc rex cum magna deliberatione (convocatis archiepiscopis, et episcopis, et comitibus, et baronibus regni ipsius,) villam quæ Culeham appellatur, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, eis in vita earum concessit; et post earum decessum ecclesiæ Sanctæ Mariæ Abbendonis et conventui ibidem Deo servienti, liberam et quietam ab

A.D. 801. omni seculari exactione, sub omnium episcoporum anathemate, firmiter confirmavit, ita ut nec regi nec regiis ministris homines villam inhabitantes aut alterius præcepto pareant, aut jurisdictioni præterquam abbatis principaliter, aut illius vel illorum quem vel quos abbas Abbendonie custodem ibi constituerit aut custodes.

Impetravit etiam rex Kenulfus a papa Leone tertio privilegium de ecclesiastico beneficio in eadem villa sub anathematis interminatione, ne quis mortalium, sive archiepiscopus, sive episcopus, sive archidiaconus, sive decanus, aut eorum officiales, sive homines eorum, ab ipsa ecclesia vel persona ecclesie vel vicario, vel ab alio annua pensione ipsam tenente ecclesiam, aut in jus vocare, aut aliquid ab ea exigere præsumat, unde in posterum alicui jurisdictioni episcopali vel alii subjici posset, et sic libertatis sue pati detrimentum. Solus autem abbas ex beneficio privilegii aliquem juris peritum, quemcunque voluerit, constituet qui querimonias et placita, tam de criminalibus quam de aliis ad jus ecclesiasticum pertinentibus, diligenter audiat et fine canonico decidat. Ex illo etiam tempore sacerdos vel clericus ecclesie de Culeham chrisma in vigilia Pasche per manum sacriste in ecclesia Abbendonie ad usum baptismi et infirmorum accipiet. Persona vero vel vicario ipsius ecclesie in fatum cedente, abbas Abbendonie auctoritate propria (non de consensu vel consilio archiepiscopi, vel episcopi, vel archidiaconi, vel decani, vel alicujus officialis ecclesiastici,) personatum vel vicariam cui voluerit dabit, nulla facta presentatione ad diocesanum vel ad alium. Quod si de abbate ipsius ecclesie humanitus contigerit, et ecclesia nominata vacaverit, prior et conventus de consilio communi personatum vel vicariam cui voluerint et dabunt et assignabunt, et carta sua confirmabunt. Istam vero villam, cum omni libertate præscripta, non solum venerabilis papa Leo domui abbacie Abbendonie pri-

vilegio suo confirmavit, et litteras suas regi Kenulfo A.D. 801. misit petitorias, rogans attentius quatinus memoratam villam, cum omnibus appenditiis suis et libertatibus præscriptis, sicut et ipse summus pontifex privilegia-verat, ut et ipse rex eandem villam Abbendonis privilegio suo confirmaret. Cujus petitioni licet rex non in continenti acquieverit, tamen pro loco et tempore multo melius et consultius, ut puta inferius dicetur, summi pontificis salubri acquievit consilio.

XXII.—*De Temporibus Rethuni Episcopi et Abbati*

Succedentibus¹ itaque annis circiter vii., venatores et aucupes regis Kenulfi, prout illa gens assolet, abs-que verecundia aliena vivere quadra, nunc in expensis prodigis et exactionibus indebitis, nunc in contumeliis

Rethun's
journey to
Rome, and
dealings
with
Kenulf.

¹ *Succedentibus.*] The narrative thus proceeds in Claudius, C. ix. fol. 103 b.:—

DE TEMPORIBUS RETHUNI ABBATIS.

Succedentibus nonnullis postea annis, Kenulfo rege regnante, illius cœnobii possessiones venatores et aucupes regis frequentare, earumque incolas passim prædari, ac si licitum foret, in consuetudinem sibi usurparunt. Rex ipse præfectique illius eorundem incolarum expensis penes ipsos epulari, atque equos suos depascendos cum custodibus eorum illis sæpius committere. Cœnobii illius primas illo tempore Rethunus dicebatur, episcopi et abbatis officio functus. Hic se suæque infestis hujusmodi negotiis impeti ægre ferens, virum Dei Leonem summum Romanæ sedis pontificem adiit, ac de suarum rerum detrimento eum consuluit. Ille conquerentem affabili lenitate con-

sultum remittit ad propria sua auctoritatis cum apicibus, quibus Angliæ principem hortabatur ecclesiæ libertati intendere, portitorum litterarum suarum, uti probum deceret virum, vereri; ea si fecerit laudi sibi salutique fore. Audito itaque rex papæ Romani mandato, cum inficiari potius quam exequi id æstimaretur, tardante aliquandiu illius progressu mandati, Rethunus episcopus et abbas appetendum hominem pecunia ratus, precum votis minus flexibilem, obtulit ei cxx. libras, præterea et c. manentes ad villam regalem Suttun prope Abbendonam sitam; ad hæc et Deo vota pro illo magnopere liberari. Quorum omnium gratia adeo animum regis ad benevolentiam vir ille sibi captaverat, ut decretum publice sanciretur, ne quisquam domus regis officialium, vel præfectorum, aut episcoporum, in possessionibus ecclesiæ Abben-

A.D. 801. variis et dilapidationibus patrimonii Crucifixi superfluis, domum Abbendonæ aggravare præsumebant, nec a tali præsumptione et de tam detestabili aut prece vel pretio aliquatenus desistere volebant. Verumtamen quod cum abbas Abbendonæ nomine Rethunus et unanimis ejusdem loci conventus ægritudine tulissent, ne quid in præjudicium domus suæ super hujusmodi injuriis fieret in posterum, multiplici ammonitione pretaxata tam regi quam regis ministris, ut ab hujusmodi desisterent injuriis, nec aliqua suscepta, abbas et conventus pro statu suo et domus suæ ad sedem appellaverunt apostolicam. Nec mora; memoratus abbas curiam adiit Romanam, ubi a venerabili papa Leone laudabiliter susceptus ipsum pontificem super negotio suo, quoad cautius potuit, propensius consuluit. Quem conquerentem servus servorum Dei affabili lenitate consultum, puta ex inolita bonitate, de cujus pectore semper exuberabat tam pietatis quam dulcedinis immensitas, cum suæ tuitionis apicibus insimul et auctoritatis apostolicæ privilegiis perpropere remisit ad propria. Sane quod cum rex jam accepisset tum ex tenore litterarum summi pontificis, tum ex viva voce portitoris, vel se debere Anglicanæ Ecclesiæ libertati diligenter intendere, et maxime defensionem domus Abbendonæ vigilanter insistere, et ab indebitis exactionibus pariter et vexationibus ipsius domus penitus desistere, vel indignationem sedis apostolicæ maturius incurrere, nunc blanditiis cavillatoriis, nunc fulminantibus minis, quasi exceptionibus dilatoriis, sic ipsum elongavit negotium, ut vel minimo vel penitus nulli rex jam procurasset effectui mancipare.

dunensi pertinentibus ultra jam aliquid lucri sive servitatis requiret, immo libertas ex integro omnibus eis perpetuaretur.

This MS. Claud. C. ix. then introduces the Charter of A.D. 811, as in the text, p. 24.

Interea cum jam de summo pontifice humanitus A.D. 801. contigisset, litteræ ipsius abbatis de negotio suo exequendo quoad usum penitus sunt quassatæ, attestante lege qua dicitur mortuo mandatore respirat mandatum. Quo viso, abbas Rethunus et conventus domus Abben-doniæ vehementer timentes ne illis in posterum ad culpam et detrimentum domus suæ imputaretur quod litteras præfatas contra regiam dignitatem, ut asserebat rex, impetrassent, memoratus abbas Rethunus de consilio fratrum suorum regem adiit, super negotio suo cum ipso pacifice locuturus. Quod ut securius faceret aurum et argentum secum deportavit ad summam cxx. librarum; dijudicans hoc sibi potissimum fore consilium de regis amore obtinendo et ultimum remedium. Quod cum factum esset, regi illud tantilulum argenti et auri pro bono pacis obtulit, et præterea c. manentes ad villam regalem Suttun prope Abben-doniam sitam. Quorum donorum gratia adeo animum regis ad benevolentiam vir Dei Rethunus sibi et domui suæ captaverat, ut decretum publice sanciretur ne quisquam domus regis officialium, vel præfectorum, aut episcoporum, in possessionibus ecclesiæ Abben-donensi pertinentibus ultra jam aliquid lucris, sive servitutis, vel indebitæ exactionis requireret, immo libertas ex integro omnibus ipsis perpetuaretur.

Nacta itaque occasione ab hujusmodi concordia, abbas Rethunus ea quæ inter regem et ipsum jam fuerant sopita, ne in redivivam litem resurgere possent, utile sibi decrevit et domui suæ in scriptum redigere, et ad notitiam posterorum transmittere. Quo libenter a rege concesso, privilegium suum fecit rex domui Abben-doniæ de villis ad ipsam domum pertinentibus, similiter et de propriis donationibus suis, quæ in privilegio suo sequenti singillatim specificantur. Tenor vero privilegii hic est.

[*Carta¹ Kenulfi Regis.*]

A.D. 811.
Charter
of King
Kenulf.
A.D. 811.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXI., Cenulfi vero regis Merciorum anno xix. a tempore quo accepit a Deo sibi regnum concessum, cum fatribus in monasterio quod dicitur Æbbendune unanimiter a parvo usque ad magnum statuentes et concedentes Rethuno religioso abbati vel ejus heredibus, in dominium proprium ad habendum sive fruendum, terram in monasterio quod dicitur Æbbanduna liberam, cccx. manentes, Wyrthe x. manentes, ad Aclea et ad Northtuna et Punningstoce xviii. manentes, pro ejus amabili pecunia ac devotione quam erga nos gerebat. Fuimus enim in sinodo in loco qui dicitur Celichyth coram optimatibus nostris, et in pecunia dedit quod valuit cxx. libras et cum c. mansionibus redemit jam agros a servitute collocatas a manu extraneorum. Inprimis ad Sunnigwellan xv. manentes, ad Eatune x. manentes, ad Sandforda x. manentes, ad Denceswyrthe et ad Goseie xxx. manentes, etiam Culenham cum omnibus locis ad Æbbandun pertinentibus, ad Gainge x. et ad Lechamstede x. manentes.

Hoc scitote non solum pro animæ meæ, sed pro totius gentis Merciorum salute facturum. Has terras inperpetuum liberaliter adquisibit a gravitudine comitum et a durissima servitute regum, et sanctæ Dei Genitricis ecclesiæ liberaliter illas servire subjunxit. Proinde mandamus per auctoritatem semper-Virginis Mariæ, et per signum sanctæ Crucis, in qua omnis victoria consistit, ut in antea nullus eum inquietare

[*Carta.*] This chapter is here introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 103 b.

præsumet, vel ejus successores conquassare audeat; A.D. 821. sed cum firma pace et securitate prænominatos agros possideant ac gubernent, et post cuicumque ipsis placuerit dimittant. Ego Coenwlf rex Merciorum has terras liberabo ab omni servitute magno vel modico regum, principum, episcoporum, pro salute animæ meæ et pro tota gente Merciorum, sicuti ab omni servitute fuit liberata et est, cum his testibus utrorumque sexuum, monachorum vel secularium, ut hæc nostra statuta firma permaneant in perpetuum. Hic infra caraxantur nomina testium. Ego Coenwlf, rex, consensi et subscripsi in sinodo et in loco qui dicitur Celichyth. Ego Wulfred, archiepiscopus.]

XXIII.—*Privilegium Kenulfi.*¹

In nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, veri <sup>Kenulf's
Charter.
A.D. 821.</sup> Redemptoris mundi.

Anno vero Dominicæ Incarnationis DCCCXXI, indictione xiiii, ego Coenulfus² rex Merciorum, ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii nostri xxv., fui rogatus ab apostolica sede per privilegium domni apostolici gloriosissimi Leonis papæ et per³ Rethunum venerabilem episcopum, ut sibimet⁴ vel suis propinquis seu ipsa familia quæ habitat in monasterio quæ⁵ sita est in Abbandune ecclesiæ quod ibidem dedicata est in honore sanctæ Mariæ semper-Virginis et Dei Gene-

¹ *Kenulfi.*] An illumination representing Kenulf is here introduced in B. vi., fol. 9, b. This charter has been collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 104.

² *Coenulfus.*] 'Kenulfus ab eodem Domino nostro,'

³ *per*] *om.*

⁴ *sibimet*] 'sibimet seu familiæ quæ.'

⁵ *quæ sita*] 'quod situm est in Abbandonia, quodque dedicatum est.'

A.D. 821. tricis, Dominæ nostræ, ut illud monasterium, vel¹ omnia loca quæ ad ipsum pertinere dinoscuntur, cum rebus mobilibus et immobilibus, in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, in Domini Dei Omnipotentis et beatissimi Petri principis apostolorum donans donabo perpetuis temporibus æternam libertatem in Sanctæ Trinitatis patrocinio, omnia loca ad præfatum monasterium pertinentia, quorum infra nominantur nomina, Culanhom,² Chenigtun, Hengesteseig, Cumanora, Earmundelæh, Eatun, Suniggawelle, Sondford, Wudtun, Gæging, Deniceswurth, Ceornei, Gooseig, Færhom, Wæthenesfeld, Scriuenanhom, Burghtuun, Læhhamstede, Boxora, Wælingford, mid³ heora geburatunum [id est, cum appenditiis suis]⁴, Wicham, cum suis campis, sicut Ceadwalla rex perdonavit, cum illa silva integra quæ dicitur Spene Wohanlæh, Trindlæh,⁵ Eastun, cum omnibus agellulis ad præfata loca pertinentibus, concedens perdonabo, sicut prædiximus, perpetuam libertatem. Et mandatum mandamus, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos nos dicimus "Fæstingmen,"⁶ nec eos qui ancipitres⁷ portant, vel falcones, vel caballos ducunt, sive canes, nec poenam mittere super eos quoquomodo audeat. Nec princeps nec graffio⁸ hanc lenitatem præfatham in

¹ vel] 'seu.'

² Culanhom] 'Culeham, Chenitun, Hengesteseig, Cumenoran, Earmundesle, Eatun, Sunningauelle, Sandford x. manentium, Wdetun, Geinge, Denicheswrde, Ceornei, Goseig, Fernham, Wacenesfeld, Scrivenham, Lechamstede, Boxora, Weliford, cum appenditiis suis.'

³ mid] 'mid heora geburatunum.' om.

⁴ id est.] The words within brackets occur in the margin in B. vi., and form part of the text of C. ix.

⁵ Trindlæh, Eastun] 'Trinlech, Eatun.'

⁶ "fæstingmen"] 'festigm.'

⁷ ancipitres] 'accipitres.'

⁸ graffio] 'graphio.'

alicujus oneris molestia¹ mutare audeat, aut in diebus A.D. 821. nostris vel successorum nostrorum. Si pro alico² delicto accusatur homo Dei, ecclesiæ ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castigat.³ Sin autem, ut recipiat aliam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simplo pretio componat. Expeditionem cum xii. vassallis et cum tantis scutis exerçant. Antiquas⁴ pontes et arces renouent, cæterum plena et integra libertate glorientur. Maxime cum ipsi diebus Dominicis⁵ vii. missas pro nobis saluberrimas offerant, et armis spiritualibus centum psalteriis contra invisibiles hostes dimicare non cessant.⁶ Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem beati Petri apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset.

Dederunt enim pro hujusmodi rei gratia in auro et in argento cxx. libras et centum manentes ad villam⁷ regalem quæ dicitur Suthtun. Quæ postquam vir ille prudentissimus patravit, in summa pacis⁸ securitate coad vixit⁹ cœnobium illud gubernavit.

XXIV.—*De Brihtrico Rege West-Saxonum.*

His diebus memoratus rex Westsaxonum Brihtricus, King Brih-
de quo superius prælibavimus, dedit cuidam principi trick's Char-
ter to
suo, nomine Hemele, villam quæ Mene vocatur, et Hemele.
carta sua confirmavit et concessit ei omni eodem

¹ *molestia*] 'molestiam.'

² *alico*] 'aliquo.'

³ *castiget*] 'castiget'

⁴ *Antiquas*] 'Antiquos.'

⁵ *Dominicis*] 'singulis,' but in a

hand of the xv. century, and on an erasure.

⁶ *cessant*] 'cessant.'

⁷ *villam*] 'villulam.'

⁸ *pacis*] 'quietis.'

⁹ *coad vixit*] 'quoad vixit.'

A.D. 821. modo quo supradicto principi suo Lullan; ut et ipse post decessum suum quemcunque vellet de eadem terra heredem sibi faceret. Dedit itaque memoratus Hemele villam de Mene, de consensu regis Brihtrici, Deo et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, cum omnibus ad illam pertinentibus. Obtulit etiam cartam ipsius regis Brihtrici super altare sanctæ Mariæ quam habuit de eadem villa. Cujus cartæ tenor hic est:—

XXV.—*Carta Brihtrici de Hisseburna.*

A.D. 790? Regnante in perpetuum Omnipotenti Deo; ego Beortricus, regali fretus dignitate, de terra juris mei, quam prædecessores mei atque propinqui mihi jure hereditario possidendam reliquerunt, aliquam portionem Hemele fidelissimo principi meo sempiternaliter possidendam largitus sum, habendi, donandi, commutandi, ac post se relinquendi cuicunque placuerit, id est, xxxvi. cassatos. Hoc autem feci pro illius petitione, necnon et pro vice alterius agri; qui videlicet ager jacet juxta flumen quod appellatur Meonea, quasi xxxiiii. cassatorum, quem sibi jam ante Kineuul rex cum multorum peritorum affirmatione devote concedebat, et ab eo accepit pretium in auro purissimo. Sed hæc supradicta terra Beortrici donationis aliqua pars est juxta Hissaburnam in modum xxvi. cassatorum.

† Ego Beortricus rex hanc donationem meam propriis litterarum characteribus roboravi, et singrafa Crucis confirmavi.

† Signum manus Æthelmodi, episcopi.

† Signum manus Kineberti, episcopi.

† Signum manus Hemele, patricii.

† Signum manus Worris, principis.

† Signum manus Beornfridi, præfecti.

- † Signum manus Wngfridi, præfecti. A.D. 852.
- † Signum manus Luulinges, subreguli. •
- † Signum manus Wiigfridi, præfecti.
- † Signum manus Wingbaldi, comitis.

XXVI.—*De Morte Kenulfi Regis.*

Post discessum Kenulfi regis Merciorum regnavit sanctus Kenelmus filius ejus paucis diebus, cui successit Ceolwlfus frater Kenulfi, cui Bertulfus. Iste vero Bertulfus dedit Alfeo principi xii. cassatos juxta flumen quod appellatur Cirne, et Kalemundesdene. Ipse autem Alfeus, de consensu regis Bertulfi, dedit Deo, et Sanctæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, eandem villam cum xii. cassatis terræ supradictis, omni eodem modo quo supra de Lullan principe dictum est; et hæc est carta regis Bertulphi.

XXVII.—*Carta Bertulfi Regis.*

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna sunt. Ideo caducis et vanis rebus æterna et jugiter permansura gaudia cœlestis vitæ mercanda sunt.

Quapropter ego Beortulfus rex Mercenorum pro remedio animæ meæ et pro expiatione piaculorum meorum, etiam cum consensu episcoporum ac senatorum gentis meæ, donabo aliquam partem agri meo principe Alfeo libenter largitus sum in perpetuam hereditatem; id est xii. cassatorum juxta flumen quod appellatur Cirnea, et Kalemundesdene; ut habeat et perfruatur cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, quamdiu sub astrifero cœlo vitam duxerit, et post obitum illius Alfei cuicumque placuerit relinquat.

A.D. 852. Terra autem prædicta secunda et immunis omnium rerum permaneat regalium et principalium tributum et vixenatorum operum, simul et omni poculari gravamine, nisi expeditione et pontis factione et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro. Si quis hoc frangere vel minuere temptaverit, sciat se in die Iudicii coram Christo rationem redditurum esse, nisi ante satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cedula anno ab Incarnatione Christi DCCCLII, Indictione v., in villa regali quæ nominatur Escantur, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

† Ego Beortulfus, rex, hanc meam donationem cum signo Crucis Christi confirmavi.

† Ego Æthelheard, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alhun consensi et subscripsi.

† Ego Mucel, p¹, consensi.

† Ego Duda, dux, subscripsi.

† Ego Aldred subscripsi.

† Ego Eanulf subscripsi.

† Ego Willa subscripsi.

† Ego Tiddulf subscripsi.

Metæ.—This syndon thæra xii. hida land gemære into Cyrnea and to Calmundesdene, the Beorhtuf cyninc gebocode Ælfege his fædær sune.

Ærest on Bereforda, of thæm forda on Willan dic, of thæm dice, thæt on Syftan beorh, of thæm beorge thæt on Ebbeldic, westwearde of thære dic, thæt on ea in Brihtinc broc, of thæm broce, thæt on Cyrnea a ongean Stretun, thæt on Hrindan broc, of thæm broce thæt on gerihte, thæt on thone stan, of thæm stane, thæt on

¹ 'præfectus.'

winter wellan, of thære wellan thæt on Theofandene A.D. 844.
and Longdene, thæt on Fos and Longesfos, thæt on
Hnices thorn, of thæm thorne on gerihte, thæt eft on
Bereford.

XXVIII.¹

Eidem Berthulfo Merciorum regi dedit Ceolredus an- Another
Charter of
King
Bertulf.
tistes xiiii. cassatos juxta flumen Tamesiæ pro libertate
quorundam monasteriorum; et ipse rex Beorthulfus
dedit Ethelwlfu principi eodem modo quo supra. Et
ipse Ethelwlfus princeps dedit Deo et Beatæ Mariæ et
domui Abendonæ, et monachis ibidem Deo servienti-
bus, eosdem xii. cassatos, cum carta regis. Cujus de-
scriptio cartæ hæc est.

XXIX.—*Carta Regis Barthulfi.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu
Christo. Ceolred antistes, cum conscientia et licentia
venerabilium familiarum mearum, dabo Berhtwlfu regi
Merciorum illud territorium ad Pegingaburnan xiiii.
manentium, juxta amnem quæ dicitur Temes, pro
libertate horum monasteriorum, ut habeat eandem
terram, perfruat et possideat in diem illius, et post se
cuicumque voluerit relinquat in perpetuam heredita-
tem. Ego Berhtwlfu rex Merciorum donabo Ædelwlfu
duce libertatem et territorium et Pægeingaburnan in
perpetuam hereditatem. Hoc est verbi gratia, ut sint
liberati a partu principum, et a difficultate illa quot
nos Saxonice dicimus "Festigmen;" nec homines illuc
mittant qui osceptros vel falcones portant, aut canes
aut caballos ducant; sed sint liberati perpetualiter in

¹ This chapter has no rubric prefixed in Claud. B. vi.

A.D. 844. ævum. Si quis autem hoc servaret vel augere voluerit, benedictionem a Domino Deo cœli percipiat hic et in futuro. Si quis autem (quod non optamus) in aliqua parte frangere vel imminuere voluerit, sciat se rationem redditurum ante tribunal nostri Judicis, nisi ante ea Deo et hominibus emendaverit.

Hoc autem factum est anno Dominicæ Incarnationis DCCCXLIIII, Indictione vero vi., regni autem regis Bertulfi iiii. anno; his testibus contestantibus et scribentibus, et cum signo sanctæ Crucis corroboraverunt, quorum nomina infra notantur.

Testes.

- † Ego Bertulf, rex, concessi et subscripsi.
- † Ego Sæthryth, regina, consensi et subscripsi.
- † Ego Ceolred, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Hunbrht, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Heabrht, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Eanmund, abbas, consensi et subscripsi.
- † Ego Mucel, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Humbrht, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Alfstan, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Cynebrht, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthel, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Beornoth subscripsi.
- † Ego Ælfreth subscripsi.
- † Ego Wilfreth subscripsi.

XXX.—*De Morte Brihtrici Regis Westsaxonum.*

Death of
Brihtric,
and accession of
Egbert,
A.D. 800.

Brihtrico rege Westsaxonum cedente in fatum, successit ei Egbrigtus nepos ejus, filius Kinewlfi ab Offa rege Merciorum victi. Iste vero Egbrigtus omnes reges totius Albionis in deditionem suscepit. Qui cum audisset famam bonitatis domus Abbendonæ, et vi-

disset donationes et beneficia quæ prædecessores sui A.D. 800. supradicti ipsi domui intuitu caritatis contulere, domum ipsam sincere dilexit; quem amorem evidentissime probavit ipsius operis exhibitio. Videns etenim beneficia prædecessorum suorum quamplurima, sua vero parva vel nulla, timens in se radices ficus fatuæ succidi si nullos fructus afferret, ad se reversus ac jugi meditatione mortem præ oculis habens suspectam, secum multotiens deliberavit quid beneficii in remissionem peccatorum suorum domui Abbdonizæ dare posset in puram et perpetuam elemosinam. Quid multa? Ad hoc tandem pervenit quod de consilio magnatum regni ipsius villam quæ Mercham appellatur, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbdonizæ, et monachis ibidem Deo servientibus, dedit et concessit et carta sua confirmavit. Cujus carta hæc est.

XXXI.—*Carta*¹ *Egbrihti Regis Westsaxonum de Mercham.*

In² nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, Redemptoris mundi.

Egbert's
Charter,
A.D. 835.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXV., Indictione xiii. Ego Egberht rex Occidentalium Saxonum dedi monasterium illud Mercham, quinquaginta manentium, ad Abbdune, cum licentia et consensu totius nostræ gentis et unanimitate³ omnium optimatum. Hæc donatio fuit facta in Pascha, in Dorkecestre, et postera

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 104 b., where the title stands thus:—"Carta Egberhti regis de Mercham et de Ecclesie Abbdonizæ libertate."

² *In nomine.*] In Claud. B. vi. fol. 12, a representation of King Egbert is here inserted.

³ *unanimitate.*] 'unanimitate.'

A.D. 835. vice eandem donationem liberaliter in Natali confirmavimus anno imperii nostri xxxiiii. . Et sic mandamus in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum ibi superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos¹ dicimus "Festigmen," nec eos qui accipitres portant vel falcones, vel caballos ducant sive canes. Nec poenam mittere super eos quomodo² audeat, nec princeps nec graphio hanc lenitatem præfatam in aliqujus oneris molestiam mutare audeat, aut in diebus nostris, vel successorum nostrorum. Si pro aliquo delicto accusatur homo Dei, ecclesiæ ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castiget. Sin autem, ut recipiat alienam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simple pretio componat. Quid plura? Ne cui hominum per vim aliquid ibi tribuatur, neque in palefridis, neque in refectiones, sed ab his omnibus liber permaneat. De illa autem tribulatione, quæ "Witereden" nominatus, sit libera, nisi tamen singuli pretium solverit ut talia accipiant. Fures quoque quos appellant "Weregeld theofas," si foris rapiantur, pretium ejus dimidium illi ecclesiæ et dimidium regi detur. Et si intus rapitur, totum reddatur ad ecclesiam. Similiter de hereditate peregrinorum, id est Gallorum et Brittonum, et horum similium, ecclesiæ reddatur. Pretium quoque sanguinis peregrinorum, id est "Weregeld," dimidiam partem rex teneat, dimidiam ecclesiæ antedictæ reddant. Silva quoque omnis, quæ illi ecclesiæ et suburbanis ejus suppetit, in omnibus causis sit libera; et non secetur ibi ad regis vel principis ædificia aliqua pars materiæ grossi vel gracilis, sed ab omnibus defensa et libera maneat. Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum

¹ quos.] 'quos nos.'

| ² quomodo.] 'quoquomodo.'

esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ et a participatione A.D. 854. Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem Beati Petri Apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset.

- † Ego Ecgbert, rex, concessi¹ et subscripsi.
- † Ego Æthelwlf, filius regis, concessi et subscripsi.
- † Ego Ælfstan, episcopus, concessi et subscripsi.
- † Ego Rethun, episcopus, concessi et subscripsi.
- † Ego Kinred, episcopus, concessi et subscripsi.
- † Ego Wlflaf, abbas, concessi et subscripsi.
- † Ego Eadwald, abbas, concessi et subscripsi.
- † Ego Wlfar,² dux, concessi et subscripsi.
- † Ego Osmod, dux, concessi et subscripsi.
- † Ego Wigfred, dux, consensi et subscripsi.
- † Et multi alii hanc libertatem præscriptam, cum hiis testibus infra nominatis, firmiter in Jhesu Christo cum signaculo sanctæ Crucis confirmantes roboravimus.

XXXII.—*De Morte Egbrithi Regis.*

Egbritho rege West-Saxonum carnis exuto ergastulo ^{Alcmund's} et hac luce communi privato, successit ei Hathewlfus, ^{gift to} ^{Abingdon.} filius ejus, qui cuidam principi suo nomine Alcmundo villam quæ Essebiri appellatur dedit, et (ut carta sua testatur) concessit ei ut quemcumque vellet sibi faceret heredem. Ipse vero Alcmundus hanc villam domui Abbendonæ in puram et perpetuam elemosinam dedit cum carta ipsius regis. Fecit etiam rex Hathewlfus generale privilegium omnibus ecclesiis regni sui, quibus decimam partem terrarum regni sui in

¹ concessi.] The words "concessi et subscripsi" are omitted throughout in the duplicate copy.

² Wlfar.] 'Wlfar.'

A.D. 854. puram et perpetuam elemosinam per partes distribuerat, e quibus prima et præcipua fuit domus Abben-donia. Forma autem privilegii ejus hæc est.

XXXIII.—*Quomodo Athelwlfus Rex dedit Decimam Partem Regni sui Ecclesiis.*

Ethelwolf's
gift of
tithes.

Ego¹ Æthelwlf, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, in sancta ac celeberrima Paschali solennitate, pro meæ remedio animæ, et regni prosperitate et populi ab Omnipotenti Deo mihi coati,² consilium salubre cum episcopis, comitibus, et cunctis optimatibus meis perfecî, ut decimam partem terrarum per regnum nostrum non solum sanctis ecclesiis darem, verum etiam et ministris nostris in eadem constitutis in perpetuam libertatem habere concessimus, ita ut talis donatio fixa incommutabilisque permaneat, ab omni regali servitio et omnium secularium servitute absoluta. Placuit autem Ælthstano episcopo Scireburnensis ecclesiæ, Swithuno³ Wentanæ ecclesiæ episcopo, et ducibus communiter. Hoc autem fecimus in honorem Domini nostri Jhesu Christi, et beatæ semper Virginis Mariæ, et omnium Sanctorum, et paschalis festi reverentia, ut Deus Omnipotens nobis et nostris posteris propitiari dignetur. Scripta est autem hæc cartula anno ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCLIII., indictione II., die Paschali, in palatio nostro quod dicitur Wiltun. Qui autem augere voluerit nostram donationem, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si quis vero minuere vel mutare præsumperit, noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem, nisi prius satisfactione emendaverit.

¹ *Ego.*] Collated with another copy in Claud. C. ix. fol. 104 b.

² *coati.*] 'collati.'

³ *Swithuno.*] 'et Swithuno.'

- † Ego Æthelwlf, rex, consensi et subscripsi.¹ A.D. 854.
 † Ego Ælhstan, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Swithun, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Wlflaf, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Werferth, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthreth consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfred, filii regis, consensimus.

[²*De Adventu Danorum in Angliam.*

Circa hæc tempora Danorum ex gente nonnulli ^{Incursions} navigio Angliam adventare, prædam capere, hominum ^{of the} occisioni instare, habitaculaque eorum exurere. Qui ^{Danes,} cum pæne ad internicionem ab Anglis sæpius fun- ^{A.D. 857-} derentur, suorum tamen compatriotarum persecutione, ^{860.} numerosiore mox multitudine reparabantur. Tantus inesse eis regnandi sive dominandi in Anglia videbatur appetitus, ut quodcunque opportuni vel importuni foret perpetiendum, æquo id animo transigeretur, dummodo imperitandi speratum jus sibi obviaret. Nec tamen ad hoc levi quivere proventu attingere. Siquidam ab illis non minus ducentis in eo sudatum annis. Unde Anglia quondam plurimis fulta principibus, ut apud Orientalium et Occidentalium Saxonum, Merciorum, et Northanhinbrorum, Cantiorum quoque nationes singuli reges essent, recrudescentibus ærumnis, Danorum manu tantam sanguinis humani effusionem perpressa est, ut vix in regno unus relinqueretur princeps cujus cæteri consultu tuerentur. Eo urbes subversas passim, succensos vicos, destructa monasteria,

¹ *consensi et subscripsi.*] The words "consensi et subscripsi" are omitted throughout in the second copy.

² The MS. Claud. C. ix. introduces at this point the additional matter here added within brackets.

A.D. 857-
860. monimenta eorum plurimis in locis dant indicia, ubi parietum ac murorum reliquiæ huc usque spectantur. Ita profligatis locorum habitatoribus, cum quies bellorum utcunque pararetur, loca a suis cultoribus pridem deserta ab aliis incolæ ceperunt, commutato eorum dominatu et famulatu.]

XXXIV. — *De Morte Adelwlfæ Regis, et quomodo Athelbaldus, Filius ejus, confirmavit Ecclesiæ Abbendonice omnes Donationes Cissæ, et Cedwallæ, et Ince.*

Donations
by Ethel-
bald.

Hæthelwlf mortuo, successit ei Æthelbaldus, filius ejus. Iste vero Æthelbaldus, inter cæteras regni sui ecclesias, domum¹ Abbendonice quasi quadam speciali prærogativa in tantum dilexit, ut non solum de propriis beneficiis suis illam dotaret, verum etiam terras, quas primi fundatores Abbendonensis cœnobii, (scilicet Cissa, Cedwalla, Hina,) eidem cœnobio dederant et confirmaverant, ipse eidem Æthelbaldus ipsas easdem terras cum donatione propria sua carta confirmavit, et eas singillatim specificavit. Tenor autem cartæ hic est.

XXXV. — *Carta² Athelbaldi, Regis West-Saxonum, de Wachenefeld.*

Domino regnorum regna regenti, jura impiorum³ dissonenti, semper gloria. Præcedentium etenim tem-

¹ domum.] The MS. here gives this contraction, *ibmū*; but that "domum" is the true reading appears probable from the occurrence of "illam," which presently follows.

² Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 103,

where the title stands, "Carta regum Æthelbaldi et Æthelredi." In Claud. B. vi. fol. 13, an illumination representing King Ethelbald is here inserted.

³ impiorum dissonenti.] 'imperiorum dissonenti.'

porum antiquitate ac diversitate succedentium imperi- A.D. 857-
 orum a prædecessoribus provide plura disposita, igno- 860.
 rantiae caligine iccirco cassabuntur, dum litterarum
 notis origo institutionum minime deprehenditur tra-
 dita. Ne qua vero ex accidenti objectione posteris
 dissensio oriatur, prout pridem censuit peritorum con-
 stitutio, veluti vice testamenti stilo edenda ac jure
 sunt hereditaria successoribus relinquenda, ut seculis
 et generationibus veritas in præteritis actibus decla-
 retur. Quamobrem utile visum ac necessarium fore
 judicavimus dilucide huic ceduli¹ describere quanti-
 tatem terræ monasterii fundato in honore sanctæ
 Dei genetricis Mariæ semper-Virginis, situm e latere
 montis Abbedune,² cui venerabilis præsidet usque
 hodie abbas Cumma. Nam ex utraque parte fluvii
 Tamisæ, cis, citra, suis antecessoribus ad jus monas-
 terii præfati quædam territoria collata fuerant plaga
 prædicti fluminis occidentali, data in Dei oblatione
 terra his Saxonum regibus, Cissa, Ceadwalla, Ini.
 Quantitate hujus numeri ccl. cassatum continetur.
 Plaga vero orientali Mercie cclxxiii,³ potentissimi
 reges ad sustentationem Dei servorum supra facto⁴
 monasterio terram hac supputatione manentium xx,
 qui additis vocabulis inspiciantur Æthelred, Cuthred,
 Coenred. Insuper et rex Æthelbaldus suam specia-
 liter oblationem monasterio eidem obtulit locoque in
 Wachenefeld xxvi.⁵ cassatos dedit, alibi quoque juxta
 rivum Geenge x. erogavit. Præscriptas quoque præ-
 teritorum regum donationes, una cum suis præsulibus
 et principibus, sed et optimatibus, perhenniter Dei
 cultui eodemque monasterio præfato firmavit, quorum
 nomina subscriptionibus annexa declarantur.

¹ ceduli.] 'cedulæ.'

² Abbedune.] 'Ebandune.'

³ cclxxiii.] Om.

⁴ supra facto.] 'supra facta.'

⁵ xxvi.] 'xxvii.'

A.D. 862. Athelbaldus, Britanniae Anglorum monarcus, præformatas propinquiorum sed et regum donationes hoc signo † firmavit.

† Ego Daniel, plebi Dei famulus, canonica subscriptione manu propria firmavi.

† Ego Wor, episcopus, consensi et subscripsi.¹

† Ego Forthere, episcopus, in Banesinga villa, jubente rege, consensi et subscripsi.²

† Ego Walcestod, episcopus, consensi et subscripsi.³

XXXVI.⁴

Succession
of the
kings of
Wessex.

Post decessum Athelbaldi successit ei frater ejus Adthelbrihtus. Qui licet parvo tempore regnasset (videlicet v. annis), et in largitione beneficiorum non ad sufficientiam salutis animæ salubriter sibi provi-
disset, nihilominus tamen protectioni ecclesiasticæ incessanter studuit curam impendere. Quo cedente in
fatum, regnavit frater ejus Athelredus. Iste vero
Athelredus tenens regni gubernacula dedit ac concessit venerabili et familiari principi suo Athelwlfo
terram x. cassatorum in villa quæ dicitur Witham, omni eodem modo quo carta regis subsequens testatur;
scilicet, ut quemcunque vellet heredem post decessum suum sibi faceret. Ipse vero non factus immemor
præscripti beneficii, domui Abbendonæ villam ipsam cum omnibus ad illam integre pertinentibus de consensu et voluntate regis, cum carta regis ipsam do-

¹ *consensi et subscripsi.*] 'hanc donationem subscripsi.'

² *consensi et subscripsi.*] 'crucis signum infixi.'

³ *consensi et subscripsi.*] 'signum crucis ad confirmationem imposui.'

⁴ Ego Ethelheard, rex, super hanc

præfatam donationem sancto hoc signo †, una cum comitibus super nominatim descriptis, roboravi in expeditione ultra fluvium Sabrina adversus Britonem gentem.'

⁵ *XXXVI.*] No title occurs (in Claud. B. vi. fol. 12) to this chapter.

nationem et modum donandi exprimente, dedit et A.D. 862. firmiter concessit, et ipsam cartam regis ad maiorem munitionem in honore Dei et Beatæ Mariæ super altare Abbendonæ devotione obtulit reverentissima. Et hæc est carta regis.

XXXVII.—*Curta*¹ *Adelredi, Regis, de Witthenham.*

Ego Æthelred,² gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principi Æthelwlfō terram x. cassatorum in loco qui appellatur Witthenam; ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem, cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, in campis, pratis, pascuis, piscariis, quam diu in hoc seculo vitam duxerit, et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Hæc quoque terra segura et immunis permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute, præter expeditionem et pontis fractione et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si vero quis frangere vel mutare præsumpserit, noscat se ante tribunal Æterni Judicis in Die Judicii rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

King
Æthelred's
charter.

Scripta est autem hujus donationis cartule³ anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXII., in villa regalli quæ appellatur Mycendefr, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus annexa notantur.

† Ego Æthelred,⁴ rex,⁵ consensi et subscripsi.

¹ *Curta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 105 b.

² *Æthelred*] '*Æthered.*'

³ *cartule.*] '*cartula.*'

⁴ *Æthelred.*] Originally written Ætherd in B. vi.

⁵ *consensi et subscripsi.*] The words '*consensi et subscripsi*' are omitted throughout in C. ix.

- A.D. 862. † Ego Ælfred, frater regis, consensi et subscripsi.
 † Ego Swithun, Wentanæ civitatis episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Alhhard, abbas, et multi alii, consensi et subscripsi.

Tandem¹ vero terram dono Siwardi episcopi, cum descriptione ejus, postea ecclesia ista possedit.

XXXVIII.—*De Lakinge.*

His temporibus princeps Cufwlffus, minister Ethel-swithæ, reginæ Merciorum, dedit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, terram xv. manentium in villa quæ dicitur Lakinge, de consensu et voluntate memoratæ reginæ, in puram et perpetuam elemosinam. Cartam etiam ipsius reginæ posuit super altare sanctæ Mariæ in testimonium donationis suæ. Cujus cartæ subscriptio hæc est.

XXXIX.—*Carta² Adelswith, Reginæ, de Lakinge.³*

Charter of Queen Ethelswith. A.D. 868. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo.
 Ego Æthelswith, regina, Deo largiente, Merciorum, cum consensu⁴ meorum seniorum concedens donabo Cuthwulfo fidelissimo⁵ ministro, aliquam telluris par-

¹ *Tandem.*] 'Randem.'

² *Carta.*] A representation of the queen here occurs in Claud. B. vi. fol. 14. This charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 105.

³ *Lakinge.*] The duplicate here adds, 'xv. manentium.'

⁴ *consensu.*] 'consensu et testimonio.'

⁵ *fidelissimo.*] 'fidei meo ministro.'

tem meæ propriæ potestatis; id est terram xv. ma- A.D. 868.
nentium in loco qui dicitur Lakinge, pro ejus humi¹
obedientia atque pecunia placabili, hoc est mille quin-
gentis solidis argenti et auri, vel quindenis centum
siclis; ut habeat et possideat quamdiu vivat perfrua-
turque voluntarie, et post finem illius terminumque
dierum, liberam relinquat cuicumque voluerit in sem-
piternam potestatem hereditatemque perpetuam. Et
hæc donatio pacta est anno Dominicæ Incarnationis
DCCCLXVIII., indictione i. Et² datum præcipimus
omnibus seculi potestatibus, in nomine Dei Patris, et
Filii, et Spiritus Sancti,³ hæc supradicta inviolata
servare. His testibus subscribentibus et consentien-
tibus quorum nomina post recitata conscribuntur.

[*Metæ⁴ xv. Manentium ad Lakinge.*

Æn westewardum and on suthewardum Sceld-
mere, thonne of Sceldmere on smalanweg; and tha-
non on gemærbeorg; and of gemærbeorge on werth-
welle; of werthwelle feower æcras be northan
Lakingc.]

† Ego Æthelred, rex Occidentalium Saxonum, con-
sensi et subscripsi.

† Ego Ælhfeth,⁵ episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wlfhere,⁶ dux, consensi et subscripsi.

† Ego Eadwlf, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wigstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Mucel, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfreth, filius⁷ regis, consensi et subscripsi.

¹ *Humil.*] 'humil.'

² *Et datum.*] 'Et nos datum.'

³ *Spiritus Sancti.*] 'Spiritus
Sancti inviolatum servare.'

⁴ *Metæ.*] From MS. Claud. C.
ix, fol. 198 b.

⁵ *Ælhfeth.*] This and the next
four witnesses are omitted in C. ix.

⁶ *Wlfhere.*] Originally Wlfere
in B. vi.

⁷ *filius.*] frater.

- A.D. 868. † Ego¹ Oswald, filius regis, consensi et subscripsi.
 † Ego Ædelwlf, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Alhhard, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Ædelferth, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Egberht, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Forthred, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Burg, rex Merciorum, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelsuith, regina, consensi et subscripsi.
 [² Idem vir postea eandem terram huic ecclesiæ
 contulit.]

XL.—*De Feornberga.*

Edric's gift
of Feorn-
berga. Omni eodem modo princeps Edricus, familiaris
 Ælfedæ reginæ Merciorum, dedit Deo, et Beatæ
 Mariæ, et monachis ibidem Deo servientibus, villam
 quæ Feornberga appellatur, per consensum et volun-
 tatem memoratæ reginæ; et per cartæ auctoritatem
 quam præfata regina ei fecerat de supradicta villa.
 Posuit etiam cartam ipsam super altare domus Ab-
 bendoniæ, insignans omni jure suo quod habuit in
 eadem terra per cartæ ipsi reginæ attestationem;
 cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta³ Ælfedæ, Reginæ, de Ferberga.

Ælfeda's
charter.
A.D. 878. Regnante Christo mediatore nostro, Filio Dei et
 Salvatione mundi, qui sceptrā regit et alta, totiusque
 telluris orbem post opere et umbratione, conceptione-

¹ *Ego Oswald.*] This and the next six lines are omitted in C. ix., which reads instead—

‘Ego Alferth, episcopus.

‘Ego Alhard, abbas, et multi alii, consenserunt.’

² *Idem.*] The passage within brackets has been added to the text from C. ix.

³ *Carta.*] B. vi. fol. 14, here gives an illumination representing queen Ælfeda.

que Sancti Spiritus ex sacratissimo prosiliens Vir- A.D. 878.
ginis alvo, cujus imperio cuncta optemperant coelestia, tremuntque terrestria, et formidant infernaliam.

Hujus gloriosissimæ Incarnationis anno DCCCLXXVIII. ego Æthelfled, juvante superna pietate et largiente clementia Christi, gubernacula regens Merciorum, cum consilio episcoporum optimatumque meorum, dedi licentiam Eadrice, meo ministro, comparandi terram x. manentium æt Fernbeorngen sibi suisque heredibus perpetualiter possidendam. Terram quidem hanc ego Eadric placabili pecunia comparavi æt Wullufe, liberam ab omnibus tributis, notis vel ignotis, nisi expeditione et arcis constructione, et singulare pretium contra aliud. Terram vero hanc Offa, rex Merciorum, tradidit Bynnan, abavo Wullafi, et litteris consignavit. Casu quidem contigit anno eclipsi solis perditio prioris libri, nunc autem nostra licentia et confirmatione anticus præscribitur liber, si causa alicujus rei inveniatur igne cremetur. Caraxata est autem cartula hujus donationis et confirmationis, anno Divinæ Incarnationis sicut supra invenitur, et die v. idus Septembris [9th Sept.], in loco qui dicitur Weardburg. Hoc autem servantibus, prosperitas, vita, salus. Minuentibus vero et frangentibus, mors, pœna, et perditio.

Nomina vero hujus confirmationis et testimonii hic infra nitescent.

† Ego Æthelfled hanc meam licentiam confirmo signaculo sanctæ Crucis.

† Ego Ælfwyn, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelhun, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelferd, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æthulhun, abbas, consensi et subscripsi.

A.D. 866-
871.

- † Ego Ecgberht, abbas, consensi et subscripsi.
- † Ego Cynath, abbas, consensi et subscripsi.
- † Ego Wihtred consensi et subscripsi.
- † Ego Berhsige consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelnath consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelward consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfstan consensi et subscripsi.

XLI. — *De Adventu Danorum in Angliam et Destructione de Abbandonia.*

Of the
irruption
of the
Danes into
England.

Tempore vero Æthelredi regis, ut puta ex serie gestorum accepimus Anglorum, gens quamplurima de Danubia navali vehiculo in Angliam adventasse perhibetur. Cujus sane duces principales et ductores viri sanguinum Ingwar et Hubba extitisse commemorantur. Applicuerunt autem Dani isti sub brumali hemispherio in regno Norhanhimbrorum. Quibus, tum propter loci amoenitatem, tum propter insulæ fertilitatem, pariter et omnium bonorum affluentiam, tantus appetitus regnandi in ipsa fuisse comprobatur, ut nulli jam parcerent terrigenarum conditioni, aut ætati, vel sexui cujuspiam, etiam in mortis discrimine deferrent. Enimvero interfectis viris et mulieribus, pariter cum parvulis ad ubera matrum adhuc pendentibus, urbibus hinc inde subversis, vicis passim succensis, adjacentes provincias tam felices tam infelici devastatione depopulaverant, ut nec etiam manus mittere ad sancta sanctorum aliquatenus formidarent. Evertibat itaque domum Gedeonis gens extera, agni foedus hædus rapuit, cornu David flagellabat gens misera, violente plena gente, sola sedit civitas. Urbes itaque cum monasteriis subvertebantur, quorum etiam monimenta adhuc plurimis in locis præstant indicia, utputa ubi parietum ac murorum reliquæ huc usque spectantur semidirutæ. Quid multa? Dani isti de regno ad regnum, et de populo transeuntes ad populum alterum, quasi pro

signo victoriæ animi extollentes insolentiam, tandem ^{A.D. 866-871.} ad Westsaxoniam infelici gressu pervenerunt, ubi consimili modo, quo cæteris in locis, debacchantes, ultimo sacrosanctam ac venerabilem domum Abbendonæ, quam tot reges sancti et viri tam authentici supradicti fundaverant et dotis variis ditaverant, tam inimica manu tamque leonina ferocitate, necnon tam detestabili aviditate, monachis penitus effugatis, destruxerant, ut nihil ibi præter parietes reliquissè perhiberentur. Hoc tamen divinitus proviso, quod reliquissè sanctorum cum cartis ipsius domus, quas superius in hoc libro annotavimus et inferius sunt annotatæ, clandestine sunt reservatæ, ad hoc forte quatinus recuperatores simul reperiatores ejusdem cœnobii de terris ad ipsam ecclesiam de¹ jure pertinentibus per easdam cartas imposterum fierent certiores. O quis dolor et quæ anxietas, et quis tam duræ cervicis, tam ferrei pectoris, tam adamantini cordis, ut hæc audiat et se a lachrimis absterneat? Expulsis itaque theophilis a gremio matris suæ, locum ipsum tam sanctum et tam honestum, non solum præsumtuose, sed et irreverenter allophili² occupaverunt, et hi Dani immo pagani fuere. E quorum collegio dum plerique inflati spiritu superbiæ die quadam in Refectorio de more monachorum residerent, et tam scurriliter quam incomposite in omnibus se haberent, accidit hujuscemodi miraculum, quod non est sub silentio prætereundum.

XLII.—*Quomodo Imago Danos expulit de Refectorio.*

Imago etenim affixa cruci, quæ in medio mensæ ^{Incidents} editioris fuit posita, imago, quasi moleste ferens paga- ^{connected} ^{with the} ^{Danish} ^{invasion.}

¹ *de.*] Above the line in B. vi.

² *allophili.*] Added by the ori-

ginal hand, upon a revision of the text in B. vi.

A.D. 866-
871. norum ingluviem discumbentium, motu mirabili et brachio mobili, necnon digito flexibili, lapides de maceria Refectorii potenti virtute et admirabili fortitudine extraxisse narratur, quibus mediantibus, inaudita terribili turbine in ipsam sæviebat multitudinem paganorum. Verumtamen nec a tali lapidatione imago citra destitit, donec universos Satani satellites, non pedetentim aut more testudinum incedentes, extra Refectorium penitus expulisset. Hæc sunt Christi opera, omni laude digna, cui nihil est difficile. Qui licet naturas singulas certis astringi regulis statuerit, et sic providerit ut a præscriptis formulis naturæ eædem nullo possint conatu ultra naturam progredi, vel per se citra regredi, tamen earum Auctor quando vult, et ubi vult, et sicut vult, per quamlibet naturam, tam rationalem quam irrationalem, animatam et inanimatam, mirabilia sua mirifice dilucidat, ut cognoscatur ab omnibus quod quoties factus superbit in factorem, aut plasmatus in figulum, vel creatura contra Creatorem suum erigit calcaneum, justo Dei iudicio sciat se labi in profundum dum minus circumspecte tendit in altum. Discat itaque homo conditionis miseræ ex istius miraculi explanatione, quam periculosum sit superbire et quam perniciosum aliquid arrogare, vel etiam cuiquam derogare, aut dilapidationi abrogare; intendat etiam quam tutum est humilitatis gradum sectari, necnon Deum timere, cui genuflectitur omne, insimul et quam honestum ipsam legem naturalem, qua nulla lex æquior aut justior, firmiter observare, qua dicitur,— Quod tibi non vis fieri, alii ne feceris.

XLIII.—*De alio Miraculo.*

Aliud etiam miraculum, non post multum temporis elapsum, per eandem imaginem, nec minus admira-

tione dignum, accidisse perhibetur. Frater etenim A.D. 866-
 quidam, cum refectorium intrasset sitim levaturus, ^{871.}
 quam diutius sustinebat, nullo secum comite sui ordinis, non factus immemor priusquam quippiam gustasset de liquore, signo crucis poculum signavit, et more solito benedictionem proferens, respondit imago viva voce ac ore rotundo, distincte et aperte dicens. Verum quod cum frater audisset, factus quasi in extasi, quia neminem vidit, et inconsuetis vocis representationem perpendisset, sedit solitarius, ac quidnam hoc esse posset secum propensius deliberavit. Quid multa? Tandem ad memoriam revocans quod in dubiis benignius et sanctius est interpretandum, oculos attollit ad imaginem, et recolens quam magna et quam mirabilia Deus per illam subjectam creaturam fieri dignatus est, cruci necessario duxit ascribendum quod phantasma sibi assolet præjudicare. Non est ergo dubium quin imago loqueretur, nec admiratione dignum si Deus, qui retrahit et tribuit, qui omnia creavit ex nihilo, id est, non ex præjacenti materia, ex creatura inanimata vocem protulerit sonoram, et quasi ex arteriis prolatam, qui quondam asino Balam mirabiliter contulit ut primo contra prophetam recalcitraret, deinde voce viva admoneret ne ulterius in via progrediretur. Hæc sunt tua, bone Jhesu, opera, cui laus et gloria.

XLIV.—*De Reædificatione Abbendonix.*

Nunc vero restat ut ad reædificationem domus Ab-Abingdon
 bendoniæ stilum vertamus reciprocum. Adelfredo¹ rebuilt.
 itaque Westsaxonum rege viam universæ carnis in-

¹ *Adelfredo.*] Originally Adelredo in B. vi.

A.D. 871-
901.

gresso, pius ac misericors Dominus noster Jhesus Christus, cujus universæ viæ misericordia et veritas, qui pios pati et impios regnare permittit, orphanis sanctæ matris ecclesiæ Abbendonis in tribulationibus factus est adjutor opportunus, sui gratia qui cum servis suis tantam novit misericordiam. Suscitavit enim successores regis Adelredi, qui pio desiderio (utpote declarabitur inferius) reparatione ipsius domus certatim curam impendebant, inter quos fuit prædictus rex Ælfredus, Adelredi frater regis, qui primus post Adelredum regni suscipit gubernacula. Hic vero mala malis accumulans, quasi Judas inter XII., villam in qua cœnobium situm est, quæ vulgari idiomate Ab-bendonia appellatur, cum omnibus suis appenditiis a prædicto cœnobio violenter abstraxit, victori Domino, pro victoria qua functus est de Danis super Essedune victis, inparem reddens talionem. Tempore suo memoratus rex Alfrædus villam, quæ Appelford appellatur, cuidam fidei suo, pro servitio et homagio suo, nomine Deormodo, dedit, et (ut carta ipsius regis testatur) concessit ei ut quemcumque sibi vellet heredem constitueret. Constituit itaque prædictus Deormodus heredem sibi Deum, et Beatam Mariam, et ecclesiam Abbendonis, post decessum ipsius regis donationem ipsam ratam attestante et inconcussam. Cujus cartæ tenor his est.¹

¹ *his est.*] The previous narrative is thus compressed in Claud. C. ix. fol. 105b.

"DE ÆLFREDO REGE.

"Igitur post mortem Ætheredi regis, frater ejus Ælfredus suscepit imperium. Qui villam in qua cœnobium situm est, quæ vulgari onomate Abbandun dicitur, cum omnibus

suis adjectivis, a prædicto cœnobio abstraxit; victori Domino impares pro victoria qua functus est reddente taliones. Quo decedente, Ædwardus filius ejus successit in regnum."

Then is introduced "CARTA REGIS ÆLFREDI DE ÆPPELFORD," from which the following various readings are derived.

XLV.—*Carta Alfredi Regis West-Saxonum de Appelford.* A.D. 871-901.

Quicquid concedendum est fidelibus¹ regali dono, ^{King} libello litterarum muniri debetur, quia fragilis ho- ^{Alfred's} minum² memoria recedit, et traditio litterarum ^{charter of} Appelford. ^{Appelford.} semper ad memoriam reducit.

Unde Ælfredus Anglorum Saxonum³ rex cuidam eo fidei, nomine Deormodo, unam quinque mansorum villulam, nomine Æppelford, dono et concedo pro alia terrarum particula quam incolæ⁴ Harændun appellant. Tali igitur jure hereditario illi trado et concedo, ut post vitæ suæ terminum cuicumque suo heredi sive alicui monasterio sanctorum in perpetuam tradat hereditatem, prout ipse voluerit. Sit autem præsens⁵ terra libera ab omni seculari servitio, exceptis tribus, expeditione populari, restauratione viatici pontis, constructione regalis arcis. Si quis autem cupiditatis flamma accensus hunc nostrum libellulum frangere temptaverit, sit dampnatus atque sepultus in inferno inferiori cum Juda apostata atque Pilato, et cum omnibus qui injuste possident sanctuarium Dei.

Deormod⁶ gebohte æt Ælfred cyninge mid fiftigum mancessan arodenes goldes fif hida land on éce yrfe, sælces thinges freoh butan fyrde, and fæstinge weorces, on thisum lande fæst.

Et ut hoc scriptum inviolabilem firmitatem obtineat, ego rex primus regali sigillo confirmo, meosque fideles ad firmandum⁷ testes esse præcipio.

¹ *fidelibus*] regali dono fidelibus.

² *hominum*] hominis.

³ *Anglorum Saxonum*] Anglo-saxonum; and this was also the original reading of B. vi.

⁴ *incolæ*] incolæ.

⁵ *præsens*] prædicta.

⁶ *Deormod.*] This passage, as far as the word "fæst," does not occur in C. ix.

⁷ *ad firmandum*] ad confirmandum.

A.D. 901-
924.

- † Signum Ælfredi, regis.
- † Signum Edward, filii regis.
- † Signum¹ Wulfic, ministri.
- † Signum Deormod, ministri.
- † Signum² Ælfreth, ministri.
- † Signum Sigulf, ministri.
- † Signum Wulfic, ministri.
- † Signum Beormund, ministri.
- † Signum Ealhmund, ministri.
- † Signum Æthelhelm, ministri.

Metæ de Appelford.³

Ærest on tha lace thæ lith be Westan Dyrnangelade, andlang lace upon ane furh, thæt on Widan geat, andlang⁴ dic, thæt on thone mor the lid betwux Suthtune and Witenhamme, and swa forth be more, thæt on the ealdan dic thæt æ lith⁵ betwux Wigbal-dincgtune and Appelforda, and of thære ealdan dic to Diceswyllan, of Diceswyllan to Sandgewyrpe, and of Sandgewyrpe thæt utan Temese.

XLVI.—*De Morte Alfredi Regis West-Saxonum et Successione Edwardi Filii sui.*

Succession
of Edward
the Elder.

Mortuo Ælfredo rege, successit ei Ædwardus filius ejus. Iste vero Ædwardus cuidam ministro suo, Ælfstano nomine, villam quæ dicitur Sefouenhamtune dedit et carta sua confirmavit; insuper et ei concessit

¹ *Signum.*] This line is omitted in C. ix.

² *Signum.*] These witnesses are omitted in C. ix., which adds: — "Eandem terram postea idem vir Deo et Sanctæ Mariæ concessit."

³ *Metæ de Appelford.*] These boundaries occur in the second MS. at fol. 198 b.

⁴ *andlang*] swa andlang.

⁵ *thæt æ lith*] thæt lith.

ut quemcumque sibi vellet post decessum suum here- A.D. 1043.
dem facere de eadem terra, sine ulla contradictione
facere posset, et hoc idem carta regis testatur. Cujus
cartæ memoratus Ælfstanus fretus munimine, ipsam
terram dedit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abben-
doniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in
puram et perpetuam elemosinam; et in signum hujus
donationis, (sicut tunc temporis consuetudo fuit,) .
cartam regis, per quam totum jus suum in memorata
terra, habebat, super altare Beatæ Mariæ Abben-
doniæ, coram ipso rege et magnatibus suis, nemine
donationi suæ contradicente, posuit. Cujus cartæ
tenor hic est.

XLVII.—*Carta Regis Edwardi de Seuenhantun.*

Nihil ergo in hoc seculo prolixī felicitate fruitur, Charter of
nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non Edward
ad fatalem vitæ terminum veloci cursu tendatur. the Con-
Ideoque ut orthodoxorum demonstrant paracdigmata, fessor,
sic nobis mundanarum rerum patrimonis sunt per- A.D. 1043.
fruendæ ut tamen æternæ patriæ emolumentis nun-
quam fraudemur.

Quamobrem ego Eadward annuente altitroni Mo-
deratoris imperio Anglorum basileus, quodam minis-
tro meo, Ælfstan nominato, x. mansas ubi dicitur sæt
Seofonhæmtune libens donabo, quatinus habeat atque
possideat, ac post se qualicumque libuerit heredi de-
relinquat. Sit autem rus prædictum ab omni mun-
dano servitio liberum; tribus tamen exceptis, viatici
restauratione pontis, arcis constructione regalis, expe-
ditione etiam populari. Si quis vero (quod absit)
cupiditatis flamma accensus, hoc nostrum infringere
temptaverit donum, sciat se dampnaturum cum filiis
perditionis in tartareis tormentis, nisi resipiscens

A.D. 1043. digna satisfactione emendaverit. Nam prædicta ruris particula his metis constat circumcincta.

Metæ de Seuenhamtun.

Erest on tha haran apeldran, of thære apeldran andlang Pinnan rode, of thære rode betweox Morsceagan and Middel lea thwyres on tha ealdan dic, of thære dic andlang hricges on byde wil, of than wille andlang stræte on hægla thorn, of than thorne andlang hricges on hodan mere on gerihte on fif thornas, of fif thornon thwyres on thæne ealdan ellen styb, of than stybbe on tha ealdan dic, of thære dic andlang herpathes that hit cymth be northan bien hylle in on thæt slæd, swa andlang fura on thæne smalan weg, swa andlang weges on thone withig, of than withige on stan wyl, of than wille thwyres on thæne garan, of than garan on thaes broces bige, of than bige on tha ealdan eorth byrig, of thære byrig on thone ac styb, of than stibbe eft on tha haran apeldran.

Scripta est ergo hujus regalis doni cartula anno Dominicæ Incarnationis xliii. post mille, indictione xi., his confirmantibus quorum vocabula infra sunt prætitulata et cernentibus apparent adnotata.

† Ego Eadward, rex Anglorum, meum donum signo crucis confirmavi.

† Ego Ælfgyfa, prædicti regis mater, regium munus corroboraui.

† Ego Eadsinus, archiepiscopus, almo sanctæ crucis vexillo confortavi.

† Ego Ælfric, archipræsul, istud datum libens consolidavi.

† Ego Bryhtwold, episcopus.

† Ego Æthestan, episcopus.

† Ego Godwine, dux.

A.D. 1043.

- + Ego Godeman, prespiter.
- + Ego Karl, minister.
- + Ego Ælfget, minister.
- + Ego Ælfwig, præfectus.
- + Ego Ælfwine, episcopus.
- + Ego Grimkyl, episcopus.
- + Ego Dudoca, episcopus.
- + Ego Lyfing, episcopus.
- + Ego Brihtwine, episcopus.
- + Ego Eadnoth, episcopus.
- + Ego Ælthelwearda, abbas.
- + Ego Ælfwine, abbas.
- + Ego Siward, abbas.
- + Ego Wulfsige, abbas.
- + Ego Leofric, presbyter.
- + Ego Siward, dux.
- + Ego Swegen, dux.
- + Ego Eadwold, presbyter.
- + Ego Hereman, presbyter.
- + Ego Leofric, presbyter.
- + Ego Osgod, miles.
- + Ego Ælfstan, miles.
- + Ego Esbern, miles.
- + Ego Lyfing, miles.
- + Ego Ordgar, miles.
- + Ego Odda, minister.
- + Ego Brihtric, minister.
- + Ego Dodda Æthelmer.
- + Ego Urki, minister.
- + Ego Ælfget, minister.
- + Ego Wulfnoth, præfectus.
- + Ego Kinewerd, præfectus.
- + Ego Thokig, minister.
- + Ego Æthelwig, minister.
- + Ego Leofric et Tofig, ministri.
- + Ego Æfwig, præfectus.
- + Ego Æthelmer, minister.

- A.D. 1043. † Ego Æthelric, minister.
 † Ego Totig, minister.
 † Ego Leofwine, minister.
 † Ego Godsunu, minister.
 † Ego Ulfkitel et Æthelric, ministri.

XLVIII.—*Quomodo Rex dedit Athelhumflo
 Hordwella.*

Charter of Iste vero Eadwardus rex totius Angliæ, dum adhuc
 Edward vitales carperet auras, cuidum fasallo suo Tata,
 the Elder, Æthelhumflo dedit Hordwelle trium manentium in
 A.D. 901- puram et perpetuam elemosinam, et carta sua confir-
 924. mavit. Insuper et ei concessit ut quemcumque sibi
 vellet post decessum suum heredem facere de eadem
 terra, sine ulla contradictione facere posset, et hoc
 idem carta regis testatur. Cujus cartæ memoratus
 Tata Æthelhumflus fretus munimine ipsam terram
 dedit Deo, beatæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et
 monachis ibidem Deo servientibus in puram et per-
 petuam elemosinam; et in signum hujus donationis
 (sicut tunc temporis consuetudo fuit,) cartam regis,
 per quam totum jus suum quod in memorata terra
 habebat, super altare beatæ Mariæ Abbendonæ coram
 ipso rege et magnatibus suis, nemine donationi suæ
 contradicente, posuit. Cujus cartæ tenor hic est.

XLIX.—*Carta Regis Edwardi de Hordwella.*

Charter of Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu
 gift of Christo, omnique seculari serie sine ulla intermis-
 Hordwell. sione omnibus momentis labente.

Ego Eadward, non meis meritis exigentibus, Omni-
 potentis Dei misericordia, Angul-Saxonum rex, pro
 piaculorum meorum remedio, necnon et antecessorum

meorum atque etiam posteritatis meæ subsequētis, A.D. 901-
cum consensu et licentia optimatum meorum, quorum ^{924.}
nomina infra scripta sunt, recuperationem cujusdam
hereditarii libri fasallo meo Tata Æthelhumflo, hoc
est trium manentium sēt Hordwelle inperpetuum
possessionem imperavi, quas ante Æthulwulfus avus
meus, Occidentalium Saxonum rex, perpetualiter de-
derat, ab omni mundiali censu liberas, excepta expe-
ditione, et pontis et arcis constructione; sed casu
quodam, hereditarius ille liber antiquus submersus
est, quo pæne nihil in eo apertum videbatur. Hæc
autem cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCC. iiii.,
in celebri loco qui dicitur Haamtum scripta est in
præsētia subsequētiū testium.

Metæ¹ de Hordwella.

An Swinbroc ærest,² thæt up of Swinebroce in on
riscslæd, of thæs riscslædes byge foran ongean Hord-
wylles weg, thæt andlang thæs wegcs oth hit cymth
to Iecenhilde wege, thonne of than³ wege up on
thone ealdan wude⁴ weg, thonne of thæn wude weg⁵
be eastan⁶ Tellesbyrg on sænne garan, thonne of than⁷
garan on næne garæcer, thæt andlangcs thære fyrh⁸
to anum andheafdum, to anre forierthe, and sio fori-
erth gæth in to tham lande, thanne on gerihte to
tham stane on hricg weg, thanon west on anne goran,
andlanges thære fyrh⁹ to anum anheafdum, thanon
of dune on fearnhylles slæd, thæt thanon on ane

¹ *Metæ.*] Collated with the du-
plicate copy in MS. Claud. C. ix.
fol. 199.

² *An Swinbroc ærest.*] Ærest on
Swinbroc.

³ *than*] thæm.

⁴ *wude*] wudu.

⁵ *than wude weg*] thæm waga.

⁶ *eastan*] eastan.

⁷ *than*] thæm.

⁸ *fyrh*] furh.

⁹ *fyrh*] furh.

A.D. 901-
924. furh¹ an æcer near thæm hlince, thonne on there² hline³ æt fearnhylles slæde suthewearde,⁴ of thæm hlince on anon heafde, forth thær on ane furh, on ane stanræwe, thanon on gerihte on hricgweg thæt thanone on ane garæcer on anon heafde, and se garæcer in on thæt land, thanone andlanges anre furh oth hit cymth to anum byg, thanone of thæm byg forth on ane furh oth hit cymth to anre forierthe, and sio forierth into tham lande, thonne on Icenhilde weg be Tellesburh westan, thanone north ofer Icenhilde weg on sican wylle, thæt hthweres⁵ ofer an furlang on gerihte on an ælbed on hæghylles broces byg, anlang thæs broces oth hit cymth to twam garæcer, and than⁶ garæceras in on thæt land, thanon on ane forierthe on anon heafde, thanon on gerihte on readan clif on Swinbroc, thonne andlang thæs broces on thæt riscslæd.

- † Ego⁷ Eadweardus, rex.
- † Ego Asser, episcopus.
- † Ego Ordlaf, dux.
- † Ego Dyormod, minister.
- † Ego Wihtbord, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Wærulf, presbyter.
- † Ego Byrnstan, presbyter.
- † Ego Wulfhun, minister.
- † Ego Buga, minister.
- † Ego Alla, minister.
- † Ego Wulfhem, minister.

¹ *furh*] *forh*.

² *there*] *thæt*.

³ *hline*] of tham hlince on otherne hline, *add*.

⁴ *suthewearde*] *suthweardre*.

⁵ *hthweres*] *thwyres*.

⁶ *than*] *thon*.

⁷ *Ego*.] The names of the witnesses are omitted in the second MS.

† Ego Wulred, minister.

A.D. 924.

† Ego Beornstan, minister.

L.—*De Morte Edwardi Regis et Successione
Adelstani Filii sui.*¹

Postquam vero Eadwardus rex Angliæ, Domino dis-
ponente, viam universæ carnis ingressus est, successit
ei Athelstanus filius ejus. Iste vero Athelstanus post
suscepta regni gubernacula subito tantæ pietatis ac
vitæ sanctitatis extitisse perhibetur ut granum sinapis,
quod in cordis ejus horto bonus Hortolanus, Dominus
ac Redemptor noster Ihesus, seminaverat, mature radi-
catum illico crescere cepisset in arborem magnam
firmissimæ fidei, et sanctæ spei, insuper et caritatis
immensæ, quæ nec invidet nec agit perperam. Opera
etenim, quæ Deo sunt placabilia, libenter vidit per
discretionem, audivit per obedientiam, gustavit per
caritatem, olfecit per spem et fidem, necnon tetigit
pariter et consummavit per bonam operationem. In
ecclesiis etenim quamplurimis destructis iterum reædi-
ficandis summam curam ac diligentissimam diligen-
tiam incessanter impendere satagebat. Inter quas
cœnobium Abbendonæ, Chinato abbate locum ipsum

Death of
Edward the
Elder, and
accession of
Ethelstan,
A.D. 924.

¹ *Filii sui.*] The Cottonian MS. Claud. C. ix. fol. 106 b. proceeds thus:—

“Defuncto ergo Eadwardo rege, successit in regnum filius ejus Athelstanus. Athelstano itaque rege monarchiam principatus totius Angliæ tenente, anno scilicet ab Incarnatione Christi, DCCCXXX., Cynatum Abbendonæ accepimus abbatem fuisse. Cujus regis dono idem abbas in Dumeltuna x. man-

siones ad occidentalem fluvii Esingeburne, et duas itidem mansiones ad orientalem ejusdem fluvii plagam ad Eastane, cum silvis, pratis, pascuisque suis, sed et in alio loco, id est Scæringaford et Sandford, xv. cassatorum, Swineford quoque v. manentium, consecutus est, ecclesiæ suæ ob honorem et cumulum.

“CARTA REGIS ATHELSTANI DE DUMELTUNA.” See p. 60.

A.D. 924-
941. tunc temporis gubernante, tanta sinceritate tantoque amoris privilegio est amplexatus, ut non solum illud variis ditaret ornamentis, verum etiam amplis eam dotaret possessionibus. Quibus possessionibus cartæ ipsius regis subsequentes veritatis perhibent testimonium.* Quarum prima hæc est.

LI.—*Carta Athelstani Regis de Dumeltuna.*¹

Gift of
Dumul-
tune.

Summa² polorum cacumina, ima quoque solorum fundamina, tetra necnon baratrorum tragœdia, almæ Trinitatis monarchia regnando ac regendo premendoque, Auctor omnium Deus gubernat æthraliter; cujus videlicet largifluæ liberalitatis munificentia Athelstanum regem Albionis præstantissimum solio sublimavit paterno, ac triquadri orbis rumigerula, præ cæteris ampliavit prærogativa. Tali namque sceptrorum suffultus diademate patronus, regiæ dignitatis pannagericus gratuita cordis generositate Cynatho, monasticæ conversationis archimandritæ, propriæ possessionis telurem duobus in locis jure hereditario perpetualiter condonavit, ac præfato abbati suisque³ post se hereditibus, evangelico provocatus paradigmate taliter promulgante, "Omni habenti dabitur et habundabit," [Matt. xiii. 12], perhenniter possidendam firmaverat. Hoc denique imperator magnanimus, non pretio philargiæ, sed longævæ prosperitatis patrocínio, ac paradisiacæ amœnitatis mercimonio, more solito præstaverat gratis. Hæc scilicet loca hoc utuntur nomine; ad Dumolan³

¹ *Dumeltuna.*] In Claud. B. vi. fol. 18, a representation of King Athelstan is here introduced.

² *Summa.*] Collated with the duplicate copy, Claud. C. ix. fol. 106,

and with Talbot's transcript in the library of Corpus Christi College, Cambridge, MS. cxi. p. 171.

³ *Dumolan*] Dumeltun;—Dumoltan. C.C.C.

x. mansiunculæ, quæ¹ sunt occidentali parte fluminis A.D. 924-
 Esingburnan, et duæ communiter orientali² plaga⁹⁴¹.
 ejusdem lymphæ populari sorte dirivantur ad East-
 une; quinque nam locis habentur silvaticis ad
 Fleferth dextra lævaque illius³ rivuli qui vulgariter
 Pidwuella⁴ vocitatur. Hujusque loci usurpatio⁵ ne
 adoptat dominus abbas, silvis, pratis ac pascuis, ara-
 tura ac reliquis illac rite subsidiis; ut perpetuum⁶
 pertineat ad Dumolatan⁷ in posterum pio potissimum
 prolatori⁸ gloriam, ac deinceps magnopere cum lator⁹
 ad præmium. Hæc nempe condonatio peracta est
 nongentesimo atque tricentesimo laterculo Jhesualis
 infantiae, summique prolis essentiae, ac ter assis in-
 dictio copulatim conjungitur; hujus pro certo lar-
 giftuæ dapsilitatis locupletatio firma senatorum adsti-
 pulatione atque rata adsertione, uti infra karaxatur,
 v^o anno ex quo nobilissime gloriosus rex Anglo-
 saxon¹⁰ regaliter gubernabat, tertioque postquam
 authentice Northanhimbrorum Cumbro^{rum}que, blanda
 mirifici Conditoris benevolentia, patrocinando sceptrinæ
 gubernaculum perceperat virgæ, constat esse, Christo
 to Theon suffragante, salubriter adimpleta; ac prisco
 certissimæ derivationis confinio circumcincta hoc modo
 dinoscitur.¹¹

¹ quæ] videlicet, quæ sunt. C.C.C.

² orientali] ad orientali.

³ illius] illi.

⁴ Pidwuella] Widwella; — Pid-
 nuella. C.C.C.

⁵ usurpatio] usurpatio en. C.C.C.
 which adds in a marginal note that
 the original reading was "usurpa-
 tionem."

⁶ perpetuum] perpetim. C.C.C.

⁷ Dumolatan] Dumoltan. C.C.C.

⁸ prolatori] prosatori ad. C.C.C.

⁹ cum lator] conlatori. C.C.C.

¹⁰ Anglosaxon^{es}] Angolsaxon^{es}.
 C.C.C.

¹¹ hoc modo dinoscitur.] The words
 "hoc modo dinoscitur" are omitted
 in Claud. C. ix.

A.D. 924-
941.

Metæ¹ de Dumeltuna.

Primitus² ad Dumoltan easton,³ on Esingburna, thonne suthan of Esingburnan westwardes ondlong dices, thæt swa up won⁴ gerihte on dagan oran,⁵ thæt swa ondlong scæthbroces in gemare dic,⁶ thæt swa ondlong in secgmere, thæt swa of secgmere east ryhte in Esingburnan in Dernaforð.

Thonne sind this tha land gemæru æt Widwellan.⁷ Of Widwellan in crundelu, of crundelum suth ryhte onlang hryges⁸ on Tittandune, of Tittandune west on ealdan⁹ wellan thonon in Winterburnan, swa in Widwellan,¹⁰ of Widwellan on Eomers medwa, and swa on otherne Winterburnan, that¹¹ in Widwellan, and swa ondlang Widwellan oppo crundela.¹²

Hoc¹³ supplementum quoque huic singraphæ rex famosissimus augmentabat, ut ne aliquis fraudulenta seductione hunc codicellum vetustis evincere valeat libellulis. Si quis (quod absit) possessor agelluli, fas divinum profanando seu jus humanum violando deliquerit, alius ejusdem genealogiæ, rationabilius agens regi supradicto, in longinquam perfruatur retribu-

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 199 b.

² *Primitus*] Ærest eastan.

³ *easton*] eastan. C.C.C.

⁴ *up won*] upp on. C.C.C.

⁵ *oran*] ora.

⁶ *gemare dic*] gemæredic. C.C.C.

⁷ *Widwellan. Of Widwellan*] Pidwellan. Of Pidwellan. C.C.C.

⁸ *onlang hryges*] ondlong hryges. C.C.C.

⁹ *ealdan*] caldan. C.C.C.

¹⁰ *Widwellan of Widwellan on Eomers.*] Pidwellan, of Pidwellan on Eomeres. C.C.C.

¹¹ *that crundela*] thæt in Pidwellan, and swa ondlong Pidwellan up oth crundelu. C.C.C.

¹² *crundela.*] upon crundelum.

¹³ *Hoc.*] MS. Claud. C. ix. fol. 106 b.

tionem; augmentibus vero hoc regale donativum dupla A.D. 924-
Deus adaugebat¹ bona; minuentibus necnon Satan^{941.}
cum satellitibus inferat dampna. Det Deus ne pro-
veniat! Pax in ævum servantibus!

His Testibus.

† Ego Æthelstan, rex et rector totius Brittanniæ
cæterarumque, Deo concedente, gubernator provin-
ciarum, hæc dona vexillando conscripsi.

† Ego Wlfhelm² quoque archipræsul, cum Rod-
wardo³ cæterisque pontificibus, consensi et subscripsi.

† Ego⁴ Theodred, præsul, atque Ælfhæh, consensi et
subscripsi.

† Ego Cynsige, biscop, cum Ælfrico, consensi et
subscripsi.

† Ego Wulfrige, episcopus, atque Ælfred, consensi
et subscripsi.

† Ego Æthelgar, pontifex, cum Æthelwaldo, con-
sensi et subscripsi.

† Ego Kænwald, antistes, atque Wulfhelm, cum
testibus subnotatis, subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux, Æthelmund, comes, con-
sensi et subscripsi.

¹ *adaugebat*] *adaugeat*. C.C.C. and
C. ix.

² *Wlfhelm*] *Wulfhelmus*. C. ix.;
Wulfhelm. C.C.C.

³ *Rodwardo*] *Roduardo*. C.C.C.

⁴ *Ego*.] The duplicate Cotton
copy omits the witnesses from this
point; the transcript in C.C.C. pro-
ceeds thus:—

“† Theodred præsul atque Ælf-
hæa.

“† Cynsige biscop cum Æl-

frico, &c.; tandem Ælfgar consul,
Ælfsige miles, Wiferth claviger,
Leofsige signifer, &c.

“† Ego Eadgar, Christi annu-
ente gratia Anglorum basileus,
largituam hujus territorii confir-
mationem Osulfo præsuli, uti a
Cynatho abbate ei pridem concessa
fuerat, crucis taumate, optimatum-
que meorum utens consilio, resto-
rando perpetim corroboravi.”

A.D. 924-
941.

✚ Ego Uhtred, eorl, atque Scule, subscripsi.

✚ Ego Ælfgar, consul, Ælfrige, miles, consensi et subscripsi.

✚ Ego Wiferth, clavigel, Leofsige signifer, consensi et subscripsi.

✚ Ego Wulfric, rector, et Thelgeard, armiger, consensi et subscripsi.

LII.— *Carta¹ Regis Athelstani de Xalingeforda.*Gift of
Scaring-
ford.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta disponit, simul Sancti Spiritus gratia vivificante. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelstan, totius Britanniæ basileus, quandam telluris particulam, xii. videlicet cassatos, loco qui celebri ad Scaringaford nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctæque ejus ecclesiæ beatæ Dei genetricis Mariæ, dicata honori,² loco qui celebri ad Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet et pascuis, Godescalco obtinente presbytero, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam con-

¹ *Carta.*] Collated with MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 106. *Carta regis Æthelstani de Scaringaford.*

² *dicata honori.*] In C. ix. the ter-

mination of "dicata" is written upon an erasure, and "honori" is added above the line.

stituimus transferre voluerit, privatus a consortio A.D. 931. sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Scripta est hæc carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXI., indictione iv. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum subtus nomina characteribus depicta annotantur.

[*De metis*¹ *Scaringaford.*

Ærest on Eoccen æt Sandfordinga gemære; swa ut ongear stream to Snitan ige; on north healfe thæs igethes, and swa on Baccan mor middewearðne; swa andlang mores on fisc lace; innan Crypeles heale; and thæt andlang Fearnbroces, thæt hit sticath up on tha readan dic; swa andlang dic thæt on hlydan; andlang hlydan on bradan mor; of bradan more to preosthamme; up on myos wyllan; of myos wyllen on thene hricg weg; andlang hrycge weges to thæm Cristes mæle; thonne suth thæt hit sticoth eft on Eoccen thæt hit onfeng.]

† Ego Æthelstan, singularis privilegii monarchia prædictus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ Crucis corroboravi et subscripsi.

† Ego Wlfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

¹ *De metis.*] These boundaries are here inserted from Claud. C. ix. fol. 198 b.

- A.D. 931. † Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Brinstan, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Kenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Adulfus, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Elfric, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Osferth, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Alfwuold, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Osbriht,¹ dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Elfstan, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfhah, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

Carta² Regis Athelstani de Swinford.

Gift of Confirmat nos sacræ auctoritatis Scripturas,³ dicens,
 Swinford. "Nudus egressus sum ex utero meæ matris, et nudus
 "revertar illuc," [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil in-
 "tulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre
 "quid poterimus," [1 Tim. vi. 7.]

¹ *Osbriht*] *Oscbyrht*.

² *Carta*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 106 b.

the title of which is, "*Carta regis Athelstani de Sandford.*"

³ *Scripturas*] *Scriptura*.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego A.D. 931. Æthelstan, Christo conferrente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsiciens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Swynford¹ profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo, obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel inmutare præsumpturus² temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi³ proditore æternaliter lugubris puniatur. Termini⁴ vero hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumanoran pertinet, scripta habentur.

Scripta est siquidem⁵ hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXI., indictione iv. Cujus⁶ etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his⁷ testibus roborata constat, quorum nomina subtus annotantur.

¹ *Swynford*] Sandford.

² *præsumpturus*] presumptuous.

³ *Christi*.] The word "Christi" is inserted by a later hand.

⁴ *Termini*.] The whole of this sentence is omitted in C. ix.

⁵ *siquidem*.] The word "siquidem" does not occur in C. ix.

⁶ *Cujus*] Hujus.

⁷ *his*.] 'Præscriptis in prima carta testibus consentientibus hujus regis largitati.' The charter here ends, the names of the witnesses not being given in C. ix.

A.D. 931. † Ego Æthelstanus, singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ crucis corroboravi.

† Ego Wulfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwine, episcopus, acquievi.

† Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfric, abbas, consensi et subscripsi.

† Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.

† Ego Byrsihge, abbas, consensi et subscripsi.

† Ego Osferth, dux, subscripsi.

† Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æscbriht, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Oda, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfheh, minister consensi et subscripsi.

† Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Godesscealc, sacerdos, minister.

Carta¹ Regis Athelstani de Sanford.²

Gift of
Sanford.

Ego Æthelstan, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens

¹ *Carta.*] Collated with Claud.
C. ix. fol. 107.

² *Sanford*] Swinford.

animo, ob remunerationem majoris præmii aliquan- A.D. 931.
tulam ruris particulam xv.¹ comparatam cassatis, cui
vocabulum certa astipulatione profertur Sandford,² ad
ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri
Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbandun, ad usus
ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; ob-
secrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo suc-
cessorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus,
hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis ali-
quatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta
tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum
præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servi-
tutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet ex-
peditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem
larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel
immutare præsumptuosus temptaverit, nisi digna satis-
factione ante obitum suum reus poenituerit, æternis
baratri prostratus incendiis cum Juda Christi pro-
ditore æternaliter lugubris puniatur. Termini vero
hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumenoran per-
tinet scripta habentur.

Scripta est siquidem hæc cartula anno Dominicæ
Incarnationis DCCCCXXI., indictione iv. Cujus etiam
inconcussæ firmitatis auctoritas præscriptis in prima
carta testibus consentientibus hujus regis largitate.

Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna.

Temporibus etiam Athelstani regis fuit quidam vir
nobilis Athelstanus senator, qui primo domui Abben-
doniæ et monachis ibidem Deo servientibus villam
quæ Uffentuna appellatur, cum omnibus ad illam

¹ xv.] V.

² Sandford] Swinford; in the | margin of C. ix. the word "San-
ford" occurs, written with a style.

A.D. 924-941. integre pertinentibus, sicut carta ipsi Athelstani senatoris, dedit et concessit in puram et perpetuam elemosinam. Cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta¹ Athelstani Senatoris de Offentuna.

Gift of
Offentan.

Ego Æthelstan senator scripto inserui istam terram de Uffentune ad ecclesiam sanctæ Mariæ de Abben-duna, in diebus Athelstani regis, et fuit² testimonio Kynsii episcopi de Berrucscire, et Wulfhelmi archiepiscopi, et Rodwardi episcopi, et multorum aliorum episcoporum, abbatum atque principum qui ibi congregati erant, ubi ista villa ad ecclesiam sanctæ Mariæ in Abbendona concessa fuit. Archiepiscopus etiam Wulfhelmus et omnes episcopi et abbates, qui ibi simul aderant, excommunicaverunt a Christo et ab omni communione Christi et omni Christianitate qui umquam hoc donum immutaverit, vel istam terram diminuerit, in pascuis sive metis, ut sit ipse missus et dimersus in inferno inferiori sine fine. Et dixit omnis populus qui ibi aderat; "Fiat, fiat, Amen."

Metæ de Offentona.³

This synd tha landgemære into Uffentune.

Ærest of Hwres⁴ mere andlang thære lace, into thære blace lace. Of thære blace lace innan bulemere. Of bulemere to buleferthes steorte. Of tham steorte into bulendic. Andlanc⁵ bulendic in to tham thornstybbe. Of tham thornstybbe into thaere halige

¹ *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 107.

et fuit] et hoc fuit.

³ *Metæ de Offentona.*] Collated

with Claud. C. ix. fol. 194. "*Metæ de Offentuna.*"

⁴ *Hwres*] Hwyras.

⁵ *Andlanc*] Andlang.

stoue. Of thære halige stowe andlang thaere heafde ^{A.D. 924-} in to Ikenilde stræte. Of Ikenilde stræte into ^{941.} Ægelwardes mearca. Of Ægelwardes mearcce upprihtes be tham heafde in to Hremmes byriges north geate. Thurhut tha byrig ut sæt tham suth geate. Sudrihte be than hefde uppen Hodes hlæwe. Of Hodes hlæwe oppen¹ tha stanhlæwe. Of thære stan hlæwe innan than hwitan hole. Of tham hwitan hole into tham readan hole. Of tham readan hole into tham dunnan hole. Of tham dunan hole into Dunfarthes² hnæsse into³ Paddebyrig. Of Paddebyrig into Tædduces stane. Of Tædduces stane into hundes laywe.⁴ Of hundes hlæwe into hafeces hlæwe. Of hafeces hlæwe into tham stod falde. Of tham stodfalde uppan lauerces byrig. Of lauerces byrig into sceorten dic. Of scorten dic into langen dic. Of lange dic into Æscæc byries suthgeat, and swa ut sæt tham northgate. Of tham northgate middan uppan Dudenbyrig. Of Dudenbyrig uppon eclesbeorh. Thwyrt ofer dunrihtes into Ikenilde stræt. Sydtheng⁵ dunrihtes bæ thaes heafdæcres west furh, dun ofer tha thwyr furh dunrihtes to tham rischedde. Of tham rischedde to tham dyrne stane. Of tham dyrne stane to tham riscthyfele. Of tham riscthyfele into Hlippenham.⁶ Of Hlippenham into tham milestreame. Of tham mylestreame innan tha northlange dic. Andlanges thurh tha smalle thornas innan Bulemed. Of⁷ Bulemæd ofer tha clæne med. Of tha clæne med northward eastrihtes be northe mordune on thæne grene weig. Of tham grene weige thwyrt ofer thæne mor, innan thwyr mere midrihtes.

¹ *oppen*] uppan.

² *Dunfarthes*] Dunfarthes.

³ *into.*] Of Dunfarthes hnæsse into.

⁴ *laywe*] hlæwe.

⁵ *Sydtheng*] syththenes.

⁶ *Hlippenham*] Hlippemham.

⁷ *Of*] Ofer tha.

A.D. 924-
941.

Æthelstan ealderman gebocade¹ this land of Uffentune into Sanctæ Mariæ stowe to Abbendune be thæs kinges dæige Æthelstanes; and thæt wæs be Wynsies biscopes gewittnysse of Bærrocscire,² and Wulfhelm archebiscop, and Rodward biscop, and manega othra, sægthær ge biscopas, and abbodas, and theinas the ther gegadrede wæron, thær thæs tun be thyssan gemæran geled wæs into Sanctæ Maria are into Abbendune. And se archebiscop Wulfhelm, and ealla tha biscopas and abbodas the thær gesomnode wæron, amansumeden fram Criste and fram eallum Cristes gemænese,³ and fram eallen Cristendome, the æfre thas gife undyde, oththe this land gelytlede on læsu othth on gemæru, beo he ascyred and gesceofen into helle grunde, a a buten ende. And cwæth ealle that folc the thær embstod; "Sy hit swa, Amen, Amen!"

*Adelstanus Rex dedit Alfrico Ministro suo
Wachenesfeld.*

Gift of
Wachenes-
feld.

Eodem etiam tempore præfatus rex Athelstanus cuidam ministro suo, nomine Elfrico, dedit Wachenesfeld xx. cassatorum, eo tenore ut cuicumque post suum decessum heredi vellet donare, libertatem donationis regia auctoritate inde haberet; sic enim carta regis testatur. Unde memoratus Elfricus, in remissionem peccatorum suorum, et pro animabus prædecessorum suorum, eandem villam cum omnibus ad illam pertinentibus de consensu et voluntate regis hanc sacratissimam domum Abbendonæ nullo donationi suæ contradicente, fecit heredem. Et hæc est subscriptio cartæ regis hanc donationem confirmantis.

¹ *gebocade*] *geboce*.

² *Bærrocscire*] *Bærrucscire*.

³ *gemænese*] *gemænese*.

Carta Regis Adelstani de Wachenefeld.

Flebilis fortiter detestanda totillantis seculi piacula, A.D. 931. diris obscenæ horrendæque mortalitatis circumscripta latratibus, non nos patria indemptæ pacis securos, sed quasi foetidæ corruptelæ in voraginem casuros, provocando ammonent, ut de toto mentis conamine cum casibus suis, non solum despiciendo sed etiam velut fastidiosam melancoliæ nauseam abhominando fugiamus, tendentes ad illud evangelicum, "Date et dabitur vobis." [Luc. vi. 38.]

Qua de re, infima quasi peripsema quisquiliarum abiciens, superna ad instar pretiosorum monilium eligens, animum sempiternis in gaudiis figens, ad nasciscendam mellifluæ dulcedinis misericordiam, perfruendamque infinitæ lætitiæ jocunditatem, ego Athelstanus rex Anglorum, per Omnipatrantis dextram totius Britanniae regni solio sublimatus, quandam telluris particulam meo fideli ministro Ælfrico, id est xx. cassatorum in loco quem solicolæ æt Wæclesfeld vocitant, tribuo, ut ille ea sine jugo detestandæ servitutis, cum pratis, pascuis, rivulis, omnibusque ad eam utilitatibus rite pertinentibus, liberaliter ac æternaliter quamdiu vivat habeat, et post generalem (qui omnibus certus incertusque homunculis constat,) transitum, cuicumque successionis heredi voluerit in perpetuum derelinquat. Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

Metæ¹ de Wachenefeld.

A.D. 931. *Ærest on thone stan sæt thæm hæthnan² byrgelsan ; thanne ut on Prilleces hæsecas ufewealde ; thonne on coebroc ; anlang streames thæt on mylenbroc ; thonne anlang streames thæt on lentan ; thonne anlang streames thæt on marpol ; thonne of thæm pole on beanboroc ; thonne and³ stremes on Headdan⁴ mere ; thonne of tham mere on than⁵ lace thær tha brocas twisliath ; thanne⁶ of thæm twislan on mærbearh ; thanne of thæm beorge on thæm⁷ herepath ; thonne andlang⁸ herpathes seofan and fiftig gyrda ; thonne andlang fyrh on thone stanbearh ; thonne of thæm stanbeorge on thone hæthenan byrgels ; eft to tham stane.⁹*

Si autem, (quod absit,) aliquis diabolico inflatus spiritu hanc meæ donationis breviculam infringere temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die, cum Juda proditore suisque impiis complicibus, æterna confusione edaci bufa cherontis¹⁰ perituum flammis. Hujus namque inventæ voluntatis cedula in villa omnibus notissima, quæ Worcig Worthig nuncupatur, tota plebis generalitate ovanti, perscripta est; quæque scriptio anno Dominicæ Incarnationis DCCCC.XXXI., regni vero gratis mihi commissi VII., indictione IIII., epacta X., concurrente VI., duodecimo Julii kalendas, [20 Jun.] luna etiam XII.,

¹ *Metæ.*] Collated with the boundaries in Claud. C. ix. fol. 199.

² *hæthnan*] hæthenan.

³ *and*] andlang.

⁴ *Headdan*] Headfan.

⁵ *than*] tha.

⁶ *thanne*] thonne.

⁷ *thæm*] thone.

⁸ *andlang*] onlang.

⁹ *stane.*] Claud. C. ix. here ends this charter.

¹⁰ *edaci bufa cherontis.*] So the MS.; we should probably read "edacibus Acherontis."

digitulis exarata est; cujus necnon inconvulsæ firmi- A.D. 931.
tatis auctoritas testibus roborata constat, quorum nomina subtearacus teribus depicta annotantur.

His Testibus.

† Ego Æthelstanus, singularis privilegii gerarchia præditus rex, hujus indiculi fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ crucis corroboravi et subscripsi.

† Ego Wulfhelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Huwal, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Juthwal, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Morcant, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Eugenius, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwinus, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfhæel, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cunan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Benedictus, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Winsige, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Thiodred, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Biornstan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhun, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cyneferd, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ærcberht, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wired, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwald, dux, consensi et subscripsi.

- A.D. 931. + Ego Ærcherht, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Huterd, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Urm, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Guthrun, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Hath, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Scule, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfric, abbas, consensi et subscripsi.
 Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelnod, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Biorhsige, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfheh, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wihthgar, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelmund, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelnoth, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Eadnoth, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelsige, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælhelm, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wilaf, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfstan, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wilferd, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelferth, minister, consensi et subscripsi.

Dedit¹ etiam prædictus rex Æthelstanus Wulfustho ministro suo Bultheswurthe vi. cassatorum, cum pratis,

¹ *Dedit.*] No title is prefixed in Claud. B. vi. fol. 22.

pascuis, silvis, rivulis, et omnibus ad eam utilitatibus A.D. 931.
rite pertinentibus, omni eodem modo quo supra.
Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta
clarescit.

Metæ de Bulthesurthe.

Æn earst on thone ealdan triow stede; thonne on Gift of
rugan slæd; andlang slædes oth thæs furlanges sende; Bulthes-
thonne on rugan biorg middewiardne; thæt of rugan worth.
biorge on hafoces pyt; ondlang rithe thæt on thone
pæthe the lith thwyres.

Si autem, quod non optavimus, aliquis diabolico in-
flatus spiritu, hanc meæ compositionis ac confirma-
tionis breviculam infringere, vel elidere, temptaverit,
sciat se novissima ac magna examinationis die, stri-
dula clangente archangeli bucina, bustis sponte dehis-
centibus, somata diu fessa relinquentibus, omnibus
pavefactis creaturis, cum Juda proditore, qui a Satoris
pio Sato filius perditionis¹ dicitur, æterna confusione
edacibus innumerabilium tormentorum flammis peri-
tuum. Hujus namque a Deo Dominoque Jhesu
Christo inspiratæ atque inventæ voluntatis scedula,
anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXI., regni vero
gratis mihi commissio septimo, Indictione IIII. epacta
nulla, concurrente V., idus VII., luna XXVIII., in villa
regali quæ æt Welowe nuncupatur, episcopis, abbati-
bus, ducibus, patriæ procuratoribus, regia dapsilitate
ovantibus, perscripta est. Cujus etiam inconcusse
firmitatis auctoritas his testibus roborata constat,
quorum nomina subtus characteribus depicta anno-
tantur.

¹ *filius perditionis.*] See S. John. xvii. 12.

A.D. 931. Ego Æthelstanus singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ crucis corroboravi et subscripsi.

† Ego Wulfhelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfric, abbas, consensi et subscripsi.

† Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.

† Ego Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.

† Ego Offerth, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æscbryht, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfheah, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

Consimili etiam modo rex Æthelstanus concessit alteri ministro suo, nomine Ælfeah, Fearnbornthæn, x. cassatorum, et ille similiter huic domui Abben-doniæ contulit. Et hæc est carta regis subsequens.

A.D. 931.

Carta¹ Athelstani de Ferberga.

In nomine Altitroni, qui cuncta supra simul et in ^{Gift of} ^{Ferberga.} imis gubernat. atque regit, quique sua multimoda potentia omnibus ut voluerit finem imponit, et de secretis humanæ naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et² sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura æternaliter regna mercanda, Dei suffragio adipiscenda sunt.

Qua de re ego Æthelstan divina mihi adridente gratia rex Anglorum, et æque totius Albionis, rogatus fui a meo fideli ministro nomine Ælfeah, ut aliquam juris mei partem in æternam hereditatem laxarem; ejusque precibus annuens, pro ejus amabili subjectione atque obedientia, cum consensu optimatum³ meorum, terram x. manentium, ubi ab incolis nominatur Fearnbeorgan,⁴ ut ille bene perfruatur ac possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in æternam hereditatem cum omnibus ad se rite pertinentibus, pascuis, pratis, silvis silvorumque nemoribus. Sit prædicta terra libera in omnibus mundialibus causis, præter pontis et arcis constructione expeditionisque adjuvamine. In cunctis successoribus, hoc jus donationis augendo conservantibus, feliciter perveniant inter cœlibes cœlestium turmarum, et sine fine in æterna doxa lætentur. Si quis autem, quod non optavimus,⁵ infringere temptaverit hoc nostrum donum, sciat se in examine

¹ *Carta.*] Collated with the transcript in MS. C.C.C. Camb., No. CXL p. 139, to which this title is prefixed:—"This ys thara x. hida, boc æt Fearnbeorgan the Æthelstan cing gebocade Ælfeah

his thegne on ece yrfe."—"Carta de Ferneburga."

² *et*] Om. C.C.C.

³ *optimatum*] optimatum.

⁴ *Fearnbeorgan*] Feornbeorgan.

⁵ *optavimus*] optamus.

A.D. 931. tremendi iudicii redditurum temeritatis audacium¹ per-
 pessus esse, nisi pura emendatione et singulta lamen-
 tatione emendaverit.

Metæ² de Fearnbeorgan.

This sindan tha land gemæro the to Fearnbeorgan
 gebyriath. Of³ Feornbeorge west on thone weg to
 tham stanne⁴; of tham stanum suth on thone weg oth
 tha andheafda; of tham andheafdun on tha hline
 ræwe up to thære⁵ dic be northan stodfaldon; thonne
 forth on tha dic to mæc flodan be eastan Lilliglea⁶;
 thonne forth andlang thæs sutheran weges oth thæt
 lange treow⁷; thonne forth west on thone weg ofer
 Beocumb to tham stancrundle; thonne north on thane
 smalan weg with eastan brocenan beorg to tham
 wege thær east ligth; thonne forth on thone weg to
 Cytelflodan be westan Mulescumbe, thær tha wegas
 twisligath; thonne forth to Scyldmere⁸; thonne forth
 on tha furh to Furcumbe; andlanges Furcumbes
 middeweardes to thære dene; thonne forth on tha
 denu⁹ to thæra wega gemythan; thonne forth to tham
 hwitan wege to tham haran thornan; thonne of tham
 witen¹⁰ wege on Fearnbeorg, and se leag be eastan
 Catmere the thæto gebyreth; thæt is on thone weg¹¹
 the lith to Stanleage; thonne forth siththan suth on
 thone stanih tan weg of Stanmeringa gemære; thonne
 forth on thone smalan weg to tham fulan wege se

¹ *audacium*] audaciam. C.C.C.

² *Metæ.*] Collated with the du-
 plicate copy of the boundaries in
 Claud. ix. fol. 197 b.

³ *Of*] *Ærest* of. C. xi.

⁴ *stanne*] stanum. C. xi. C.C.C.

⁵ *there*] thære. C. xi.

⁶ *Lilliglea*] Lillinglea. C. xi.
 C.C.C.

⁷ *treow*] trew. C.C.C.

⁸ *Scyldmere*] Schyldmere. C.C.C.

⁹ *denu*] dene. C. ix.

¹⁰ *witen*] hwitan. C.C.C.

¹¹ *weg*] wege. C.C.C.

hatte Stific weg; thaet is Catmæringa gemære and A.D. 931.
thaes landes to Fearnbeorgan; thonne forth andlang
thaes weges ut on thonne feld; and thonne ealle tha
hangram¹ betweonan tham wege and tham the to
Stanleage lighth gebyriath ealle to Fearnborgan.

† Ego² Æthelstanus, rex totius Britanniae, præ-
fatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confir-
mavi.

† Ego Wulfhelm, Dorobornensis³ ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ
Crucis consignavi.

† Ego Ælfheh, Wuintoniensis ecclesiæ, triumphalem
trophæo agiæ Crucis impressi, consensi et subscripsi.⁴

† Ego Theodred, Lundeniensis ecclesiæ, consignavi.

† Ego Cenwaldus, episcopus, prædictum donum
consensi et subscripsi.⁵

† Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.⁶

† Ego Burhric, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.⁷

† Ego⁸ Alwold, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.⁹

† Ego Wulfmer, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

¹ *hangram*] *hangran*. C. ix. and
C.C.C.

² *Ego.*] The witnesses are omit-
ted in Claud. C. ix.

³ *Dorobornensis*] *Dorobedensis*.
C.C.C.

⁴ *consensi et subscripsi*] *consensi*
et subscripsi om. C.C.C.

⁵ *et subscripsi*] *et subscripsi. om.*
C.C.C.

⁶ *confirmavi*]: *consensi*. † Ego
Oda, episcopus, confirmavi. C.C.C.

⁷ *et subscripsi.*] The words "*et*
subscripsi" are omitted in C.C.C.
in this and the next two lines.

⁸ *Ego.*] The word "*Ego*" is
omitted in C.C.C. in this and the
next four lines.

⁹ *consensi et subscripsi*] *consensi*
et subscripsi. om. C.C.C.

- A.D. 996. + Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Beortnoth, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.¹
 + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfhere, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wulfnoth minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ealhhelm, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wihgar, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælsige, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Athelwold, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Sigered, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfheah, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Athelmund, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Sigulf, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

*De Cealhgræfan, quomodo Adelstanus Rex dedit
Ealdredo Ministro suo.*

Idem etiam rex Æthelstanus concessit Ealdredo ministro suo Cealhgræfan v. manentium, et ipse ipsam villam domui Abbendonæ contulit eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis hanc donationem confirmantis.

¹ *consensi et subscripsi.*] Here in C.C.C. "Ælsige, minister," is added. The words "consensi et subscripsi" are also generally left out.

At the end occurs this note :—
"The copye of this I had off Mr. Dr. Owen."

Carta Regis Adelstani de Chelegrave.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Cuncta A.D. 926.
 quæ humanis optutibus caducarum molimina rerum Gift of
 liquide videntur, decidunt; quæ vero abdita invisaque Chelgrave.
 sunt æterni Arbitris moderamine perpetualiter con-
 stare; haud dubium est his quæ illa adipisci, largiflua
 Dei largiente gratia, atque mercari posse merentibus
 divina Scripturarum documenta pollicentur.

Quapropter ego Æthelstanus Angulsaxonum rex,
 non modica infulatus sublimatus dignitate, superno
 instigatus desiderio, fideli meo Ealdredo ministro
 terram quæ nuncupatur Cealhgræfan et Teobban-
 wyrthe v. manentium, quam propria condignaue
 pecunia, id est x. libras, inter aurum et argentum, a
 paganis emerat, jubente Eadwardo rege necnon et
 duce Ætheredo, cum cæteris comitibus atque ministris,
 injuriis hereditari libertatem concedens donabo habend-
 dam possidendamque quamdiu vixerit; et post obitum
 suum quibuscumque sibi placitis heredibus dare volu-
 erit. Hi sunt termini hujus præfatæ terræ.

Metæ de Chelegrave.

Thær se dic sceot in Wæclinga straete; anlanges
 Wæxlinga stræte thæt in thane ford; thæt anlang
 broces in than otherne ford; thonne of thæm forde up
 on thane welle; and thanan in thæt dell; thanan of
 thæm delle in thone dic; of thæm dic in thone
 otherne dic; thone of thæm dice in thone borc;
 thonne of tham broce to Cynburge wellan; thanne
 anlang dices to east Coten; thæt thanan in thane
 ealdan broc; up of thaen ealdan broce on æfem thæt
 rithig; thæt uprihte in thiodweg; æftær thiodwege in
 thone dic; æft dice in Wæxlingga strate.

A.D. 926. Sit autem hæc præfata terræ donatio ab omni seculari honore libera, præter expeditionem et arcis pontisve constructionem, pro competenti pecunia quam ego accepi ab eo, id est cl. mancas de puro auro. Si quis vero hanc largitionis munificentiam, arrepto procacitatis stimulo, infringere, vel mutare, aut minuere temptaverit, sciat se in illa magni examinis die cum poli cardines terræque fundamenta simul et infernorum ima pavitando contremescent latibula, qua uniuscujusque patebit opus et conscientiam sive bonum sive malum quod gesserit, si non prius satisfactione emendaverit. Anni ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXXVI., Indictione xiiii.

This sind tha land the Æthelstan cyng gebocade Ealdred with his clæne feo on thas gewitnesse the her on sind.

Testes.

† Ego Æthelstanus, rex, fundamine sanctæ Crucis subarravi.

† Ego Wulfhelm, archiepiscopus, subscripsi.

† Ego Wensige, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Theodred, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Beorneah, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælla, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cyneferth, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ordgar, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwald, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhelm, discifer regis.

† Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

:

- + Ego Ceolstan, minister, consensi et subscripsi. A.D. 939.
- + Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Æfric, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadulf, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Healmstan, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelm, minister, consensi et subscripsi.

Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorhtwaldingtun.

Prædictus rex Æthelsanus dedit cuidam religiosæ feminæ, nomine Eadulfu Eadlufa, Beorhtwaldingtun, xv. manentium, eodem modo quo supra; et ipsa illam villam domui Abbendonæ contulit. Et hæc est carta regis.

Carta Regis Athelstani de Beorhtwaldingtun.

Regnante Theo inperpetuum architectorio, qui sua ^{Gift of} ineffabili rite potentia omnia disponit atque gubernat, ^{Beorht-} ^{walding-} ^{tun.} vice que temporum hominumque mirabiliter discernens, terminumque incertum prout vult æquanimitèr inponens, et de secretis cœlorum gloriæ humanæque naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et ævi cursibus possessiunculis jugiter mansura regna, Deo largiente, fragilique naturæ consolationis sublevamine adipiscenda sunt.

Quapropter ego Æthelstanus, nodante Dei gratia, basileos Anglorum et æque totius Brittanniæ orbis gubernator, cuidam religiosæ fœminæ vocitato nomine Eadulfu, cum consensu optimatum meorum, et pro ejus placabili pecunia, xv. mansas agelluli ubi ruricli antiquo usu nomen inposuerunt æt Beorhtwaldingtune, quatinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque vo-

A.D. 939. luerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, piscuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit poenitentia ante mortem. Istis terminibus prædicta terra circumscripta esse videtur.

Metæ de Beohtwaldingtune.

This sinden tha landan gemæro to Beorhtwaldingtune. Ærst of Curspandic up on Acdene; of Acdene to Wigferthis leage; of Wigferthis leage to Pippes leage; of Pippes leage north andlang hagan to than brandan-stane; of tham stane to Dunian mere; thonen thonon northrihte to Hæsel lea; of Hæsel lea westrihte to Borsenan beorge; of tham beorge westriht on thone haran stan; of than stane northrihte to Stancrunedle; thonnan andlang weges to tham langan treowe; of tham trowe andlang weges to Mærfloden; thonne giet andlang weges; thæt eft on Cyrspandic.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXXXIX., Indictione xii.

† Ego Æthelstanus, rex totius Byrttanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Wulfhelm, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

† Ego Theodred, Londoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi et subscripsi.

† Ego Ælfheal, Wintoniensis ecclesiae episcopus, A.D. 939.
triumphalem trophæum agiae Crucis impressi.

† Ego Cinwald, episcopus, prædictum donum consensi et subscripsi.

† Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.

† Ego Byrgric, episcopus, consensi et conscripsi.

† Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.

† Ego Ælfhere, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wihtgar, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelwold, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfrie, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ealhelm, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelmund, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

*De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ,
Athelstano Regi Angliæ.*

A.D. 939.
Presents
sent by
Hugh
Caput.

Eodem tempore, rege illustri Anglorum Æthelstano tempore Paschali¹ apud Abbendoniam cum comitibus et baronibus suis curiam suam tenente plenariam, prout regio convenit honori, advenerunt nuntii regis Franciæ, Hugonis cognomento Capet, offerentes regi varia exenia aurea et argentea, necnon et alia super aurum et argentum et lapidem pretiosum dulciora, reliquias videlicet pretiosas cum omni reverentia tractandas pariter et venerandas; scilicet partem spinæ coronæ, et partem clavi Domini, vexillum etiam sancti Mauricii, gloriosissimi martyris et Thebæ legionis principis, cum pretioso digito sancti Dionisii martyris. Quibus a rege gratanter susceptis, petitioni nuntiorum de sorore sua regi Franciæ nubenda benignum præbuit assensum. Dedit etiam prædictus rex Æ.² memorata sanctuaria in theca argentea cum omni honore recondita huic sacratissimæ domui Abbendonis, quorum munimenta super variis ægritudinibus, divina opitulante clementia, multis ad hæc præbent subsidia.

De Morte Athelstani Regis.

A.D. 941-
946.
Death of
Athelstan,
and acces-
sion of
Edmund.

His itaque feliciter peractis, non post multum temporis memoratus rex Æthelstanus viam universæ carnis ingressus est, cui scilicet frater ejus Eadmundus successit.

Tempore vero istius Eadmundi orta est controversia

¹ *tempore Paschali.*] In A.D. 939 | ² Æ.] Athelstanus.
Easter Day fell upon April 14.

inter abbatem et monachos Abbendonis ex una parte, ^{A.D. 941.}
et comprovinciales Oxenefordensis pagi ex altera parte, ^{946.}
super quodam prato nomine Beri ecclesie Abbendonis
de jure pertinente. De cujus jure insimul et Dei
clementia abbas et monachi plus præsumentes quam
de aliquibus exceptionibus dilatoriis, aut cavillatoriis,
vel obscuris placitis subterfugiis, de assensu communi
et voluntate pari, indictis sibi tribus diebus jejuniis et
orationibus, divinam devotissime implorabant clemen-
tiam, quatinus eorum jus merum et memorato prato
cunctis mortalibus per Ejus omnipotentiam enucleatus
claresceret. Quod dum servi Dei propensius actita-
rent, inspiratum est eis salubre consilium, et (ut
pium est credere,) divinitus provisum. Die etenim
statuto mane surgentes monachi sumpserunt scutum
rotundum, cui imponebant manipulum frumenti, et
super manipulum cereum circumspectæ quantitatis et
grossitudinis. Quo accenso, scutum cum manipulo et
cereo, fluvio ecclesiam prætercurrenti committunt,
paucis in navicula fratribus subsequenter. Præce-
debat itaque eos scutum et quasi digito demonstrans
possessiones domui Abbendonis de jure adjacentes,
nunc huc, nunc illuc divertens; nunc in dextra, nunc
in sinistra parte fiducialiter eos præibat, usquedum
veniret ad rivum prope pratum quod Beri vocatur, in
quo cereus medium cursum Tamisæ miraculose dese-
rens se declinavit et circumdedit pratum inter Ta-
misiam et Gifteleia, quod hieme et multociens æstate
ex redundatione Tamisæ in modum insulæ aqua cir-
cumdatur. Quo viso miraculo ab astantibus, et con-
currentibus tam Berrocensis pagi quam Oxenefordensis
nonnullis comprovincialibus, insimul et monachis
cereum sequentibus, memoratum pratum domui Ab-
bendonis est redditum, populo acclamante, "Jus
Abbendonis, jus Abbendonis!" Ex hoc etiam mira-
culo omnes qui illud audierant tantus stupor inva-
serat, ut ab illo tempore usque ad præsens tempus

A.D. 941-
946. non esset inventus quispiam rex, vel dux, vel princeps, vel aliquis alius præpotens, qui de eodem prato contra domum Abbendonæ causam movere aliquatenus auderet.

[Qua tempestate¹ adolescentulus quidam, ætate quidem juvenculus, moribus vero grandævus, Æthelwoldus nomine, plurima Æthelstani regis familiaritate fulciebatur. Quem quia rex virtutum æmulum, litterarum cupidum, et ad hæc ingenio vigere optimo cernebat, præsuli Wintoniensi Alfego, in Dei rebus tunc spectabili viro et interdum prophetali spiritu decorato, eum spiritualibus exercitiis imbuendum commendavit; ratus (quod verum erat) magnum quiddam de eo in ecclesia futurum fore. Nec multo post rex ipse finem vitæ sortitur, summamque rem fratri suo Eadmundo delegavit. Post cujus obitum, Abbendonense cœnobium ad tantam est solitudinem redactum, ut omnibus sibi adjacentibus possessionibus regio subactis dominio, a monachis omnino destitueretur. Cujus infortunii malum quibus ex causis acciderit, nil veri ad meam pervenit notitiam. Veruntamen testamentorum libri, possessiones ecclesiæ continentium, quanquam tam inopinatis irruentibus malis, Dei utique reservati sunt providentia, quatinus reparatores earum et post ipsorum successores antiquitatum nosse indicia potuissent. A tempore autem Inæ regis, sub quo cœnobium primo constructum est, ad hanc desolationem, ducentorum et quadraginta revolutio annorum fuisse reputatur.

¹ *Qua tempestate.*] The passage inclosed within brackets, which here commences, and which ends | at p. 92, occurs only in Claud. C. ix., at fol. 107 b., from which it is introduced into the text.

Carta Eadmundi Regis de Culaham.

Ego Eadmund desiderio regni cœlestis exardens, A.D. 940.
Gift of
Culham.
favente superno Numine basileos industris Anglorum
cœterarumque gentium in circuitu persistentium, cui-
dam regalis progeniei meæ tipo exortæ matronæ, quæ
humanis nuncupatur fatibus Ælfhild, xv. mansas cum
optimatum consilio meorum perpetue tribuo, ubi vul-
gus sedulis vocabulis nomen indidit Culanham; qua-
tinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat
dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsa, atque
vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post
se cuicumque voluerit perhenniter heredi derelinquat,
sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum¹
ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad
ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis
quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, dir-
vatisque cursibus aquarum, donans donabo libertatem.
Ideo scripsimus novam cartulam, quia antiquam non
habebamus. Sed si quis in propatulo aliam cartulam
produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno sin-
grapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicandum,
et ad nihilum valeat. Si quis autem, (quod non
optamus,) hanc nostram diffinitionem, elationis habitu
incedens, infringere temptaverit, perpessus sit gelidis
glaciarum flatibus, et pennino exercitu malignorum
spirituum, nisi prius irriguis pœnitentiæ gemitibus et
pura emendatione emendaverit.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarna-
tione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXL, Indic-
tione xiii.

¹ *liberum.*] The termination of this word is altered by erasure.

A.D. 940. Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi. †
 Ego Eadred, frater ejusdem regis, consignavi. †
 Ego Wulfhelm, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consignavi. Et multi alii consignaverunt et firmaverunt.

Eadem itaque matrona ad finem vitæ perveniens, hanc ecclesiam de suo possessione fecit heredem.]

Carta Regis Edmundi de Culeham.

Gift of
Culham.

Eadmundus Æthelstano fratri succedens confirmavit ecclesiæ Abbendonis Wachenefeld cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam prædictus Aelfricus de consensu domini sui, regis Æthelstani, domui Abbendonis in puram et perpetuam contulerat elemosinam. Hac tamen conditione ut Godescallus abbas Abbendonis et conventus ejusdem loci concederent cuidam matronæ regalis progeniei, nomine Ælfildæ, Culeham, omnibus diebus vitæ suæ liberam et quietam, in ea forma et omni eodem tenore quo rex Kenulfus concessit sororibus suis, quæ eandem villam huic domui Abbendonis contulerunt, ut prædictum est; et post decessum ipsius Ælfild villa memorata omni eodem modo ad proprios monachorum usus revertetur. Quod utique sic factum est, memorata Ælfilda cedente in fatum. Sepulta est Ælfida matrona ista in capella quam in honore sancti Vincentii ædificaverat.

*Metæ de Culeham.*¹

Ærest on Wylfingford on Temese; thæt of Wylfinga- A.D. 940.
ford andlang ane² smale dic to Wanhæminga³ lond
gemære on tha heafdo; thæt forth be thon heafdon on
Fippel beogas; of Fippelbeorgon on Culanhema dic;
andlang dic on Æppelford; of Æppelforda andlang
thære richt Temese onbutan utan ege; thæt eft on
Wylfingford.

*Dedit rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford.*

Dedit etiam rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford xv. manentium, eo tenore ut post decessum
suum cuicumque vellet heredi daret. Et hæc est carta
regis donationem ejus confirmantis.

Carta regis Eadmundi de Gareford.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. Gift of
Gareford.
Manifestum est cunctis quod omnia coelestia et terrestria
providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis
vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione
conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulantibus
mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis
orationibus suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio
transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei
suffragio adipiscenda sunt.

¹ *Metæ de Culeham.*] Collated
with the duplicate in Claud. C. ix.
fol. 198.

² *ane*] anre.
³ *Wanhæminga*] to Niwan-Hæ-
minga.

A.D. 940. Quapropter ego Eadmundus, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fidei meo ministro vocitato nomine Wulfrico, pro ejus amabili obedientia ejusque placabili pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit, xv. mansas libenter largiendo donavi in illo loco ubi ruriculi apelativo usu ludibundisque vocabulis nomen indiderunt æt Garanforda, ut eandem suprataxatam terram vitæ suæ cursu feliciter possideat. Igitur imminente dissolutionis suæ calle corporis et animæ, successorum sibi carorum cui se libuerit, menti libero dono largiatur et ipsi. Perpetue namque hujus tramitibus mundi hoc quod concessi terræ prænotatum a cunctis laboribus vitæ mortalium permaneat abdicatum, præter id quod nobis omnibus indigeri videtur, id est, tria, exercitus aditum, ponti ædificium, munitionis castelli que auxilium, in omnibus et per omnia quæ ad eundem subjecta sunt locum, pascuis, pratis, silvis et campis, magnis vel minimis, ut nostra jam veraciter præferta suprascripta est in linea traditio, quod in æternum manebit. Sic dæmonicæ fermentationis stimulo incedens nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphirra satellitibusque eorum heretica æterni anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit. Si quis autem aliter inexhaustis imbribus bonorum operum religiosorum exempta studuerit impleri, et nostram minutissimam donationem certaverit libera intentione augere voluerit, coelestium turmarum consortem in æterna doxa lætetur, et retributionem benevolentis suæ cum sempiterno hereditario gaudens Tonantis melodiam mereatur audire, "Venite omnes qui voluntatem meam fecistis, et non contempsistis præcepta æterni Patria."

*Metæ.*¹

Istis terminibus terra prædicta circumgirata esse A.D. 940 videtur.

This syndon thæs landes gemæro æt Garanforda. Of Garanforda andlang Eoccen oth thaet thær Cilla suth utryct²; thonne up andlang Cilla rithe oth Linfordinga gemære; thonan on Wintres hlæwe; thaet thonan eft ut on Eoccen³; thonne andlang Eoccen oth eft on Garanford.

† Facta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXL, Indictione.⁴

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobonensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Cenwal, episcopus, prædictum donum consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consensi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi.

† Ego Burgtric, episcopus, confirmavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 197 b.

² *suth utryct*] rith ut seyt.

³ *Eoccen*] Eoccan.

⁴ *indictione.*] The number of the indiction is omitted in Claud. B. vi.

A.D. 940.

- † Ego Wulfgar, dux, consensi.
- † Ego Æthelstan, dux, consensi.
- † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
- † Ego Athelmund, dux, consensi.
- † Ego Uhtred, dux, consensi.
- † Ego Odda, minister, consensi.
- † Ego Wulfgar, minister, consensi.
- † Ego Eadmund, minister, consensi.
- † Ego Ælfric, minister, consensi.
- † Ego Ælfsan, minister, consensi.
- † Ego Ælfstan, minister, consensi.
- † Ego Ælhab, minister, consensi.
- † Ego Thered, minister, consensi.
- † Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthered, minister, consensi.
- † Ego Wihtgar, minister, consensi.
- † Ego Ordheah, minister, consensi.
- † Ego Ælfsige, minister, consensi.
- † Ego Wulfhelm, consensi.

De Wealtham, quomodo data erat.

Idem rex Eadmundus dedit Ælfsige ministro suo Wealtham, xxx. mansarum; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfsige de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Wealtham.

Gift of
Wealtham.

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo.
Dum Conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio formata formoseque creata atque speciose plasmata est, supra et infra coelos, tam in angelis quam etiam in hominibus, ac in multimodis ac diversis speciebus jumentorum, animalium, piscium,

volucrum; quæ omnia naturæ suæ jura nutu Creatoris A.D. 940. persolvant; nisi homo solus, qui ad imaginem suam plasmatus est et omnibus prælatus, tamen propter prævaricationem corruens in mortem, et primam immortalitatis stolam mirabiliter, Domini contempnendo mandatum, amisit. Idcirco illæ divitiæ diligendæ sunt quæ nunquam decipiunt habentem, nec in ipsa morte amittuntur; sed plus habundant dum cernitur quod amatur.

Quapropter ego Eadmundus, favente superno Numine, basilios industrius Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fidei meo ministro vocitato nomine Ælfsige, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate xxx. mansas largiendo libenter concedens perdonabo, illic ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Wuealtham, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis sævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perreniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve coedificatione. Hanc vero meam donationem, (quod opto absit a fidelium mentibus,) minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maligni, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus," [Matt. xxv. 41.] nisi prius digna Deo poenitentia veniam legali satisfactione emendant.

Metæ de Wealtham.

A.D. 940. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This send tha landgemæro the to Wealtham hyrth thara thritiga hida. Ærest of Wassamhamme on gerihte to Ceaggan heale; thonne of Ceaggan heale to Dyrnngrafan; of Dyrnan grafan to Weg cocce; thonne of Weg cocce to Godan pearruce; of Godin pearruce to Hild leage; of Hild leage to Swæfes heale; thon of Swæfes hæle to Wulfa leage; of Wulfa leage to Capel dene; of Capel dene to thære surfan; thonne of thære syrfan to Heal wicum; of Heal wicum eft to Wassanhamme. Thonne heafth Eadmund cing gebocad Ælsige feowertyne hida binnan tham thritigum hidum land gemæro, ofer wudu, ofer feld, ofer ecen læse and to ecan urfe, and xii. maeth æceras at thære standan buton tham land gemærum.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXL, Indictione xiii.

Testes.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.

† Ego Wulfhelm, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.

† Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

- † Ego Ælfric, episcopus, consignavi. A.D. 940.
 † Ego Oda, episcopus, confirmavi.
 † Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.
 † Ego Burhric, episcopus, consensi.
 † Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
 † Ego Ælfhere, dux, consensi.
 † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Uhtred, dux, consensi.
 † Ego Odda, minister, consensi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi.
 † Ego Eadmundus, minister, consensi.
 † Ego Wulfsige, minister consensi.
 † Ego Wullaf, minister, consensi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 † Ego Æthelwold, minister, consensi.
 † Ego Ælfred, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Ordeah, minister, consensi.
 † Ego Eadric, minister, consensi.
 † Ego Ealhhelm, minister, consensi.
 † Ego Ælfsi, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Æthelmund, minister, consensi.
 † Ego Wulfhelm, minister, consensi.

De Earmundeslei et Appeltun.

Eodem anno rex Eadmundus concessit Æthelstano ministro suo Ermundeslea et Appeltun, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Æthelstani de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Ermundesleia.

A.D. 942.
Gift of
Ermund-
eslea.

In nomine Dei summi et altissimi. Certis adsitpulationibus nos sancti et justi patres frequentativis orationibus admonent, ut Deum quem diligimus et credimus intima mentis affectione, cum bonorum operum diligentia incessanter eum timeamus et amemus, quia retributorem omnium actuum nostrorum in die examinationis juxta uniuscujusque meritum reddet. Ideoque subtilissima mentis certatione illum imitari satagamus, licet mortalis vitæ pondere pressi et labentibus hujus seculi possessionibus simus infæcati, tamen miserationis ejus largitate caducis opibus æterna celestis vitæ præmia mercari queamus.

Quam ob causam ego Eadmundus, desiderio regni celestis exardens, favente superno Numine, basileos industrius Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam adoptivo fidei meo comiti vocitato Æthelstano, ob illius amabile obsequium dignatus sum largiri x. mansas agelluli ibidem, ubi vulgares prisco more mobilique relatione vocitant æt Ermundeslea, villamque nomine æt Æppeltune, cum pascuis, campis, nemoribusque silvarum, ut hæc prospere possideat ac æternaliter teneat dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; post se autem, veluti affirmavimus, cuicumque voluerit heredi derelinquat. Fiat etenim præfata terra ab omni servili jugo libera, cum omnibus sibi recte pertinentibus, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve coedificatione. Denique vero si quis, nobis obtantibus, nostrum hoc donum augere voluerit, augeat amplificetque Cunctipotens vitam ei temporalem, et in futuro sempiternam. Qui autem illud violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se ultimo judicii die coram

Deo rationem redditurum, atque cum reprobis auditu- A.D. 942.
rum, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum"
[Matt. xxv. 41.]; ubi cum dæmonibus pœnis atro-
cibus æternaliter torquebantur, nisi prius hoc digna
emendaverit pœnitentia ante mortem.

*Metæ de Ermundesleia.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

This synt tha landemæro to Ærmundeslea, and
othre naman sæt Æppeltune. Ærst up of Temese on
tha dic sæt Doccan grafe; thaet on thaet sic the scyt
thurh Hæsellea foran ongean tha dic the scyt to
Wasan; siththan andlang Wasan thaet hit sticath on
Tubban forda; thonon on thaet rithig oth hit cymth
to thære stræte; of thære strete on tha dic the scyt
to tham heafod lande; thonne on west heafle thæs
heafod landes, vi. gyrda be westan Yttingeshlawe;
thonon on tha ræwe; of thære ræwe on Temese, on
thaet in fyrde andlang Temese eft on Doccandic.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXLII., indictione xii.

¹ *Metæ de Ermundesleia.*] Ano-
ther set of boundaries at Ear-
mundeslea, but having reference to
a different grant, are preserved in
Claud. C. ix., fol. 196 b., and are
here introduced.

Termini de Earmundeslea
V. Mansarum.

Ærest of Sandforda; on tha fulan
lace; andlang thes gemær hagan ut
to tham cotan; thonon andlang

gemæres on hæsel dic; andlang
strete ut on stirian pol; andlang
there dic east to Wasan; thonon on
hrocan leage northewearde; and-
lang dic on ufewearde hægdune;
thaet up on Snoddes hylle; ufe-
wearde to tham haran stane; tho-
non to tham caldan wulfhagan;
thonon andlang slades; thaet to
læces forda; thonon andlang lu-
cringes; eft on Sandford.

Testes.

- A.D. 942. † Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.
 † Ego Eadred, ejus regis frater, consignavi.
 † Ego Wulfstan, archiepiscopus, confirmavi.
 † Ego Theodred, Londoniensis ecclesiæ episcopus, consensi.
 † Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.
 † Ego Ælfric, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfred, episcopus, subscripsi.
 † Ego Burgric, episcopus, subscripsi.
 † Ego Æthelgar, episcopus, subscripsi.
 † Ego Wulfgar, dux, subscripsi.
 † Ego Æthelstan, dux, subscripsi.
 † Ego Æthelwold, dux, subscripsi.
 † Ego Æthelstan, dux, subscripsi.
 † Ego Ealhhelm, dux, subscripsi.
 † Ego Æthelmund, dux, subscripsi.
 † Ego Eadric, dux, subscripsi.
 † Ego Uhtred, dux, subscripsi.
 † Ego Odda, minister, subscripsi.
 † Ego Wulfgar, minister, subscripsi.
 † Ego Eadmund, minister subscripsi.
 † Ego Wullaf, minister, subscripsi.
 † Ego Ælfric, minister, subscripsi.
 † Ego Ælfstan, minister, subscripsi.
 † Ego Ælfheah, minister, subscripsi.
 † Ego Ælfsige, minister, subscripsi.
 † Ego Æthelred, minister, subscripsi.
 † Ego Wihtgar, minister, subscripsi.
 † Ego Wulfric, minister, subscripsi.
 † Ego Ælfsige, minister, subscripsi.

De Lechamsteda, quomodo data erat.

Sequenti anno idem rex Eadmundus dedit Edrico A.D. 943. ministro suo Lechamstede decem mansarum, eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Edrici de eadem terra huic domui, sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Lechamstede.

In nomine Dei summi et altitroni, qui omnia de summo cœli apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernans atque moderans, præsentisque vitæ curriculo cotidie temporales possessiones et universæ divitiarum facultates nostris humanis obtutibus cernimus deficientes ac decrecentes; sic mutando fragilitas mortalis vitæ marcescit, et rotunda seculorum volubilitas inanescit, ac in carorum propinquorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur.

Gift of
Lecham-
stede.

Quapropter ego Eadmundus Angligenarum rex cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fidei meo ministro vocitato nomine Eadrico, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, x. mansas largiendo libenter concedens perdonabo illic ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Leachamstede, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perreniter heredi derelinquat, sicuti prædixi. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ rite ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve cœdi-

A.D. 943. ficatione. Insuper ad augmentum prædictæ donationis gratia unam molinam juxta derivativis cursibus aquarum Lamburnam perpetuali donatione dedi prædicto ministro. Hoc tempore cachinantes nœnias subdoli hujus seculi dinoscuntur interdum inchoasse, alienum lucrum sibi usurpativæ cum ambitione iniquitatis vindicare. Sed torpentes avaritiæ incessus omnimodo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis interdico, ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis. Etiam si quis alium antiquum librum in propatulo protulerit, nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur et cum justis non scribatur nec audiat. Denique vero si quis, nobis obtantibus, nostrum hoc donum violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum," [Matt. xxvi. 41] pcenis atrocibus se esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverit.

*Metæ de Lechamstede.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This synd thes landes gemæro sæt Lechamstede. Ærest on Denepit; of tham pytte on thone hnottan thorn; of tham thorne on Wines treow; of Wines treowe on than readan hane; thanon on Stigelhammas; of Stigealhammum on Wigferthes leage northe-wearde; thanon on Acdene; of Acdene on Crypsan-

¹ *Metæ de Lechamstede.*] Collated with the boundaries in Claud. C. ix. fol. 199.

dic; thanon threores¹ ofer wræstles hylle on Buccan A.D. 943.
 crundel; of Buccan crundele on tha haran apeldere;
 thanon andlang standene oth Gyddandene thweores
 ofer weardandune oth tha dene; andlang thære dene
 eft on Denepit.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
 Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLIII, Indictione i.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam dona-
 tionem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Eadgyfu, ejusdem regis mater, prædictum
 donum consignavi.

† Ego Eadred, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus,
 ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis
 consingnavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus,
 confirmavi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus,
 triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consensi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi.

† Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi.

† Ego Athelwold, dux, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Ealhhelm, dux, consensi.

† Ego Eadric, dux, consensi.

† Ego Æthelmund, dux, consensi.

† Ego Uhtred, dux, consensi.

† Ego Odda, minister, consensi.

† Ego Wulfgar, minister, consensi.

¹ *threores*] *thwyres*.

- A.D. 944. + Ego Eadmund, minister, consensi.
 + Ego Wullaf, minister, consensi.
 + Ego Ælfric, minister, consensi.
 + Ego Ælfstan, minister, consensi.
 + Ego Ælfstan, minister, consensi.
 + Ego Ælfheal, minister, consensi.
 + Ego Æthered, minister, consensi.
 + Ego Ælfsige, minister, consensi.
 + Ego Æthered, minister, consensi.
 + Ego Wihtgar, minister, consensi.
 + Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 + Ego Ælfred, minister, consensi.
 + Ego Wulfric, minister, consensi.
 + Ego Ælfsige, minister, consensi.
 + Ego Wulfhelm, minister, consensi.

De Linford, quomodo data erat.

Tertio anno concessit idem rex Eadmundus Ælfego, ministro suo, Linford vi. manentium, eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfegi de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Linford.

Gift of
Lindford. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Egregius agonista sermocinatus est in Scripturis divinis,—“Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna,” [II Cor. iv. 18.] Idcirco superflua utentibus, divinus sermo, ut supra taxati sumus, terribiliter præmonet, ut hujus seculi caduca contempnentes, spiritaliaque immitantes, cœlestia properemus ad regna.

Quapropter ego Eadmundus, rex Anglorum, cætera- A.D. 944.
 rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
 et rector, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine
 Ælfheago, in æternam hereditatem ilariter¹ inpederim
 vi. mansas agelluli in illo loco vulgares prisco more
 mobilique relatione vocitant æt Linforda, ut ille bene
 perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat;
 et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu
 supradiximus, in æternam hereditatem. Sit autem
 prædicta terra, cum omnibus ad se rite pertinentibus,
 libera, campis, pascuis, pratis, silvis; exceptis istis
 tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si
 quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc
 decretum machinari vel infringere aliquid voluerit,
 sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii
 ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi, nisi prius
 hic digna emendaverit poenitentia ante mortem.

*Metæ de Linford.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
 detur.

This sint tha land gemæro to Linforda; betweox
 Eccene and Cillarithhe.

Acta est hæc donatio præfata anno ab Incarnatione
 Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLIII., Indictione ii.

¹ *ilariter.*] This word is added
 above the line in B. vi.

² *Metæ de Linford.*] Claud. B. vi.
 fol. 198: — "Termini vi. mansa-

rum ad Linford. Betweox Eoc-
 cene and Cillaritha, synd tha
 landgemæro to Linforda."

Testes.

- A.D. 944. † Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.
 † Ego Eadred, ejusdem regis frater, consensi.
 † Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, prædictum donum consignavi.
 † Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis subarravi.
 † Ego Wulfstan, archiepiscopus, roboravi.
 † Ego Ælfheah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.
 † Ego Cenwald, episcopus, consensi.
 † Ego Ælfric, episcopus, consensi.
 † Ego Ælfred, episcopus, consensi.
 † Ego Æthelgar, episcopus, consensi.
 † Ego Wulfsige, episcopus, consensi.
 † Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Æthelwold, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 † Ego Eadric, dux, consensi.
 † Ego Æthelmund, dux, consensi.
 † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 † Ego Eadmund, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Ælfheah, minister, consensi.
 † Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi.

- † Ego Ælfred, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.

A.D. 944.

De Bleobirg, quomodo Eadmundus Rex dedit.

Eodem anno Eadmundus rex dedit Ælfrico ministro suo Bleobirg c. mansarum, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfrici de eadem terra huic domui, sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Bleobirg.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. ^{Gift of Bleobirg.} Omnibus prudentibus qui Deificæ contemplationis beatitudinem in mentis suæ hospitio cernere cupiunt, manifestissimis signis constat, quod quemquam potis esse transitoriis imis alta cœlestia sine fine mansura capescere, si illius antiqui et infesti trucidique tyranni et humani stirpis sævissimi multatoris truculenta improbitas obstacula bonorum virtutum incrementis calculatur, et velud spurcissima et venenata melanconix truculenta spicula furorum inspirata, flaminum invocatione affidorum, intimis præcordiorum Christi vernaculorum receptaculis abnegando respuendo detestantur cordetenus, funditusque enerviter contempnitur, ut præcelsa Vox Conditoris nostri ab ore¹ proprio tonans, "Vos qui secuti estis bonis operibus centuplum accipietis, et vitam possidebitis æternam."

Cujus scilicet fervoris igne coarctus, ego Eadmundus Angligenarum rex cuidam pontifici meo mihiq[ue] fervoris igne dilecto, nomine quod constat Ælfrico, vene-

¹ *ab ore*] anore. MS.

A.D. 944. randa pro ejus solidæ fidelitatis prudentia centum terræ mansas ei stilo perhenni trado, quodam in loco venerabili antiquitus et adhuc cognomine noto, Bleoburg appellato, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, dirivative cursibus aquarum, hanc prænotatam munificentiam incipiente anno tertio regni mei roboravi atque confirmavi, ut omnibus mundialibus coangustiis sit liber, nisi quod nostra communi labore pertinet, minime cuiquam in oblivione illud tradendum est, id est expeditione, pontis arcisve constructione; et postquam universitatis viam adierit, prædictam donationem cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu superius prædixi, in æternam hereditatem. Si quis benevola mente hanc largifluam munificentiam augere voluerit, archons superorum civium et gubernator terrestrium retributionem in æternis habitaculis dignetur concedere. Ideo scripsimus novam cartulam quia antiquum librum non habebamus; sed si quis in propatulo aliam cartulam produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno singrapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicatam et ad nichilum valeat. Si quis vero (prout non optamus,) maledicti serpenti suggestioni et avaritiæ æstibus inflatus, sic dæmonicæ fermentationis stimulo incedens, nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphira satellitibusque eorum herebica æternæ anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit.

Metæ de Bleoburig.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse A.D. 944. videtur.

This sindon tha land gemæro to Bleoburig. Ærest on eastewardum thæm lande sæt Amman welle; thæt swa suth on gerihte on wæter slædes dic; thæt andlang dic oth thone suth ende on thæt riht landgemære; thæt up to tham miclan beorge beneoþan Hrameslea; thæt of tham beorge up andlang Stanweges to tham langan cyrstel mæle sæt Hafuc thorne; thonne of Hafuc thorne to than langan thorne sæt Ichenilde wege; thæt swa to than thriddan thorne sæt Wirhangran; of tham thorne to tham feorthan thorne on Wrangan hylle fore weardre stent; thæt swa forth to tham fiftan thorne; to tham elebeame; thæt west andlang thæs lytlan wegesslo up to thon thorne; up to Teonan hylle; thæt swa west on thone ruwan hlync; andlang thæs rowan lincas to thon hæthenum byrgelsum sæt thære Ealdun dic; thæt andlang oth thæt treowsteall; thonne of than treowstealle on gerihte to thon bradan beorge be eastan wrocena stybbe; thæt swa to Wrocena stybbe; thonne of Wrocena stybbe on Meocedune on thone byrgelsum; of tham byrgelsum to thære flodan sæt Swinwegesslo, sæt thære wege gelæton; thæt up to tham eorþ geberste to Foxesbeorge; of tham beorge west andlang Drægles bæces oth thone hricgeweg; andlang wegesslo oth tha readan hane; of thære hane north andlang thæs smalan wegesslo to Totancumbe; sæt tham beorge; thæt swa north on gerihte andlang thæs smalan wegesslo to thon herepathe; thæt to thæs lincas ende; thæt swa forth north andlang wegesslo oth Ordstanas dic; thæt andlang dic; of thære dic with northan that Yrthland; thonne bi tham Yrthlande to thære lace the lith on

A.D. 944. stocwelle; thonne of stoc wylle north andlang broeces to thaere dic thære se ætheling mearcode; thæt andlang dic to thære sceapwæscan on haccan broc; thonne andlang haccan broces to huddes ige; thæt swa forth north andlang broces with westan hunddes ig; thæt up andlang thæra andhæfda to thære lytan dice ende, and tham north andlang thara andheafda to than langan cyrstelmæle sæt Hæthdune; thæt swa north andlang thæs smalan pathes on tha dic sticc ea to thon stodfalde; thæt swa eath andlang thære ealdan dic oth Aethelstanes treowsteal to thære dic byge; thæt swa suth east andlang dic be Byrgwylle gemære; that swa suth east ofer thone mor to Mæringes thorne; of Mæringes thorne to Sulgeate; of Sulgeate be wyrtwallan to thon readleafan mapuldre; of tham mawuldre on tha lace; thæt on gerihte on westwylle; then on othre naman hæst sæt Ammanwylle.

Acta est hæc præfata donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLIIII. Indictione xv.

Testes.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, consignavi.

† Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Ælfeah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Cenwald, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfric, episcopus, consensi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi.

† Ego Burhric, episcopus, consensi.

† Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

- † Ego Wulfhelm, episcopus, consensi. A.D. 944.
 † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Æthelwold, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 † Ego Uhtred, dux, consensi.
 † Ego Æthelmund, dux, consensi.
 † Ego Odda, minister, consensi.
 † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 † Ego Eadmud, minister, consensi.
 † Ego Wullaf, minister, consensi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Ælstan, minister, consensi.
 † Ego Ordheah, minister, consensi.
 † Ego Ælfheah, minister, consensi.
 † Ego Ælfgar, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Wulfhelm, minister, consensi.

*Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et
Swileie.*

Item eodem anno dedit rex Eadmundus Sæthrithe religiosæ fæminæ Uuinchefeld et Swinleie xi. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendonizæ, et monachis ibidem Deo ser-

A.D. 942. videntibus, in puram et perpetuam elemosinam ; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.¹

A.D. 942. *Carta² Regis Eadmundi de Winkefeld et Swinlea.*

Gift of
Winkefeld
and Swin-
lea.

Regnante in perpetuum Domino³ nostro Jhesu Christo. Manifestum est cunctis quod omnia coelestia et terrestria providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulationibus mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis orationibus⁴ suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei suffragio adipiscenda sunt.

Idcirco ego Eadmundus,⁵ rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam religiosæ fæminæ vocitatæ nomine Sæthrythe, modicam nuninis mei partem, id est, undecim mansas agelluli æternaliter tradendo concessi, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], ubi turbarum collatione, jamdudum nomen illatum hoc adesse profertur, sæt

¹ *confirmans.*] The narrative is thus given in Claud. B. vi. fol. 114 :—

"Concedente vero rege, supradicti viri cartas cum terra huic ecclesiæ Abbendonensi dederunt, sancto patre Æthelwoldo suggerente, atque huic ecclesiæ præsidente."

"DE WINCHEFELD.

"Istius sancti patris nostri Athelwoldi temporibus, quædara nobilis matrona nomine Sethritha possessionem, quam a rege Ædmundo

acceperat, id est, Winecanfeld et Swinlea, cum carta sibi a rege concessa, huic ecclesiæ dimisit. Quæ carta ita se habet." DE WINECANFELDA CARTA.

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, where it occurs out of order.

³ *Domino.*] In the MS. Claud. B. vi. a new and larger hand here begins the transcript at fol. 31, and has copied that leaf.

⁴ *orationibus*] hortationibus.

⁵ *Eadmundus*] Eadmund.

Winecanfelda, and æt Swinlea,¹ ut terram jam præ-A.D. 942. fatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem majore minorive personæ. Sit autem prædicta terra libera, cum omnibus quæ rite ad ipsum² pertinere dinoscuntur, campis, pascuis, silvis, et undecim segetes pratæ³ in loco ubi dicitur Hoceshamm, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem:

Metæ⁴ de Winkefeld et de Swinleia.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sindon tha land gemæro. Ærest of thaem gemannan⁵ treowe on Bogeles pearruc; of Boceles⁶ pearruce on Hrytmes mere; of Hrtmesmere⁷ on thone blacan mor; of than blacan more⁸ on Imbalea; of Imbalea on Wernan wylle; of Wernan uuellæ on Gyrdford; of Gyrdforda on Ecgstanes stan; of Ecgstanes stane on Gunredes ford; of Gunredes forda on seofan aec; of seofan acon⁹ on Hylnes lea; of Hylnes lea on braccan heal; of brachan heale on ruwan beorg; of

¹ and æt Swinlea.] The words "and æt Swinlea" do not occur in Claud. C. ix.

² ipsum] ipsam.

³ prati] prati.

⁴ Metæ.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197.

⁵ gemannan] gemænan.

⁶ Boceles] Begeles.

⁷ Hrtmesmere] Hrytesmere.

⁸ more] moran.

⁹ aec . . . acon.] C. ix. omits the words "aec; of seofon acon."

A.D. 942. ruwan beorge on teappan treow; of tappan treow on uuest leas hagan¹; on Ceauuan hrycges hagan; of Ceauuan hrycges hagan eft on thæt gemæne treow.

Facta² est præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLII. Indictione xv.

Testes.

† Ego³ Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Ælfheah, Uintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Cenuuald, episcopus, consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

† Ego Athelwold, dux.

† Ego Ealhhelm, dux.

† Ego Uulgar, minister.

† Ego Eadmund, minister.

† Ego Wullaf, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfstan, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Uulfric, minister.

† Ego Wihtgar, minister.

¹ *hagan.*] Here C. ix. adds,—
“of westleas hagan.”

² *Facta.*] Collated with Claud.
C. ix. fol. 114, where the reading
is,—“Facta est hæc donatio.”

³ *Ego.*] In the duplicate copy
the signatures stand thus:—“Ego
Eadmundus, rex. Ego Oda Doro-
bornensis ecclesiæ archiepiscopus;”
and the others are omitted.

De Brinniggetuna, quomodo data est.

Concessit idem rex Eadmundus e[od]dem anno Ordulfo A.D. 944.
 ministro suo Brinniggetune, xx. mansarum, eodem
 modo quo supra; et hæc est carta regis per quam
 donationem ipsius Ordulfi de eadem terra huic domui,
 sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Brinniggetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Imminentibus vitæ Gift of
Brinnig-
getune.
 caducis terminis, qua in nos, sceleri scilicet onere
 pressi, nutu divino statuti, tamen Dominica prose-
 quentes monita prout quimus, secundum illud Evan-
 gelii ubi dicitur, "Date, et dabitur vobis." [Luc.
 vi. 38.]

Quapropter ego Eadmundus rex Anglorum cætera-
 rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
 et rector, cuidam meo ministro vocitato nomine Or-
 dulfo, ob illius amabile obsequium ejusque placabili
 pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit,
 id est, xc. mancusas purissimi auri, aliquam portionem
 hereditatis meæ in æternam possessionem concedo, viii.
 mansas agelluli ubi ruricoli antiquo usu nomen indi-
 derunt æt Bryningtune, eatenus ut hoc diebus suis
 possideat tramitibusque vitæ suæ; et post se cuicum-
 que sibi placuerit post hoc tradat hereditario æter-
 naliter, ceu prædixi illi. Maneatque, prout jam præ-
 dixeram, donum istud ab omni seculari servitio exina-
 nitum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis,
 pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione,
 pontis arcisve constructione. Nam quisquis seculorum
 in generatione Belial gnatus nostrum hoc volumen
 immutare temptaverit, Judæ reus scelere iudicii die

- A.D. 944. magna cum turba truces tradatur in flammas; nisi hoc in seculo pœnitentiæ prius fletu deterius hinc se corrigere studuerit.

Metæ de Brynnigtune.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This synt tha landes meære to Brynnigtune. Ærest on heafdbeorh; thonne on wyrt walan on thæs hagan ende; thonne andlang hagan thæs fises burna and alaburna to gædre scotath; thonne of alaburnan ut on herred snath; and swa north to herpathe; andlang herpathes to thære efisc; thonen eft on wyrt walen to croh hamme; thonne on hunnes wylle; thonne west þe yfre thæt hit sticath on wealabrucge; thonne thaer ut on Cynetan; andlang Cynetan on Myth ford; thonne on middel ea; thæt swa on befer ige; thonne on fyrsige; of dune andlang ea thaer alaburna scyt ut on Cynetan; thonne up andlang alaburnan on scealdan ford; thonon andlang hagan ut on heah felda; swa to herpathe; andlang herpathes to imman beorge; of imman beorge eft on heafod beorge.

Acta est hæc donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIH, Indictione ii.

His Testibus.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, A.D. 944.
triumphalem agiæ Crucis inpressi.

- † Ego Cenwald, episcopus, consensi.
- † Ego Ælfric, episcopus, subarravi.
- † Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
- † Ego Æthelstan, dux, consensi.
- † Ego Æthelwold, dux, consensi.
- † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
- † Ego Wulfgar, minister, consensi.
- † Ego Ælfstan, minister, consensi.
- † Ego Eadmund, minister, consensi.
- † Ego Ælfsige, minister, consensi.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Athelgeard, minister.
- † Ego Wulfric, minister.
- † Ego Wihtgar, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Ælfred, minister.

*De Morte¹ Edmundi Regis et Successione Edredi
Fratris sui.*

Iste vero rex Eadmundus, cum in die festivitatis
sancti Augustini Anglorum doctoris in regia villa,
quæ Anglice Pichile chirche nuncupatur, curiam suam
cum magnatibus suis festive teneret, accidit ut coram
eo pincerna suus primo conviciis deinde lethaliter in
suum insurget dapiferum; quod cum rex moleste
tulisset volens dapiferum suum ex mortis eripere con-

Death of
King
Edmund,
25th May,
A.D. 946.

¹ *De morte.*] The narrative thus
proceeds in Claud. C. ix. fol.
108:—

“DE EADREDO REGE.

“Rex itaque Eadmundus, paucis
annis regia functus potestate, vitæ

edidit finem. Cui Eadredus in im-
perium succedens, et ipse duorum
germanus prædictorum regum, Ead-
wardo geniti filii Alfredi litteris
liberalibus optime eruditi regis.”

A.D. 944. finio, ictu detestabili et eventu flebili a pincerna suo, nomine Leofwine, interfectus diem clausit supremum. Post cujus obitum, ut ex antiquorum librorum accepimus attestatione, Abbendonense cœnobium ad tantam est solitudinem redactum ut omnibus ejusdem cœnobii possessionibus sceptrigera potestate regio subactis dominio, monachis penitus destitueretur. Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam. Qua de re utilius pariter et honestius fore dijudicavimus super hujusmodi desolatione ad præsens sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari. Sane testamentorum libri possessiones ecclesiæ continentium, quamquam eidem cœnobio tam inopinatum immineret dispendium, Dei tamen sunt reservati providentia, quatinus reparatores ac restitutores ejusdem cœnobii cum eorum successoribus per ipsos libros fierent certiores, ac per processum temporis per eosdem antiquitatum indicia enucleatius nosse potuissent.

A temporibus vero Cisse et Cedwallæ insuper et Hinæ, regum Westsaxonum, per quorum patrocinia ipsum cœnobium primo fuit erectum et constructum, usque ad hanc tertiam ejusdem cœnobii desolationem, cœ^{orum} et XL. revolutio annorum fuisse computatur.

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

*Incipit Secundus de tertia Reparatione Domus
Abbondoniæ.*

Itaque Eadmundo rege Westsaxonum viam universæ A.D. 946-
carnis ingresso, successit ei in imperium frater ejus 955.
memorandæ memoriæ rex illustris Edredus; qui per Succession
sanctos admonitus matris suæ, Edgithæ reginæ, tertio of King
domus Abbendonæ extitit reparator, ac possessionum Edred.
ejusdem ablatarum fidelissimus restitutor. Sed ante-
quam ad ipsius regis dotes pariter et donationes
accedamus describendas, operæ pretium nobis fore
dijudicamus ad præsens mentionem de ipso facere,
cum sit locus competens et congruum¹ qui domui
Abbondoniæ post desolationem operis fidelissimus exse-
cutor, post mœrorem et dolorem gratulabundus conso-
lator, sacri ordinis circumspectus constitutor, necnon
et omnium bonarum ipsius domus consuetudinum
felicissimus institutor, pater et pastor, extitit præci-
piuus.

Dē Sancto Adelwoldo.²

Tempore itaque Eadmundi regis, de quo paulo Biography
superius in præcedenti libro prælibavimus, fuit qui- of St. Eth-
dam juvenis in Wentana civitate ex illustri prosapia elwold, his
birth and
education.

¹ *congruum.*] Originally written
"congruus;" but altered to the
present faulty reading.

² *De Sancto Adelwoldo.*] Claud.
C. ix. fol. 108:—

"DE REPARATIONE HUIUS ECCLE-
SIÆ TEMPORIS EADREDI REGIS.

"Vir namque vitæ venerabilis

Æthelwoldus, de quo prælibavimus,
arctioris conversationis vitam ob
Dei amorem scandere ratus, Gles-
toniæ sub patre Dunstano sacræ
habitum religionis induit. In quo
dum virtutum forma in propatulo
reluceret, a principe Eadredo et
regni inclitis summe diligitur et

A.D. 946-
955. oriundus, nomine Æthelwoldus. Iste vero Æthelwoldus non solum genere illustrem verum etiam titulo spectabilem et omni sanctitate plenam lineam traxit nobilitatis. Vigebant autem in ipso ingenii pariter et industriæ bona acceptibilia, adeptaque in puerilibus annis plena litterarum scientia naturæ institutionum bona venustissime accumulavit honestas. Inveniebantur etiam in eo corporis miranda venustas, morum acceptissima gratia, eloquiorum gratissima luculentia, adeo ut et species et mores et gratia in adolesce[n]te Æthelwuoldo videntur ad invicem æmulas sibi probitate certare. Cujus etiam mentis mansuetudinem, animi constantiam, vultus hilaritatem, oris eloquentiam, manus largitatem, vitæ sanctitatem, his longe pretiosorem, etsi ferventissime desideremus ad præsens, attamen ad plenum nequaquam possumus dilucidare. Hic autem Æthelwuoldus, cum jam adolevisset et ad annos discretionis feliciter jam pervenisset, ad memoriam revocans verbum illud Dominicum quo dicitur, Non possunt mihi vivere qui non sunt mundo mortui, mundi retibus perpropere rejectis, semetipsum abnegando, Christum ducem imitando, crucem ejus elevando, factus choræ filius Glastoniæ sub venerabili patre Dunstano ejusdem loci abbate sacræ habitum felicissime induit religionis. Ubi vero sacratissime degens vir venerabilis Æthelwaldus per septennium

veneratur. Unde suorum consilio optimatum, et maxime suæ matris Ædgiwæ commonitu, servum Dei accitum rex ipse abbatem canonice Abbdonniæ constituit; omnia monasterii loca præcipiens a fundamentis extrui. Ille monasterio a fundamentis extracto, prope ubi amnis Yeche in flumen Tamesin influit, viris vitæ laudabilis illud incolendum tradidit. Quorum usui

rex centum cassatorum terras largitus est, pecuniaque ad acceleranda ecclesiæ opera copiose juvit. Carta centum hidarum, quas Eadredus rex huic ecclesiæ dedit, scilicet Abbdun xx. hidas, Gaing x. hidas, Gosige x. hidas, Wrthe xxx. hidas, Cumenora xxx. hidas.

"Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLV. ego Eadred," &c., (as in the text, p. 124.)

diligenter ad memoriam revocans illud evangelicum A.D. 946-955.
 quo dicitur, Cum iudex venerit et cum ventilaverit
 triticum in area, fructum qui non fecerit decultoris
 in vinea palmes abscidetur. Iterumque diligenter
 attendens quod cinis est origine, cinis imitatione,
 cinis resolutione; necnon quid extiterit per originalis
 peccati contagionem, quid per baptismi gratiam, quid
 per naufragium, quid etiam per secundam tabulam
 post naufragium, quid erit per mortis dissolutionem,
 et gloriæ remunerationem, ad tantam prevenit sancti-
 tatis perfectionem, ut in terra positus ab hominibus
 vitam actitare in terris videretur angelicam.

Qualiter eum cœpit diligere Rex Edredus.

Hujus itaque sanctitate pariter et bonitate comperta Eadred's affection for Ethelwold.
 rex Edredus sanctum Æthelwaldum speciali quadam
 prærogativa dilectionis in tantum eum est amplexatus,
 ut jam placeret ei ipsum de monasterio accitum habere
 sibi familiarem. Placuit¹ etiam regi, suadente matre
 sua Edgiva, dare sancto viro quendam locum, vocabulo
 Abbendoniam, in quo quondam florebat monastica re-
 ligio. Sed tunc erat neglectum² ac destructum, vilibus
 ædificiis consistens, et quadraginta tantum massas³ pos-

¹ *Placuit.*] The compiler of this work has here incorporated into his narrative several extracts from the Life of S. Ethelwold, bishop of Winchester, the re-founder of Abingdon; but they are introduced so irregularly, and with such disregard to the sequence of events, as rather to obscure than to elucidate the history of that eminent individual. The text also is so faulty as to be in some portions

unintelligible. This piece of biography, so illustrative of the general history of monachism in England, and of that of Abingdon in particular, is for the first time printed entire in the Appendix to the second volume of this publication. From this source the most glaring errors of the text are corrected at the bottom of the page.

² *neglectum*] MS. negetum.

³ *massas*] manas.

A.D. 955. sidens; reliquam vero præfati loci terram, quæ centum cassatorum lustris hinc inde giratur, regali dominio subjectam rex ipse possidebat; factumque est, consentiente Dunstano abbate, secundum regis voluntatem, ut vir Dei Æthelwoldus prænotati loci susciperet curam, quatinus in eo monachos ordinaret regulariter Deo servientes. Venit ergo servus Dei ad locum sibi commissum, quem protinus secuti sunt quidam clerici de Glestonia; scilicet, Osgarus, Flobbritus,¹ Fridegarus; et Orbrintus² de Wintonia, et Eadricus de Lundonia; ejus discipulatu se subdentes; congregavitque sibi in brevi spatio gregem monachorum, quibus ipse abbas, jubente rege, ordinatus est. Dedit etiam rex possessionem regalem quam in Abbendonia possederat, sicut carta regis ipsius subsequens testatur, hoc est, centum cassatos, cum optimis ædificiis, abbati et fratribus ad augmentum quotidiani victus, et de regis thesauro suo multum eos in pecuniis juvit; sed mater ejus largius³ solatia munerum eis direxit; tantamque gratiam Dominus sibi servantibus contulit, ut ad præfatum cœnobium, quod ante erat pauperrimum, omnes simul divitiæ putarentur affluere, et sic cuncta prosperis successibus occurrere ut palam sententiam Dominicæ promissionis impleri videtur, qua dicitur,—“Primum quærite regnum Dei et justitiam Ejus, et omnia adicientur vobis.” [Matt. vi. 33.] Tenor cartæ regis hic est.

Eadred's Charter to Abingdon. Anno⁴ Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.⁵ Edredus totius Albionis gubernator et rector, animadvertens

¹ *Flobbritus*] Foldbirchtus.

² *Orbrintus*] Ordbrichtus.

³ *largius*.] The narrative here ends in the Life given in the Appendix.

⁴ *Anno*.] In Claud. B. vi. fol. 33 b.

an illumination representing the king is here introduced. The text of this charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 108.

⁵ DCCCCLV.] Here, in the mar-

(quodam abbate mihi pervetusta privilegia narrante, A.D. 955. nomine scilicet¹ Æthelwold,) villam quæ vulgari onomate Abbendun dicitur cum suis appenditiis rusculis, priscis temporibus cœnobio quod situm in eadem villula constat fore subjugatam, verum tempore quo archipiratæ totam hanc insulam devastantes pervagati sunt, ab avo meo, rege videlicet Aelfredo, ipsam cum omnibus suis abjectivis a prædicto cœnobio fuisse abstractam, victori Domino impares pro victoria qua functus est reddens taliones. Nunc igitur ob quam rem, cum consilio atque consensu meorum præsulum obtinatumque, quorum nomina caraxantur inferius, pro redemptione animæ meæ et pro expiatione scelearum meorum prædecessorum, eandem villam præfato arcisterio ad usus prædicti abbatis fratrumque inibi Deo servientium voti compos perpetualiter restituo. Terras vero appenditias, quæ per loca diversa ad eandem villam pertinent, id est, Gaingc x., Gosige x., Weorthe xxx., Cumenoran xxx., cum licentia prænominati abbatis subjectorumque sibi fratrum diebus vitæ meæ ad necessarios perfruar usus. Decurso autem vitæ meo spatio, eadem cum omnibus ipsarum suppelletilibus ad præscriptam villam redactæ, jugiter prædicto monasterio subjugentur. Si quis autem hanc nostræ munificentie singrafam, quam ego ab omni seculari jugo reddidi liberam, tribus exceptis, expeditione, pontis arcisve constructione, dæmonica instinctus filargiria² infringere immutareve aliorum quam constituimus præsumpserit, sit alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Jhesu Christi, æternisque baratri lugubriter deputatus incendiis cum Juda Christi proditore

gin of Claud. B. vi., a hand of the
fourteenth century has written
"DCCCLVII. Athelwol."

¹ *scilicet*.] The word "scilicet"
does not occur in C. ix.

² *filargiria*] philargia.

A.D. 955. jugiter crucietur, nisi prius digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum.

Metæ xx. hidarum Abbendonæ quas Ceadwalla, rex Westsaxonum, Deo et sanctæ Mariæ primitus dedit, et sic divisit.

Ærest¹ on Eoccenforda; up andlang Eoccen to Abbesdic; thet to Cealden wulle; thæt to Mearcforda; andlang broces oth thene grenen weig; andlang weiges to broce; thæt to Wuduforda; thæt adune be broce oth Pippel rithiges utscyt; thæt thurh thæt dene mor a be rithige to Gumangrave; thæt to Pippel brige; thæt on thene sic sæt thære fulan sæc; thæt to Hæglea on thære bradan mere; thæt a be wyrtwalan to Bromcumbes heafod; thæt on gerihtum to Abbendune to there portstrete; thæt andlang stret on hiwege; thæt to Ecgunes wyrthe; thenne on Bacganleah; thæt on scæceling sæcer; thæt ut on Stanford; thæt to Mægtheforda andlang lace ut on Temese; thæt on forth mid streame with ufan micclan ige on Cearewyllan; eft with neothan berige on Temese; thær up be stræme; thæt on Bacgan broc; thæt on heafces² oran; thæt on holan dene; thæt on Tidewaldes wylle; andlang broces ut on Temese; thæt forth mid streame oth geafling lace; andlang lace eft ut on Temese; thæt up be streame on Occenes grestundic; thæt a be dic on Eccen; thæt ther up eft on Eccenforda. Ætheleaing uude,³ Colmanora, and Geatescumbe hyren in to thys twentigum hidum, tha ic sylf studum gerad studum gereow, and rumothlice gescarode me sylfum and minum foregengum and oftyrgengum⁴ to ecum rymete,

¹ Ærest.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 194.

² heafces] heafoces.

³ Ætheleaing uude] Ætheleahing uudu.

⁴ oftyrgengum] eftergengum.

for Gode and for worulde. Gyf hwa thurh deofles ^{A.D. 955.}
lare genyrwe thæt ic Gode and sancta Marian meaglum mode on ece yrfe geseald hæbbe, Drihten his andweald genythrige her and on ecnesse, nymthe he mid fulle deadbote geunngæ thæt he on urum Drihtne gereafoth.

Hæc autem¹ sunt hujusce donationis seu libertatis testimonia.

† Ego Eadred, Christi suffragante gratia basileus, hoc donum agiæ Crucis taumate confirmavi.

† Ego Odo, Dorobernicæ sedis archipræsul, consolidavi.

† Ego Oscytal, Eboracensis ecclesiæ primas, consensi.

† Ego Ælfsinus, Wintanæ cathedræ pontifex, roboravi.

† Ego Osulf, episcopus, huic regiæ dapsilitati affui.

† Ego Eadgiuu, ejusdem regis genetrix, hanc donationem adquisivi.

† Ego Adeluold, præfati cœnobii abbas, congaudens dictavi.²

† Ego Ælfere, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Sulf, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ealdred, minister.

† Ego Ælfred, minister.

¹ *Hæc autem.*] The duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 108, is here resumed.

² *dictavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

De Hydromello.

A.D. 946-955. Virtutum hujusmodi virorum opinione vulgata, cum
 A miracle. opportunitas juvabat ecclesiam rex adire, seque patris
 ac Dei servorum inibi degentium orationibus com-
 mendare, sed et eorum precatu apud eos cibari solebat.
 In quo, vice quadam, accedit mirabile, ut dum epulan-
 tibus cunctis ex uno vase ad sufficientiam pincernæ
 miscerent, non nisi unius mensura palmi potus ex-
 haustum sit, cum multitudo causa regalis præsentiae
 vel convivii interesset.

De Eadgiva Regina.

Of Queen Eadgiva. Mater quoque ejusdem regis, vocabulo Eadgiva,
 maximo abbatem cum monachis fovebat amore, et
 nunc eis suarum copias facultatum effundebat, nunc
 admonitu sedulo filii sui tantopere gratiam eis expe-
 tebat, ut in principio constituendi cœnobii ipse funda-
 menta faciendi operis propria metiretur manu, deinde
 regia liberalitate illos optime donaret. Gratia itaque
 Dei modernis se incolis sic innotescente benevolam,
 cum rex hinc cum matre sua supramemorata, poten-
 tes quoque plurimi locum donis frequentare, et terras
 conferre sibi gauderent, tum illinc possessiones ad
 eundem locum antiquitus pertinentes abbas partim
 ratione partim dato pretio conquereret, paucos ante
 annos cœnobium ibi totum hōnorifice exstructum et
 ubertim ditatum videres.¹]

¹ videres.] Here ends the passage from Claud. C. ix.

Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Stammere.

Dedit etiam prædictus rex Edredus Wulfrico minis- A.D. 948.
tro suo Stammere, cum omnibus quæ ad ipsum locum
dinoscuntur pertinere, tam in magnis quam in modicis
rebus, campis, pascuis, silvis, liberaliter ac æternaliter
quamdiu vivat habeat, et post generalem qui omnibus
certus incertusque homunculis constat transitum, cui-
cumque successionis heredi voluerit in perpetuum dere-
linquat. Sic enim carta regis testatur, unde memoratus
Wulfricus eandem villam de consensu et voluntate regis
hanc sacratissimam domum Abbendonæ fecit heredem;
et hæc est subscriptio cartæ regis hanc donationem
confirmantis.

Carta Regis Edredi de Stammere.

In nomine Dei Summi. Subtilissima mentis certa- Gift of
tione Deum quem diligimus et credimus intima Stammere.
mentis affectione, timeamus et amemus, quia agonista
sanctæ prædicationis hortator talem protulit senten-
tiam, dicens,—Omnia¹ nuda et aperta sunt coram
oculis Dei, et a luce prima usque conticinium unius-
cujusque actus prospicit.

Ideo ego Eadredus, rex Anglorum cæterarumque
gentium in circuitu persistentium gubernator et rec-
tor, cuidam meo ministro ac militi, qui in suæ volun-
tatis ac devotionis obsequio semper fatendo ac im-
plendo paratus ac promptus fuit, qui ab incunabulis
suæ infantilitatis, non fortuito, sed voluntate paren-

¹ Omnia.] See Heb. iv. 13.

A.D. 948. tum, nomen accepit Wulfric, dapsili deditione quamdam partem ruris libenter dedi, ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt, æt Stanmere. Magnitudo autem illius terræ juxta æstimationem circa eundem locum degentium tanta esse asseritur, quantum bis quinas mansarum spatium æqua demensione fore cernitur. Habeat ac possideat præfatam dapsilem donationem quamdiu vitalis flatus carnem mundana fragilitate corruptam aluerit. Cum autem dies dissolutionis suæ advenerit, quo de corruptibili vita ad incorruptibilem beatitudinem migraverit, cui sibi libet heredi, sine ullo obstaculo, derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumperit, sciat se proculdubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit.

Metæ de Stanmere.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind tha land gemæro to Stanmere. Ærst of than crundelum thær to stræte; andlang stræte to Athulfes thorne; thonon on fyrd hammas; andlang stifið weges; thonne on cat beorh; thonne on Ælfheages gemære; thonon andlang mære weges on Wulforan; thonon andlang gemæres to Ines dene ufewealde; thæt thonon on stiele; thonne andlang gemæres; thæt on lichangen; of lichangen on Pœcing

rode; thonnon on dunanwyrthe; thonon on Loceres A.D. 948.
weg; andlang weges on tha ealdan stigele; of thære
stigele thwers ofer Rammes hrycg; thonon on thone
ealdan hyrne weg; thonnon on beden weg; of beden
weg suthewealde innan andlang hecgan onbutan hunes
dune; thaet eft on tha crundelas be suthan haran
grafas.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLVIII, Indic-
tione v.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter con-
sensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo
sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorornensis ecclesiæ archiepiscopus,
ejusdem regis principatum et benivolentiam sub
sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio
mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum
sanctæ Crucis impressi.

† Ego Theodred, Lundonensis ecclesiæ episcopus,
corroboravi.

† Ego Ælfeah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus,
testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Cenwuald, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfred, episcopus, corroboravi.

† Ego Wulfsige, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Eadric, dux, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Ealhhelm, dux, consensi.

† Ego Athelmund, dux, consensi.

† Ego Ælfgar, dux, consensi.

- A.D. 862. † Ego Eadmund, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 † Ego Æthelnoth, minister, consensi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfred, minister, consensi.
 † Ego Æthelsige, minister, consensi.

Quomodo Rex Edredus dedit Athelwulfo Wittenham.

Consimili modo dedit rex Edredus Æthulwulfo principi Witthenham x. cassatorum, et ipse Æthelwulfus de consensu regis memoratam villam eodem tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonis et monachis ibidem Deo servientibus in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis de Wittenham.

Charter of
Witten-
ham.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnia quæ in hoc mundo ad solatium mortalitatis vitæ data sunt temporalia sunt; et ea vero quæ in regno coelestis vitæ sanctis promissa sunt sine fine permanebunt; iccirco cunctis agendum est, ut hic bonis actibus futuræ beatitudinis felicitatem adipisci mereantur.

Quapropter ego Ædredus, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principi Æthelwulfo terram x. cassatorum, in loco qui appellatur Wittanham; hoc est, ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem, cum omni-

bus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, pratis, A.D. 862. pascuis, piscuariis, quamdiu in hoc seculo vitam duxerit, et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Hæc quoque terra secure et immunis permaneat ab omni regali servitio, et omnium secularium servitute, præter expeditionem et pontis factionem et arcisve munitionem. Terra autem præfata terminis his circumdatur.

*Metæ.*¹

Ærest æt Gateclife²; op³ be scillinges broce; thæt on caberes bec⁴ [easte⁵] weard; thæt andlang [gemæres to⁵] headdan⁶ [treowe⁵] westewardan: thonnon⁷ on tha niwan furh; andlang thære furh; thæt thueres ofer Crawnbroc; on tha niwan furh; andlang thære furh on higweg; andlang thæs wegges on Tamese on northewarde westwær⁸.

Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si vero quis frangere vel mutare præsumserit, noscat se ante tribunal æterni Judicis in Die Judicii rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXII, in villa regali qui

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198 b.

² *Gateclife*] Gatacliffe.

³ *op*] up.

⁴ *bec*] base.

⁵ [*easte.*] [*gemæres to.*] [*treowe.*] Supplied from C. ix., a blank being left in B. vi.

⁶ *headdan*] beaddan.

⁷ *thonnon*] thornan.

⁸ *westwær*] west wer.

A.D. 862. appellatur Mycendefr, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

- + Ego Ætherd, rex, consensi.
- + Ego Suithhun, episcopus, consensi.
- + Ego Wufhere, dux, consensi.
- + Ego Ælfstan, dux, consensi.
- + Ego Ælfred, filius regis, consensi.
- + Ego Aldred, dux, consensi.
- + Ego Garuulf, minister, consensi.
- + Ego Osmund, minister, consensi.
- + Ego Ægferd, minister, consensi.
- + Ego Eaduulf, minister, consensi.
- + Ego Ecgberg, minister, consensi.
- + Ego Ealhhard, abbas, consensi.
- + Ego Osrice, minister, consensi.
- + Ego Æthered, minister, consensi.
- + Ego Æthelfred, minister, consensi.
- + Ego Wulflaf, minister, consensi.
- + Ego Hunsige, minister, consensi.
- + Ego Wulfstan, minister, consensi.

De Dencheswrthe.

Similiter concessit Uulfrico militi Denchewurthe v. cassatorum; et ipse Uulfricus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abben-doniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta de Dencheswrthe.

Gift of
Denches-
worth.

In nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, veri Redemptoris mundi, anno vero Dominicæ Incarnationis

DCCCCXLVII, ego Eadredus Omnicreantis disponente A.D. 947. clementia Angligenarum omniumque gentium undique secus habitantium rex, primo anno imperii mei, divina Dei gratia suadente quod cogitarem quam mirabiliter et quam subtiliter supernus Rector cœlestia et terrestria firmæ rationis serie gubernat atque custodit, quia profuturum esse judicamus ea quæ communi tractu et salubri consilio definiuntur, ut quidam sapiens exhortando ammonuit dicens: "Omnia cum consilio fac, et post factum non poenitebit." [Ecclus. xxxii. 20.]

Iccirco minime in oblivione habui quod parvam partem potestatis mei, meorum episcoporum testimonio cæterarumque fidelium adstipulatione, hilariter perpetua libertate donavi v. mansas cuidam militi vocitato nomine Wulfric, in illo loco ubi ruriculi appellativo usu ludibundoque vocabulo nomen indiderunt æt Deneceswurthe, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu istius caducis seculi vitam tenere præsumet; et postquam universitatis viam adierit cuicumque voluerit heredi derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratibus, silvis; excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. In cunctis vero successoribus hoc jus donationis augendo quicumque amplificare satagerint, augeat amplificetque cunctiparens Genitor in hoc præsentis seculi vitam illorum, et inter cœlibes beati felicesque sine fine in æterna doxa lætentur. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumpserit, sciat se proculdubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremendumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit.

A.D. 947.

*Metæ.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind tha land gemæra æt Deniceswurthe. Ærest on Cillarithe west on Muttic; on tha dic; on Ordulfes gemære; to Ceawanlæwe; andlang dic on landbroc; andlang broces to than northran Denceswurthe; thonne east rihte eft to Cillanrithe; thonne thær suth thær we ær onfengon; thæt one licgath² thær tha threo hida on than northran Denceswurthe undælede.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, prædictum donum cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Doroberensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam cum sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197. "*Metæ*

Denceswrthe v. mansarum sunt hæc."

² *that one licgath*] thonne licgath.

- A.D. 947.
- + Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.
 - + Ego Ælfred, episcopus, corroboravi.
 - + Ego Wulfsgie, episcopus, conclusi.
 - + Ego Æthelstan, dux, conclusi.
 - + Ego Eadric, dux, consensi.
 - + Ego Æthelstan, dux, consensi.
 - + Ego Wulfgar, dux, consensi.
 - + Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 - + Ego Æthelmund, dux, consensi.
 - + Ego Ælfgar, dux, consensi.
 - + Ego Eadmund, minister, consensi.
 - + Ego Ælfstan, minister, consensi.
 - + Ego Wulfric, minister, consensi.
 - + Ego Ælfsige, minister, consensi.
 - + Ego Wulfric, minister, consensi.
 - + Ego Beorhtsige, minister, consensi.
 - + Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 - + Ego Æthelnoth, minister, consensi.

Edredus dedit Cuthredo Ministro suo Bedelakinges.

Idem rex Edredus dedit Cuthredo ministro suo Bedelachinges v. cassatorum; et ipse Cuthredus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ, et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta de Bedelakinges.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. "Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna sunt" [ii. Cor. iv. 18.]; ideo caducis et vanis rebus æterna et jugiter per-

Gift of
Bedela
kinges.

A.D. 948. mansura gaudia cœlestis patriæ magnopere mercanda sunt.

Quapropter ego Ædred, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, pro remedio animæ meæ, aliquam partem terræ juris mei, meo ministro Cuthredo in perpetuam hereditatem libenter largitus sum, id est, v. cassatos in loco qui appellatur Bedalacinge; hoc est, ut habeat atque possideat præfatam terram cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, pratis, pascuis, quamdiu Omnipotens Deus voluerit ut hic ista vita demoratus fuerit; et post finem vitæ illius hereditatibus placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Terra autem prædicta secunda et immunis permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute, nisi expeditione, et pontis factione, et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro; si vero quis frangere vel mutare præsumserit, noscat se ante tribunal æterni Judicis in die judicii rationem redditurum, nisi ante satisfactionem emendaverit. Scripta est autem hæc scedula anno ab Incarnatione Christi DCCCCXLVIII.¹ in loco qui appellatur Suthtun; istis testibus consentientibus, quorum nomina infra scripta videntur esse.

Testes.

- † Ego Æthered, rex, consensi.
- † Ego Æthelulf, dux, consensi.
- † Ego Beorhtferd, filius regis, consensi.
- † Ego Heremod, presbyter.
- † Ego Milred, minister, consensi.

¹ DCCCCXLVIII.] The date has been altered by erasure.

- + Ego Cunlaf, minister, consensi. A.D. 947.
- + Ego Æthelwulf, minister, consensi.
- + Ego Ælfred, minister, consensi.
- + Ego Æscred, minister, consensi.
- + Ego Cuneheah, minister, consensi.
- + Ego Ceolberht, minister, consensi.
- + Ego Mucel, minister, consensi.
- + Ego Heahwulf, minister, consensi.
- + Ego Weohthelm, minister, consensi.
- + Ego Cyneferth, minister, consensi.

Edredus dedit Eadrico Wasingetuna.

Idem rex Edredus concessit Eadrico comiti Wasingetune xx. cassatorum; et ipse Eadricus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex Eadredus illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo serviens, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans et hæc est.

Carta de Wasingetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Quamvis decreta pontificum et verba sacerdotum, velut fundamenta montium, in districtis ligaminibus fixa sunt, tamen plerumque tempestates et turbines secularium rerum etiam religio sanctæ Dei ecclesiæ maculis reproborum dissipabitur ac rumpitur. Icirco incertum futurorum temporum statum providentes posteris succedentibus profuturum esse decrevimus ut ea quæ communi tractu salubri consilio definiuntur sertis litterulis roborata confirmentur.

Quapropter ego Eadredus rex Anglorum, cætern-

- A.D. 947. rumque in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam mihi fidelissimo comitique dilecto nomine Eadrico, devotionis ejus sollertia ejusdemque placatus obsequio dignatus sum impertire bis denas mansas, quod Anglice dicitur twentig hida, in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Wassingatune. Tali autem tenore hoc præfatæ munificentiae munus tradendo concessi, ut possideat et firmiter teneat usque ad ultimum cursum vitæ suæ, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipso telluris gramine creavit, tam in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, campis, pascuis, silvis, silvarum densitatibus, donans donabo libertatem. Et postquam humani generis fragilitatem deseruerit et ad desiderabilem jocunditatis viam, per gratiam superni Judicis, adierit, succedentium sibi cuicumque libuerit, æternaliter derelinquat, ceu superius prænotavi. Sit autem prædictum rus liber ab omni fiscali tributo .seculariumque servitutum exinanitum, sine expeditione, et pontis arcisve constructione. Præcipioque in nomine Dei Summi, tam nobis viventibus quam etiam qui Christianitatis nomine et Divinæ agnitionis fide censentur hujus libertatis statuta ad irritum deducere minime quispiam præsumat. Quisquis benevola mente meam donationem amplificare satagerit, in hoc præsentī seculo vitam illius prospera feliciter longiturnæ vitæ gaudia teneat. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumserit, sciat se procul dubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit.

Mete de Wasingetune.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi- A.D. 947. detur.

This syndon tha land gemaore to Wasingatune. Ærest on Duhan lea; of Duhan lea on readan wylle; of readdan wille to Lydgeardes broge; of Lidgeardes beorge to Tatmonnes apoldre; of Tatmonnes apoldre to Deneburge hleawe; of Deneburge hleawe to stanbeorge; of stanbeorwe to hatheburge hleawe; of tham hlæwe to heregrafe; of heregrafe to twam beorgum; of twam beorgum to hremnes dune; of heremnes dune to bidan holte; of bidan holte thæt to wigan campe; of wigan campe to bennan beorge; of tham beorge to blæccan pole; of tham pole to thære apuldre; thonne to dunnan heafde; thæt to Hunes cnolle; thonne eft on duhan lean.

This synt tha den the thæto gebyrigeath; Wynburge spær, and threo croc hyrsta, and Horsham, and Yffeles Leah, and Hæslwic, and Gatawic, and Ridan-fald, and Scacalwic, and Hundssæding fald.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLVII, Indictione quinta.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam cum sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio

A.D. 947. mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboraui.

† Ego Ælfheah, Uintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.

† Ego Ælfred, episcopus, confirmavi.

† Ego Wulfsige, episcopus, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Ealhelm, dux, consensi.

† Ego Æthelmund, dux, consensi.

† Ego Ælfgar, dux, consensi.

† Ego Eadmund, minister, consensi.

† Ego Ælfstan, minister, consensi.

† Ego Wulfsic, minister, consensi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi.

† Ego Wulfric, minister, consensi.

† Ego Ælfric, minister, consensi.

† Ego Æthelfsige, minister, consensi.

† Ego Æthelnoth, minister, consensi.

† Ego Æthelgeard, minister, consensi.

† Ego Ælfheah, minister, consensi.

† Ego Ælfred, minister, consensi.

† Ego Æthered, minister, consensi.

*De Welliford, quomodo Rex Eadredus dedit
Wulfrico.*

Consimili modo dedit rex Eadredus Wulfrico minis- A.D. 949.
tro suo Weligforda XIII. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex iili concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonis, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta¹ Regis de Welliford.

In æternitate perenni cosmi Sother, omnia jura ^{Gift of} regnorum ab alto cœli culmine gubernans ac dispo- ^{Welliford.} nens, qui quidem scientiæ dona monstrando indeficienter conspicitur cœlum ac terram camposque liquentes, lucentemque globum lunæ titaniaque æterna,² sua ineffabili gratia retinens ac custodiens.

Quapropter ego Eadredus, divina indulgentiæ³ clementia rex Anglorum, cuidam mihi intimo præcordialis affectu amoris fideli, immo et privilegio dilectionis in omnibus mihi caro, vocitato nomine Wulfrico, XVIII. mansas dedi in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Weligforda, pro commutatione alterius terræ quæ sita est⁴ in Cornubio narratur, ubi ruricolæ illius pagi barbarico nomine appellant Pendyfig; quatinus habeat ac possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque sibi libuerit

¹ *Carta.*] Collated with the original charter in the Cottonian collection, August. ii. 44.

² *æterna*] astra. Aug.

³ *indulgentiæ*] indulgente. Aug.

⁴ *est*] esse. Aug.

A.D. 949. superstiti derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coedificatione. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomus tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ de Welliford.

Istis terminis¹ prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha land gemæro to Weligforda. Ærest² of wines treowe; andlang dene; thæt up on thone weg; thonon on bradan lege³ northeweardre on anne ham; and thonne thurhut thone lea on anne⁴ ham suthewearдне⁵ on tha ealdan hege ræwe; in on wopig hangran; of tham hangran on scilling hangran; thon on bradan ham westwearde⁶; on tham hamme uo cradan⁷ hlæw; on⁸ tham hlæwe on Lamburnan; thonon up on deoran treowe; of tham treowe on thone elebeam stub⁹; thonne¹⁰ on Ceolbaldes wylle; of than wylle on Cuta sihtes¹¹ ford; on¹² tham forda

¹ terminis] terminibus. Aug.

² Ærest.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 196, where it occurs with the title "Metæ xviii. mansarum apud Welliford."

³ lege] leage. Aug.

⁴ anne] anre. C. ix.

⁵ suthewearдне] suthewea e. Aug.

⁶ westwearde] westweardra. Aug.

⁷ cradan] cardan. Aug. and C. ix.

⁸ on] of. C. ix.

⁹ stub] styb. Aug.

¹⁰ thonne] thonon. Aug.

¹¹ Cuta sihtes] Cytasihtes. Aug.

¹² on] of. Aug. and C. ix.

to Wulfrices gemære; thonne¹ to hordlince ufewear- A.D. 949.
dum; of tham lince² on sihtre mæde northewearde³;
swa foth⁴ on Canelmes stan; of tham stane on thone
grenan weg; on⁵ tham weg to Rigehamme; thonne⁶
ut on tha lampyttes; on thane crundel; of tham
crundele on thone æsc; thonne⁷ forth ofer burnan;
andlang mylen pathes⁸; on tha thrie thornas; and
swa forth andlang hlinces on Cardanham; of tham
hamme ut thurh thone lea on grenan beorh; of tham
beorge on Ecgunes treow; of tham treowe on mearc-
weg; thonon on tha dene; and swa forth to tham
thrim gemarum,⁹ of tham gemarum¹⁰ eft on wines
treow.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXLIX., Indictione
VII.

Testes.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem sub sigillo sanctæ Crucis¹¹ indeclinabiliter con-
sensi atque roboravi.

+ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater,¹² cum sigillo
sanctæ Crucis¹¹ confirmavi.

+ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus,
ejusdem regis principatum et benivolentiam sub sigillo
sanctæ Crucis¹¹ conclusi.

+ Ego Uulfstanus, arcons¹³ divinæ servitutis officio

¹ *thonne*] thonon to feordhlince.
Aug.

² *of tham lince*] of tha hlince.
Aug.

³ *northewearde*] northweardre.
Aug.

⁴ *foth*] forth. Aug.

⁵ *on*] of. C. ix.

⁶ *thonne*] thonon. Aug.

⁷ *thonne*] thonon. Aug.

⁸ *pathes*] pathas. C. ix.

⁹ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹⁰ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹¹ *Crucis.*] Here in Aug. the sign
of the cross is introduced.

¹² *mater.*] Added above the line
in Aug.

¹³ *arcons*] archons. Aug.

A.D. 949. *mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis,¹ impressi.*

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis² ecclesiæ episcopus, testudinem Sanctæ Crucis¹ subscripsi et confirmavi.

† Ego Wulfsige, episcopus, consensum præbui figens Crucem.¹

† Ego Ælfric, episcopus, donum regis confirmavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, Crucis¹ vexillo corroboravi.

† Ego Ælfred, episcopus, Crucis¹ modum depinxi.

† Ego³ Eadmund, dux.

† Ego Ealhhelm, dux.

† Ego Athelmund, dux.

† Ego Ælfgar, dux.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfsige,⁴ minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ætheric, minister.

† Ego Ælfred, minister.

† Ego Osferth, minister.⁵

¹ *Crucis.*] *Crucem.*] Here in Aug. the sign of the cross is introduced.

² *Wintoniensis*] *Wintaniensis.* Aug.

³ *Ego.*] In this and the following signatures the word "Ego" is omitted in Aug.

⁴ *Ælfsige*] *Æthelsige.* Aug.

⁵ *minister.*] The following endorsements occur in Aug.:—

(1) In a contemporary hand.

† "This is thara xvm. hida boc æt Weligforda the Eadred cing gebocode Wulfrice his thegne on ece yrfe, with thæs landes gewrixle the on Wealum is æt Wendyrfig."

(2) In a hand of the thirteenth century, "Carta de Weliford."

(3) In a hand of the fourteenth century, "Iste rex concessit terram cuidam amico suo carissimo."

De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit.

Similiter rex Edredus concessit Elfsio ministro suo ^{A.D. 953.} et conjug¹i suæ Eadgife, Escesburh, XXXIII. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram atque perpetuam contulit elemosinam. Carta regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Escesbeurh.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi ^{Gift of} DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et ^{Escesburh.} primicerius totius Albionis, Ælfsige ministro meo et suæ conjugi Eadgife, ob ejus amabile et fidele obsequium, ruris particulam sub æstimatione xxxiii. cassatorum in loco qui dicitur Æscesburh, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentiae donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus² hæc telluris particula circumgirari videtur.

Ærest in sæt tham suth geate and sæt than north geate on dudebeorh; and than on Eceles beorh; and

¹ conjugi.] The termination is doubtful. | ² limitibus.] limilitibus MS.

A.D. 953. thanne on hring pit; and than on tha andheafdu; and thanne on tha cealc seathas; and thanon on thone bradan mære; and thanon andlang dices on clænan mæde; and thanne on thone bradan weg on butan Mordune on thyreses lace; and thanon on læcesmere northewearde; and thanne andlang mores be than northstane; and thanne thwyres ofer thone mor on bulandic; and swa andlang dices to Æthelferthes mearce; on bulendices ende; on thone thorn styb; and thanne on Talle burnan; and thonon to thære halgan stowe; and swa up andlang broces to Æthelferdes mearce westewearde; and swa andlang mearce to hrennes byrig to than north geate; ut æt than suth geate on hodan hlæw; thonne on stan hlæwan; and thanne to tham redan hole; and thanne to tham dunnan hole; and swa be than hlide; and thanne on Domferthes hest on Tættaces stan; and thanne on hundes hlæw; and thanne on hafoces hlæw; and thanne on thone scortan dic; and thanne on tha langen dic to Æccesbyris; eft to than suthan geate.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

- † Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ceonwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelstan dux.

- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Osferth, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Byrhferth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.

A.D. 951.

De Chiualea,¹ quomodo data erat Wulfrico.

Idem rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo Ciueleam, xxv. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbdonizæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta² Regis Edredi de Chiualea.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnibus quibus Christianitatis censuram a Dei arcipotentis poli per suam largifluam misericordiam concessum, est quod hujus instantis labentisque vitæ prosperitas totis nisi-

Gift of
Chevelea.

¹ *De Chiualea.*] The corresponding passage in the MS. Claud. C. ix., fol. 109, stands thus:—

“DE CIVILEA.

“Idem rex concessit cuidam suorum ministro Wulfrico vocitato, xxv. mansas apud Civenlea, cum pascuis in quodam monte ibi, libere tenendas, et cuicunque vellet etiam libere donandas.”

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cotton MS.

Claud. C. ix., fol. 109, and with the transcript in the MS. Corpus Christi Coll., Cambridge, CXL., p. 155, which is preceded by this title:—

“This is thara fif and twentiga hida boc æt Cifanlea the Eadred cing gebocode Wulfrice his thegne on ece yrfe.”—“Carta de Civelea.” It is stated at the end of the copy that it was made from a charter which was had “off Mr. Owen.”

A.D. 955. bus restaurare perditos ac nefandos per illius auxilium possumus, ceu Psalmigraphus ita fando¹ dixit, "Initium sapientiæ timor Domini." [Pa. cxi. 10.]

Quamobrem ego Eadredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Wulfrico, xxv. mansas cum pascua, quæ in quodam monte habetur, quem a me impetravit, æternaliter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricolæ illius terræ nomen indiderunt æt Cifanlea, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coedificatione. Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam livore depressi violare satagerint, agminibus tetraë caliginis lapsi vocem audiant examinationis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum;" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in poena, si non ante mortem digna hoc emendaverint poenitentia,

Metæ de Chivaleia.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha landgemara to Cifanlea. Ærest¹ of

¹ *Psalmigraphus ita fando*] *Psalmographus fando. C.C.C.*

² *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries

in MS. Cott. Claud. C. ix., fol. 196.
"Metæ xxv. hidarum apud Civelea."

Catbeorge; andlang weges on Æthelunes thorn; A.D. 951.
 thonne¹ andlang weges on Sealhangran eastewardne;
 thonon andlang weges on tha byrgelsas; thonne and-
 lang byden hæma gemæres, on tha haran apoldre;
 thonne on Orhæma gemære; andlang thæs gemæres
 on Ciltewudes gemære to than stane; thonne west
 andlang weges to than hæcce; thonne andlang ge-
 mæres to than crundele; thonon andlang gemæres to
 than² othrum crundele; thonne to than wonstocce
 and thar to wuda; thonne on tha syrfan; thonne ofer
 hean hrycg; thonne on thæs cinges hagan; thonne
 thær west andlang hagan on hnæf leage suth-
 wearde³; thonne andlang hagan to tham bæce; of
 than bæce thær north utan thone lyttan hæthfeld;
 thonne andlang weges be winter burninga gemære
 bewestan thære ealdan byrig on thone stanihtan weg;
 of than wege to than stan cystlun⁴; thonon on tha
 andheafda; thonne thær west on thæne⁵ burnan
 butan VI. æcrun⁶; thonne thær north an furlang;
 thonne thær west ofer tha twegen beorgas to than
 hearpathe⁷ north; andlang herpathes⁸ on bradanford;
 thæt west andlang burnstowe to Ibbanstane; thonne
 thær est andlang weges on standene; thonon west to
 than wurtwalan⁹; thonon north on sceaphammas;
 thonne on gerihta thær tunwegas ut scettath¹⁰; thonne
 on gerihta to thære haran apoldre; of thære haran
 apoldre thurh thone tun to than ruwan crundele;

¹ *thonne*] *thonon*. C.C.C. here
and elsewhere throughout that
transcript; *thanon*. C. ix.

² *than*] *tham*. C. ix.

³ *suthwearde*] *suthwardne*. C.
ix.

⁴ *cystlun*] *cystlum*. C. ix. and
C.C.C.

⁵ *on thæne*] *oth thone*. C.C.C.;
on *thone*. C. ix.

⁶ *butan vi. æcrun*] *buton six
æccerum*. C. ix.

⁷ *hearpathe*] *hearpothe*. C. ix.

⁸ *herpathes*] *herpothes*. C. ix.
and C.C.C.

⁹ *wurtwalan*] *wyrtwalan*. C. ix.
and C.C.C.

¹⁰ *scettath*] *sceottath*. C. ix.

A.D. 951. thonne andlang gemæres on thone lyttan beorh up on mulles dune¹; of than beorge andlang gemæres on hrycg weg; andlang hrycg weges oth Catmeres gemære; thonne thær est andlang gemæres on Puttan pyt²; of than pytte andlang gemæres eft on Catbeorh.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCL, Indictione ix.³

Testes.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfata donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

+ Ego Eadgifu,⁴ ejusdem regis mater,⁵ cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda,⁶ Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.⁷

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.⁸

+ Ego Ælfric, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

+ Ego Wulfsige, episcopus, donum regis confirmavi.

¹ *mulles dune*] Mules dune C.C.C.

² *pyt*] weg. C. ix.

³ *Indictione ix.*] The Indiction is not inserted in C. ix.

⁴ *Eadgifu*] Eadgiva. C. ix.

⁵ *ejusdem regis mater*] ejusdem mater. C.C.C.

⁶ *Oda*] Odo. C. ix.

⁷ *conclusi.*] C. ix. here introduces the words, "et multi alii consenserunt et subscripserunt."

⁸ *Wuintoniensis . . . corroboravi*] Wintaniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi. C.C.C.

+ Ego Æthelgar, episcopus, vexillo Crucis¹ corro- A.D. 951.
boravi.

+ Ego Ælfred, episcopus, confirmavi vexillum
Crucis.

+ Ego Byrhtsaige, episcopus, Crucis modum depinxi.

+ Ego² Eadmund, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Ealhhem,³ dux.

+ Ego Æthelmund, dux.

+ Ego Ælfgar,⁴ dux.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Æthelgeard, minister.

+ Ego Ælfheh,⁵ minister.

+ Ego Wulfric,⁶ minister.

+ Ego Ælfnoth, minister.

+ Ego Byrhtferth, minister.

+ Ego Wulfstan, minister.

+ Ego Byrhtsaige, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

*De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis
Eadredi.*

Dedit etiam rex Eadredus Alfrico ministro suo
Cusenricge v. cassatorum; et ipse de consensu regis
memoratam villam eo tenore, quo rex illi concesserat,
Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et

¹ *vexillo Crucis*] Crucis vexillo.
C.C.C.

² *Ego*.] The word "Ego" is
omitted here and in the following
lines by C.C.C.

³ *Ealhhem*] Ealhhelm. C.C.C.;
altered by erasure in B. vi.

⁴ *Ælfgar*.] Altered in B. vi. by
erasure.

⁵ *Ælfheh*] Ælfhea. C.C.C.

⁶ *Wulfric*.] The second column
of witnesses here begins in C.C.C.

A.D. 953. monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam contulit. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis de Cusanricge.

Gift of Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi
Cusanricge. DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et
primicerius totius Albionis, Alfrico ministro meo, mihi
carnaliter adstricto, ob ejus amabile et fidele obsequi-
olum, ruris particulam sub æstimatione v. cassatorum,
in loco qui dicitur Cusanricge, libenter admodum con-
cessi; eo tenore hujus munificentiae donum perstrin-
gens, ut post obitum suum in perpetuum jus cui-
cumque voluerit derelinquat heredi. Quod si quisque
(quod non obtamus,) hujusce donationis cartulam in-
fringere temptaverit, nis prius in hoc seculo digne
castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et
his limitibus hæc telluris particula circumgirari vi-
detur.

Mæta.

This sind tha land gemaere æt Cusanhrice thara
fif hida. Ærest on mærweg; onlang mærweges on tha
heccan; andlang heccen on tha haran thyrnan; of
thære thyrnan on Cyneeahes treow; thæt andlang
heorpathes on Quenan denne; thonne andlang thæs
ealdan weges on Linleahe; thæt ondlang heccan on tha
crundol; thæt ofer thone hric eft on merweg. And
on than gemanan lande gebyrath tharto fif and sixti
æccera.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata
videntur.

Testes.

- + Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi. A.D. 953.
- + Ego Wulfstan, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Byrælm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Coenwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfnoth, minister.
- + Ego Byrhferth, minister.
- + Ego Æthelsige, minister.

*Quomodo Rex Eadredus dedit Alfeo Ministro suo
Cumtune.*

Consimili modo concessit rex Eadredus Alfeo ministro suo Cumtune juxta Eccesdune, viii. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo serviens, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Cumtune.

A.D. 955.
Gift of
Cumtune.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLV. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, aliquantulam ruris particulam Ælfheo ministro meo, mihi propinquitate conjuncto, sub æstimatione viii. cassatorum, in loco qui dicitur æt Cumtune, juxta montem qui vocatur Æsceddune, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentiae donum perstringens ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatur prematur. Et his limitibus hæc telluris particula circumgirari videtur.

Metæ.

This sint thæs landes gemære æt Cumtune. Ærest of hricgwege on thæt wide geat; of than widan geate on Æthelmes hinc; on forwerde dune of Æthelmes hline on Icenhilde weg; of Icenhilde wege on bican dic; of bicandice inon swynbroc; of swynbroce on thone bradan thorn be westan mere; of than thorne on tha readan dic; andlang thære dic on hildes hlæw; of hildes hlæwe on blæc pytt; of blac pytte andlanges thære westran riscræwe innan synbroc; of swynbroce on read; of ræde on Hwitluces hlæwe on Icenhilde weg; of Icenhilde wege on mæres crundel; of mæres crundelle on dinra beorh; of dinra beorge on hricgweg; of hricgwege on fearnhylles slæd; of fearnhylles slade to hæsl hylle suthewardre; of hæsl

hulle west on thone grenan weg; andlang weges to A.D. 955.
 thære gedrifonan fyrh; andlang fyrh oth hit cymth
 on thæt wide geat be eastan Welandes smiththan.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata
 videntur.

Testes.

- † Ego Oda, archiepiscopus, consensi.
- † Ego Wulfstan, archiepiscopus, roboravi.
- † Ego Ælfsige, episcopus, roboravi.
- † Ego Alfwold, episcopus, corroboravi.
- † Ego Wulfsige, episcopus, suppressi.
- † Ego Osulf, episcopus, annui.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, constitui.
- † Ego Cenwold, episcopus, conspexi.
- † Ego Cynsige, episcopus, subscripsi.
- † Ego Leofwine, episcopus, consensi.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Byrhferth, minister.

*Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Ministro suo
 Boxora.*

Similiter rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo
 Boxora x. mansarum; et ipse de consensu regis me-
 moratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat,
 Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et

A.D. 958. monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadri de Boxora.

*Gift of
Boxora.*

Domino dominorum dominante in secula seculorum. Regna regnorum hujus præsentis seculi transeant sicut ignominica, et omnis gloria et locus hujus mundi peribit et non sunt æterna; sed superna æterna sunt.

Unde ego Eadred, rex Anglorum, gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro, quem nonnulli vocitant noto vocamine Wulfrie, pro ejus benevolo obsequio, aliquam portionem terræ perenniter, mente devota, concedo, id est decem mansas, illo in loco ubi Anglica appellatione dictur¹ est, æt Boxoran; ut habeat ac possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit æternaliter derelinquat. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis, arcis constructione. Si quis autem infringere certaverit, (quod absit,) sciat se reum omni hora vitæ usæ et tenebrosum Tartarum non evadere.

Metæ.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This² sint tha land gemæra to Boxorran. Ærest æt Wines treowe; thæt andlang herpathes to dene pitte;

¹ *dictur.*] The termination is altered thus on an erasure.

² *This.*] Collated with the dupli-

cate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 195 b., "*Metas x. Mansarum apud Boxora.*"

thonne¹ up on Æscmeres hammas suthewearde; of A.D. 958.
 chan hammum andlang mærcē ut on thone heath feld
 easte weardne; thæt ut on linden northwearde;
 thonne² andlang mearce on weocan thorne; of than
 thorne thæt andlang mearce on Lamburnan, on
 clatford; of clatforda on Meosbroces heafod; thæt
 thonne³ to allan stapule; thonan⁴ andlang herpathes
 ut on thone mersc tha be mersce to than⁵ tune on
 tha hege ræwe; thæt on tha dic; andlang dic ut on
 thone⁶ burnan; thonne⁷ up on tha blacan græfan⁸;
 of thære graefan on rinda crundel; of than⁹ crundle
 to thriin thornun; thæt andlang weges eft on Wines
 treow thær hit ær on fæng.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis,
 DCCCCLVIII., Indictione i.

Testes.

† Ego Eadred, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
 sensi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis im-
 pressi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, consignavi,

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi

† Ego Alfwold,¹⁰ episcopus, acquievi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego Eadmund; dux, consensi.

† Ego Æthelsige, dux.

¹ thonne] thanon.

² thonne] thanon.

³ thonne] thanon.

⁴ thonan] thanon.

⁵ than] tham.

⁶ thone] tha.

⁷ thonne] thanon.

⁸ græfan] grafan.

⁹ than] than.

¹⁰ Alfwold.] Originally "Alfuod."

- A.D. 952. † Ego Ælfric, dux.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfwig, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Ælfnoth, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Alfwold, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Wulfgar Leofa, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Cynric, minister.

*Quomodo Rex Eadredus dedit Beorcham Ælfwino
 Ministro suo.*

Idem rex Eadredus concessit Ælfwino ministro suo Beorcham trium cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta¹ Regis Eadredi de Beorcham.

Gift of Mundi hujus labentibus temporibus, regnaque functi
 Beorcham. cum regibus velocissimo transeuntibus cursu, licet

¹ *Carta.*] Collated with the | MS. C.C.C. Cant., No. CXL, p. 145,
 transcript from the original in | where this title is prefixed :—

stare firmiter a priori firmiter statu videatur cito A.D. 952, labi nullo sapiente¹ ignotum est, et gaudia hic fallentes vitæ quatiuntur ac dissipantur.

Quamobrem ego Eadred, rex Anglorum, quandam telluris particulam, trium videlicet cassatorum, illo in loco qui a ruriculis noto Beorcham appellatur vocabulo, cuidam vasallo qui a gnosticis Ælfwine nuncupatur vocabulo, ob fidele ejus obsequium perpetua largitus sum hereditate; ut ipse vita comite com² omnibus ad se rite pertinentibus hilaris possideat, et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit heredibus immunem derelinquit.³ Sit autem prædicta tellus libera omni jugo servitutis, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis autem hanc nostram munificentiam in aliud quam constitui-mus transmutare voluerit, sit ipsæ⁴ anathema, nisi prius hic ante obitum suum reus poenituerit quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis supradictum rus hunc⁵ inde giratur.

Metæ.

This sind thara threora hida londgemæro to Beorcham. Ærest thæt⁶ of Ceollan wylle andlang rithe to yge to thæs hagan ende; thonne andlang hagan to Cnotanga⁷ hamme; thonne of Cuotanga⁸ hamme forth be wyrt walan; andlang slades to hwitan stane;

"-†- This is thara threora hida landboc set Beorchamme the Eadred cyning gebocode Ælfwine his thegne on ece yfe." Appended is the note:—"Habui de Magistro Doctore Owen."

¹ nullo sapiente.] This is also the original reading in C.C.C.,

but it is corrected to "nulli sapienti."

² com] cum. C.C.C.

³ derelinquit] derelinquat. C.C.C.

⁴ ipse] ipse. C.C.C.

⁵ hunc] hinc. C.C.C.

⁶ thæt] om. C.C.C.

⁷ Cnotanga] Cnottinga. C.C.C.

⁸ Cuotanga] Cnottinga. C.C.C.

A.D. 952. thonne forn¹ hwitan stane andlang stræt to Loddara stræte; thonne of Loddara stræte eft to ceollan wylle.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLII. scripta est hæc carta. His testibus consentientibus quorum inferius nomina scripta videntur.

Testes.

† Ego Eadred, rex, hoc regale eulogium triumphali vexillo stabilivi.

† Ego Oda, metropolitanus, consignavi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, confirmavi.

† Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, subscripsi.

† Ego Oscytel, episcopus, consensi.²

† Ego Ælfwold, episcopus, consensi.²

† Ego Wulfsige, consensi.²

† Ego Dunstan, abbas.

† Ego Æthelsta,³ dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Ælfnoth, minister, consensi.⁴

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfgar, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.⁴

† Ego Osulf, minister.

¹ *forn*] from. C.C.C.

² *consensi*.] The word 'consensi' is omitted in C.C.C.

³ *Æthelsta*] Æthelstan. C.C.C.

⁴ *minister*] minister om. C.C.C.

- † Ego Ealdred, minister.
- † Ego Oswig, minister.
- † Ego Osward, minister.
- † Ego Lyuingc, minister.

A.D. 952.

*Quomodo Rex Edredus dedit Alfgaro, Ministro suo,
Weonfeld.*

Idem rex Edredus dedit Alfgaro, ministro suo ac militi, Weonfelde, trium mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Ab-bendonix, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmandi hæc est.

Carta Regis Edredi de Weonfelda.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi Salvatoris. Gift of
Weonfelde.
Omnia visibilia hujus præsentis seculi scimus certissime et sine ambiguitate cotidie manifesta in diversis rebus declarata sunt, quod transitoria ac temporalia supernus Rector omnia creaverat, nisi tantum victum hominibus cotidie per suam largifluam misericordiam distribuit.

Quapropter ego Eadredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, dedi cuidam meo fideli ministro ac militi, qui ab incunabulis suæ infantilitatis, non fortuitu sed voluntate parentum, nomen accepit Ælfgar, tres mansas agelluli in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Weonfelda, quatenus habeat ac possideat, vita comite, hoc est quamdiu vitalis spiritus in hac ærumnosa vita fragile corpus aluerit; postquam vero separatio animæ a corpore fuerit, quod cunctis mortalibus commune indeclinabiliter cognoscitur, cuicumque voluerit heredi derelinquat

A.D. 952. in perhennem hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione pontis arcisve coedificatione. Hoc autem fructuorum eulogiæ munusculum in sempiterno graphio cum singnaculo sanctæ Crucis maneat, quamdiu petra volens in terram humanis oculis aspicitur, et aqua fluctivagis undis Creatori omnium creaturarum deserviens. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate lactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrarum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ de Weonfeld.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sindon tha land gemæro. Ærest on hunda leage on gragsole burnan; andlang burnan on grægsole hagan; andlang hagan to hagen gemythum; of then gemythun on Tichanstedes hagan; andlang hagan ut to felda; thæt a be wyrtwalan oth hit cymth ut on fulan rithe; andlang rithe ut on doocena ford; of than forda west be more oth hit cymth on thone licgendan stoc; of than stooce andlang hagan ut to heath felda; to beorhfeldinga gemære; to then hagan; andlang hagan bur.

Testes.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo A.D. 955. Sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfsanus archons, servitutis officio mancipatus Eboraræ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Theodred, Londoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi, et confirmavi.

† Ego Wulfsige, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

† Ego Ælfric, episcopus, donum regis confirmavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, Crucis modum depixi.

† Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

† Ego Ealhhelm, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ælfgar, dux.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Thelsige, minister.

† Ego Æthelgrth, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfred, minister.

De Morte Edredi Regis.

Iste vero rex Eadredus lætali morto correptus de- ^{Death of}
cidit in lectum ægritudinis, a quo non antea discessit, ^{Eadred.}
donec, disponente justo mundi Judice, spiritum ex- ^{A.D. 955.}

A.D. 955. halaret novissimum. Cujus vero finis beatitudinem vox cœlitus elapsa beato Dunstano abbati, Glastoniæ itineranti, ac quamtocius properanti, ut ipsum gregem maturius inviseret, quam humanitus de eo contigisset innotuit, dicens, "Rex Edredus obdormivit in Domino." O quam felix vita regis quæ tam felici commendatur attestazione!

De Eduuio Rege.¹

Succession of Eadwig. A.D. 955. Successit Edredo regi in imperium Edwius, filius Edmundi regis fratris sui, in cujus conspectu vir venerabilis Adthelwoldus abbas Abbendonix, de quo in anteis prælibavimus, tantam invenit gratiam ut omni suæ petitioni memoratûs rex, quantum ad promotionem domus Abbendonix, tam effectivum quam affectivum præberet assensum. Cujus gratiæ vir venerabilis Æthelwoldus non factus immemor, mox in ipso primordio ejus imperii de libertate monasterii Abben-donensis, insuper et possessionum ad idem monasterium pertinentium, privilegium ab eodem rege universisque Angliæ archiepiscopis et episcopis constabilitum et confirmatum impetravit; archiepiscopis et episcopis, necnon et abbatibus, sub anathematis interminatione, firmiter inhibentibus, ne quis mortalium aut quicquam libertati privilegii contrarium impetrare, aut etiam aliquo alio modo malitiose contra ipsum agere, in posterum præsumeret. Tenor vero privilegii hic est.²

¹ *De Eduuio Rege.*] Here in the upper margin of B. vi. occur the words, "Nota de privilegiis tempore Adelwoldi."

² *hic est.*] Claud. C. ix., fol. 109 b, thus introduces this charter:—

"DE EADWIO REGE.

"Eadredus igitur rex ad vitæ terminum veniens filio fratris sui Eadmundi, qui appellabatur Eadwi, imperium dereliquit. Sanctus igitur pater Æthelwoldus in ipso mox

*Privilegium Edwii Regis de Villa Abendonice, et de
Abbate eligendo de propria Congregatione.*¹

Orthodoxorum vigoris ecclesiastici monitu creberrime A.D. 959.
instruimur ut illi oppido subjecti suppeditantes famule-
mur qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie
disponens microcosmum, Adam videlicet, tandem quad-
riformi plasmatum materia, almo ad sui similitudinem
instinctum spiramine, universis quæ in infimis forma-
verat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens
paradisiacæ amænitatis jocunditate, conlaterana Eva,
scilicet, comite, decentissime collocavit. Larvarica, pro
dolor! seductus cavillatione, versipellis suasibilisque
tergiversatione viraginis plectus anathematis alogia,²
ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris
in hoc ærumnoso dejectus seculo letum promeruit per-
petuum. Vaticinantibus siquidem prophetis, et cœlitus
superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate
promentibus nitide orthodoxis,³ eulogium ex supernis
deferens, non ut Judeorum seditiosa elingue fatetur
loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidis-
simam ambiens facundiam, Arrianas Scabellianasque⁴
proterendo nænias anagogico infrustrans famine, nosque
ab obtunsi cæcitate umbraminis ad supernorum alacri-
moniam patrimoniorum⁵ advocans, angelus supernis
elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut
evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse vide-

primordio ejus imperii de libertate
monasterii Abendonensi et rerum
sibi pertinentium privilegium ab
eodem rege universisque Angliæ
episcopis constabilitum et confir-
matum adquisivit." "Orthodoxo-
rum," (&c. as in the text.)

¹ *Congregatione.*] Here in B. vi.
occurs an illumination representing
the king.

² *alogia.*] alogio.

³ *orthodoxis*] orthodoxis.

⁴ *Scabellianasque*] Sabellianasque.

⁵ *patrimoniorum*] patrimoniarum.

A.D. 959. tur carmina. Cui ecclesia tota, videlicet catholica, consona voce altibohando¹ proclamat, "Beata es virgo Maria quæ credidisti; perficientur in te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictum! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet, Illud, de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensuum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum;" [Joh. I. i.] et reliqua. Qua videlicet sumpta de virgine incarnatione antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis præluens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulia.

Hinc ego Edwig,² Altitrone amminiculante, Anglo-rum cæterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus libertatis altitrone³ Moderatoris clementia merear optinere consortium, cœnobio loco celebri, qui ab hujus prosapiæ solicolis Æbbædun nobili nuncupatur vocabulo situm, Genetricique Domini nostri semper Virgini Mariæ, necnon Beato Petro apostolorum principi ejusque coapostolo Paulo dedicatum habetur, monachis regulariter degentibus monastici æternam privilegii concedo libertatem, quatenus post decessum Ætheluuoldi abbatis egregii, cujus temporibus hæc libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa præfati cœnobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia Beati Benedicti instituta, abbatem, juste ex eodem fratrum cuneo eligens constituat. Hujus privilegiis⁴ libertas deinceps usu perpetuo a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in prædicto monasterio jus arripiens exerceat potestatis, sed ejusdem cœnobii collegium perpetuæ, ut prædixi, liber-

¹ *altibohando*] altibohando.

² *Edwig*] Edwi.

³ *altitrone*] alti throni.

⁴ *privilegiis*] privilegiis.

tatis gloriatur privilegio. Sit autem præfatum monas- A.D. 959.
terium omni terrenæ servitutis eodem tenore liberum,
quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto
Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico,
vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate opti-
nente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum
Domino nostro Jhesu Christo ejusque Genetrici Mariæ
priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis
utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque
patruo Eadredo rege fidelissimo restituendo jure con-
cessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam
rex præfatus, rus quod Abbendun nuncupatur, quod
rex Ceadwala Domino nostro Ejusque Genetrici Mariæ
priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo
prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædifi-
cium regale sibi injuste construxerant, ecclesiæ Dei
restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum
requireret, nec ædificium in sempiternum construeret.
Quod ego Eadwig Anglorum basileus, optimatum meo-
rum usus consilio, tam meis quam meorum successorum
temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spi-
ritu¹ Sancti fieri in æternum præcipio. Si quis vero
tam epitempticus, philargiriæ seductus amentia, (quod
non optamus,) hanc nostræ munificentiae dapsilitatem
ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alien-
atus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, necnon et a
participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Jhesu
Christi Filii Dei, per quem totus terrarum orbis ab
antico humani generis inimico liberatus est; et cum
Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi
prius hic digna satisfactione humilis poenituerit quod
contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsump-
sit, nec in vita hac practica veniam, nec in theorica
requiem apostata obtineat ullam, sed æternis baratri

¹ *Spiritu*] Spiritus.

A.D. 959. incendiis trusus cum Anania et Saphira jugteir miserimus crucietur.

Anno Dominicæ Incarnationis, DCCCLIX., Indictione II., regni autem mei III., XVI. Kalendas Junii [17 Mai], scripta est hujus munificentiae singrafa; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina secundum uniuscujusque dignitatem caraxantur.

† Ego Eadwig,¹ Britanniae Anglorum monarchus, præformatas propinquorum sed et regum donationes hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

† Ego Odo,² Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem benevolentiam subscripsi.

† Ego Eadgiuu,³ ejusdem regis ava, hanc donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Osulf, plebi Dei famulus canonica subscriptione manu propria firmavi.⁴

† Ego Brihtelm, episcopus, jubente rege, signum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Alfwold, præsul, trophæum agiæ Crucis imposui.

† Ego Brihtelm, antistes, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Daniel, pontifex, consensum præbui figens Crucem.

† Ego Ælfheah, dux, donum ejusdem regis confirmavi.

† Ego Æthelwol,⁵ abbas, hoc eulogium manu propria apicibus depinxi.⁶

¹ Eadwig] Eadwi.

² Ego Odo.] This attestation is omitted in C. ix.

³ Eadgiuu] Eadgiva.

⁴ famulus.....firmavi] famulus firmavi.

⁵ Æthelwol.] "Æthelwold" is written in C. ix. in rubricated capitals.

⁶ depinxi.] "et multi alii consenserunt et confirmaverunt." The MS. Claud. C. ix., fol. 110 b., then passes on to Eadwi's next charter, introducing it with these words:—"Locus ubi monasterium situm est, Abbandonia dictus est; de quo istius regis edictum repperimus ita litteris commendatum."

+ Ego Ælfric, abbas, Crucis vexillo corroboravi. A.D. 959.

+ Ego Alfwold, abbas, Crucis modum manu propria
infixi.

+ Ego Eadmund, dux, consensi et subscripsi.

+ Ego Wulfgar, custos.

+ Ego Æscuig, custos.

+ Ego Ælfnoth, custos.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Brihtferth, minister.

+ Ego Eadric, minister.

+ Ego Wulfgar, discifer.

+ Ego Æthelsige, pincerna.

+ Ego Ælsige, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

+ Ego Ealdred, minister.

+ Ego Lefincg, minister.

+ Ego Ælsige, minister.

+ Ego Ælfwig, minister.

+ Ego Ælfwine, minister.

+ Ego Æthelweard, minister.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Cyneric, minister.

+ Ego Wihtsige, minister.

+ Ego Leofa, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Leofstan, minister.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Eadric, minister.

+ Ego Æthelstan, minister.

+ Ego Alfwold, minister.

+ Ego Æthelweard, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Æthelferth, minister.

+ Ego Osweard, minister.

+ Ego Osulf, minister.

+ Ego Osuig, minister.

+ Ego Ordgar, minister.

A.D. 959.

- + Ego Brihtric minister.
- + Ego Æthelferth, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Æthelsige, minister.
- + Ego Wulfhere, minister.
- + Ego Leofric, minister.
- + Ego Alfwold, minister.
- + Ego Ælfmar, minister.
- + Ego Ordwold, minister.
- + Ego Ordnoth, minister.
- + Ego Ælfheah, minister.
- + Ego Eadred, minister.
- + Ego Cyneric, minister.
- + Ego Alfwold, minister.
- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Eanulf, minister.
- + Ego Ælfnoth, minister
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Wulfric, minister.
- + Ego Wulfgar, minister.
- + Ego Ceoleah, minister.
- + Ego Brihtric, minister.
- + Ego Athelwold, minister.
- + Ego Leofincg, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ætheric, minister.
- + Ego Brihtelm, minister
- + Ego Ælfweard, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Brihtwald, minister.
- + Ego Æthelferth, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Ælfmer, minister.
- + Ego Eadulf, minister.
- + Ego Sigelm, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Æthelm, minister.

Carta¹ Regis Edwi de Abbandune.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.² Indictione A.D. 955. XIII. ego Eaduuig,³ divina allubescence gratia, rex et primicerius⁴ Albionis, mox ut me Dominus cœlestis in regimen subtronizavit terrestre, ruris quandam particulam,⁵ vicens ab accolis mansiunculis æstimatam, Domino nostro⁶ Jhesu Christo Ejusque Genetrici beatæ Mariæ semper-Virgini, simulque beato Benedicto præclarissimo monachorum patrono, ejusque servulo abbati Ætheluuoldo,⁷ ad monasterium quod est in Abbandune, prona admodum devotione concedo; præcipens in nomine Domini nostri Jhesu Christi, ut nostrorum nemo successorum, quamdiu Christianitas vigeat, hoc nostrum decretum violare audeat. Quod si quisque, (quod non optamus,) cupidinis livore percussus, hujusce privilegium⁸ donationis infringere temptaverit, se inperpetuo sacrilegii reum noscat, nisi⁹ prius in hoc seculo hoc enorme scelus digna poenitudine deteriserit. Et his limitis¹⁰ hæc telluris particula circumgirari videtur.

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 110 b, and with the transcript from the original in MS. C.C.C., Camb., No. CXI., p. 147, prefixed to which is this title:—

"This is thera xx. hyda boc æt Abbandune the Eadwig cyning gebette on ece yrfe into Sca. Marian cyricean."

² DCCCCLV.] DCCCC.LVI. C.C.C.

³ *Eaduuig*] Eaduuil. Claud. C. ix.

⁴ *primicerius*] primicerius. C.C.C.

⁵ *quandam particulam*] particulam quandam. C.C.C.

⁶ *nostro*] nostro om. C.C.C.

⁷ *Ætheluuoldo*] Ætheluuoldo. C.C.C.

⁸ *privilegium*] privilegium. C.C.C.

⁹ *nisi*] ni. C.C.C.

¹⁰ *limitis*] limitibus. C.C.C.

A.D. 952. *Ærest*¹ on Temese be suthanford; there² thær up on tha dic; on Eccenes³ gærstun suthewealde⁴; thonne onlang dic to Eoccen; ondlang⁵ Eoccen to abbodes dic; ondlang⁶ dic to cealdan wulle⁷; of cealdan wyllle on thæt riscslæd middewealde oth Torhtwoldes mor; thæt thær on tha dic; onlang dic to mearcforda; thonne op⁸ onlang broces oth hyt cymth toemnes tham ealdan læg hricge; thonne on geryhte betweoh Potteles⁹ trew; on thone ellen styb; thæt thær on wudu ford; on sunninga wyllas¹⁰ broc; onlang broces to Dunnan forda; thæt thær on thæt withlig bed; thonne on thonne¹¹ healfan æcer northewealde¹²; thonne andlang fyrh to thon¹³ heafdon; thæt thær suth ofer thone healfan æcer; thæt thær east on tha furh; thæt to tham scortan lande; thær on thone hæthenan byrgels; thonne thær on tha seofom¹⁴ æceras westewealde; thæt thær north to Lippan dic; andlang dic thurh sugan graf; thæt on thone ellen styb; thonne on thæ¹⁵ brembel thyrrnan; on tha dic ondlang¹⁶ dic to horopytte; thonne thurh Madoces leah on thæ ealdan dic; thonne on tha æcer dic; thonne on hæsel dic; of hæsel dic on thonne gemære weg; on bægan wyrthe on lang weges to higwege; onlang hig weges¹⁷ to Ecgunes wyrthe; thonne on bacgan leah; thæt a be wyrtwalan; thæt on bacgan broc; of

¹ *Ærest*] Collated with the duplicate copy of the boundaries which is entered in Cland. C. ix., fol. 196 b., "Hii sunt limites terminorum xx. hidarum Abendonis secundæ cartæ Eadwi regis."

² *there*] were thæs. C. ix.

³ *Eccenes*] Eocenes. C. ix.; Eocenes. C.C.C.

⁴ *suthewealde*] suthweardne. C. ix.

⁵ *ondlang*] andlang. C. ix.

⁶ *ondlang*] andlang. C. ix.

⁷ *wulle*] wille. C.C.C.

⁸ *op*] up. C. ix.

⁹ *Potteles*] Porteles. C. ix.

¹⁰ *wyllas*] wyllas. C.C.C.

¹¹ *thonne*] thone. C. ix.

¹² *northewealde*] northweardne. C. ix.

¹³ *thon*] tham. C. ix.

¹⁴ *seofom*] seofan. C.C.C.

¹⁵ *thæ*] tha. C.C.C.

¹⁶ *ondlang*] andlang. C. ix.

¹⁷ *hig weges*] hiweges. C.C.C.

baegan broce on hafoces oran; ondlang thæs gemaer A.D. 952.
hagan; thæt ut on rige wyrthe westewardne; on
thæ¹ ealdan dic; thonne ondlang² dic to perhangran;
thonne on Wulfrices broc; thonne on gerihte ofer
hyrðyige to than greatan welige; thæt thær ut on
Temese; thonne onlang Temese; thæt eft on Occenes
gærstun dic suthewardne.

*Metæ.*³

This sindon thæs londes gemæro to Abbandune the
Eadwig cyning syleth Gode to lofe into tham mynster
ond him sylfum to eccere are.

Hujus⁴ doni testes extiterunt quorum inferius no-
mina adnotata videntur.

+ Ego Eadwig,⁵ totius Albionis rex et primicerius,⁶
hoc donum Agis Crucis taumate tripudians corrobo-
ravi.

+ Ego Eadgar⁷ clito, ejusdem regis adelphus, devo-
tus assensi.

+ Ego Oda,⁸ archiepiscopus, hoc donum signaculo
sanctæ Crucis perstrinxi.

+ Ego Wulfstan, archiepiscopus, hoc idem signaculo
Crucis confirmavi.

+ Ego Ælfsige,⁹ Uuintoniensis ecclesiæ præsul,
cum¹⁰ cæteris episcopis,¹¹ hoc donum sanctæ Crucis sig-
naculo pari voto unanimes constrinximus.

¹ *thæ*] tha. C.C.C.

² *ondlang*] andlang. C.C.C.

³ *Metæ.*] Omitted in C. xi.

⁴ *Hujus.*] Collated with MS.
Claud. C. ix., fol. 110 b.

⁵ *Eadwig*] Eadwii rex. C. ix.

⁶ *primicerius*] primicherius. C.C.C.

⁷ *Eadgar*] Ego Eadgar frater
ejusdem regis. C. ix.

⁸ *Oda*] Odo. C. ix.

⁹ *Ælfsige*] Lfsius.

¹⁰ *cum.*] To the end of the clause
is omitted in C. ix.

¹¹ *episcopis*] eæpiscopis. C.C.C.

- A.D. 952. † Ego Alfwold, episcopus, subscripsi.
 † Ego¹ Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
 † Ego Osulf, episcopus, signaculum Crucis impressi.
 † Ego² Wulfsie, episcopus,³ impressi.
 † Ego Cynsige, præsul, hoc privilegium Crucis indiculo roboravi.
 † Ego Coenuuold, antistes, conscripsi.
 † Ego Athulf, episcopus, confirmavi.
 † Ego Oscutel, præsul, consignavi.
 † Ego Dunstan, abbas, apicibus firmavi.
 † Ego Æthelstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc donum inviolabiliter corroboravi.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Ælfere, dux.
 † Ego, Eadmund, dux.
 † Ego Æthelstan, comes.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Byrhferth, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.

Ait⁴ autem prædictum rus, quod ego cum consensu optimatum eorum⁵ sanctæ ecclesiæ æternaliter restitui, olim ab ea injuste abstractum, ab omni terrenæ servitutis jugo liberum, excepta omnibus indicta necessitate, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

¹ *Ego.*] Omitted in C. ix.

² *Ego.*] C. ix. omits this and the remainder of the attestations, with the exception of that of Dunstan.

³ *episcopus.*] Omitted in C.C.C.

⁴ *Ait*] Sit. C.C.C.; C. ix.

⁵ *eorum*] meorum. C.C.C.; C. ix.

Quomodo Rex ecclesiam dedit de Hengestes ige.

Item¹ eodem anno dedit rex Eduuius Deo et Beatæ A.D. 952.
 Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem ^{Gift of}
 Deo inperpetuum servientibus, Henges ige, Seofecan- ^{Hengestes}
 ige.
 wyrthe, Wihtham, et carta sua confirmavit. Cujus
 cartæ tenor hic est.

Carta² Regis Edwi de Hengestessie.

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo.
 Cunctis sophiæ studium pæne meditantibus notum est
 quod instantis vitæ periculis imminentibus et cujus³
 evanescentium rerum crebrescentibus, humana cognitio
 quasi ros elabitur et oblivioni traditur, nisi aliqua
 certa ratione prænotetur; "quia⁴ non sunt æterna quæ
 hic conspiciuntur sed terrena," ut imbutus sermone
 Tonantis apostolus inquit.

"Nunc velut umbra cito sic corporeæ fugiunt res,
 Sed decus æternum hoc visu stat certius omni."

Ideo ego Eaduuig, Anglorum ac totius Brittannicæ
 telluris gubernator et rector, uni meo abbati, cui voca-
 bulum certa astipulatione profertur Ætheluuoldus, nec-
 non et humili cohorti quæ sub ejus regimine commo-

¹ Item.] See Claud. C. ix., fol.
 110 b.

"DE HENGESTESSIE.

"Item xx. cassatorum tribus in
 locis, id est in Hengestisige, et
 Seovecanwithe et Withham, præ-
 dicto abbati et monachis sub eo

degentibus Abbendonæ idem rex
 testamentum condidit."

² Carta.] Collated with the du-
 plicate copy in Claud. C. ix., fol.
 110 b.

³ cujus] curis.

⁴ quia.] See 2 Cor. iv. 18.

A.D. 952. ratur, aliquem¹ terræ portionem, id est secundum æstimationem xx. cassatorum, concedo liberaliter in æternam possessionem tamen tribus in locis illic ubi vulgariter prolutum est æt Hengestes ige, and æt Seofecanwyrthe, and æt Wihtham, ut illud prædictum territorium ad illud monasterium quod situm est in villa quæ dicitur Abbandun æternaliter pertineat, cum his rebus quæ ad eandem terram pertinere dinoscuntur tam in magnis quam in minimis, campis, pascuibus, pratis, silvis. Præfatum rus omni servitio careat, præter expeditionem, pontis et arcis munimen. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit,² sit ipse gravibus præ³ colla depressus catenis inter flammivomas tetrarum dæmonum catervas, nisi prius irriguis pœnitentiæ gemitibus et pura emendatione emendaverit.

Istis terminis circumgirata asseritur ante, scilicet supradicta terra.

Metæ de Hengestes ige.

This sindon tha land gemæro thæsse burlandes to Abbendune, thæt is gadertang on threo genamod, thæt is Hengestes ige, and Seofocanwyrth, and Wihtham.

Ærest¹ on meagthe ford; thæt mid streame on stanford; forth mid streame withutan cytan igge on tha landlace; of thære lace on scæcyling æcer; thæt on hiwege to yfemestan leage; thæt on preosta leagh; thæt to cat leage; thæt to cybban stane; of thæm stane on tha thrio gemæru; thæt innan ruwan leage to brogan gete; thæt to sundran edisce on thone

¹ *aliquem*] aliquam.

² *certaverit*] temptaverit.

³ *præ*] per.

⁴ *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 196 b.

greetan thorn; of than thorne on cotan healas; thæt A.D. 952.
on tiddan cumb; of thæn cumbe on Tetan hylle; of
Tytan hylle to thaen heafodwege; ondlong¹ cumbes
to tham hecce² of tham³ hæcce to pathe stocce; thæt
to plum leagh; thæt on frithela byrg; thæt to ydyr
leage; of ydyr leage to tham stane thæt on Temese
æt Eanflæde gelade thæ amid streame thæt hit
cimeth⁴ eft on mægtha ford.

His⁵ autem vocabulis divulgari videntur termini
agrorum, videlicet prædictorum.

† Ego⁶ Eadwig, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
sensi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda,⁷ archiepiscopus,⁸ cum signo sanctæ
Crucis impressi.

† Ego Cenwald, episcopus, confirmavi.⁹

† Ego Oscutel,¹⁰ episcopus, consignavi.¹¹

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.¹²

† Ego¹³ Byrhtelm, episcopus, consensi.

† Ego Alfwold, episcopus, non renui.

† Ego Awulf, episcopus, conclusi.

† Ego Dunstan, abbas, subscripsi.¹⁴

† Ego Athelwold, abbas, adqueivi.

† Ego¹⁵ Æthelstan, dux.

¹ ondlong] andlong.

² hecce.] Here an erroneous re-
petition occurs in C. ix.

³ tham] tham.

⁴ cimeth] cymth.

⁵ His.] This passage does not
occur in C. ix.

⁶ Ego.] Collated with Claud. C.
ix., fol. 110 b.

⁷ Oda] Odo.

⁸ archiepiscopus.] C. ix. omits
the rest of the clause, and adds,
"Ego Alsinus præsul."

⁹ confirmavi.] Omitted in C. ix.

¹⁰ Oscutel] Oscytel. C. ix.

¹¹ consignavi.] Omitted in C. ix.

¹² corroboravi.] Omitted in C. ix.

¹³ Ego.] This and the two fol-
lowing lines do not occur in C. ix.

¹⁴ subscripsi.] Omitted in C. ix.

¹⁵ Ego.] Instead of the ensuing
names, as in the text, Claud. C. ix.
here reads:—"Et multi alii con-
senserunt et subscripserunt." After
which it proceeds thus:—"Eadem

- A.D. 956. † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Byrhtferth, dux.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Athelmund, dux.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Wulfrie, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfred, mininter.
 † Ego Ælfrie, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Byrhtferth, minister.
 † Ego Alfwold, minister.
 † Ego Ælfrie, minister.
 † Ego Æthelwold, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Cynesige minister.

*De nemore quod dedit Rex Eaduius Ecclesiæ
 Abbendonæ.*

Item, anno primo regni sui dedit rex Eaduius Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo in perpetuum servientibus, quoddam nemus ad Heafochrycg tandum¹ ecclesiam Sanctæ Mariæ Abbendonæ, petitione Æthelwoldi, ejusdem loci abbatis, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ tenor hic est.

confirmatione, ab eodem rege, eodem abbate ipsius loci tunc majore roboratum est testamentum de Gaing x. mansarum." Then follows,

"Carta Regis Eadwi de Gaing;" as at p. 186.

¹ *tandum*] ad architectandum. (?) see p. 183, line 14.

Carta¹ Regis Edwi de Hafochrycg.

Nihil in hoc seculo proluxa felicitate fruitur, nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non ad fatalem vitæ terminum veloci cursu tendatur. Ideoque ut orthodoxorum demonstrant paradigmata, sic nobis mundanarum rerum patrimonis sunt perfruendæ, ut tamen æternæ patriæ emolumentis numquam fraudemur.

A.D. 956.
Gift of the
forest of
Hafoch-
rycg.

Quamobrem ego Eaduuig, annuente Alitroni² Moderatoris imperio, totius Albionis triviatim potitus regimine, non inmemor ob hoc mihi recidiva³ fore concessa ut his strenue æterna dapsilitate⁴ lucrarer, quoddam nemus cum suis campis, paulo scilicet plus sexaginta jugeribus, ad architectandum sanctam Dei Genetricis ecclesiam quæ sita est in Abbandune, Æthelwuldo abbati devotissimo, necnon monachorum collegio sub ejus disciplina Benedicti abbatis egregii regulam servantium, prona admodum devotione in æternam largitus sum hereditatem. Cui videlicet nemori ipsius diocesis solicolæ notum imposuerunt vocabulum Heafochrycg,⁵ quod his undique notis circumgiratur limitibus.

Metæ.

Ærest⁶ on Panganburnan; thæt on tha dic; thæt a be dic on thæne hagan; thæt non cristel⁷ mælbeam;

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 111 b.

² *Alitroni.*] Alithroni.

³ *recidiva.*] recidua.

⁴ *dapsilitate.*] dapsilis.

⁵ *Heafochrycg.*] The rest of the clause is omitted in C. ix.

⁶ *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix., fol. 197.

⁷ *cristel.*] cristen.

A.D. 956. thæt andlang hagan on tha thornihtan leage; thæt forth on Brygford; thæt a be hagan on stan wege of stan wege a be weortwalan on tha flex¹ æcyras; thæt a be weortwalan on masan mere; of tham mere on Cuthulfes cotstowe; of tham cotstowum on Pan-ganburnan; thæt up mid streame eft on tha dic.

Testes.

Hujus² nostræ munificentiae doni testes extiterunt quorum nomina inferius ordinatim, secundum cujusque dignitatem, caraxantur.

† Ego Eadwig, rex Anglorum,³ indeclinabiliter consensi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum⁴ signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Ælfsige, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Coenwuold, episcopus, confirmavi.

† Ego Oscytel, episcopus, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

† Ego Brihtelm, episcopus, consensi.

† Ego Alfuold, episcopus, non renui.

† Ego Adulf, episcopus, conclusi.

Ego Daniel, præsul, corroboravi.

† Ego Æthelwold, abbas, adquevi.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

¹ flex] fleax.

² Hujus.] This paragraph does not occur in C. ix.

³ Anglorum] Anglorum, confirmavi.

⁴ cum.] From this point the names of the witnesses are all omitted, with the exception of "Daniel, præsul," and "Æthelwold, abbas."

- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Byrhfert, dux.
- + Ego Ædelsige, dux.
- + Ego Æthelmund, dux.
- + Ego Ælsige, dux.
- + Ego Wulfric, minister.
- + Ego Æthelgeard, minister.
- + Ego Ælfheah, minister.
- + Ego Ælfred, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Ælsige, minister.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Alfwold, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Æthelwold, minister.
- + Ego Wulfgar, minister.
- + Ego Cynesige, minister.
- + Ego Leofwine, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Æthelferth, minister.

A.D. 956.

Sit autem prædictum nemus, quod ego cum consensu optimatum meorum præfato perpetualiter largitus sum abbati ad architectandum ecclesiam, ab omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri¹ prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Scripta est hæc munificentiae singrafa anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., Indictione xiii., idus Februarii [13 Feb.]

¹ *baratri*] *barathri*.

Quomodo Rex Edwius dedit Ecclesiæ Gainge.

A.D. 956.
Gift of
Gainge.

Item anno secundo regni sui dedit memoratus rex Eaduius Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abben-doniæ, et monachis ibidem Deo inperpetuum servientibus, Gainge, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ tenor hic est.

Carta¹ Regis Edwi de Gainge.

Regnante in perpetuum Domino nostro Christo,² qui cuncta Patris imperio ac pariter Sancti Spiritus gratia vivificante disponit. Plerumque, sicut notum est, contingere solet, pro incerta futurorum temporum vicissitudine³ ut ea quæ prius multarum fidelium personarum testimonio roborata fuerunt, fraudulentè per contumaciam posterum⁴ et machinamenta simulationis sine ulla consideratione rationis periculose dissipentur, nisi auctoritate litterarum et testimonio cirographorum æternæ memoriæ inserantur.

Quapropter ego Eaduius, regali delibutus unguine ceptrigeraque⁵ gentis Anglorum monarchia Altithroni⁶ favente clementia sublimatus, celestis regni inflammatus desiderio, Omnipotenti Christo Ejusque Beatæ⁷ et Gloriosæ Genetrici semper-virgini Mariæ gratulabundo corde largior et concedo possessionem x. mansarum in loco qui celebri vocabulo nuncupatur Gainge, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, aquis, Abbandunensi cœnobio, ad usum mona-

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 111.

² *Christo*] Jesu Christo.

³ *vicissitudine.*] In both MSS.

the termination has been tampered with.

⁴ *posterum*] posteriorum.

⁵ *ceptrigeraque*] sceptrigeraque.

⁶ *Altithroni*] Altithroni.

⁷ *Beatæ*] Beatæ Genetrici.

chorum regulariter inibi degentium, ut hæc possessio A.D. 956. perpetuo jure mancipata subjaceat. Igitur hanc meæ munificentiae donationem æternaliter cæteris cedulis¹ præscribo, propter contentiosam² et minacem quorundam tyrannidem, qui eandem terram sibi usurpare moliti sunt, et si quandoque tempus oportunum illis suppeteret se violenter hanc invadere et a prædicto cœnobio penitus auferre comminati sunt. Et ut hoc meæ donationis cirographum veteri concordetur privilegio, hoc quoque tam mea quam Dei Omnipotentis auctoritate præcipio, ut numquam ullius hominis altior aut inferior persona hanc meæ donationis portionem a præfato cœnobio occasione qualibet auferre temeraria audeat; sed hæc eadem possessio ab omni terrenæ servitutis jugo æternaliter libera permaneat, exceptis tribus, rata videlicet expeditione, pontis, arcisve restauratione. Qui hæc benigna mentis intentione atque inlæsa cogitatione custodierit, æterna claritate cum omnibus sanctis in regno cœlorum sine fine lætetur, coronetur et glorificetur. Si quis autem, (quod absit,) tyrannica cupiditate instinctus hoc meæ beneficentiæ munus, seculari potentia fretus, obviare præsumpserit, æternæ maledictioni subjaceat cum Juda proditore³ Christi, et in inferno inferiori cum diabolo et angelis ejus æternaliter crucietur, nisi digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum, cum divina Dei Omnipotentis auctoritate roboratum.

Istis⁴ terminis circumgirata assertur ante, scilicet, supradicta terra.

This⁵ sind tha land gemæro to Gæinge. Ærest of

¹ *cedulis*] *scedulis*.

² *contentiosam*] *contentionem*, but altered by erasure.

³ *Juda proditore*] Christi proditore.

⁴ *Istis*.] This clause does not occur in C. ix.

⁵ *This*.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 194 b.

A.D. 956. Lillan hlæwes crundle middeweardan to Loddera¹ beorge, thonne² to grenan hlince westewardan; of than³ hlince to earnes dune westewealde; thonne⁴ to holandic eastwealde; andlang thære dic twa furlang⁵ northweard; thonne east be heafdan twa furlang⁶; andlang fura⁷; andlang weter dene west to thære deopandene; of thære dene to than readan stane; of than stane aft on Lillan hlæwe⁸ crundele.

Ad confirmandum vero hoc meæ beneficentiæ munus, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., Indictione xiiii^a. donatum, hi testes extiterunt, quorum inferius nomina scripta adesse videntur.

† Ego⁹ Eadwig, gratia Dei totius Brittanicæ teluris rex, meum donum proprio sigillo roboravi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.¹⁰

† Ego¹¹ Oda, Dorobornensis ecclesiæ archipræsul, almæ Crucis signo corroboravi.

† Ego¹² Ælfsinus, Uintoniensis ecclesiæ divinus speculator, proprium sigillum impressi.

† Ego Cenwald, cœlesti signo adfui.¹³

† Ego Oscytel, placabili mente consensi.

† Ego Osulf, non renui.

† Ego Uulfsige, confirmavi.

† Ego Brihtelm, adquievi.

† Ego Alfwold, consignavi.

¹ *Loddera*] Loddere.

² *thonne*] thanon.

³ *than*] tham.

⁴ *thonne*] thanon.

⁵ *furlang*] furlange.

⁶ *furlang*] furlange.

⁷ *andlang fura.*] Andlang fura on lytlan wil; andlang wyllas on Lacing broc; andlang broccas eft on Gæing broc; andlang broccas on tha

sæwylma; thanon andlang heaxpathes on Frigedæges treow; of tham treow andlang wæterdene.

⁸ *hlæwe*] hlæwes.

⁹ *Ego*] Edwig, rex.

¹⁰ *celeriter consensi.*] Omitted.

¹¹ *Ego*] Ego Oda, archipræsul.

¹² *Ego*] Ego Ælfsinus.

¹³ *adfui.*] Here end the witnesses in the duplicate copy.

- † Ego Adulf, conclusi. A.D. 955.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Brhtferth, dux.
 † Ego Athlemund, dux.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Uulfric, minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Brihtferth, minister.
 † Ego Alfwold, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Æthelwold, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Ælfred, minister.

De Henneritha, quomodo data erat.

Eodem anno dedit rex Eduuius Brihtrico ministro Gift of
 suo in Hennarithes x. mansas, et ille de consensu ^{Hennerithe.}
 regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abendonæ, et
 monachis ibidem Deo servientibus, in puram et per-
 petuam elemosinam; et hæc est carta regis donationem
 ejus confirmans.

Carta.

Regnante Domino nostro Jhesu Christo. Summæ
 Beatæ Trinitatis, cujus composita facillime patet figura,

A.D. 955. quoniam præsentis conflictus gaudium nobis jubelei quasi latenter generat sempiternum, apostolo dicente;—
 “ Quod enim in præsentī momentaneum est, et leve
 “ tribulationis nostræ supra modum in sublimitate
 “ æternum gloriæ pondus operatus nobis;” [ii. Cor. iv. 17.]

Ob quam causam ego Eaduui, rex omnium gentium huic insulæ coerentium, cuidam ministro meo placabali aliquam partem mei telluris concedo Bryhtrico, in loco ubi dicitur Hennarith, id est, x. mansas, ad perfruendum sibi hereditabiliter quamdiu vixerit; cum pascuis, pratis, et post ejus obitum cuicumque voluerit relinquat. Si quis ergo donationem hanc regis augere optaverit, sit dignus æterna mercede; sin autem minuere, sit anathematizatus, nisi ante obitum emenderit. Sit autem prædictum rus ab omni mundiali obstaculo liberum, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Metæ de Hannerithe.

Terminis istis circumcincta videtur terra esse.

This is thes landes boc æt Hennarithe ten hida gemenes landes the Eadwig cing gebocade Byrhtic his thegene.

Acta est hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLV., Indictione xiiii.; testibus istis armata est terra.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, cum sigillo sanctæ Crucis expressi.

† Ego Odo, archiepiscopus, signavi.

† Ego Eadgar, frater regis, consensi.

† Ego Oscytel, episcopus, signavi.

† Ego Ælfsige, episcopus, roboravi.

† Ego Cenwald, episcopus, adhibui.

- † Ego Osulf, episcopus, corroboravi. A.D. 956.
 † Ego Ælfuuald, episcopus, consensi.
 † Ego Byrhtelm, episcopus, adhæsi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Byrhferth, minister.
 † Ego Leofuine, minister.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Ælfeh, minister.
 † Ego Ætheluuuald, dux.

Quomodo Rex Eaduuus dedit Buthnotho Tadmertuna.

Concessit idem rex Eaduuus eodem anno Birht-^{Gift of}
 notho ministro suo in Tadmærtuna ix. cassatos; et ipse ^{Tadmer-}
 de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Ab-
 bendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in
 puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta
 regis hanc donationem confirmans.

Carta¹ Regis Edwi de Tadmertuna.

Mundi terminum, ruinis crebrescentibus adpropin-
 quantibus, etiam indicia manifesta et experimenta
 liquida declarant, et ad discutiendum torpentes infide-
 lium mentes illa dudum dicta oracula incumbere nos-
 cuntur refrigescit ardor summæque² Deus est caritas,
 salutarisque sacri arescit limpha lavacri, querit quisque

¹ *Carta.*] Collated with the du-
 plicate copy in the Cott. MS.
 Claud. C. ix., fol. 113 b.

² *summæque*] Summeque Deus

est caritatis. Perhaps we should
 read, "Summa, (quæ Deus est)
 caritatis." Cf. i Joh. iv. 7.

A.D. 956. secundum sua desideria sibi magistros erroris, abicientes sententiam evangelicæ veritatis, quasi nausium nectar, et cenosæ laticis fabulas vertunt aurea. Caveat quisque qui sapiens est sibi hæc.

Quamobrem ego Eaduuig, basileon totius Albionis, Domino dispensante, dum mihi Creator et Conditor rerum a quo totius mundanæ machinæ rite gubernacula reguntur, posteritatis jure successionisque priores sequenti sceptrâ largire dignatus est, opere pretium reor futurorum temporum vicissitudinem præoccupans anticipari, et incertum humanæ conditionis statum sagaci mentis intuitu prævidere, quatinus ex his inflic-tis facinorum vulneribus indulta supernæ pietatis remedia merear adipisci.

Quapropter ego Eaduuig, rex et primicerius istius insulæ, cum consensu meorum sapientum archontumque libenti animo concedens donavi Byrhtnatho¹ ministro meo aliquam terræ partem, id est x. cassatorum, in loco qui dicitur Tadmertun, in hereditatem perpetuam sibi suisque heredibus, ab omni tributo liberam, donamus; exceptis his, arcis pontisque et expeditionis, ut habeat et perfruatur cum omnibus ad eam pertinentibus.

Metæ.

This² sind tha land gemære thara x. hida. Ærest of Eoppan wyllan broc; thonne³ tha blacan wyllan; thæt of blacan wyllan on thone heafod æcer; of than æcere andlang gemæres on hestburh middewearde; of hæsel byrg on hæsl ford; andlang streames on thone ealdan

¹ *Byrhtnatho*] Bryhtnotho.

² *This*.] Collated with the dupli-

cate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 198.

³ *thonne*] thæt on tha.

ford; of than forde a be gemære; thæt on tha stræt; A.D. 956.
 of thære stræt on thone læg æcer: of than læg æcere
 a be mære; thæt on thone hrigcweg, of than hricwege
 be gemære; thæt on tha ealdan dic; andlang dices
 on lang dices brige¹; of thære brige ongear stream;
 thæt on gres² wyllan broc; of tham broce on fule
 wyllan; of tham wylle be gemære on scearpan nesse;
 a be gemære thæt on thone steort; of than steorte
 on tha stræte; andlang streate on Hunburhge leah;
 of thære leahe thæt eft on Eoppan wyllan broce.

Facta³ est autem hæc donatio anno ab Incarna-
 tione Domini DCCCCLVI., indictione vero xiiii., his testi-
 bus consentientibus et conscribentibus, quorum nomina
 hic postponuntur. Interdictum sit omni Christiano in
 nomine Sanctæ Trinitatis hoc donum mutare vel frin-
 gere, alioquin anathema sit a Deo et hominibus, nisi
 prius emendat digne.

Testes.

† Ego Eadwig, rex Anglorum, hoc donum cum
 triumpho sanctæ Crucis impressi.

† Ego Eadgar, frater ejusdem regis, confirmavi.

† Ego Oda, archiepiscopus, confirmavi.⁴

† Ego Ælfsige, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, favi.

† Ego Uulfsige, episcopus, dictavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux.

¹ lang dices brige] landgares
 brige.

² gres] caeres.

³ Facta.] MS. Cott. Claud. C. ix.

ix. fol. 113 b., where the reading
 is "Acta."

⁴ Here end the witnesses in C.

- A.D. 956. † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Æthelwuold, dux.
 † Ego Æthelmund, dux.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Brytferth, minister.
 † Ego Ælheah, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Ælfryd, minister.
 † Ego Æthylmer, minister.

De quinque Cassatis in Tademertune.

Eodem anno dedit rex Eaduuus Brihtrico ministro suo v. cassatos in eadem Tademertuna; et ipse de concessu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abben-doniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de quinque Cassatis in Tademertun.

Gift of
Tadmer-
tun

Christo¹ tripudiante, sagaci providendo intuitu casus lapsusque naturæ humanæ, de qua Ecclesiastes, "Vanitas," inquit, "vanitatum et omnia vanitas" [Eccl. i. 2.], incessanter referre debitrices gratias oportet Ei, scilicet, cujus bonitate dum non essemus conditi sumus, dum pereclitatur beneficiis refocillamur, dum denique omnino æterna perditione nece Ipsius Unigeniti livore nos esse

¹ Christo.] Collated with the original charter in the Cotton Collec- tion, Aug. 11, Chart. 43, and with Claud. C. ix. fol. 113 b.

credimus redintegratos ad vitam, et eandem mercando A.D. 956.
mutari conceditur æterna caducis, Veritate dicente,
"Thesaurizate vobis thesauros in coelo" [Matt. vi. 20.],
et cætera.

Qua de re ego Eaduui,¹ rex et primicerius totius
Albionis, Deo opitulante, cuidam ministro nomine
Brihtric v. cassatos in loco qui dicitur Tademertun² in
hereditatem perpetuam concedo, cum omnibus ad se
pertinentibus, ad possidendum, atque tradendum cui
sibi placuerit. Solutum etiam hoc idem rus permaneat
omni jugo regali præter expeditionem, pontis arcisque
constructionem. Si quis vero huic donationi contra-
venire nitatur, pœnas sentiat Averni; "ibi erit fletus
et stridor dentium" [Matt. viii. 12.]

Metæ³ de Tadmertun.

This⁴ sindon⁵ tha land gemæro æt Tadmertune⁶
thara v. hida. Ærest of Eaduardes mylne; thæt
on tha ealdan dic; of thære dic on mær broc; of
mær broce on thæt estre⁷ sic, of tham sice on mear⁸
stan; of mær stane⁹ on thane ealdan garan; of than
garan a be heafdan; a be heafdan thæt on thone
broc; of tham broce ongean stream; thæt on thæt
risc bed; of tham risc bedde thæt on thone weg;
thæt suth andlang weges; thæt on thæt slæd; thæt
of than slæde upon tha ecge; thæt andlang ecge on

¹ Eaduui] Eadwig. Aug.

² Tademertun] Tademærtun. Aug.

³ Metæ.] This title does not
occur in Aug.

⁴ This.] Collated with the copy
of the boundaries in Claud. C. ix.
fol. 198 b.

⁵ sindon] syndon. Aug.

⁶ Tadmertune] Tademærtune.

Aug.

⁷ estre] eastre. Aug.

⁸ mear] mær. Aug.

⁹ of mær stane.] Omitted in C.

ix.

A.D. 956. heortwyllan; of heortwyllan on tha ealdan styge; thæt andlang styge on thone mærpýt; of tham pytte on Wilbaldes ecge; of Wilbaldes ecge thæt eft on Eadweardes mylne.

Acta est hæc¹ donatio anno ab Incarnatione Dominica DCCCCLVI, indictione xiiii², regni autem mei primo anno.

*Testes.*³

† Ego Eadwig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.

† Ego Eadgar, frater ejusdem regis, confirmavi.

† Ego Oda, archiepiscopus, consignavi.⁴

† Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

† Ego Brihtelm, episcopus favi.

† Ego Uulfsige, episcopus, dictavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego⁴ Æthelstan, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelnuold, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego⁵ Ælfgar, minister.

† Ego Byrhferd, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

¹ *est hæc*] *est autem hæc.* Aug.

² *Testes.*] The word "*Testes*" does not occur in Aug.

³ *consignavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

⁴ *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in Aug.

⁵ *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug.

† Ego Ædelgeard, minister.

A.D. 956.

† Ego Ælfryd, minister.

† Ego Ædylmær, minister.¹

*Quomodo Rex Edwius dedit Beornodo v. Cassatos
in Tademertun.*

Item eodem anno dedit memoratus rex Eaduius Beorhtnodo principi v. mansas in eadem Tadmertuna; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta² Regis Eduuii de v. Cassatis in Tademertuna.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum coelitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status, antiqui hostis fraude ad quæ³ molimine, deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur.⁴ Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare

Charter of
Tadmer-
tun.

¹ minister.] On the back of the original charter occur these words:—"This is thara v. hida boc æt Tademærtune the Eadwig cyning gebocath Brihtrice on ece yrfe."

² Carta.] Collated with Cland. C. ix. fol. 114, and with a transcript from the original charter in MS. cxi. p. 161. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge, where the following remark

occurs:—"This copy I took out of an original of Doctor Owen." Prefixed is the title:—

"This is thara v. hida boc æt Tadmertune the Eadwig cing gebocade Beorhtnothe ealderman on ece yrfe."

³ ad quæ] atque. C. ix.—ad que. C.C.C.

⁴ constringuntur] constringitur. C.C.C.

A.D. 956. mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eaduuig, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli nomine Beorhtnotho¹ princeps² v. mansas perpetualiter concedo in illo loco qui dicitur Tadmertun; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero hominum hanc meam donationem, cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus præ³ colla depressus catenis inter flammivomas tetro- rum dæmonum catervas, nisi prius⁴ hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ⁵ de Terræ de Tadmertun quæ dedit ministro suo.

Istis terminis⁶ prædicta terra circumgirata esse videtur.

This⁷ sind⁸ tha land gemæro to Tadmertune thara v. hida. Ærest on halh ford; thæt anlang woburnan; thæt on Eoppan welles stream; thæt up ongean strem on⁹ Sandford; of Sandforda a be gemære thæt on tha

¹ *Beorhtnotho*] Beorhtnoth. C.C.C.

² *princeps*] principi. C. ix.

³ *præ*] per. C.C.C. C. ix.

⁴ *nisi prius*] nisi digne prius. C. ix.

⁵ *Metæ*] This and the following paragraph are omitted in C. ix.

⁶ *terminis*] terminibus. C.C.C.

⁷ *This*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198.

⁸ *sind*] synt. C.C.C.

⁹ *on*] an. C.C.C.

heafod stoccas; of than stoccan on thone near stan; A.D. 956.
of than stane a be gemære; thæt on landgares briege.

Acta¹ est hæc donatio præfata anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii^a, in palatio regis; scripta est² in Ceodðre .iii. kalendas Decembris [29 Nov.]

Testes.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Odo, archiepiscopus Dorobornensis ecclesiæ, sigillo sanctæ Crucis subscripsi.³

† Ego Byhhtelmus, Lundoniensis⁴ ecclesiæ episcopus, testitudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Aelfsige, episcopus, confirmavi.

† Ego Cenuuold, episcopus, consensi.

† Ego Oscytel, episcopus, consensi.⁵

† Ego Osulf, episcopus, subscripsi.

† Ego Uulfsige, episcopus, inpressi.

† Ego Byhhtelmus, episcopus, consignavi.

† Ego Ætheluuold, episcopus,⁶ consensi.⁷

† Ego Avulf, episcopus, consensi.

† Ego Daniel, episcopus, conclusi.

† Ego⁸ Ælfhere, dux.

† Ego Admund, dux.

† Ego Atheluuold, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

¹ *Acta.*] Claud. C. ix. fol. 114.

² *scripta est.*] The words "*scripta est*" do not occur in C.C.C.

³ *subscripsi.*] Here end the witnesses in Claud C. ix.

⁴ *Lundoniensis*] Lundaniensis. C.C.C.

⁵ *consensi*] confirmavi. C.C.C.

⁶ *Ætheluuold*] Ælfwold. C.C.C.

⁷ *consensi*] corroboravi. C.C.C.

⁸ *Ego.*] Here and throughout the following attestations the copy in C.C.C. omits the word "*Ego.*"

- A.D. 956. † Ego Ædelsige, dux.
 † Ego Beorhtnoth, dux.
 † Ego Ælfheh, minister.
 † Ego Byrhtferth, minister.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Uulfric, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Ælfnoth, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Alfuuold, minister.

*Quomodo Rex Eduuius dedit Alfrico Comiti
Cuthesdune.*

Eodem anno dedit rex Eduuius Ælfero comiti Cuthenesdune xx. mansarum; et ille de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

*Carta Regis Edwii de Cuthenesdune, quomodo dedit
Comiti.*

Charter of
Cuthenes-
dene.

In¹ nomine Creatricis omnium rerum et Dominatricis Sanctæ Trinitatis Omnipotentis, quæ sola regnum immutabile et incorruptabile atque ineffabile perpetua potestate possidet ac continet.

Ego Eaduig, industris Anglorum rex cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, primo anno imperii mei litteratoriis apicibus hanc ro-

¹ In.] Collated with the original charter in the Cotton Collection, Aug. 11, Chart. 33, and with the

duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112.

boravi cartulam, quam cum consensu heroicorum viro- A.D. 956.
rum tradidi cuidam comiti, non solum mihi per omnia
fidei subiectione obtemperanti, verum etiam in omni-
bus meum velle subicienti, a suis carissimis prædeces-
soribus claro insignitus nomine Ælfhere, modicam in
regno meo partem, id est xx. mansos, perpetualiter in-
pendo, penes illum locum qui assertione multorum ho-
minum profertur ita, set Cuthenesdune. Præcipiens
itaque præcipio ut terram jam præfatam meo scilicet
ovanti concessu in omni suæ curriculo possideat vitæ,
deinceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit
heredi derelinquat in perpetuam hereditatem. Maneat
igitur meum hoc immobile donum perpetua libertate
munitum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis,
pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expe-
ditione, pontis arcisve coedificatione. Si qui denique,
me non optanti, hanc libertatis cartam cupiditatis li-
vore depressi violare satagerint, cum agminibus tetræ
caliginis lapsi, vocem audiant in Examinationis Die
Arbitris sic dicentis: "Discedite a me, maledicti, in
"ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], ubi cum dæmonibus
ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in poena, si
non ante mortem hoc emendaverint poenitentia.

Metæ¹ de Cuthenesdune.

This sindon² tha land gemæru to Cuthenesdune, xx.
hida.

Of hrythera forda on holan ford; of holan forde on
lahhan mere; andlang rithes³ on bradan meadwa⁴;
thæt swa north andlang fura on set thorn; of set thorne

¹ *Metæ.*] This title does not
occur in Aug.

The following variations are de-
rived from Aug. :—

² *sindon*] syndon.

³ *rithes*] rithiges.

⁴ *meadwa*] mædwa.

A.D. 956. on fulan rithig on anne pyt; of than pytte andlang rithiges on thæt heafod lond; of than heafodon andlang fura; on pric thorn on forewearde¹ Eanferthes hlau; of Eanferthes hlawe andlang fure; thæt on an rithig; andlang rithiges thæt on ane dic; andlang dices on drygean broc; thæt swa andlang dices on mærwelle broc; andlang broces on mærwelle; of mærwelle on thæt heafod long on gerihte to stræt; thonne east andlang stræte oth thæra stræta gelæto; thonan rihte north ondlong² weges oth tha heafdo; thæt on mearweg³ andlang⁴ mærweges; the⁵ onbutan ceorla graf; on fost broc; of fost broce on thone hlith weg; ondlang weges on hina gemæro; andlang hina gemæres on tha hlydan; thæt of thær hlydan on tha stan bricge; andlang healhtunes gemæres on risc dene; thæt of risc dene on gerihte on thæt thri exe; of tham thri exe on tha stræt; andlong stræte on holan broc; andlang broces on herpath ford on Tame; andlong Tame thæt eft on hrythera ford.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCLVI., indictione xiii^a.

† Ego⁶ Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Brihtelm, episcopus, confirmavi.

¹ forewearde] foreweardne.

² ondlong] onlong.

³ mearweg] mærweg.

⁴ andlang] andlong; here and elsewhere.

⁵ the] thæt.

⁶ Ego.] In C. ix. the only witnesses whose names are entered are Eaduuig, Eadgar, and Oda.

- † Ego Oscytel, episcopus, adqueivi. A.D. 956.
 † Ego Osulf, episcopus, non renui.
 † Ego Alfuold, episcopus, subscripsi.
 † Ego Daniel, episcopus, conclusi.
 † Ego¹ Æthelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Atheluuold,² dux.
 † Ego³ Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Æthelmer, minister.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Ælfuine, minister.
 † Ego Wulfstan, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Eadric, minister.⁴

*Quomodo Rex Edwius dedit Alfric Hannie xx.
 Cassatorum.*

Item eodem anno dedit rex Ælfrico parenti suo Hannie, xx. mansarum, et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonis, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam eleemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmana.

¹ *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in the original charter in Augustus.

² *Atheluuold.*] In the original charter this name is illegible.

³ *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug., throughout the whole of which the word "Ego" is omitted.

⁴ *minister.*] In Aug. occurs this indorsement in a contemporaneous hand:— "† This is seo lanboc to Cuthenes duns Cuthan twentigan hidan the Eadwig cync gebocede Ælfhere his ealdormen en ece yrfe." And in a hand of the thirteenth century, "Carta de Codesdona."

A.D. 956.

*Carta Regis Eduurii de Hannie.*Charter of
Hannie.

In¹ nomine Dei Patris et Filii et Spiritus Sancti; Amen. Adam Thei Omnipotentis nutu protogenes, ex informi materia creatus, in Edenque, præcepto Trinæ Simplicitatis custodito, feliciter collocatus, sine alicujus elementi perturbatione vivens, culpa etiam prævaricationis inventa, exinde actu tum expulsus, in has diversas orbis plagas, cum ergastuli ærumpna, usque ad termini sui calcem, sicuti modo in suis postgenitis apparet, vitam miserabiliter finiens mortem minatam pertulit. Ac deinde per diversa quinque zonarum liniamenta ejusdem prædicti protogenis ampla innumerabilique pullulante prosapia, non solum patriarchas et prophetas, verum etiam et reges, cum cæteris diversi ordinis conditionibus, idem crimen eademque pœna, quasi per debitum primæ prævaricationis ad operandam extunc naturaliter iniquitatem, omnes jure constrinxerat, nisi Dominus noster Jhesus Christus Dei Filius idemque hominis, his misericorditer spem immortalitatis attribuens, et vitam post mortem promittens felicem, tandem subveniret. Ceterum soli philosophi veræque sapientiæ dediti, et maxime religiosissimi viri, condolendo mirantur intenti perdita Paradisi amœna, quod ex tempore Liberi patris coætanei Noe, fabricatoris² Arcæ, ac Theolis Poliniciisque principum Thebarum munitissime tutarum centum portis, propter istius telluris lubricam divisionem, cronicæ seditiones, insidiæ, latibula, bella, inter homines minime cessaverunt usque ad hoc spatium vitæ.

¹ *In.*] Another charter expressed in nearly the same words occurs hereafter, and may be seen at p. 239.

² *fabricatoris.*] This and the following word are written upon an erasure.

Quapropter ego Eduuig, largiflua Summi Tonantis A.D. 956. providentia rex Anglorum et cunctigerarum Albionis populorum, toto mentis nisu meos proceres fidissimos ad Dei Omnipotentis voluntatem, prout mihi potissimum est, et eo amplius ut mei præcessores devotissimi fecisse comprobantur revocans, quicquid vero tepi[di]us vel negligentius quacumque ex causa eos compertus fuero emendare studens, adoptivo parenti meo nomine Ælrico xx. telluris mansas in loco qui Anglico vocitatur more Hannige, perpetualiter libenti largitus sum animo coram idoneis testibus atque dignis proceribus, pro sua potius satisfactione quam crucis amore cujus quamlibet mihi lx. dedisset mancusas. Atqui n[un]c¹ hoc signaculo donum crucis Christi corroboro, quatinus cuicumque voluerit se vivente heredi seu vitæ post suæ dissectionem perenniter tribuat, cum omnibus sibi pertinentibus, id est, campis, pratis, pascuis, piscationibus cæterisque; tali videlicet tenore, ut præter expeditionem, pontisque necnon et arcis constructionem, prædicta sit tellus ab omni fisco regali libera. Si quis autem, quod absit, nostram frangere conatus fuerit donationem, sciat se anatematizatum ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi, nisi digna ante ejus obitum poenitudine deteriserit. Hujus scilicet arvi carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI^o, indictione xiiii^a, conscripta est.*

Metæ de Hannige.

This ² sind tha land gemæra thara xx. hida sæt Hannigge the Eaduuig cing gebocede Ælrice his mæge on ece yrve.

¹ nunc.] Altered by erasure. | Claud. C. ix. fol. 197. "Termini de
² This.] Collated with the du- | Hannige ita discriminantur."

plicate copy of the boundaries in

A.D. 956. Ærest of thes cinges gemære on Wanotingc broc; andlang streames thæt hyt cymth ut on Cyllan rith; thæt thonne andlang rithe thæt hyt cymth ut on Eocene; thæt andlang Eocene thæt hyt cymth to Wulfmeres mylne; thæt thonne suth on thone ealdan broc; andlang broces thæt hyt cymth to Snoddan fleote; of than fleote to than bradan herpathe; andlang herpathes thæt hyt cymth eft to thes cinges gemære.

† Ego Eaduuig, divina alubescente gratia totius Albionis rex, hoc donum agisæ Crucis taumate roboravi.

† Ego Oda, archiepiscopus, signum Crucis impressi.

† Ego Eadgar, clito, ejusdem regis adelfus, roboravi.

† Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

† Ego Uulfsize, præsul, consensi.

† Ego Cynsige, episcopus antistes, roboravi.

† Ego Coenewold, pontifex, hoc idem confirmavi.

† Ego Oscytel, consentiens roboravi.

† Ego Osulf, præsul, hoc idem confirmavi.

† Ego Athulf, episcopus, subscripsi.

† Ego Daniel, jubente rege, hanc singrapham dictavi.

† Ego Dunstan, abbas, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc donum roboravi.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, comes.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Byrhferth, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ætheltstan, dux.

† Ego Ælfeah, discifer.

† Ego Ælfsige, discifer.

† Ego Ælfsige, discifer.

† Ego Eadric hoc, Deo corroborante, meo fratri affirmo.

- † Ego Osverd, minister.
- † Ego Leouuine, minister.
- † Ego Eadmund, minister.
- † Ego Æthelmær, minister.
- † Ego Æthelgerd, minister.
- † Ego Osuuig, minister.
- † Ego Ætheluuld, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.

A.D. 956.

*Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Welliford
xxii. Cassatorum.*

Item, idem rex Eduuius dedit Eadrico ministro suo Welliford xxii. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eadwi xxii. Cassatorum in Welliforda.

Intimo¹ præcordialis affectu caritatis ego Eaduwig, Charter of
Welliford.
Altitonantis providentia non solum gubernator et rector Angligenæ prosapiæ, immo aliarum nationum circumquaque morantium, cuidam meo ministro vocato nomine Eadrico xxii. mansas impendo, cum his utilitatibus quæ jure pertinere ad illum cernuntur locum, tam in pratis et campis, quam in pascuis et silvis, penes illum locum qui dicitur sæt Weligforda, ut possideat cunctis diebus vitæ suæ, cum omnibus ad se pertinentibus, tam in magnis quam in minimis. Cum vero dissolutionis suæ tempus accesserit, cuicumque voluerit heredi

¹ *Intimo.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112 b.

A.D. 956. derelinquat, ut ante caraxatum est, æternaliter. Maneat autem prædictum rus defensum ab omni obstaculo et liberum a cuncto servitio, excepto communi labore, expeditione, pontis renovatione arcisve constructione. Si quis vere tyrannica inflatus potestate infringere temptaverit hujus nostri decreti cirographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit.

Metæ de Welliford.

Istis¹ terminis circumgirata asser[i]tur ante, scilicet supradicta terra.

This sint tha land gemære the hirath into Welligforda. Of² Wines treowe andlang weges on thane holan weg; anlang weges of than holan weg on bradan lea; northewearde on enne ham;³ thurh ut thone lea suth ut on otherne ham; of tham hamme anlang hege ræwe innan Popping hangran; innan Scilling hangran on ænne ham; of Scilling hangran⁴ of⁵ Bradan ham westewardne; of Bradan hamme on Cerdan hleaw; of Cærdan hlæwe ut on Lamburnan; on Eccanford; on Eccanforda⁶ on dyran treow; of dyrnan⁷ treowe on ylfiŋ dene; on ænne ele beam; of than⁸ ele beame on Cedboldes wylle; of Cedboldes wulle⁹ on Cytan seotres ford; of Cytan seotres forda andlang hricges on syntri mæde northewearde; of syntri mæde on flex hammas; of flex hamman on

¹ *Istis.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 197. "*Metæ xxii. mansionum de Welligford.*"

² *Of.*] Ærest of.

³ *ham.*] This clause, as far as the word "ham," does not occur in C. ix.

⁴ *hangran*] of Popping hangran innan.

⁵ *of*] on.

⁶ *Eccanforda*] Eoccanford; of Eoccanforda.

⁷ *dyrnan*] dyran.

⁸ *than*] tham.

⁹ *wulle*] wylle.

mint hammas; on Cylman stane; of Cylman stane A.D. 956.
 on thone thryscytan crundel; of than crundele on
 thone rугan crundel; of than ruwan crundele thurh
 ut clodhangran, of than hangran andlang rode ut on
 mules dene; andlang dene utan Lamburnan; andlang
 burnan on wæter weg; of than wæter wege on water¹
 hammes; of than hamman on grenan beorh; of than
 beorhe onlang heccan on Eccunes treow; of than
 treowe onlang gemæres to Wines treowe.

Acta² est hæc supradicta donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI, indictione xiiii^a.

† Ego Eaduuig, gratia Dei totius Brittanice telluris rex, meum donum proprio sigillo confirmavi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

† Ego Oda, Dorouernensis ecclesie archipræsul, almæ Crucis specimine roboravi.

† Ego Aelfsinus, Uuintoniensis ecclesie speculator, proprio stilo caractavi.³

† Ego Cenwald cum cœlesti signo adfui.

† Ego Oscytel placabili mente consensi.

† Ego Osulfus non renui.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Athelsige, dux.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfrie, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfhere, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

¹ water.] wæter.

² Acta.] Claud. C. ix. fol. 112 b.

³ caractavi.] Here end the attestations of witnesses in Claud. C. ix.

- A.D. 956: † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Æthelwold, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.

*Quomodo Edwius Rex dedit Ælfsio Bennaham xxv.
 Cassatorum.*

Gift of Item, idem rex Eaduuus dedit Ælfsio ministro suo
 Bennaham. Bennaham xxv. cassatorum; et ipse de consensu regis
 Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduui de Bennaham.

In Christi nomine atque virtute. Sagaci intuendo prospectu casus lapsusque conditionis humanæ, de qua Ecclesiastes, "Vanitas," inquit, "vanitatum, et omnia vanitas" [Eccl. i., 2.], incessanter referre debitrices gratias oportet Ei, videlicet, cujus bonitate dum non essemus conditi sumus, dum periclitamur beneficiis refocillamur, dum denique omni æterna perditione Ipsius livore nos esse credimus redintegratos ad vitam, et eandem mercando mutuari conceditur æterna caducis, veritate dicente, "Thesaurizate vobis thesauros in cælo" [Luke xii. 33.], et cætera.

Quapropter ego Eaduuig rex, monarcus Britanniæ insulæ, favente Deo, huic meo fidei, nomine Ælfsige, xxv. mansas in loco qui dicitur Bennahamme in jure hereditario concedo, perfruituro, comite vita; post vero sui obitum licentiam habeat commendandi cui-

cumque placuerit heredi, cum omnibus ad se rite A.D. 956. pertinentibus, pratis, pascuis, silvis, venationibus. Inmunis amodo permaneat iste ager ab omni censu regali, excepta expeditione, pontis arcisque constructione. Si quis amodo hanc nostram donationem amoverit, sciat se Deo contraiturum ire, non mihi, qui ab Illo potestatem accepi.

Metæ de Bennaham.

This¹ syndan tha lond gemæro æt Bennanhamme.

Ærest of Cynetan on tha meardic; of thære dic on Hæddes wyl; of than wylle on clænan crundel; of than crundele on tha readan hane; of thære hane on Wigmundes swelgende; of than swelgende up on thane² hryc; andlang hrycces to Ællan stapole; of than stapole on Æcan gefyrhthe; of than gefyrhthe on Meosbroces ford; of than forda on scrget;³ of than gete on holan broces hæffod; thonne on thæt hæcget; thanne on tha rode easteweurde; of thære rode on mærlace; of there lace on Stapelford ut on Cynetan; thanne up andlang healfan stræme; eft on mærlace; and Codan med therto.

Acta est autem hæc donatio anno DCCCCLVI. ab Incarnatione Dominica, indictione xiiii^a, regni autem mei primo anno.

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b. "Termini | xxv. mansarum apud Bennaham."
² *thane*] thone.
³ *scrget*] screget.

Testes.

- A.D. 956. † Ego Eaduuig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.
 † Ego Eadgar, indoles clito, confirmavi.
 † Ego Oda, archiepiscopus, consignavi.
 † Ego Ælfsige, episcopus, consensi.
 † Ego Oscytel, episcopus, corroboravi.
 † Ego Byrhtelm, episcopus, favi.
 † Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Æthelmund, dux.
 † Ego Æthelwuold, dux.
 † Ego Alfsige, minister.
 † Ego Byrhtferth, minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Alfuine, minister.
 † Ego Æthelric, minister.

*Quomodo Rex Eaduuig dedit Ælfuino Middeltun
 xv. Cassatorum.*

Gift of Item, idem rex Eaduuig dedit Ælfuino ministro
 Middeltun suo Middeltun xv. cassatorum; et ipse de consensu
 regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et
 monachis ibidem Deo servientibus, in puram et per-
 petuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc
 donationem confirmana.

Carta Regis Eduuig de Middeltuna.

Creator¹ cœli ac terræ per Verbum Spiritui Sancto A.D. 956. cœternum in principio carismata² per tempora legis, naturæ, litteræ vel gratiæ, distribuit gubernando generi humano; sed ubi descendere dignatus Deus verus et homo amplexatus est jure hereditario septiformem Spiritum quo replevit orbem terrarum, unicuique dividens cata capta singulorum; ex quo præventi ingenio fulgent, viribus pollent, dominari jam audent vitiiis suis, quippe peruncti nomine Christi. Proindeque nonnulli minime hæsitant dispertiri caduca, vilia deputantes comparando mansura.

Idcirco ego Eaduuig, Dei largiente gratia rex Anglorum, adornari cupio quemque devotum: huic etiam meo familiarissimo, Ælfwine vocitato, xv. mansas æt Middeltune in hereditatem concedo perhen-nem, cum omnibus ad se pertinentibus possidendam, et tradendam quandoque cuicumque voluerit heredi. Acta est autem hæc solutio agri ab omni censu regali libera, excepta expeditione, pontis arcisque constructione, anno DCCCCLVI. ab Incarnatione Dominica, indictione xiiii., primo vero anno imperii mei, coram testibus idoneis.

¹ *Creator.*] Collated with the original in Augustus II., No. 41, and with the duplicate copy in

Claud. C. ix. fol. 112 b.

² *carismata*] karismata. Aug.

Metæ.

A.D. 956. This sind tha land gemærea. Ærest of Cealcforda; on ealdan lacing; thanum¹ on deth mere; thanne² on sceortan mor; thanne on thone anlipan beorh; thanne on hæsel broc; thanne up to gynan bæce; thonne to than stodfalde; thanne to seofan thornun³ to smalan wege on⁴ lacing and syx cotsetlan.

Testes.

† Ego Eadwig rex, Deo favente, Anglorum, hanc donationem trophæo sanctæ⁵ Crucis sigillo.

† Ego Eadgar, indoles clito, annui.

† Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

† Ego Ulfisige, episcopus, confirmavi.

† Ego Oscutel,⁶ episcopus, favi.

† Ego Osulf, episcopus, dictavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego⁷ Æthelstan, dux.⁸

† Ego Æthelsige, dux.⁸

† Ego Ælfhere, dux.⁸

† Ego Æthelstan, dux.⁸

† Ego Æthelmund, dux.⁸

† Ego Byrhtfeth, dux.⁸

¹ *thanum*] thanune, here and in other instances throughout these boundaries in Aug.

² *thanne*] thanune. Aug.

³ *thornun*] thornū. 'Aug.; thof. Claud. C. ix.

⁴ *on*] and on. Aug.

⁵ *sanctæ*.] After "*sanctæ*" a cross is introduced in Aug.

⁶ *Oscutel*] Oscetyl. Aug.

⁷ *Ego*.] The word "*Ego*" no longer is prefixed in Aug., in which the second column here begins.

⁸ *dux*.] In these six instances the word "*dux*" does not occur in Aug.

- † Ego Ælfgar,¹ minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Æthelmær, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Æthelgeard, minister.
- † Ego Ætheluuold,² minister.
- † Ego Ælfsige,³ minister.
- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Wulfric, minister.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Æthelweard, minister.

A.D. 956.

Hoc donum amodo servaturus glorificetur a Christo;
destruens vero conatum illum non impleat, sed præci-
pitatus corruat in baratri⁴ profundo.⁵

Quomodo Edwius Rex dedit Brihtelmo Kenitune.

Item, idem rex dedit Byrhtelmo presbytero Cheni- Gift of
tum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ Kenitune.
et domui Abbendonianæ, et monachis ibidem Deo ser-
vientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc
est carta regis hanc donationem confirmans.

[Ælfgar.] The third column
here commences in Aug.

² Ætheluuold.] This is the be-
ginning of the fourth column in
Aug.

³ Ælfsige] Ælfric. Aug.

⁴ baratri] barathri. Aug.

⁵ profundo.] In Aug. occur the
following indorsements. In a hand

contemporary with the charter:—

"This is thara xv. hida boc æt
Middeltune the Eadwig cing gebo-
code Ælfwine on ece yrfe." In a
hand of the thirteenth century,
"Karta de Mideltona." In one a
little later, "Midelton;" and in a
hand of the end of the fifteenth
century, "Codicelle Edwii Regis."

Carta Regis Edwii de Kenitune.

A.D. 956. Omnipotens¹ rerum Creator insimul universarum per sex dies distinxit formulas singulorum, statumque custodiunt naturalem, excepto homine et angelo prævariatore, per quem omnis adversitas irrepsit in genus humanum, quod miserando divina gratia liberavit tandem in fine seculorum.

Hoc audito et prælibato a multis peritioribus, ego Eaduuig rex, Dei gratia, tam pecuniis quam² prædiis honorare dispono meos fideles, huic etiam meo fideli Byrhtelmo presbytero Cenigtun in hereditatem concedo perpetuam, cum omnibus ad se pertinentibus possidendam, et tradendam cuivis³ heredi. Facta est autem hæc præfati agelli libertas ab omni censu regali soluta, exceptis tribus, expeditione, videlicet, pontis arcisque ædificatione, quæ pernecessaria sunt omnibus regionibus, anno DCCCCLVI. Incarnationis Dominicæ, indictione xiiii., anno vero primo imperii nostri.

Mæc.

This⁴ sint tha land gemaro to Cenigtune.

Of Temese stæthe⁵ on Wulfrices broc; uppan rige⁶ weorthe on tha ealdan dic; of thære dic ut on rige wurthe heal; thanne on thone rah hege; anlang⁷ thæs

¹ *Omnipotens.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112.

² *quam*] *quamque.*

³ *cuivis*] *cui vult.*

⁴ *This.*] Collated with the du-

plicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 197. "*Terra de Cenitun ita discriminatur.*"

⁵ *stæhe*] *stæde.*

⁶ *rige*] *hyrige.*

⁷ *anlang*] *andlang.*

hege¹ on bagganwurthe ; æfre be efic² thæt hit cymth A.D. 956.
 on sceaceling æcere ;³ thonne ut on Stanford ;⁴ thanne
 ut on Temese on thone igoth thwyres ofer berege on
 ceanewyllan⁵ and⁶ stremes ut⁷ Temese ; andlang Temese
 thæt hit cymth on hyrd ige ; thonne ut eft on Wulf-
 rices broc.

† Ego⁸ Eaduig, rex, divina gratia largiente, totius
 Brintanniæ, hoc donum libenter signo crucis confir-
 mavi.

- † Ego Oda, archipræsul, consensi.
- † Ego Eadgar, indolens, corroboravi.
- † Ego Ælsige, episcopus, annui.
- † Ego Osulf, episcopus, adquievi.
- † Ego Uulfsige, episcopus, subscripsi.
- † Ego Cyneuuold, episcopus, impressi.
- † Ego Daniel, episcopus, dictavi.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Æthelsige, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfhere, dux.
- † Ego Byrhtferth, dux.
- † Ego Æthelmund, dux.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Æthelgerd, minister.
- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Æthelmær, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Ælfred, minister.

¹ hege] heges.

² efic] efisc.

³ æcere] æcers.

⁴ Stanford] Sandford.

⁵ ceanewyllan] cearewyllan.

⁶ and] andlang.

⁷ ut] ut æt.

⁸ Ego.] The names of the wit-
 nesses do not occur in Claud. C.
 ix.

A.D. 956. *Cuicumque*¹ amodo nostrum decretum muniendo servaverit, pascatur manna cœlesti; si quis autem, (quod absit,) contraire temptaverit, obstaculum patiatur gehennæ, nisi cito emendare festinet.

This is seo gerædnes the Byrhtelm biscop and Athel-uold abbod hæfdon ymbe hira landgehworf; thæt is thonne the se biscop gesealde tha hida æt Cenintune into thære cyricean æt Abbendun to ecan yrfe, and se abbud gesealde thæt seofontyne hida æt Crydan brige than biscope to ecenesse, ge on life ge efter life, and hi eac ealra thinga gehwyrfdon ge on cucan ceape ge on otheorn, swa swa hi bitwehs him geraeddon; and this was Eadwiges leaf cyninges. And this syndon tha gewitnessa.

Ælgifu thæs cininges wif, and Æthelgifu thæs cyninges wives modur, Ælfsige biscop, Osulf biscop, Coenwald biscop, Byrhtnoth ealdorman, Ælfheah cyninges discthen, Eadric his brodur.

[Dominus autem abbas Athelwoldus commutationem ejusdem terræ, id est, Cenintun, concedente eodem rege, egit apud Brihtelmum episcopum. In cujus vicissitudine ipse episcopus accepit illam villam quæ appellatur Crydanbrige.

Testes autem fuerunt hujus commutationis Ælfigifa regis uxor et Æthelgifa mater ejus, Ælfsige episcopus, Osulfus episcopus, Kenwald episcopus, et multi alii.]²

Item, idem rex Eduuius dedit Ælfrico ministro suo Bægenweorthe xxv. cassatorum; et ipse de consensu regis, Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonix, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

¹ *Cuicumque*.] Claud. C. ix. fol. 112, where the reading is "*Quicumque*."

² This Latin version of the Saxon

document given above is here introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 112.

Carta¹ Regis Edwii de Baenwurtha.

Christi disponente gratia, ego Eaduuig imperiali A.D. 956.
 Anglosaxonum diademate infulatus ac bonorum regum Gift of
 exempla secutus, et populos mihi a Deo concessos Bagen-
 weorth.
 regere pacifico optans, aliquam terræ partem, id est,
 mensuram xxv. cassatorum, uni meo ministro Ælfrico
 concedo, ubi dicitur æt Bægenweorthe, ut, vita comite,
 habeat, et post obitum sui² derelinquat successori cui
 voluerit in æternam possessionem; cum campis, pas-
 cuis, pratis, silvis. Hæc tellus a cuncto³ sit immunis
 servitu,⁴ nisi pontis et arcis expeditionis⁵ iuvamine.
 Gloria consentientibus, Tartarum nolentibus.

Istis terminis ambitur prædicta tellus:—

Metæ.

This⁶ sind tha land gemæro to Bægenweorthe.

Ærest of gorgraefan up andlang slades on thone
 thorn; thonne on thæt crundel sutheweard; thonne
 to than wulle;⁷ thæt on læces ford; thonne up⁸ and-
 lang rithe on gemær weg; andlang weges on tha
 dic æt scobban oran; andlang dic on gemær weg;
 andlang weges on butan thorn⁹ hangran on Ceobba¹⁰
 stan; forth andlang gemær weges on thone weg æt
 cealfes wulle;¹¹ forth andlang weges to yfemestan
 leage; thonne forth ofer sciteres clif to higwege; up

¹ *Carta.*] Collated with the du-
 plicate copy in Claud. C. ix. fol. 113.

² *sui*] suum.

³ *cuncto*] cunctis.

⁴ *servitu*] servitute.

⁵ *expeditionis*] expeditionisque.

⁶ *This.*] Collated with the du-

plicate copy of the boundaries in
 Claud. C. ix. fol. 198.

⁷ *wulle*] on to tham wylle.

⁸ *thonne*] thonon up.

⁹ *thorn*] thonon.

¹⁰ *Ceobba*] Ceobban.

¹¹ *wulle*] wylle.

A.D. 956. andlang weges to than rah hege; andlang weges on¹ hæsel dic; thonne on Wulfstanes² dic; of thære dic on Maduces lea; thurh thone lea on thone put; of thone³ putte on thone ellen stub;⁴ thonne on lippan dic; andlang dic on seofan æceras⁵ westewearde; thonne⁶ on thone hæthenan byrgels; thonne on thæt scorte land suthewearde; thæt andlang furh on thone healfan æcer; thonne on thæt withig bed;⁷ thonne on dunanford; of than forda andlang Sunniggawullæ⁸ broces on wudæford; thonne andlang hricges on west innon thone broce; up andlang broces on gorgaves thær hit ær onfeng.

This sint thara mead gemæra the to than lande gebyriah. Ærest of thære brycege on berige;⁹ up andlang midstremes oth foran ongean tha niwan dic; thonne oth¹⁰ midne streamen; in ther¹¹ andlang streames up on thone greatan wilig; thonne¹² andlang thære hege ræwe ut on tha ea oth midne stream.

Thonne synt this¹³ tha gemæro thære mæde set Ennan beorgum. Of thære dice ende ford thon¹⁴ tha ea; nither andlang mid streames up on tha won lace oth foran ongean thone beorh; thær betweenan meade and dune eft on tha dic.

Hæc¹⁵ carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione quarta decima.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

¹ on] to.

² Wulfstanes] Wulstanes.

³ put; of thone] pyt; of than.

⁴ stub] styb.

⁵ æceras] æcera.

⁶ thonne] thonon on.

⁷ bed] bæd.

⁸ Sunniggawullæ] Sunningawyl'æ.
berige] beryge:

⁹ dic; thonne oth] dic; up andlang dic; thonon oth.

¹¹ streamen; in ther] streamen; in ther.

¹⁰ wilig; thonne] wyllig; thonon.

¹² synt this] this synt.

¹⁴ ford thon] forth thonon.

¹⁵ Hæc.] Claud. C. ix. fol. 113 b.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis A.D. 956.
roboravi.¹

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum sanctæ Crucis
impressi.

† Ego Cenwald, episcopus, non renui.

† Ego Oseytel, episcopus, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, corroboraui.

† Ego Uulfsige, episcopus, atque ievi.

† Ego Byrnhem, episcopus, subscripsi.

† Ego Alfuuold, episcopus, confirmaui.

† Ego Athulf, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Byrhtferth, dux.

† Ego Athelmund, dux.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfuuold, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Ætheluuold, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Uulfric, minister.

¹ roboravi.] The names of the witnesses here end in Claud. C. ix., which adds:—"Vir itaque ille hanc ecclesiam de Abendona de ista terra heredem post exitum suum vitæ fecit."

*Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Pirianford
xvi. Cassatorum.*

A.D. 956. Item, idem rex Eaduuus dedit Eadrico ministro suo
 Gift of Pirianforda xvi. mansatorum; et ipse de consensu
 Pirianford. regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et
 monachis ibidem Deo servientibus, in puram et per-
 petuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc do-
 nationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Pirianford.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Summo
 almæ et individuæ Trinitatis fatimine egregius ago-
 nista sanctæ prædicationis hortatur talem protulit sen-
 tentiam, dicens: "Omnia nuda sunt et aperta coram
 " oculis Domini" [Heb. iv. 13.]; et a luce prima
 usque conticinium uniuscujusque actus prospicit.

Ideo ego Eaduuig uni meorum carorum, quem cor-
 detenus diligo, nomine Eadrico, aliquam terræ portio-
 nem, secundum æstimationem xvi. cassatorum, illic, quo
 Anglico vocabulo profertur æt Pyrianforda, quamdiu
 hic corpus animatum habere videbitur, nostri doni pri-
 vilegium sibi vindicet; et postero denique suo, quem-
 cumque elegerit, perenniter impertiat, cum omnibus
 quæ sibi jure pertinent, campis, pascuis, pratis, silvis.
 Sit vero hæc terra ab omni seculari negotio libera, ex-
 cepta expeditione, et pontis ac arcis constructione. Si
 quis vere tyrannica inflatus potestate infringere temp-
 taverit hujus nostri decreti cirographum, sciat se coram
 Christo et angelis Ejus in tremendo examine rationem
 redditurum, nisi hic prius emendare satagerit.

Metce.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

A.D. 956.

This sind tha land gemæro to Pyrianforda. Ærest of Pyrianforda andlang wægan on fisesburnan; andlang burnan on thone mearchagan; up be hagan oth tha gedela; west on gerihta to snawes mere wueste-wearden; thonne on thone ho foreweardne; thonne on gerihta ofer ufandune; thonne on thone gyrd weg; andlang weges on thone mea[r]c hagan; up be hagan on weorthe hege; forth be than hege on weorthe apeldre; thonne on perleage; thonne suth to efes on thone ealdan hrunan; thæt to hagan; op be hagan to Eceles hamm; thonne a be hagan to mylen felda; thonne a be hagan to mint felda; thonen on gerihta on mint byrge; thær to burnan; andlang burnan on tha flex waran on thone hagan; thonon ut on thone feld; thæt ut to mil gemete; thonon tha ferhthe forwearde; thonon to thære twicene; andlang twicene on weahhes fen; thonon ut on wegan; andlang wegan on Pyrianford; and sithwuda hyrth sum into Pyrianforda.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini DCCCCLVI., indictione xiii.

Testes.

† Ego Eaduui, rex Anglorun, indeclinabiliter concessi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Cenuuald, episcopus, consensi.

† Ego Oscutel, episcopus, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, subscripsi.

- A.D. 956. † Ego Auulf, episcopus, conclusi.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Byrhtferth, dux.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.
 † Ego Ælfsinus, præsul, signum agiæ Crucis impressi.
 † Ego Aelfsige, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Byrhtferth, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Ætheluuold, minister.
 † Ego Uulfgar, minister.

Quomodo Rex Eduuius dedit Alfero Wilmanlehtune.

Gift of
Wilman-
lehtun.

Item, idem rex Eduuius dedit Alfero senatori Wilmanlehtune; et ipse de consensu regis dedit Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduui de Wilmaleahtun.

In nomine creatricis omnium rerum et dominatricis Sanctæ Trinitatis omnipotentis, qui solus regnum immutabile et incorruptibile atque ineffabile perpetua potestate possidet ac continet.

¹ *creatrix.*] This word is written upon an erasure in B. vi.

Ideo ego Eaduuig, industrius Anglorum rex cætera- A.D. 956.
rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
et rector, primo anno imperii mei litteratoriis apicibus
roboravi, quod cum consensu heroicorum virorum tra-
didi cuidam comiti non solum mihi per omnia fideli
subjectione obtemperanti, verum etiam in omnibus
meum velle subicienti, ceu meis caris prædecessoribus
frequentativis manifestari solebat, vocitato nomine
Ælfhere, modicam numinis mei partem, id est x.
mansas, perenniter impendo, penes illum locum quo
assertione multorum hominum profertur ita æt Wil-
man lehttune, ut terram jam præfatam, meo scilicet
ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; de-
inceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit
heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam heredi-
tatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum
æterna libertate jocundum, cum omnibus ad se perti-
nentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto com-
muni labore, expeditione, pontis arcisve coedificatione.

Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam
cupiditatis livore depressi violari satagerint, cum agmi-
nibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant examina-
tionis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, ma-
ledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 61.]; ubi cum
dæmonibus fereris sartaginibus crudeli torqueantur in
pcena, si non ante mortem digna hoc emendaverint
pcenitentia.

Metæ de Wilmanlehtune.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur:—

This sind tha land gemæra æt Wilmanlehtune.
Ærest æt Cranmere; of than mære andlang broces;
and swa on thone thorn; and of than thorne andlang
thære stræte in on hore pyt; of than pytte on thane

A.D. 956. blacan pyt; thonan on langdune ende; of langandune swa to than hlæwe; of thæn hlæwe to thære sealt stræt; and efter stræte to Wilmanforda; of Wilmanforda on Cyneferthes pyt; thonan in tha hwitan dic; of thære dic andlang hrieg weges thæt in Cranmeres broce; andlang broces in to Cranmere.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI, indictione quarta decima.

† Ego Eadunig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Ælsin, præsul, sigillum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.

† Ego Osecytel, episcopus, adqueivi.

† Ego Osulf, episcopus, non renui.

† Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

† Ego Daniel, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ætheluuold, dux.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfred, minister.

† Ego Æthelmær, minister.

† Ego Ælsige, minister.

† Ego Alfuuine, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Edmundo Anningadune.

Item, idem rex dedit Eadmundo senatori suo Anni- A.D. 956.
 gadune; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ
 Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo
 servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et
 hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Anningedune.

In¹ sanctæ et individuæ Trinitatis vocamine, ego Eaduuig egregius Angulsaxonum basileus cæterarum-
 que plebium hinc inde habitantium, crebro quidem
 cœpi rimari quod ea quæ videntur temporalia ac ca-
 duca sunt, et quæ non videntur æternaliter mansura.

Idcirco cuidam meorum optimatum cui nomen in-
 situm est Eadmundo,² xvi. cassatos perenniter im-
 pendo, penes illum locum quo assertione multorum
 hominum profertur ita, æt Anningadune;³ dum vero
 vitale spiramen suum foverit corpus animo, jocunda
 nostra, dapsili deditione perfruatur; decurso scilicet
 suæ curriculo vitæ, heredi cuicumque⁴ voluerit im-
 pendat inperpetuum carisma,⁵ cum campis, pascuis,
 pratis, silvis.

¹ *In.*] Collated with the original
 charter in the Cottonian collection,
 Aug. 11. No. 45.

² *Eadmundo.*] In Aug. the name
 of the grantee and the quantity of
 the land are written in a darker

ink, apparently upon an erasure.

³ *Anningadune.*] The above re-
 mark applies to the name of the
 locality.

⁴ *cuicumque*] cul. Aug.

⁵ *carisma*] karisma. Aug.

A.D. 956. Hæc¹ tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis et arcis, expeditionis juvamine. Augens fruatur Domino, minuens ipse Zabulo.

*Metæ.*²

Istis terminis circungirata assertur ante, scilicet, supra dicta terra.

Thes sind³ tha land gemæro to Annigadune.⁴ Ærest on tha deopan rithe be eastan Bremre; swa west ofer Bremre to cymbhæma gemæra;⁵ swa be cymbhæma⁶ gemæra to dentunninga gemæra;⁷ of dentunninga gemæro⁸ swa to suntunga gemære; swa be suntunga gemære to bidelinga gemære; swa thanne forth est⁹ be bidelinga gemære; oth eft ut on Bremre. This sint tha den stowa, brochurst,¹⁰ and beaddan syla, and æt fyrntham, and hlithwic, and strodwic.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii.

† Ego Eaduuig, gratia Dei totius Britannicæ telluris rex, meum donum proprio sigillo confirmavi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

† Ego Oda, Dorovernensis ecclesiæ archipresul, almæ Crucis¹¹ signo roboravi.

¹ *Hæc.*] From this point the original charter appears to be palimpsest.

² *Metæ.*] Omitted in Aug.

³ *Thes sind*] This sint. Aug.

⁴ *Annigadune.*] The original is here slightly defective.

⁵ *cymbhæma gemæra*] cumbhæma gemæro. Aug.

⁶ *cymbhæma*] cumbhæma. Aug.

⁷ *gemæra*] gemære. Aug.

⁸ *gemæro*] gemære. Aug.

⁹ *est*] east. Aug.

¹⁰ *brochurst*] Crochyrst. Aug.

¹¹ *Crucis.*] In Aug. the cross is added above the line at this point.

- † Ego Ælfsinus, Uuintoniensis¹ ecclesiæ divinus A D. 956.
 speculator, proprium sigillum impressi.
 † Ego Oscytel placabili mente consensi.
 † Ego Osulf² non renui.
 † Ego Byrhtelm atqueivi.³
 † Ego Auulf⁴ conclusi.
 † Ego⁵ Æthelstan, dux.
 † Ego Byrhtferth, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego⁶ Ælfsige, minister.
 † Ego Uulfric, minister.
 † Ego Æthelgerd,⁷ minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego⁸ Ælfgar, minister.
 † Ego Byrhtferth, minister.
 † Ego Ætheluuold, minister.
 † Ego Uulfgar, minister.
 † Ego Ælfuuold,⁹ minister.
 † Ego Ælfsige, minister.¹⁰

Quomodo Eduuius Rex dedit Eadrico Peadenwurthe.

Item, idem rex Eaduuius dedit Eadrico Peadan-
 wrthe; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ

¹ *Uuintoniensis*] Uuintaniensis, Aug.

² *Osulf*] Osulfus. Aug.

³ *atqueivi*] adqueivi. Aug.

⁴ *Auulf*] Athulf. Aug.

⁵ *Ego.*] Here in Aug. begins the second column of witnesses. The word "Ego" is omitted from this point.

⁶ *Ego.*] The third column here begins.

⁷ *Æthelgerd*] Æthelgeard. Aug.

⁸ *Ego.*] The fourth column commences here.

⁹ *Ælfuuold*] Alfwold. Aug.

¹⁰ *minister.*] The following endorsement occurs in Augustus; "† This is thara xvi. hida boc set Anningadune the Eadwig cing gebocode Eadmund ealdormen on ece yrfē." And then, in a later hand, "Concessit istam terram cuidam optimati suo."

A.D. 956. et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta¹ Regis Eadwii de Pedanwyrthe.

Gift of
Pedan-
wyrthe.

Regnante perenniter Christo. Quid enim est in hac vita melius quam his terrenis caducisque cœlestia et mansura mercari? Quia omne quod videtur temporaliter deficit, id vero quod non videtur sine intermissione permanebit.

Quamobrem ego Eaduuig rex Anglorum, ac totius Britannicæ telluris gubernator et rector, cuidam meo homini vocitato nomine Eadric, modicam partem terræ, id est v. cassatos, perpetualiter concedo illic, ubi vulgari vocabulo dicitur æt Peadanwyrthe; amodo cum securitate nostrum donum vita comite sibi usurpet; se obeunte, cuicumque voluerit in carissima perenne impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis.

Hæc tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis et arcis ac expeditionis juvamine. Si quis vero minuerit hanc donationem, sciat se reum omni hora vitæ suæ, et tenebrosum Tartarum non evadere.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sind tha landgemæro to Peadanwyrthe. Ærest of Ælflæde gemæra north on thone hagan; andlang hagan on standan; thonne on tha dic; thæt thonne on tha ea; andlang ea on thone mulenger; thonan andlang thære mylen dic eft on tha ea; andlang ea oth tha byrcg; and se mylen stede and thæt land be

¹ *Carta.*] Another copy of this | manuscript, occurs hereafter at p. |
charter, repeated by mistake in the | 235.

northan ea the thæрто hyrth, and thara oxena wic, A.D. 956.
and seo mæd on tun ege the thær mid rihte to ge-
byreth, and seo east mearc eal se haga scæt est on
Ælfsæde mearce, and tha werbæra and seo mæd be
northan ea, and tha hammas tha ther mid rihte to
gebyriath.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis
DCCCCLVI., indictione xiii^a.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter
concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Cru-
cis roboravi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis im-
pressi.

† Ego Cennuald, episcopus, consignavi.

† Ego Oscytel, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, atqueievi.

† Ego Athulf, episcopus, non renui.

† Ego Daniel, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfmær, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Athelnotho Fifhide.

A.D. 956. Item, idem rex Eaduuius dedit Æthelnotho Fifhidam; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Fifhide.

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eaduui, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Æthelnod xiii. mansas perpetualiter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricolæ illius terræ nomen indiderunt æt Fif hidum; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum A.D. 956. stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrarum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metc.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind thara xiii. hide landgemæra the to Fif hidum gebyriath.

Ærest on Ydeles ige; of Ydeles ige andlang gemæres to Thatteles wege; andlang weges on mæran mores heafod; andlang mænan mores heafud on Eocene; up mid stræme to hudes lade; of hudes lade to thære scortan dic; of thære scortan dic on Ælfthrythe dic; andlang dic on holan broc; andlang holan broces on Wasan; andlang Wasan eft to Ydeles ige. Thonne is thæs landes ealles xiii. healf hid.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii*.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

† Ego Ælfsige, Uintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Cenuuold, episcopus, confirmavi.

† Ego Oscytel, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, consignavi.

† Ego Uulfsige, episcopus, subscripsi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, impressi.

A.D. 956.

- † Ego Alfuuald, episcopus, corroboravi.
- † Ego Auulf, episcopus, consensi.
- † Ego Daniel, episcopus, conclusi.
- † Ego Ælfere, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Æthelmund, dux.
- † Ego Æthelsie, minister.
- † Ego Uulfic, minister.
- † Ego Æthelgeard, minister.
- † Ego Byrhtferd, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Ælfgard, minister.
- † Ego Ælfic, minister.
- † Ego Ælfeah, minister.
- † Ego Ælfhere, minister.
- † Ego Ælfeah, minister.
- † Ego Eadred, minister.
- † Ego Cynesie, minister.

*Quomodo Rex Edwius dedit Brihthelmo Stowe
v. Cassatorum.*

Gift of
Stowe.

Eodem anno memoratus rex Eaduius dedit Brihtelmo cognato suo Stowe v. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo seruiantibus, eo tenore quo supra.

Quomodo rex dedit Eadrico Peadanwyrthe.

Item, idem rex Eaduius dedit Eadrico ministro suo Peadanwyrthe; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibi-

dem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemo- A.D. 956.
sinam; et hæc est carta regis hanc donationem con-
firmans.

Carta¹ Regis Edwii de Pedanwurthe.

Regnante perhenniter Christo. Quid enim est in hac vita melius quam his terrenis caducisque cœlestia et mansura mercari? Quia omne quod videtur temporaliter deficit, id vero quod non videtur sine intermissione permanebit. Gift of
Pedan-
worthe.

Quamobrem ego Eaduuig rex Anglorum, ac totius Brittanicæ telluris gubernator et rector, cuidam meo homini vocitato nomine Eadric, modicam partem terræ, id est v. cassatos, perpetualiter concedo illic, ubi vulgari vocabulo dicitur æt Peadanwyrthe; amodo cum securitate nostrum donum vita comite sibi usurpet; se obeunte, cuicumque voluerit in carisma perhenne impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis.

Hæc tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis et arcis ac expeditionis iuvamine. Si quis vero minuerit hanc donationem, sciat se reum omni hora vitæ suæ, et tenebrosum Tartarum non evadere.

Metæ de Pedanwurthe.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sind tha land gemære to Peadanwurthe. Ærest of Ælfede gemæra north on thone hagan; andlang hagan on standan; thonan on tha die; thæt thonon on tha ea; andlang ea on thone mylenger; thonon andlang thære mylen die eft on tha ea; andlang ea

¹ *Carta.*] Already given at p. 230. This duplicate copy has been repeated by mistake in the manuscript.

A.D. 956. oth tha brycge; and se mylen stede and thæt land be northan ea the thær to hyrth, and thara oxena wic, and se mæd on tun ege the thar mid, rihte to gebyreth, and seo east mearc eal se haga scet est on Æfled mearce, and tha werbæra, and seo mæd be northan ea, and tha hammas the ther mid rihte to gebyriath.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii^a.

Testes.

† Ego Eaduuig, rex Anolorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Cenuuald, episcopus, consignavi.

† Ego Oscytel, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, atquevi.

† Ego Auulf, episcopus, non renui.

† Ego Daniel, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfmær, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Wlfrico Cheorletun.

Item, idem rex Eaduius dedit Uulfrico ministro A.D. 956. suo Cheorletun; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione Gift of
Ceorlatun. xiiii, ego Eadwig, Anglicæ gentis inclitus rex, uni meo ministro, cui nomen insitum est Uulfric, v. manus perpetualiter trado, illo in loco ubi ruricolæ appellativo usu ludibundisque nomen indiderunt æt Ceorlatun; dum vero vitale spiramen suum foverit corpus, animo jocundo nostra dapsili deditione perfruatur; decurso scilicet suæ curriculo vitæ, heredi cui voluerit impendat in perpetuum carisma. Præfatum rus omni servitio careat, præter expeditionem, pontis et arcis munimen. Si quis vere, tyrannica inflatus potestate, infringere temptaverit hujus nostri decreti cirographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo Examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit. Nam præfatum rus nullis certis terminis dirimitur, sed jugera adjacent jugeribus.

Testes.

† Ego Eaduig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

A.D. 956. † Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Cenuuald, episcopus, consignavi.

† Ego Oscytel, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, adquievi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.

† Ego Ælfwold, episcopus, consensi.

† Ego Uulfsie, episcopus, subscripsi.

† Ego Athulf, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ætheluuold, dux.

† Ego Ælfsige minister.

† Ego Uulfric, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Ælfred, minister,

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Alfrio xx. Cassatos.

Item, idem rex Eduuius dedit Alfrico parenti suo xx. mansas; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de xx. Cassatis.

Adam¹ Dei Omnipotentis nutu protogenes, ex in-
 formi materia creatus, in Edenque præcepto Trinæ
 Simplicitatis custodito, feliciter collocatus, sine alicujus
 elementi perturbatione vivens, culpa etiam prævarica-
 tionis inventa, exinde pariter expulsus, in has diver-
 sas orbis plagas, cum ergastuli ærumpna, usque ad ter-
 mini sui calcem, sicuti modo in suis postgenitis
 apparet, vitam miserabiliter finiens mortem minatam
 pertulit. Ac deinde per diversa quinque zonarum
 lineamenta ejusdem prædicti protogenis ampla innu-
 merabi[li]que pullulante prosapiæ, non solum in pa-
 triarchis et prophetis, verum etiam et in regibus, cum
 cæteris diversi ordinis conditionibus, idem crimen
 eademque pœna, quasi per debitum primæ prævarica-
 tionis ad operandam extunc naturaliter iniquitatem,
 omnes jure constrinxerat, nisi Dominus noster Jhesus
 Christus Dei Filius idemque hominis Filius, his mise-
 ricorditer spe immortalitatis attribuens, et vitam post
 mortem promittens felicem, tandem subveniret. Cæte-
 rum soli philosophi veræque sapientiæ dediti, et maxime
 religiosissimi viri condolendo mirantur intenti perdita
 amæna Paradisi, quod ex tempore Liberi patris cœ-
 tanei Noe, fabricatoris Arcæ, ac Theolis Poliniciisque
 principum Tebæ munitissimæ centum portis, propter
 istius tellure lubricam divisionem, cronicæ seditiones,
 insidiæ, latibula, bella, inter homines minime cessave-
 runt usque ad hoc spatium vitæ.

Quopropter ego Eadwig, largiflua Summi Tonantis
 providentia rex Anglorum et cunctigenarum Albionis
 populorum, toto mentis et nisu meos proceres fidissi-

¹ Adam.] See p. 204, where a charter drawn up in nearly the same form occurs.

A.D. 956.
 Gift of
 Hannigge.

A.D. 956. mos ad Dei Omnipotentis voluntatem revocare curabo, prout potissimum, et eo amplius, mei devotissimi prædecessores fecisse comprobantur. Quicquid vero tepi-[di]us vel negligentius quacumque ex causa eos egisse compertus fuero, emendare studebo. Qua de re, ob amorem veræ sapientiæ, meo adoptativo parenti vocabulo Ælrico xx. mansas libenti animo concedo, pro sua satisfactione chrisinque amando lx^{ta} ipse mihi concedente coram testibus et idoneis proceribus me illum diligendo, hoc præfatum rus signaculo crucis Christi corroboro, quatenus cuicumque heredi, se vivendo, tribuat, vitæque post suæ discessionis, ab hujus caducitate mundi donum ipsius firmiter in æternum permaneat, cum omnibus rebus pertinentibus, id est, campis, pratis, pascuis, piscationibus; præter expeditionem, pontiumve necnon et arcium, prædicta terra sit ab omni fisci regale libera. Si quis (quod absit,) nostram donationem frangere conatus fuerit, sciat se anatematum esse ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi; hac vero conditione interposita, præfata terra in vita sua bene perfruatur, et cuicumque heredi voluerit derelinquat. Annis namque Dominicæ Nativitatis transactis DCCCCLVI., indictione xiiii^a, hic codicellus conscriptus est.

Metæ.

Her¹ sint tha land gemæro to Hannigge thara xx. hyda.

Ærest of thæs cinges gemære on Wanotinge² broc; andlang streames thæt hyt cymth ut on Cyllanrith³

¹ *Her.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197.

² *Wanotinge*] Wanontinge.

³ *Cyllanrith*] Ellanrith.

thæt thon andlang rithe thæt hyt cymth ut on Ec-A.D. 956.
cene;¹ thæt andlang Eocene thæt hyt cymth to Uulf-
mæres mylne; thæt thonne² suth on thone ealdan
broc; andlang broces thæt hyt cymth to Snoddan
fleote, of than³ fleote to thane bradan herpathe;⁴ and-
lang herpathes⁵ thæt hyt cymth eft to thæs cinges
gemære.⁶

† Ego⁷ Eaduuig, divina allubescence gratia, totius
Albionis rex, hoc donum agiæ Crucis taumate tripu-
dians roboravi.

† Ego Oda, archiepiscopus, signum Crucis impressi.

† Ego Eadgar clito, ejusdem regis adelfus, roboravi.

† Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

† Ego Uulfsige, præsul, subscripsi.

† Ego Cynsige, antistes, corroboravi.

† Ego Cenuuold, pontifex, hoc idem confirmavi.

† Ego Oscytel, consentiens, roboravi.

† Ego Osulf, præsul, hoc idem confirmavi.

† Ego Athulf, præsul, hoc idem confirmavi.

† Ego Daniel, jubente rege, hanc singrapham dic-
tavi.

† Ego Dunstan, abbas, consensi.

† Ego Æthlstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc
donum roboravi.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, comes.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Byrhtferth, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Ælfheh, discifer.

¹ *Eccene*] *Eocene*.

² *thonne*] *thonon*.

³ *than*] *thæn*.

⁴ *herpathe*] *herpathæ*.

⁵ *herpathes*] *herpathas*.

⁶ *gemære*] *gemæres*.

⁷ *Ego*.] The names of the wit-
nesses do not occur in C. ix.

- A.D. 956. † Ego Ælfsige, discifer.
 † Ego Ælfsige, discifer.
 † Ego Eadric hoc, Deo corroborante, meo fratri
 affirmo.
 † Ego Osward, minister.
 † Ego Leofuine, minister.
 † Ego Eadmund, minister.
 † Ego Æthelmær, minister.
 † Ego Æthelgerd, minister.
 † Ego Osuig, minister.
 † Ego Ætheluuold, minister.
 † Ego Ælfuine, minister.

Hæc mea suffragatio in eodem loco qui vocatur a coligenis Hannige coram meis obtinatis concedo, et perpetualiter, me volente, maneat in Christo.

Quomodo¹ Rex Eogarus dedit Alfeo Bochlande.

Tertio anno regni sui dedit rex Eaduuius Ælfeho duci Bochlande; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edgari de Bochelande.

Gift of Regnante Theo in perpetuum Architectorio. Dum
 Bochelande. igitur secularia regimina rite Creator omnium rerum,
 ita decreverit,² ut nobis non solum quæ temporalia

¹ *Quomodo.*] The corresponding passage in Claud. C. ix. fol. 113. stands thus: — "Idem rex [sc. Eadwi] dedit cuidam ministro suo,

Ælfhah nomine, x. mansas apud Bochelande, et ipse huic ecclesie."

"CARTA DE BOCHELANDA."

² *decreverit*] decrevit.

ac transitoria creaverit¹ ad victum largiendo cotidie A.D. 957. distribuit, immo etiam iisdem ipsis momentaneis ac labentibus æterna posse mercari permisit.

Quamobrem ego Eaduui, Dei gratia rex Anglorum, cuidam meo duci, mihi valde fideli, qui ab hujusce patriæ gnoscis² nobili Ælfeah appellatur vocabulo, pro obsequio ejus devotissimo, perpetua largitus sum hereditate x. mansas, ubi ruricoli antiquo usu nomen imposuerunt æt Boclande, ut ille bene perfruatur ac perpetualitur possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in hereditatem æternam. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, pascuis, pratis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero, quod non optamus, contra nostrum decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emenda-verit poenitentia ante mortem.

Metæ.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This³ sindon tha land gemaro to Boclande. Ærest thæt⁴ Sprindles ham hyrth to Boclande and eal gama feld to Boclandes⁵ gemære; of lytlan mores heafdan⁶ to laurocan beorge; of laurocan beorge to casan⁷ thorne; of casan thorne to bradan wege; of bradan wege

¹ *creaverit*] creaverat.

² *gnoscis*] gnosticis.

³ *This*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 198.

⁴ *thæt*] Omitted in C. ix.

⁵ *Boclandes*] Boclande.

⁶ *heafdan*] heafd.

⁷ *casan*] Kasan.

A.D. 957. andlang thara heafod æcera oth fisceres¹ dene; of fisceres dene to thare mæde; of thære mede ut to Wasan; of Wasan ut to ea, andlang hea² to healh were; of healh were to than westran withige; of than withige to tham yrthlande; of tham yrthlande on thone hig weg; of than hig wege thurh Bocland to kynan wylle; on thone heafod æcer; of than heofad³ æcere ut on thone steort; of than steorte on thone yrnendan mor; of than yrnendan more on Ælfsiges mor.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVII., indicatione xv.,⁴ scripta est carta.

† Ego⁵ Eaduuig, rex Anglorum, præfatum donum indeclinabiliter concessi.

† Ego Ælfsie, episcopus, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Osulf, episcopus, consignavi.

† Ego Bryhtelm, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfuold, episcopus, adqueievi.

† Ego Bryhtelm, conclusi.

† Ego Ælfsige, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Ælfred, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Eaduuold, minister.

¹ *fisceres*] *fisceras*.

² *hea*] *ea*.

³ *than heofad*] *tham heafod*.

⁴ *xv.*] Originally *xviii.* in B. vi.

⁵ *Ego.*] In B. vi. the witnesses stand thus:—Ego Eadwi rex; ego Eadgar, frater regis; ego Ælfsie episcopus, consensimus.

Quo Anno dedit Rex Edwius Edrico Wurthe.

Quarto anno regni sui dedit rex Eaduuus Edrico, ^{A.D. 958.}
 ministro suo, Wurthe, xxx. mansarum; et ipse de ^{Gift of}
 consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abben-
 doniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram
 et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc
 donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de Wrthe.

Christo Theo in seculorum secula cælum terraque
 regente. Humanum genus ab orto suo fluere usque
 ad mortem deficiendo videtur. Sed prius omnium
 virtutum Amator, qui nos cupit devitare malum sec-
 tariusque bonum, cotidie de lacrimarum valle ad coelestia
 regna, quæ nostrarum mentium sensus excedunt, ire
 feliciter monstrat, quia æterna sanctorum gaudia
 nunc cogitatione penetrari possunt.

Unde ego Eadwig, rex Saxonum, cuidam meo fideli
 ministro, vocitato nomine Eadric, xx. mansas perpetu-
 aliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur
 æt Wurthe, ut terram jam præfatam, meo scilicet
 ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; dein-
 ceptus namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi
 derelinquat, ceu prædixi, in æternam hereditatem. Sit
 autem prædictum rus liberum ab omni mundiali ob-
 staculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere
 dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus,
 campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et
 pontis arcisve instructione. Minuentibus vero atque
 frangentibus hanc donationem, quod opto absit a fide-
 lium mentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e
 contra fatur, "Discedite a me, maligni, in ignem æter-

A.D. 958. num, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus" [Matt. xxv. 41.], nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satisfactione emundet.

Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit :—

Metæ.

This sint tha land gemære æt Wurthe thara thri-tiga hida. Ærest on stanbricge; of stanbricgge east on lang Temese thæt hit cymth to cinghæma gemære; suth ondlang gemæres thæt hit cimth to tham heafudstocun; of tham heafodstocun upon wærnan hylle to tham thorne; of tham thorne ondlang mearc on Eccene; ondlang stremes oth hit sticath on cearninga gemære; ondlang mearce that hit sticath on heantuninga gemære.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCLVIII., indictione xvi^a.

† Ego Eaduui, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelm episcopus, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfuuald, episcopus, atquievi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.

† Ego Daniel, episcopus, confirmavi.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfric, dux,

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfeah, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

- † Ego Ælfred, minister. A.D. 958.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Ælfuig, minister.
 † Ego Uulfgar, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Uulfric, minister.
 † Ego Eadric, minister,
 † Ego Ealfuold, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Leofric, minister.
 † Ego Beorhtnoth, minister.
 † Ego Uulfhere, minister.
 † Ego Ælfnoth, minister.
 † Ego Uuynsige, minister.

Rex Edwius dedit Eadwoldo Draitun x. Mansaram.

Eodem anno rex Eaduius dedit Eaduoldo ministro suo Drægtun x. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de Draituna.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno ^{Charter of} Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII, indictione i^a, ^{Draitune.} ego Eaduig, Omnicreantis disponente clementia Angligenarum rex, divino ductus amore ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii mei iiii^o, non inmemor fui quo modo et quam mirabiliter omnia Supernus Rector firmæ rationis serie gubernat atque custodit.

A.D. 958. Idcirco cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Æduuoldo x. mansas æternaliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Draitune, ut habeat ac possideat quamdiu vitalis flatus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jocundum cum universis quæ pertinent sibi, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisve instructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrarum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ de Draitona.

Istis terminis ambitur prædicta tellus.

This¹ sind tha land gemæra to Draitune, æcer under æcer. Ærest of Englafes forda on dythmere; thonon on lacing; andlang lacing on ceale ford; thonon on mærdic; andlang dic on mydeling;² thonon on Wanetinge; andlang Waneting³ on Oeccene; thonon on tha ealdan dic; on⁴ Englafes ford.

† Ego⁵ Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo signo sanctæ Crucis roboravi.

¹ This.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b.

² dic on mydeling] myde dle.

³ andlang Waneting.] Omitted in C. ix.

⁴ ealdan dic; on] andlang dic; on.

⁵ Ego.] The witnesses do not occur in C. ix.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis im- A.D. 938.
pressi.

- † Ego Byrthelm, episcopus, conaignavi.
- † Ego Osulf, episcopus, adquievi.
- † Ego Byrthelm, episcopus, corroboravi.
- † Ego Uulfsige, episcopus, non renui.
- † Ego Alunold, episcopus, conclusi.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, dux.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Æthelgeard, minister.
- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Uulfgar, minister.
- † Ego Ælfuig, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.

*Rex Edwius dedit Cinlaf Venator Escemer
iiii. Cassatorum.*

Eodem die dedit rex Eaduui Cynlaf venatori suo ^{Gift of} Æscemere. ^{Æscemere.}
Æscemere xiii. mansaram; et ipse de consensu regis
domui Abbendonæ, testibus supradictis testantibus.

*Quomodo Rex Eduuius dedit Kinrico duorum Cas-
satorum.*

Item, eodem anno dedit rex Eaduuius Kynrico
pincernario Cern duorum cassatorum; et ipse de con-
sensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Ab-
bendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in

A.D. 958. puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduuui de Cern.

Gift of
Cern.

Regnante perhenniter Christo. Quid enim est in hac vita melius quam in his terrenis caducisque coelestia et mansura mercari? quia omne quod videtur temporaliter deficit, id vero quod non videtur sine intermissione permanebit.

Qua de re ego Eaduuig rex Anglorum, cætera-rumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fidelissimo propincernario, Kenerico nomine, duas cassaturas perpetualiter concedo, in illo loco ubi ruricolæ antiquo usu nomen indiderunt æt Cern; quatenus ille bene perfruatur ac possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem infringere temptaverit, quod absit, sciat se rationem redditurum coram Deo et angelis ejus, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit. Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

Peracta est autem ista donatio libera anno DCCCCLVIII. ab Incarnatione Dominica, iiii°. anno volvente mei imperii.

Metæ.

This sint tha landgemæro Cinrices by Cern thara
• twegra hyda. Ærest thære lund score broc scyt on
Cern; thonen of land score broce on thæt ænlype

ellyn; thonne of than æhlupan ellyne on Hodduces A.D. 958.
 hancgran; of Hodduces hancgran on tha ænlypan ac;
 and of thære ace on thære hearawod; thonon anlang
 hearwodes oth there thorn; of thære thorne on
 Aniges ham; of Haniges hamme on Cern; thonne of
 Cern on thone broc; of than broce on hæthennan
 byriels; of than hæthenan byrielse on heath dune;
 on stodlege get; of thæne gete on thone broc;
 andlang broces eft on Cern.

† Ego Eaduuig, rex Angolsaxonum, hoc donum
 cum triumpho agiæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelmus, præsul, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, consensi.

† Ego Byrhtelmus, episcopus, condictavi.

† Ego Ælfuoldus, episcopus, assignavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfgar, regis propinquus, testificavi.¹

† Ego Byrhtferth, ejusdem frater, testificavi.

† Ego Ealdred, regis discifer, testificavi.

† Ego Ælfuuig, regis pincerna, testificavi.

† Ego Ordgar, minister.

† Ego Leova, minister.

† Ego Eadric, minister,

† Ego Byrhtnoth, minister.

† Ego Byrhtic, minister.

† Ego Æthelsie, minister.

Quomodo Rex Edwius Wlfrico Denchesurthe.

Item, eodem anno dedit rex Eaduius Uulfrico
 ministro suo Denchesuurthe decem cassatorum; et

¹ *testificavi.*] In this and the following instances the character for the word which is here extended

“testificavi,” stands thus in the manuscript, t’.

A.D. 958. ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam, et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Deucheswrthe.

Charter of
Dences-
worthe.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnium visibilium et invisibilium rerum Creatore in perpetuum regnante, et a summo cœli fastigio omnia regnorum jura disponente. Cunctis ea quæ sunt vera cernentibus manifestum est, quod præsentis vitæ prosperitas mundi strepitu deficiendo corrumpitur. Nunc igitur de rebus temporalibus, si bene dispensentur, æterna justitia comparatur.

Unde ego Eaduuig rex, Anglorum gubernator et rector, cuidam meo fidelissimo ministro, qui ab incunabulis suæ infantilitatis nomen accepit Uulfrie, v. cassatos perpetualiter concedo, in illo loco ubi ruricolæ appellativo usu ludibundisque vocabulis nomen indididerunt æt Dencesuwrthe. Habeat autem possideatque vitæ suæ tempore meum regare donum; et postquam universitatis viam adierit, cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem, quod non optamus, hanc nostram donationem infringere vel mutare sategerit, horribiles inferni fuscæ valvas sentiat, atque terribiles dæmonum cohortes suis obtutibus demnenter aspiciat.

Metæ de Denchesurthe.

Istis¹ terminis hæc tellus ambita videtur.

A.D. 958.

This sind tha land gemæro æt Dencesuurthe. Arest on Cilla rithe; thæt west on muttic on tha dic; on Ordulfes gemæro to ceapan² hlæwe; andlang dic on land broc; andlang broces to than northarn³ Deneceswurthe gemæra;⁴ thonon east ryhte eft on Cillan rithe; thonon⁵ thær sud thær wer⁶ onfengon; that⁷ liegath thær tha threo hida on than northan⁸ Deneceswyrthe undaelede.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelm, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, atque ievi.

† Ego Daniel, episcopus, non renui.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfred, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

¹ *Istis*.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 197.

² *ceapan*] ceawan.

³ *northarn*] northran.

⁴ *gemæra*.] Omitted.

⁵ *thonon*] thonne.

⁶ *wer*] we ær.

⁷ *that*] thonne.

⁸ *northan*] northran.

A.D. 958. + Ego Uulfgar, minister.
 + Ego Uulfric, minister.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione i^a.

De Morte Edwii Regis.

The death
of Eadwig
and succe-
sion of
Eadgar.
A.D. 959.

Rege Eaduuigo cedente in fatum sine liberis, divina disponente clementia successit ei in regnum rex illustris Eadgarus, frater ejus uterinus. Iste vero rex Eadgarus cum jam provectus ad regni solium sceptrigera potiretur potestate, sic vet[e]rem hominem cum actibus suis jugi meditatione studuit exuere, ut in ipso tam concupiscentia oculorum pariter et superbia vitæ penitus adnullari videretur. Licet enim ætas virens et forma decens, dignitas præeminens, et copia divitiarum, bonos mores sæpius emollire et pudorem cordis soleant extirpare, non est tamen aurum ejus obscuratum ob amorem rerum transeuntium more fluentis aquæ, quin in omnibus et per omnia divinis obtemperatis præceptis, et quicquid ad honestatis et dignitatis augmentum illi Deus misericorditer imperiit, totum ad Ipsius honorem et regni sui salubritatem sagaciter actitare satageret. Nec mora de novo novus miles effectus rex Edgarus donis naturæ insignitus et gratiæ, quasi pugil armatus contra Diabolum monomachiam in hac convalle flebili viriliter sustinuit nec succubit, quia Adjutor factus est ei et Protector qui imbecilli David de robusto Golia triumphum contulit. Quid multa? rex Edgarus a beato Dunstano, pariter et a sancto Adtheluuoldo cæterisque Angliæ sapientibus, decenter instructus, improbos oppressit, rebelles redarguit, justos et modestos medullitus dilexit, destructas Dei renovavit ecclesias ac honorifice ditavit, et monasteria circiter xl. construi

jussit, abjectis a cœnobiis clericis, monachorum et A.D. 959.
 sanctimonialium catervas aggregavit. Proficiscens itaque rex de virtute in virtutem inde in tantus ac talis est effectus, ut non minus prædicabilis putaretur Anglis quam Romulus Romanis, Cyrus Persis, Alexander Macedonibus, Artaxerses Parthis, Karolus Magnus Francis.

De Privilegio et Cartis Edgari Regis.

Nunc vero de regis hujus munificis liberalitatibus Liberality
of King
Edgar.
 erga hanc sacratissimam domum Abbendonæ, insimul et de libertatibus ejus possessionumque ad eandem abbatiam pertinentium sua auctoritate roborata, mentionem facere duximus necessarium. Primo ergo ponendum est ipsius privilegium; deinde cartæ ponendæ, quibus possessiones subsequentes huic domui confirmavit. Tertio, cartæ hominum suorum, qui de consensu suo cartas eisdem cartis confirmatas huic domui contulerunt, et ab illo tempore usque ad præsens tempus inconcusse permanent, et gratia Dei perpetuum robur obtinebunt. Quarto vero, tam cartas ejus quam suorum apponemus, possessiones olim nostras confirmantes. Quæ vero possessiones, licet ad præsens minime cedant in usus nostros, nihilominus tamen stetit per regem et suos quin cartæ eorum de eisdem possessionibus perpetuum robur obtinerent, si antiqui hostis versutia et hominum cupiditas cæca, insuper et potestas permisisset regia. Regis itaque Edgari privilegii tenor hic est.¹

¹ est.] See p. 169, where a copy of the same charter has already occurred. At this point an illumination in B. vi. fol. 63, represents King Edgar. C. ix. fol. 114 b.,

here sums up the above narrative in the following words:—

“*De Rege Eadgaro.*”

“Defuncto itaque rege Ædwio frater ejus Eadgarus a cunctis

Privilegium Edgari Regis.

A D. 959.
Edgar's
charter of
confirmation.

Altitrone Moderatoris imperio triviatim instruimur ut illi oppido subjecti suppeditantes famulemur, qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie disponens microcosmum, Adam videlicet, tandem quadri-formi plasmatum materia, almo ad Sui similitudinem instinctum spiramine, universis quæ in infimis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens, paradisiacæ amœnitatis jocunditate, colaterrana, Eva scilicet comite, decentissime collocavit; larvarica (pro dolor!) seductus cavillatione, versipellis suavisibilisque tergiversatione viraginis plectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus seculo letum promeruit perpetuum. Vaticinantibus siquidem prophetis, et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis, eulogium ex supernis deferens, non ut Judeorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nænias anagogico infrustrans famine, nosque ob obtusi cæcitate umbræ ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelicis supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ Virginis, ut Evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altiboando proclamât: "Beata es, Virgo Maria, quæ credidisti! Perficientur

regni primoribus rex constituitur. De regis vero hujus munificis liberalitatibus circa hunc locum, et libertate ejus rerumque illis pertinentium sua auctoritate roborata, breviter hic perstringamus."

It then passes on to the "PRIVILEGIUM EADGARI REGIS," as above, of which it omits the prologue, and commences with the words "Ego Eadgar, Altithrono."

in te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu ! A.D. 938. incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensuum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis præcluens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passæque ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.

Hinc¹ ego Eadgar, Altitrone amminiculante Anglorum cæterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus libertatis Altitrone Moderatoris clementia merear optinere consortium, rura quæ olim a prædecessoribus nostris largita sunt, injuste ab infidelibus quondam abstracta, in Gæging videlicet x. mansas, in Gosie xv., in Weorthe xxx., in Earmundes leah v., Abbandunensi ecclesiæ restituens Domino nostro ejusque genetrici Mariæ, ad usum monachorum inibi degentium æterna largitus sum hereditate. Gratuita itidem Domini gratia instinctus, monachis præfato Abbandunensi² regulariter degentibus, monastici æternam privilegii ut prædecessores nostri concedo libertatem, quatenus post decessum Ætheluuoldi abbatis egregii, cujus temporibus hæc libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quæ³ sibi universa præfati cœnobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem juste ex eodem fratrum cuneo eligens constituat. Hujus privilegii libertas deinceps usu perpetuo a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam, tyrannica fretus contumacia, in prædicto monasterio jus arri-

¹ *Hinc.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, which commences at this point.

² *præfato Abbandunensi*] in præfato Abbandunensi monasterio.

³ *quæ*] quem.

A.D. 958. piens exerceat potestatis, sed ejusdem cœnobii collegium perpetuæ, ut prædixi, libertatis gloriatur privilegio. Sit autem præfatum monasterium omni terrenæ servitutis eodem tenore liberum, quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico, vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate optinente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariæ priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque patruo Eadredo rege fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam rex præfatus rus, quod Abbandun nuncupatur, quod rex Ceadwalla¹ Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri diabolica decepti avaritia ædificium regale sibi injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Eadgar, Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura quæ Domino devoto concessi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt, sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatæ fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epylepticus, philargiriæ seductus amentia, quod non optamus, hanc nostræ munificentiae dapsilitatem ausu temerario infringere temp-

¹ quod rex Ceadwalla] quod Ceadwalla.

taverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei eccle- A.D. 958.
siæ, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et
Sanguinis Jhesu Christi Filii Dei, per quem totus ter-
rarum orbis ab antico¹ humani generis inimico liberatus
est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte
deputatis, nisi prius hic digna satisfactione humilis
pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis
agere præsumpsit; nec in vita hac practica veniam
nec in theorica requiem apostata obtineat ullam, sed
æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus
crucietur.

Metæ de Gainge.

This² sind tha landgemæra to Gaing. Ærest of
Lillan læwes crundle middewærdan to Loddere beorge;
thonan to grenan lince westewardan; of than lince
to earnes dune westwærde; thonon to holan dic east-
wærde; andlang thære dic twa furlang northweard;
thonne east be heafdan twa furlang; andlang fura on
thone lytlan wyl; andlang wylles on Lacing broc;
andlang broces eft on Gæing broc; andlang broces on
tha æwylma; thonne andlang hearpathes on Frige-
dæges trow; of than treowe andlang weterdene west
to thære deopan dene; of thære dene to than readan
stane; of thæn stane eft on Linllan læwes crundele.

Metæ de Gosie.

This³ sind tha lan gemæra to Gosige. Ærest on
tha mærdic estwærde; thæt innan Tealeburnan; and-
lang Tealeburnan thæt innan Ecen;⁴ andlang Eoccen
thæt innan tha mærdic; of tha mærdic thæt innan

¹ *antico*] antiquo.

² *This.*] Collated with the du-
plicate in Claud. C. ix. fol. 194b.

³ *This.*] Collated with the du-
plicate, as above.

⁴ *Ecen*] Eoccen.

A.D. 958. tha furh; of tha furh thæt innan thæt rithig; of tham rithige thæt innan landbroc; andlang landbroces forth on buten thone ham eft on tha merdic este-wearde.

Metæ de Wyrthe.

This¹ sind tha land gemære to Wyrthe. Ærest of Eoccen on tha gemærlace; andlang lace be westan Cearna graf be than andheafdan to Eadulfes pytte; thonne andlang slædes to than heafodæcere northe-weardon; thonon ondlang æceres to than andheafdan; thæt to than hæthan byrgeles on tha ealdan dic; andlang dic to thæn portwege; thonne on tha deopan furh; thonne on tha stanbrige on Temese; ondlang Temese to tham thorn stybbe aet Cingtunninga gemære; thonne to than heathan² byrgelse; thonne on tha mear dic be eastan Ælfsiges cotan; andlang dic a to than pæthe; thonne ofer thonne mor on tha heafda; thon³ thone wænweg; andlang weges to thæm thorn stybbe with thone weg; thonne on Eoccen on thæt morslæde estwærde; andlong Eoccen thæt eft on tha mærlace.

Metæ de Ermundeslea.

This⁴ sind tha landgemæra to Earmundeslea. Ærest of Sandforda on tha fulen lace; andlang thæs gemærhagan ut to than coten; thonan andlang gemæres on heasel dic; andlang stræte ut on styrian pol; andlang thære dic east to Wasan; thonon on Hrocan leage northewearde; andlang dic on ufewearde Hægdune; thæt up on Snoddes hylle ufewearde to than

¹ *This.*] Claud. C. ix. fol. 194 b.

² *heathan*] hæthenum.

³ *thon*] thæt on.

⁴ *This.*] Claud. C. ix. fol. 194 b.

haran stane; thonon to thæn ealdan wulfhagan; A.D. 958. thonne¹ andlang slædes thæt to læces forda;² thonne andlang Lucringes eft on Sandford.

Anno³ Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione secunda, scripta est hujus munificentie singrapha, his⁴ testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis decusatim, Domino disponente, karaxantur.

† Ego Eadgar, Britannie Anglorum monarchus, hoc tamate⁴ agie Crucis roboravi.

† Ego Dunstanus, Dorobornensis ecclesie archiepiscopus, ejusdem regis benivolentiam consensi.

† Ego Oscytel, Eboracensis basilice primas insignis, hoc donum regale confirmavi.

† Ego Osulf,⁵ præsul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.

† Ego Bryhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege, signum sancte Crucis lætus impressi.

† Ego Adulf, pontifex, testudinem agie Crucis intepidus hoc donum corroboravi.

† Ego Alfuold, antistes, trophæum sancte Crucis hanc regis donationem consolidavi.

† Ego Æthelstan, legis Dei catascopus, hoc eulogium propriu manu depinxi.

† Ego Daniel,⁶ speculator commissarum plebium, lætabundus fore consensi.

† Ego Eadgiuu, ejusdem regis ava, hanc largitionem cum sigillo sancte Crucis firmavi.⁷

¹ *thonne*] thonon.

² *Anno*] Claud. C. ix. fol. 115.

³ *his*] his aliisque.

⁴ *tamate*] tamate.

⁵ *Osulf*] From this point C. ix. gives the names only of the witnesses.

⁶ *Daniel*] Here C. ix. reads, as applicable to the previous episcopal witnesses, "episcopi, canonica subscriptione manu propria hilariter subscripsimus."

⁷ *firmavi*] largitionem firmavi.

A.D. 958. † Ego Ætheluod, abbas Abbendunensis cœnobii,
hoc sintagma triumphans dictavi.

† Ego Alfuold,¹ Domino concedente, abbas, huic
dapsilitati assensum præbui.

† Ego Ealdred, Christo allubescente abbas, Crucis
modum gaudens imposui.

† Ego Ælfere, dux.²

† Ego Ælfeah, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Thelwold, dux.

† Ego Brihtnod, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfuine, minister,

† Ego Brihferth, minister.

† Ego Æthelsige, minister.

† Ego Osuuig, minister.

† Ego Eadric, minister.

† Ego Osuuard, minister.

† Ego Osulf, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Uulfhere, minister.

† Ego Æthelsige, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Uulfhelm, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfred, minister.

† Ego Ealdred, minister.

† Ego Æthelsige, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

¹ *Alfuold.*] In C. ix. this and
the next attestation are contracted
in form.

² *dux.*] To this and the following
attestation Claud. C. ix. adds "*an-*
nuimus," and here the witnesses end
in that copy.

A.D. 958.

- + Ego Atheluuine, minister.
- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Leuing, minister.
- + Ego Ælfwig, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego Æthelueard, minister.
- + Ego Æthelferth, minister.
- + Ego Ælfric, minister,
- + Ego Uulfic, minister.
- + Ego Cyneric, minister.
- + Ego Uuihtsige, minister.
- + Ego Eanulf, minister.
- + Ego Leofa, minister.
- + Ego Ælfnoth, minister.
- + Ego Aluuold, minister.
- + Ego Ælfic, minister.
- + Ego Uulfic, minister.
- + Ego Ceoleah, minister.
- + Ego Brihtric, minister.
- + Ego Alfuuold, minister.
- + Ego Atheluuold, minister.
- + Ego Eaduuig, minister.
- + Ego Ordgar, minister.
- + Ego Ælfmær, minister.
- + Ego Æthelferth, minister.
- + Ego Ordnoth, minister.
- + Ego Orduuold, minister.
- + Ego Osmær, minister.
- + Ego Lefing, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ætheric, minister.
- + Ego Byrhtelm, minister.
- + Ego Ælfueard, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Brihtuuold, minister.
- + Ego Æthelferth, minister.
- + Ego Æthelueard, minister.

- A.D. 958. † Ego Eadulf, minister.
 † Ego Sigelm, minister.
 † Ego Æthelm, minister.
 † Ego Eadric, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Mercham.

Gift of
Mercham.

Confirmat² nos sacrae auctoritatis Scriptura dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meae, et nudus revertar illuc" [Job i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego, Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili praesidens animo, ob remunerationem majoris praemii aliquantulam ruris particulam, l. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Mercham profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et praecipiens in nomine Christi,³ ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem praedicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum praefato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis iugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

¹ *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 118.

"DE MERCHAM.

"Item, apud Mercham l. cassatos ad Abbandonam rex ipse concessit, anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXV., praedictis testibus consentientibus.

"CARTA L. HIDARUM DE MERCHAM.

"Confirmat nos," &c. (as above.)

² *Confirmat.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 118.

³ *Christi*] Domini.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc AD. 965.
donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit,
nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœ-
nituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda
proditore Christi æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This¹ is thara fiftig hyda landgemæra to Merc-
hamme. Ærest of Eoccan on mæne mor; of mæne
moere up on hwhite more; of hwhite more on heafoces
hamme; of hæuokes hamme² on Tubbaforda; of
Tubbaforda andlang mores to Æppeltune on thone³
broc; of thæn broce on thone pæth; of thane pathe
on thone ealdan hege; of than ealdan hæge⁴ on Pyr-
tan more; of Pyrtan more thæt eft on Eoccan.⁵

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta est
hæc carta, his testibus consentientibus, quorum inferius
nomina caraxantur.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ
Crucis roboravi.

† Ego Oscitel, archiepiscopus, præsul sigillum agiæ
Crucis impressi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, adquievi.

¹ *This.*] Collated with Claud.
C. ix. fol. 195.

² *of hæuokes hamme.*] Omitted
in C. ix.

³ *on thone.*] The words "on

thone" are erroneously repeated in
B. vi.

⁴ *than ealdan hæge*] then hæge.

⁵ *Eoccan*] Eoccen.

- A.D. 965. † Ego Osulf, episcopus, corroboravi.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Ælfheah, dux.
 † Ego Ætheluuine dux.
 † Ego Oslac, dux.
 † Ego Byrihtnoth, dux.
 † Ego Ascuuig, abbas.
 † Ego Osgar, abbas.
 † Ego Ælfstan, abbas.
 † Ego Æthelgar, abbas.
 † Ego Brihtferth, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfuuærd, minister.
 † Ego Ætheluuæard, minister.
 † Ego Wulfstan, minister.
 † Ego Eaduuine, minister.
 † Ego Leofuuine, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Æthelsige, minister.
 † Ego Æthelsige, minister.
 † Ego Ætheluuæard, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Uulfgeat, minister.

Frileford, Appeltun, Leoie, fuerunt tempore Edgari regis membra de Mercham; quarum metæ partim hic distinguntur, partim alibi.

Metæ de Leia.

Ærest of than hæcce to Dutlemæres hele; of Dudemæres hele to merclege; of merclege to stanlege; of stanlege to thær dunlege; of thær dunlege swa eft innon thæne hæcce.

Carta¹ Regis Edgari de Cumenora.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta simul, Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

A.D. 968.
Gift of
Cumenore.

Quapropter ego Eadgar, totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, xxx. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Cumenoran nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctæque ejus ecclesiae beatæ Dei genetrice Mariæ dedicatæ,² loco qui celebri æt³ Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis iugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiae, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.⁴

¹ *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 118 b.

"DE CUMENORA.

"Item, hoc eodem anno ipse rex largitus est apud Cumenora xxx. mansas Abbendonensi ecclesiae, ea qua et alia constitutione, et eisdem consultoribus testibus."

"CARTA EADGARI REGIS DE CUMENORA."

Here the preamble is omitted, and the charter begins with the words "Ego Eadgar."

² *dedicatæ*] *dicatæ*.

³ *æt.*] Omitted in C. ix.

⁴ Here ends the duplicate in C. ix.

Metæ.

A.D. 968. His metis præfatum rus hinc inde giratur.

This¹ sind tha land gemæra to Cumenorán. Ærest of Sterigan pole to thære dic; andlang dices to infyrde, a be mære on Temese; andlang Temese on wadleahe; of wadleahe thæt on tha ealdan dic; andlang thære dic on feower gemæra; of iiii. gemæra on ruhan leahe; of ruhan leah on thone haran stan; of than stane thæt on Wase; of Wæse eft on Stirigan pole.

Anno² ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII. scripta¹ est hujus donationis singrapha, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

✚ Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✚ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

✚ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

✚ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✚ Ego Atheluold, Uuintaniensis ecclesiæ episcopus, prædictum donum consensi.

✚ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

✚ Ego Alfuoold, episcopus, consignavi.

✚ Ego Osuoold, episcopus, roboravi.

✚ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

¹ *This.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 195.

not contain the remainder of this charter.

² *Anno.*] Claud. C. ix. does

A.D. 968.

- † Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.
- † Ego Ælfstan, episcopus, corroberavi.
- † Ego Ælfric, abbas.
- † Ego Æsuuig, abbas.
- † Ego Osgar, abbas.
- † Ego Athelgar, abbas.
- † Ego Ælfere, dux.
- † Ego Ælfeah, dux.
- † Ego Ordgar, dux.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Ætheluuine, dux.
- † Ego Bryhtnoth, dux.
- † Ego Bryhtferth, dux.
- † Ego Ælfuuine, minister.
- † Ego Ætheluuueard, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Osuuueard, minister.
- † Ego Ælfuuueard, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Offerth, minister.
- † Ego Ætheluuueard, minister,
- † Ego Aelfric, minister.
- † Ego Alfuuold, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.
- † Ego Alfuuold, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Uulfsige, minister.
- † Ego Uulfnoth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfric, minister.

*Quomodo Wiham, Seuecurt, Henstesheie, Etun,
fuerunt Membra de Cumenora.*

A.D. 968. Fuerunt autem Uuihtham, Seuecurt, Hensteseie, Eatun, membra de Cumenora temporibus Eadgari regis Angliæ, habentes cassatos xxv.; nunc vero Hensteseie membrum est de Bertona, Uuihteham et Seuecurt militibus datæ, Eatun omnino ablata.

Metæ de Eatun.

Ærest¹ of Cearwyllan on thæs cliues ende; of thæs cliues ende on smalan æceras; of smalan æceras to Eattune; of Eatune andlang Dude weges on langan mores ende; of langan mores ende on grenan beorh; the on eall thorn; of eall thorne the eft on Cearwylle fornon Cyrices hlæwe.

Carta Regis Eadgari de xx. Hidis in Draitun.

A.D. 960. Confirmat² nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, Gift of "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus Draitun. reuertar illuc" [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre³ quid poterimus [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius

¹ Ærest.] Claud. C. ix. fol. 200.

² Confirmat.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 115 b., where it is introduced by these words:—"Item, apud Draig-

tun xx. cassatos loco eidem largitus est sub eodem abbate."

³ verum nec ab eo auferre] ab eo verum auferre.

Albionis, regni fastigium humili præsiciens animo, ob A.D. 960. remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, vicens comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Drægtun¹ profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliqua² temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.³ Prædictarum enim mansurarum, xx.⁴ scilicet, patruus meus Eadredus rex uni pridem militi devoto,⁵ Eaduooldo nomine, in æternam largitus est hereditatem, et postea, ipso jam ex hac vita migrante, eidem restituit cœnobio. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus⁶ temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This⁷ sind tha landgemæra to Draitune. Ærest of Eglafesforda on Dythmere; thannan on Lacing; and-

¹ *Drægtun*] Draigtun.

² *aliqua*] aliquo.

³ *dirumpat*] dirumpat.

⁴ *xx.*] x.

⁵ *devoto.*] Omitted.

⁶ *præsumptuosus*] præsumpeerit.

⁷ Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 195.

A.D. 960. lang Lacing on Cealcford; thanan on mærdic; andlang dic on Mydeling; up of Mydeling with northan Hyrdegraf; that on gerihtan on Waneting; andlang Waneting on Oeccene; thanan on tha ealdan dic; andlang dic on Eglafesford.

Anno¹ Dominicæ Incarnationis DCCCCLX. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina² notantur.³

Testes.

- † Ego Eadgar, Anglorum basileus, corroboravi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Oscytel, archiepiscopus, corroboravi.
- † Ego Osulf, episcopus, adquevi,
- † Ego Athulf, episcopus, consolidavi.
- † Ego Byrthelm, episcopus, confirmavi.
- † Ego Atheluold, abbas.
- † Ego Ælfhere, dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Atheluold, dux.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Ælfuig, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Uulfgar, minister.

¹ Anno.] Claud. C. ix. fol. 115 b.
² nomina] nomina in præcedentibus intitulata sunt.

³ notantur.] Here ends the copy in C. ix.

- + Ego Osueard, minister.
- + Ego Osuuig, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

A.D. 968.

Carta¹ Regis Edgari de Hannie xx. cassatarum.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen, pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, viginti² videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hanige nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo, sanctæque Ejus ecclesiæ, Beatæ Dei Genetricique Mariæ dicatæ, loco qui celebri æt Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei ibidem³ degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

¹ *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 119 contains another copy, which, however, omits the preamble, and is thus introduced:—

“DE HANNIE.

“Item, apud Hannie x. mansas rex idem uti alia concessit eccle-

sie Abbendonensi eodem anno et eisdem fautoribus.”

“CARTA EADGARI REGIS DE HANNIE,” (&c. as in the text.)

² *viginti.*] Written upon an erasure, opposite which, in the margin, the numerals xx. occur.

³ *ibidem*] inibi.

A.D. 968. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur; si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hin[c] inde giratur.

Metæ de Hannige.

This¹ sind tha landgemæra to Hanige. Ærest on tha ealdan dic æt thæm headfod stoccan; andlang dic on waneting; thæt andlang streames on thone readan mære; on Cyllerithe; thonne went hit thær est; thæt andlang streames oth hit scyt on Oeccene; thæt andlang Oeccene oth hit scyt on ealdan Wæneting; thonne went hit thær uuest andlang stræmes oth hit scyt on Snoddan fleot midde-weardne; thonne went hit thæt west on tha heafda thæt hit cymth on thone smalan weg; thæt endlang weges oth hit gæth eft on tha ealdan dic.²

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII., scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Eadgar, rex totius Britanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

¹ *This.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 175 b. | ² *dic.*] Here ends the copy in Claud. C. ix.

† Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem tro- A.D. 968.
phæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus,
consignavi.

† Ego Atheluuold, Uuintaniensis ecclesiæ episcopus,
prædictum donum consensi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

† Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

† Ego Winsige, episcopus, consolidavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfstan, episcopus, roboravi.

† Ego Ælfric, abbas.

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Ælfere, dux.

† Ego Ælfeah, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brihtnoth, dux.

† Ego Bryhtferth, minister.

† Ego Ælfuuine, minister.

† Ego Atheluuëard, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Osulf, minister.

† Ego Osuuëard, minister.

† Ego Ælfuuëard, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Offerth, minister.

† Ego Atheluuëard, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Alfuuold, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Æthelferth, minister.

† Ego Alfuuold, minister.

- A.D. 968. † Ego Eadric, minister.
 † Ego Uulfsige, minister.
 † Ego Uulfnoth, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfrie, minister.

[*De¹ Ora.*

Item, apud Oran x. cassatos idem rex simili donatione ecclesiæ Abbendonensi eodem anno, et eisdem fautoribus concessit.]

Carta² Regis Edgari de Ora x. Cassatarum.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, decem videlicet cassatos, loco qui celebri æt Oran nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo, sanctæque Ejus ecclesiæ, Beatæ Dei Genetrici³ Mariæ dicatæ, loco qui celebri æt Abbandune nuncupatur onomante,⁴ ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æter-

¹ *De.*] This passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 120.

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol.

119, which omits the preamble.

³ *genetrici.*] The termination "cis" occurs in the margin of B vi.

⁴ *onomante*] onomate.

na largitus sum hereditate. Sit autem prædictum A.D. 968. rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri¹ incendiis lugubris cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur; si non satisfactione emendaverit congrua, quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This² sind tha land gemæra æt Oran. Ærest of Winter mere andlang riht gēmæres on hæggraf; thonan andlang hagan ut thurht Bradanlea, that on tha heofdstocces³; thonan on Wealcotes leahe north-wearde; thonan andlang hagan on Sandan dene; thonon on bysceopes weg; andlang weges eft on Winter-mære.⁴

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII., scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

+ Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

¹ *baratri.*] In B. vi. the word "jugiter" is here written with a style in the margin.

² *This.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 195:

³ *heofdstocces*] heafdstoccas.

⁴ *mære.*] Here ends the copy in Claud. C. ix.

A.D. 968. † Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Atheluuold, Uintoniensis ecclesiæ, prædictum donum consensi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

† Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

† Ego Uinsige, episcopus, consolidavi.

† Ego, Alfuuold, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.

† Ego Ælfric, abbas.

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Ælfere, abbas.

† Ego Ælfeah, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brythnoth, dux.

† Ego Brytferth, minister.

† Ego Ælfuuine, minister.

† Ego Atheluuuard, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Osulf, minister.

† Ego Osuuuard, minister.

† Ego Ælfuuuard, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Osferth, minister.

† Ego Atheluuuard, minister.

† Ego Alfric, minister.

† Ego Alfuuold, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Athelferth, minister.

† Ego Ælfuuold, minister.

- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Uulfsige, minister.
- † Ego Uulfnoth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfric, minister.

A.D. 968.

Carta¹ Regis Edgari de Bedene.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens:— Gift of
Bedene.
A.D. 965.
 “Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus
 revertar illuc,” [Job i 21]. Et iterum:—“Nihil intuli-
 mus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid
 poterimus” [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego
 Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius
 Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob
 remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris
 particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum
 certa astipulatione Bydene profertur, ad ecclesiam
 Beatæ Mariæ Genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu
 Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem
 fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans
 et præcipiens in nomine Christi² ut nemo successorum
 nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ
 devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus in-
 stinctu dirumpat.³ Sit autem prædicta tellus, quam
 ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus
 sum coenobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera,
 tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis
 arcisve restauratione.

Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum
 violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi

¹ *Carta.*] Collated with the dupli-
 cate in Claud. C. ix. fol. 120.

² *Christi*] Domini.
³ *dirumpat*] dirumpat.

A.D. 965. digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Termini¹ vero hujus libri jacent in libro Cinenled.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV., scripta est hæc carta, his² testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo agiæ Crucis roboravi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, atqueievi.

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Ælfheah, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Oslac, dux.

† Ego Byrhtnoth, dux.

† Ego Æscuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Ælfstan, abbas.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfuueard, minister.

† Ego Atheluuueard, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Leofuuine, minister.

† Ego Ælfric, minister.

¹ *Termini.*] This clause does not occur in C. ix.

² *his testibus consentientibus*] su- | prædictis testibus consentientibus, the remainder of the charter being omitted.

- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Atheluerd, minister.
- † Ego Alfric, minister.
- † Ego Eaduuine, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Uulfgeat, minister.

A.D. 965.

[*De¹ Denceswrthe.*

Item, rex ipse dedit ad Abbendoniam ii cassatos terræ apud Deniceswrthe, eodem anno prædicto a Nativitate Domini, et eisdem consultoribus faventibus.]

Carta² Regis Edgari de Denchesurthe.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens:—“Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus illuc revertar” [Job, i. 21]. Et iterum:—“Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus.”

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam, ii comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Denceswrthe profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ Genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libentur concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ

¹ *De.*] The duplicate copy, Claud. C. ix., fol. 118. Col. 2. furnishes the passage introduced into the text.

² *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 119 b, in which the preamble is omitted.

A.D. 965. devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum coenobio, ab omni terrenæ servitutis iugo libera, tribus is¹ exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.²

His metis præfatum rus hinc inde giratur. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta est carta.

Testes.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, præfata donationem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Oscytel, archipræsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, atqueievi.

† Ego Osulf, episcopus, corrobavi.

† Ego Ælfere, dux.

† Ego Ælfeah, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Oslac, dux.

† Ego Brihtnoht, dux.

† Ego Æscuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

¹ is] his.

² puniatur.] Here ends the copy in C. ix.

- + Ego Alfstan, abbas.
- + Ego Athelgar, abbas.
- + Ego Brihtferth, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfuueard, minister.
- + Ego Atheluueard, minister.
- + Ego Uulfstan, minister.
- + Ego Eduuine, minister.
- + Ego Leofuine, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Atheluueard, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Uulgeat, minister.

A.D. 965.

Carta Regis Edgari de Spersholt x. Cassatorum.

Quæcumque enim secundum decreta canonum atque ecclesiastica instituta salubri consilio definiuntur, quamquam sermo tantum absque textu sufficeret, tamen quoniam plerumque nostris temporibus tempestates et turbines secularium rerum etiam portas ecclesiæ pulsant, idcirco operæ pretium censuimus, ob cautelam futurorum, ea quæ diffinita sunt paginis scripturarum adnectere, ne inposterum oblivione tradita ignorentur.

Quapropter ego Eadgar, regali fretus a Domino dignitate, quandam ruris particulam, x. videlicet mansas, in loco qui dicitur æt Spersholte, et unam mansam cum xii. agrorum quantitate qui sunt in loco qui Bathalacing dictum,¹ etiam et unum molendinum æt Hirdegrafe cum xii. agrorum portione pertinentem ad ipsum molendinum, camerario meo vocitato Æthel-

Gift of
Spersholt.
A.D. 963.

¹ dictum.] Altered by erasure; possibly "dicitur" is meant.

A.D. 963. sie, perpetua largitus sum hereditate. Tali autem tenore tradendo concessi, ut possideat usque ad ultimum vitæ suæ, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pratis, pascuis, silvis, et post se cuicumque voluerit heredi in perpetuum jus derelinquat. Sit autem prædicta terra libera ab omni regali tributo, præter expeditionem et pontis arcisve constructionem.

Si quis vero cupiditate inlectus temptaverit irritam facere aut frangere hujus decreti diffinitionem, sciat se in tremendo examine rationem redditurum. His autem limitibus præfatum rus undique circumgirari videtur.

Metæ.

Erest¹ at Sunemannes wyrthige; on² of tham wyrthige on gerihte on tha heafudstoccas; of than heafodstoccum on thone rugan hline nithewearde; thonon on gerihte on Bryxstanes garan sutheweardes;³ of tham garan on Duddes dene; of there dene on thone ealdan garan suthewearden; thonon on gerihte on tha bradan stanas; of than stanun on Hodan hlæw, of than hlæwe on Hremnes byrig westwardon; of Hremnes byrig on Leacumb; thonon riht andlang streames thæt on Tealeburnan; andlang Tealeburnan; thæt on tha rithe; andlang rithe on thone thornstub on Bulandic; andlang dices on thæs cinges scypena; of than scypenum on thæt risc bed; of than riscbedde on thæs cinges thornas; thonon on gerihte on thæt bean furlang; thonon on Snelles ufewardan; of Snelles lince, thæt eft on Sunemannes weorthig;

¹ *Erest*.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 199.

² *on*.] Omitted.

³ *sutheweardes*.] The termination of this word is uncertain.

and thaer hyrth in an Hyrde wic æt Badalacing, and A.D. 963.
an hid landes and xii. æceras mædde, and an miln
æt Hyrde grafe and xii. æceres landes.¹

Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione
Domini DCCCCLXIII.; et hujus deni constipulatores ex-
stiterunt quorum inferius nomina scripta videntur.

Testes.

✚ Ego Eadgar, rex, propria manu signum sanctæ
Crucis expressi.

✚ Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi.

✚ Ego Cynsie, episcopus, consensi.

✚ Ego Beorhtelm, episcopus, consensi.

✚ Ego Osulf, episcopus, consensi.

✚ Ego Byrhtelm, episcopus, consensi.

✚ Ego Alfuuold, episcopus, consensi.

✚ Ego Uulfric, episcopus, consensi.

✚ Ego Ælfere, dux.

✚ Ego Ælfheah, dux.

✚ Ego Eadmund, dux.

✚ Ego Athelstan, dux.

✚ Ego Beorhnoth, dux.

✚ Ego Athelmund, dux.

✚ Ego Atheluuine, dux.

✚ Ego Ælfuuine, minister.

✚ Ego Byrhferth, minister.

✚ Ego Alfuuold, minister.

✚ Ego Oswyrd, minister.

✚ Ego Osulf, minister.

✚ Ego Eanulf, minister.

✚ Ego Athelsie, minister.

✚ Ego Ordgar, minister.

¹ landes.] Here ends the copy in Claud. C. ix.

Carta Regis Edgari de Estune.

A.D. 964.
Gift of
Estune.

Cœlestis patriæ perfrui voce quimus evangelica, transitoria si contempnentes adhareamus perpetua.

Tripudians etenim hujus sophiæ munere fretus, ego Eadgarus, gentis Anglorum et barbarorum atque gentilium rex ac prædux, in laude Christi dicentis, "Erunt duo in carne una" [Matt. xix. 5.], lateranæ meæ mihiq̃ue dilectæ, cui nomen Ælfhrythe, regni mei cujusdam ruris numen x. mansarum in æternam impertius¹ sum traditione, ibidem qui priscorum vocibus nuncupatur sæt Eastune. Hæc igitur tellus præfatam, omnibus cum appenditiis, silvis et campis, pascuis atque pratis, meorum consilio satellitum, pontificum, comitum, militum, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXIII., anno v. imperante me, suprataxatæ lateranæ meæ tanta libertate concessi ut possideat veluti quamdiu vixerit absque mundiali tributo; post mortem vero carnis, cuicumque sibi placuerit heredi derelinquat et tribuat in æternam hereditatem.

Si autem (quod absit,) aliquis, diabolico inflatus spiritu hunc² meæ compositionis ac confirmationis donum infringere temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die cum Juda proditore, qui Filius Perditionis³ dicitur, æterna confusione edacibus ineffabilem tormentorum flammis periturum, nisi hic assiduis precibus prius obtabilem consequi mereatur indulgentiam. Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

¹ *impertius.*] Originally "imperpetuus," but altered by expunction.

² *hunc.*] So altered from "hoc."

³ *Filius Perditionis.*] See Joh. xvii. 12.

† Ego Uulfsige, episcopus, conclusi.

¹ *divinus.*] These blanks occur in B. vi.

A.D. 964.

- † Ego Ælfric, abbas.
- † Ego Ælfstan, abbas.
- † Ego Osgar, abbas.
- † Ego Æscuuig, abbas.
- † Ego Ordbriht, abbas.
- † Ego Ælfhere, dux.
- † Ego Ælfeah, dux.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Ætheluuine, dux.
- † Ego Byrtnoth, dux.
- † Ego Byrtferth, minister.
- † Ego Ælfuuine, minister.
- † Ego Ordgar, minister.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Ætheluuerd, minister.
- † Ego Ulfstan, minister.
- † Ego Eanulf, minister.
- † Ego Alfuuold, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Atheluuuard, minister.
- † Ego Offerth, minister.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Ealdred, minister.
- † Ego Uuihtsige, minister.
- † Ego Leofric, minister.
- † Ego Leofsige, minister.
- † Ego Ælfhelm, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Uulfheah, minister.
- † Ego Uulfsige, minister.
- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Alfric, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Ætheric, minister.

Carta¹ Regis Eadgari de Æskeburi.

Quamvis enim regaliū dignitatū decreta et salu-
 berrima regnorum consilia, manente inmunitatis sin-
 grafa, jugiter fixa firmaque perseverent, attamen² quia
 nonnumquam tempestates et mundi turbines fragilem
 vitæ cursum humanæ pulsantes, contra divina supernæ
 affirmationis ac legitima jura illidunt. Idcirco ordine
 litterarum ac cartarum scedulis sunt roboranda, ne
 fortuitu casu successorum progenies posterorum, igno-
 rato præcedentium patrum cirographo, inextricabilem
 horrendorum braratorum³ voraginem incurrat.

A.D. 960.
 Gift of
 Æskbury.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ gubernator
 et rector, cuidam ministro qui a peritis Wulfric appel-
 latur vocabulo, rura, quæ ei ob cujusdam offensaculi
 causa interdicta fuerant, perpetualiter restituo, æter-
 nam libertatem concedens, quatinus ipse quandiu in
 hoc mortali deguerit seculo, sine alicujus honeris gra-
 vitate liberaliter possident, et post suæ vitæ obitum,
 quibuscumque sibi placuerit heredibus incontaminata
 derelinquat. Hæc etenim sunt terrarum illarum no-
 mina quæ rex præfatus Uulfrico æternaliter liberavit;
 Æsceburht⁴ et Denicesuurthe, Garanford, Cifanlea,
 Stanmere, Ceadelanuurthe, Boxoran, Bennaham, Wyr-
 tingas, Ticeburnan, Steddanhām, Tullington, Pæccin-
 gas, Puningas, Intimbre.

Si quis (denique quod non optamus) hanc nostram
 libertatem cupiditatis livore depressi violare satagerint,
 agminibus tetrae caliginis lapsi vocem audiant ex-
 aminationis die Arbitris sibi dicentis: "Discedite a

¹ *Carta.*] Collated with the original in the Cotton collection, Augustus ii. 40, from which the following variations are derived:—

² *attamen*] *adtamen*.

³ *braratorum*] *barathrorum*.

⁴ *Æsceburht*] *Æcesburh*.

A.D. 960. me, maledicti, in ignem æternum:" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueuntur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia. Dedit enim prædictus minister regi præfato centum **xx**. mancusas auri probatissimi causa hujus libertatis.

Scripta est namque hujus libertatis cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLX., his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, caraxantur.

- † Ego Eadgar, rex, hanc libertatem concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Oscutel,¹ archiepiscopus, roboravi.
- † Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
- † Ego Athulf, episcopus, consensi.
- † Ego Alfuuold, episcopus, consensi.²
- † Ego Atheluuold, abbas, depinxi.
- † Ego Ælfhere,³ dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Athelstan dux.
- † Ego Atheluuold, dux.
- † Ego Byrtnoth, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Athelmund, dux.
- † Ego Alfgar, minister.
- † Ego⁴ Alfuine, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Osueard, minister.
- † Ego Osulf, minister.

¹ *Oscutel*] *Oscytel*.

² *consensi*] *concessi*.

³ *Ego*.] Here begins the second

column of witnesses in Augustus.

⁴ *Ego*.] The third column here begins.

- † Ego Uulfgar, minister. A.D. 960.
 † Ego Uulfhere, minister.
 † Ego¹ Athelsige, minister.
 † Ego Alfsige, minister.
 † Ego Uulfhelm, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Alfred, minister.
 † Ego Aldred, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Alfheah, minister.
 † Ego² Alfuiue, minister.
 † Ego Atheluiue, minister.
 † Ego Ealdred, minister.
 † Ego Leouing,³ minister.
 † Ego Alfuiug, minister,
 † Ego Alfuiue, minister.
 † Ego Æthelueard, minister.
 † Ego Æthelferth, minister.⁴

[Idem⁵ rex concessit cuidam suo ministro vocabulo Gift of
 Wlfstan x. mansas apud Wisclea, eo tenore, ut cui- Wissele.
 cumque post suum decessum heredi vellet donare, liber- A.D. 968.
 tatem donationis regia auctoritate inde haberet. Unde
 ille hanc ecclesiam de Abbendona heredem post exitum
 suæ vitæ fecit, prædictis fautoribus consentientibus,
 anno ab Incarnatione Dominica DCCCLXVIII.]

¹ Ego.] Here commences the fourth column.

² Ego.] And here the fifth column.

³ Leouing] Levineg. This word has been tampered with in B. vi.

⁴ minister.] The following indorsement occurs on the back of

Aug.: — "† This is ealra thara landa freols the Eadgar cyning geedfreolsade Wulfrice his thegene on ece yrfe."

⁵ Idem.] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. B. vi. fol. 120 b. col. 1.

Carta¹ Regis Edgari de Wissele.

A.D. 968. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum vobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadgar, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Ulfstan, decem mansas perpetualiter concedo in illo loco ubi jamdudum ruricolæ illius terræ nomen indiderunt æt Uiscelea; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.²

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate in C. ix. fol. 120 b.

² *maluerit.*] Here ends the copy in C. ix.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi A.D. 968.
DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha;
his testibus consentientibus, quorum inferius nomina
caraxari videntur.

Testes.

† Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agio Crucis consignavi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.

† Ego Atheluuold, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, roboravi.

† Ego Alfuold, episcopus, consolidavi.

† Ego Osuuold, episcopus, subscripsi.

† Ego Uuinsige, episcopus, corroboraui.

† Ego Alfuold, episcopus, atque ievi.

† Ego Ælfstan, episcopus, conclusi.

† Ego Ælfere, dux.

† Ego Ælfeah, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Atheluuine, dux,

† Ego Brihtnoth, dux.

† Ego Ælfric, abbas.

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Ælfuuine, minister.

† Ego Atheluuheard, minister.

- A.D. 968. † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Osulf, minister.
 † Ego Osuueard, minister.
 † Ego Ælfuueard, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Offerth, minister.
 † Ego Atheluueard, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Alfuoold, minister.
 † Ego Athelsie, minister.
 † Ego Athelferth, minister.

Carta Regis Edgari de Licchelade.

Gift of
Licchelade. Regnante Zabaoth in perpetuum Domino nostro
 Jhesu Christo. Universa scilicet divitiarum facultas
 et temporalis gazæ possessio, quæ prædecessorum
 anxie sollicitudo per indefessa laborum emulamenta lu-
 cratur, pro dolor! incertis heredibus interdum, optatis
 sæpe exossis, derelinquitur. Quemadmodum Psalmi-
 graphus improvidam humani generis socordiam con-
 quirens increpat: "Thesaurizat, et ignorat cui congre-
 gat ea" [Ps. xxxix. 6.]; necnon sagax divinæ ser-
 monis sophista cœlestique bibliothecæ janitor metrica
 facundia fretus catalectico cecinit versu.

Quapropter ego Eadgar, Rex Anglorum cæterarum-
 que gentium in circuitu persistentium, quoddam ruris
 prædiolum, x. scilicet cassatas, cui solicolæ hujusce
 provinciæ antiquum indiderunt vocabulum sæt Lhinc-
 gelade, cuidam matronæ ingenusæ, quæ mihi afinitate
 mundialis cruoris conjuncta est, quæ ab istius patriæ
 gnosticis eleganti Ælfgifu appellatur vocamine, pro
 obsequio ejus devotissimo perpetua largitus sum here-
 ditate; ut ipsa, vita comite, cum omnibus utensilibus,
 pratis videlicet, pascuis, silvis, voti compos habeat;
 et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit

cleronomis immunem derelinquat. Sit autem prædic- A.D. 966.
tum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus
exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve re-
stauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud
quam constituimus transferre voluerit, privatus con-
sortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis
lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque
complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit
congrua quod contra nostrum deliquit decretum. His
metis hoc rus giratur.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Hlincgelade. Of Linc-
gelade andlang ea to Yttinga forda; of tham forde
andlang stræte to Tumbaldes treowe; of thane trewe
andlang strete on thone midlestan hlau; of thanne
hlawe andlang stræte to seofan hlawan; of seofan
hlawan to than anum hlawe; of tham anum hlawe
to bærllice crofte to than upheafdan; of than up heaf-
dan on mærdene middewearde to than rithige; of than
rithie be thæra æcera heafdan to than ealdan dic;
andlang dices eft innan tha ea.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi
DCCCCLXVI. scripta est hujus donationis singrafa, his
testibus consentientibus quorum inferius nomina car-
axantur.

† Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam
donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dobornensis ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ
Crucis consignavi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, triumphalem trofæum
agiæ Crucis impressi.

A.D. 966.

† Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Atheluuold, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, prædictum donum consensi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

† Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

† Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.

† Ego Alfric, abbas.

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Ordbriht, abbas.

† Ego Ælfere, dux.

† Ego Ælfheah, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Byrhtnoth, dux.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Ælfuuine, minister.

† Ego Atheluueard, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Osulf, minister.

† Ego Osuueard, minister.

† Ego Ælfuueard, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Osferth, minister.

† Ego Atheluueard, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Alfuuold, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Athelferth, minister.

† Ego Alfuuold, minister.

† Ego Eadric, minister.

† Ego Uulfsige, minister.

† Ego Uulfnoth, minister.

A. D. 966.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfric, minister.

Carta Regis Edgari de Hamstede.

In Summi Tonantis onomate. Cum cujus hic trans- Gift of
euntis mundi felicitas in adversis succcasionibus sedulo Hamstede.
permixta et conturbata prospicitur, et universa visibilia atque delectabilia ornamenta hujus cosmi cotidie ab ipsis amatoribus transeunt, et idcirco felices quique ac sapientes cum his transitoriis mundi divitiis jugiter mansura gaudia adipisci desiderat.

Quapropter ego Eadgar, totius Britanniae gubernator et rector, quandam ruris particulam, iii. videlicet cassatos, loco qui celebri Hamstede nuncupatur vocabulo, cuidam ministro mihi opido fideli, qui ab hujusce patriae gnosticis nobili Eadric appellatur vocabulo, pro obsequio ejus devotissimo, perpetua largitus sum hereditate; ut ipse, vita comite, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, voti compos habeat; et post vitae suae terminum quibuscumque voluerit cleronomis immunem derelinquat. Sit autem praedictum rus omni terrenae servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctae Dei ecclesiae aeternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum decretum deliquit.

His metis praefatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

A.D. 961. This sind thara iii. hida landgemæra to Hamstede.
 Ærest of sutheweardan fif æceran on thæt rithe;
 on tha uuithigas; of than uuithigan on heafod stoccas;
 thanan andlang hagan to Gæccelege eastewearde;
 thanan andlang hagan on riscmere; thanan to Beonat
 lege thær mercweg utscet; thanan andlang weges on
 Geccceleage; thanan andlang uueges to than forda; of
 than forda andlang hagan; thæt eft to fif æceran.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI. scripta est
 hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius
 nomina notantur.

Testes.

- † Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus.
- † Ego Oscutel, archiepiscopus.
- † Ego Osulf, episcopus.
- † Ego Burhthelm, episcopus.
- † Ego Athulf, episcopus.
- † Ego Osuuold, episcopus.
- † Ego Atheluuold, episcopus.
- † Ego Alfere, dux.
- † Ego Alfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Byrhtnoth, dux.
- † Ego Athelmund, dux.
- † Ego Alfgar, minister.
- † Ego Alfuuine, minister.

- † Ego Burhtferth, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Atheluuine, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Athelsige, minister.

A.D. 970.

Carta Regis Edgari de vii. Cassatis de Kingestune.

In nomine Domini nostri Ihesu Christi. Anno ^{Gift of Kinges-} Dominicæ Incarnationis DCCCCLXX., ego Eadgar, Omni-
creantis disponente clementia Angligenarum rex, divino
ductus amore ab eodem Deo et Domino nostro populis
et tribubus præordinatus in gregem, cuidam meo fideli
diacono vocitato nomine Brihtealh vii. mansas æterna-
liter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur
Cingestun, ut habeat atque possideat quamdiu vitalis
flatus corpus aluerit illius. Cum autem suæ dissolu-
tionis advenerit dies, cuicumque voluerit heredi dere-
linquat in æternam hereditatem. Maneat igitur meum
hoc immobile donum a æterna libertate jocundum, cum
universis quæ pertinent sibi, campis, pascuis, pratibus,
sine expeditione et pontis arcisve instauratione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum
stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit
ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammis
vomas tetrarum dæmonum catervas, nisi prius hic ad
satisfactionem venire voluerit.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donatio-
nem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ
Crucis roboravi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, sigillum agiæ Crucis
impressi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

- A.D. 967. † Ego Osulf, episcopus, consensi.
 † Ego Alfuold, episcopus, conclusi.
 † Ego Alfere, dux.
 † Ego Alfeah, dux.
 † Ego Atheluuine, dux.
 † Ego Oslac, dux.
 † Ego Brihtnoth, dux.
 † Ego Ascuuig, abbas.
 † Ego Osgar, abbas.
 † Ego Alfstan, abbas.
 † Ego Athelgar, abbas.
 † Ego Brihtferth, minister.
 † Ego Alfsige, minister.
 † Ego Alfueard, minister.
 † Ego Athelueard, minister.
 † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Eaduuine, minister.
 † Ego Leofuuine, minister.
 † Ego Alfric, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Athelueard, minister.
 † Ego Alfric, minister.
 † Ego Uulfgeat, minister.

Carta Regis Edgari de Bragenfelda.

Gift of In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno ab
 Bragenfeld. Incarnatione Domini nostri Jhesu Chisti DCCCCLXVII.,
 indictione x., ego Eadgar, divina allubescente gratia
 rex et primicerius Anglorum, aliquantulam ruris par-
 tem ab accolis aestimatam¹ mansiunculis, in loco qui
 dicitur æt Bragenfelda, meo comiti Beorhtnotho libe-

¹ *aestimatam.*] The numeral is omitted in B. vi.

ram, præter arcem, pontem, expeditionemque, in A.D. 967. perpetuum jus libenter admodum concedo, quatinus diebus vitæ suæ possideat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat.

Quod si quisque (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam adnichilare temptaverit, coram Christo se rationem redditurum agnoscat. Et hujus doni constipulatores extiterunt quorum inferius nomina caraxari videntur.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, hoc donum largitus sum.

† Ego Dunstan, arch.episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Oscytel, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alfuuold, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alfstan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Uuinsige, episcopus, consensi.

† Ego Osuuold, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, consensi.

† Ego Eadelm, episcopus, consensi.

† Ego Alfere, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Alfeh, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Byrhtnoth, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Atheluuueard, minister

† Ego Alfuuine, minister.

† Ego Ordwald, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Alfuuold, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Ælfelm, minister.

Carta Regis Hedgari de Hocanedisce.

A.D. 963.
Gift of
Hocan-
edisce.

Annunte Altitroni Moderatoris imperio:¹ totius Albionis triviatim potitus regimine, non inmemor ob hoc mihi recidiva fore concessa ut his terrenis æterna lucrarer.

Quapropter ego Eadgar basileus, quandam rusculi particulam, sub æstimatione v. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hocanedisce nominatur, cuidam ministro mihi oppido fideli, qui ab hujusce patriæ gnosticis nobili Wlfnoth appellatur vocabulo, pro obsequio ejus devotissimo perpetua largitus sum hereditate; ut ipse, vita comite, cum omnibus utensilibus voti compos habeat; et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit cleronomis immunem derelinquat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Hocanedisce.

Ærest ut on Beonan feld; on Beonan feld on oran weg; of oran wege on thone ealdan heafod hagan; of than hagan on fearn fled healf wuda; on fearn felda

¹ *imperio.*] The termination of this word is altered in B. vi.

that sticath on Temese; andlang Temese that hit A.D. 963.
cymth to tham stoccan andlang furan on Esseawaford;
up an dlang furan on thone grenan weg; of on Beo-
nan feld.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta est
hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius
nomina notantur.

- † Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, concessi.
- † Ego Oscutel, archiepiscopus, concessi.
- † Ego Osulf, episcopus, concessi.
- † Ego Atheluol, episcopus, concessi.
- † Ego Alfere, dux.
- † Ego Alfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluine, dux.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Alfuuine, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Ulfhelm, minister.
- † Ego Ulfstan, minister.
- † Ego Osueard, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Aldred, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Alfuuine, minister.

Carta Regis Edgari de Æthedingetun.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Chis- Gift of
to. Omnia visibilium et invisibilium rerum Creatore Athered-
in perpetuum regnante, et a summo celi fastigio om- ingtune.
nia regnorum jura disponente. Cunctis ea que sunt
vera cernentibus manifestum est, quod præsentis vitæ

A.D. 961. prosperitas mundi strepitu deficiendo corrumpitur. Nunc igitur de rebus temporalibus, si bene dispensentur, æterna justitia comparatur.

Unde ego Eadgar, basileus Anglorum, cunctarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Ælfrico ix. mansas perpetualiter concedo illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Ætheredingetune. Habeat autem possideatque meum regale donum quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit heredi æternaliter derelinquat. Sit autem prædicta terra ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in minimis, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisve instructione.

Si quis autem infringere certaverit, (quod absit,) sciat se reum omni ora vitæ suæ, et tenebrosum Tartarum non evadere, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit.

Istis terminis ambitur prædicta tellus.

Thas nigon hida licggead on gemang othran gedallande feldlæs gemane, and mæda gemane, and yrthland gemæne.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXI., indictione iiii.

Testes.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

† Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem agiæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelm, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, consignavi.

- † Ego Osuuold, episcopus, corroboravi. A.D. 961.
 † Ego Alfuuold, episcopus, non renui.
 † Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
 † Ego Cynsige, episcopus, atquievi.
 † Ego Ælfstan, episcopus, conclusi.
 † Ego Atheluuold, episcopus, consensi.
 † Ego Alfuuold, episcopus, consensi.
 † Ego Alfere, dux.
 † Ego Alfleah, dux.
 † Ego Athelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Atheluuold, dux.
 † Ego Byrhtnoth, dux.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Birhferth, minister.
 † Ego Alfuuine, minister.
 † Ego Alfsie, minister.
 † Ego Osueard, minister.
 † Ego Osulf, minister.
 † Ego Athelueurd, minister.
 † Ego Eanulf, minister.
 † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Uulfgar, minister.
 † Ego Alfuuold, minister.
 † Ego Atheluuine, minister.
 † Ego Uulfhere, minister.
 † Ego Alfuuig, minister.
 † Ego Uuihtsige, minister.
 † Ego Ordgar, minister.
 † Ego Ealdred, minister.

Carta Regis Edgari de Mordune.

Christo Theo in seculorum secula coelum terram- Gift of
 que regente. Humanum genus ab ortu suo fluere us- Mordune.

A.D. 962. que ad mortem deficiendo videtur; sed pius omnium virtutum Amator, qui nos cupit devitare malum secularique bonum, cotidie de lacrimarum valle ad cœlestia regna, quæ nostrarum mentium sensus excedunt, ire feliciter monstrat, quia æterna Sanctorum gaudia nunc cogitatione penetrari possunt.

Unde ego Eadgar, rex Anglorum, cuidam meo fidei ministro, vocitato nomine Eadwine, xx. mansas perpetualiter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Mordune, ut terram jam præfatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; deinceps namque sibi succedente cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; sine expeditione, et pontis arcisve instructione.

Minuentibus vero atque frangentibus hanc donationem, (quod opto absit a fidelium mentibus,) fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur:—"Discedite a Me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus suis" [Matt. xxv. 41.], nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satisfactione emendent.

Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcuncta clarescit:—

Mætæ.

This¹ sind tha landgemæro to Mordune.
Ærest on Higford; of Higforda andlang Hreodburnan on Uuorf; andlang stremes on² Purtanige

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in | Claud. C. ix. fol. 200.
| ² *on*] of.

uuestwerdne; on¹ Purtanige northeuuerdan; eft ut A.D. 962.
 on worfestream;² andlang streames on wude³ bricge;
 thanon⁴ ut on æsclace thær æsclæce fylth ut on
 Wuorf; up ongean stream on thæs langan furlanges
 eastende; thanne⁵ east on tha ealdan dic; of thære
 ealdan dic on Grindewylles⁶ lace an furlang; thanon
 on Ættenpæn⁷ on thone ellen styb; thanon⁸ a be
 ecge on tha medenunga;⁹ of thære medenunge¹⁰ nither
 on thone ealdan uuithig on Ættanpennes¹¹ læce;
 thonon on hortan¹² ford; of thon forde¹³ on filican
 slæd; andlang slædes on thone ealdan wylle; thonne
 ut on Haaddanduneslæd; andlang slædes oth bradan
 weg; of bradan wege andlang slades ut on Hag-
 ford.¹⁴

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII., scripta
 est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum
 inferius nomina caraxantur:—

Testes.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
 cessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ
 Crucis roboravi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, præsul, sigillum agiæ
 Crucis impressi;

¹ on] of.
² worfestream] weorre stream.
³ wude] wudu.
⁴ thanon] thonne.
⁵ thanne] thonne.
⁶ Grindewylles] Grundewylles.
⁷ thanon on Ættenpæn] thonne
 on Ættenpen.

⁸ thanon] thonne.
⁹ medenunga] medemunga.
¹⁰ medenunge] medemunga.
¹¹ Ættanpennes] Ættenpennes.
¹² hortan] bnottan.
¹³ thon forde] thæm forda.
¹⁴ Hagford.] Here ends the copy
 in C. ix.

- A.D. 962. † Ego Byrhtelm, episcopus, consignavi.
 † Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
 † Ego Alfuold, episcopus, non renui.
 † Ego Osuuold, episcopus, atqueievi.
 † Ego Cynsige, episcopus, corroboravi.
 † Ego Atheluuold, abbas.
 † Ego Alfere, dux.
 † Ego Alfleah, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Atheluuine, dux.
 † Ego Beorhtnoth, dux.
 † Ego Byrhtferth, minister.
 † Ego Alfuuine, minister.
 † Ego Alfuold, minister.
 † Ego Uulfgar, minister.
 † Ego Alfric, minister.
 † Ego Osferth, minister.
 † Ego Leofsige, minister.
 † Ego Eanulf, minister.
 † Ego Ælfhelm, minister.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Leofric, minister.
 † Ego Byrhtic, minister.
 † Ego Ordgar, minister.
 † Ego Leofa, minister.

Carta Edgari Regis de Dudintun.

Gift of Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi
 Dudington. DCCCCLVIII., Indictione i., ego Eadgar, divina allubes-
 cente gratia, rex et primicerius Merciorum, aliquantu-
 lam ruris partem, quaterdenis æstimatum mansiunculis,
 necnon et quadraginta jugeribus, in loco qui dicitur
 Dudingtun, Eanulfo ministro meo liberam, præter
 arcem, pontum, expeditionemque, in perpetuum jus

libenter admodum concedo ; quatinus diebus vitæ suæ A.D. 958.
possideat ; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat.

Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam adnichilare temptaverit, coram Christo se rationem redditurum agnoscat. Et his limitibus hæc telluris pars circumgirari videtur :—

Metæ.

This sindon tha landgemæro to Dudingtune xiii. hida and tha ealdan cyricean sæt Æstlea and thæрто xl. æcera, and Byrnanlea eal in to Dudingtune.

Ærest of Dudingtune on weric ; andlang wenrices on thone byge ; of tham byge on tha ealdan lace ; andlang lace on tha north ea ; andlang streames on Folgorhyrste neothewealde ; thonon on tha ealdan dic ; andlang dic thæt suth eft on wænric ; up ongean stream on thone ealdan ford ; of thone forda up on tha rithe an furlang with suthan tha cyrican ; andlang rithe on tha wurtwalan ; thæt ut thurh thone hagu on burhdic ufeuearde ; of thære dic on tha ealdan rode ; of thære rode on Scottes healh ; of tham healle on Uuenburge byrgge ; of thæra brucge on tha dic ; andlang dices on Easthæma gemære ; on thone bige ; to than heafdan ; on gate thyrgan ; of thære thyrgan on blace thyrgan ; on tha dic ; of thære thyrgan to uurtwalan to than furan ; andlang fura on tha ealdan dic to than ellere ; andlang dices to than othern ellene ; of than ellene to thære apoldre ; thanon to Ægles uullan broce ; up ongean stream on Stanford ; of than forda on fugelslæd ; of tham slæde on coluullan broc ; andlang broces on swyllan healas ; of than healan on Hastings lace ; andlang lace on thone ea streame. And twegen hammas sæt Loppede thorne hyrath in to Dudingdune.

A.D. 958. Et hujus doni constipulatores extiterunt, quorum inferius nomina caraxari videntur:—

- + Ego Oscutel, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Dunstan, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynesige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Athulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfere, dux.
- + Ego Athelmund, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuold, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ufa, minister.
- + Ego Offerth, minister.
- + Ego Uuinsige, minister.
- + Ego Atheluuold, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego Byrhtferd, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.

[*De¹ Boxora.*

Item, idem rex concessit alteri sui ministro, vocabulo Ælfwino, x. mansas apud Boxoran, prædicto tenore, et ita ad hanc ecclesiam jus illius pervenit, eodem anno, et eisdem, ut prædictum est, testibus confirmantibus.]

¹ *De.*] Claud. C. ix. fol. 120 b. furnishes this passage within brackets.

Carta¹ Edgari Regis de Boxora.

Omnium Conditor creaturarum, cum in constitutione ^{A.D. 968.} vergentis mundi cuncta creasset ex nichilo, ^{Gift of} cœptamque ^{Boxora.} sui operis perfectionem sexto die complisset, adjuncto Sanctæ Trinitatis vocabulo inquit:—"Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem Nostram" [Gen. i. 26]. De cujus dormientis latere cum subtractam costam procreasset in fœminam, eamque in adjutorium eidem adduxisset, vocavit nomen ejus Virago, quoniam sumpta est de viro suo. Quapropter quicquid acquiritur desudando fragilitas viri datur fœcundæ conjugii,² procreandisque filiis et fidelibus suis.³ Et si in tantum diligitur dilectio carnis, multo magis amari debetur amor Æterni Regis, qui dat Cui vult filios, servos, ac liberos, cunctosque suo nutu alit et crescere permittit.

Unde ego Eadgar, gratia Dei Anglorum rex pacificus, meo cuidam ministro nuncupato nomine Ælfuino, pro suo fideli servitio, tradens trado x. videlicet mansas, in loco cui antecessores ruricolæ imposuerunt nomen Boxoran; tali videlicet tenore ut post sui dissolutionem corporis, cuicumque placuerit amico, in perpetuam concedat hereditatem. Prædicta igitur villa ab omni seculari servitio permaneat absoluta, cum omnibus sibi impositis; exceptis tribus, populari expeditione, viatici pontis restauratione, regiæ arcis constructione.

Si quis ergo invidiæ stimulis stimulatus hoc meum donum invadere temptaverit, sit anathema, hoc est, alienatio⁴ a consortio Christianorum, nisi ad satisfactionem cum fructu pœnitentiæ venire festinaverit.

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 120 b.

² *conjugii.*] Altered (apparently)

to "conjugii."

³ *suis*] or, possibly, "servis."

⁴ *alienatio*] alienatus.

A.D. 968. Præfata¹ vero terra istis videtur terminis circum-
girata:—

Metæ.

This² sind tha land gemæra to Boxoran.

Ærest æt Uuines treowe; thæt andlang herpathes
to dene pytte; thanon up on Æscmæres hammas
sutheuuearde; of tham hammun andlang mearce ut on
thone hæthfeld casteuucardne; thæt ut on Lindene
northeuuearde; thanon andlang mearce on Weocan
thorn; of tham thorne thæt andlang mearce on Lam-
burnan; on Clatford; of Clatforda on Meos brocces
heafod; thæt thanon to Allan stapule; thanon and-
lang herpathes ut on thone mersc; thæt a be mersce
to tham tune on tha hegeræwe; thæt on tha dic ut
on tha burnan; thanon up on tha blacan græfan; of
thære grafan on rinda crundel; of than crundle to
thrim thornon; thæt andlang weges eft on Wines
treow, thær hit ær onfeng.³

Caraxata est hæc cartula anno Incarnationis Do-
minicæ DCCCCLXVIII., confirmante rege cum omnibus
suis primatibus, quorum nomina infra videntur adesse
prætitulata.

Testes.

† Ego Eadgar, Anglicæ regionis basileus, præsens
donum cum sanctæ Crucis signaculo confirmo.

¹ *Præfata.*] This clause does
not occur in C. ix.

² *This.*] Collated with the du-
plicate in C. ix. fol. 195 b. See

also the present volume, p. 160,
where another copy occurs.

³ *onfeng.*] Here ends the copy
in C. ix.

† Ego Dunstan, ecclesiæ Dorobornensis archipræ- A.D. 968.
sul, nostri regis præceptum cum agiæ Crucis vexillo
propria manu lætanter consigno.

† Ego Oswold.¹

† Ego Ælfstan, episcopus, atquiesco.

† Ego Atheluuold, episcopus, corroboro.

† Ego Osulf, episcopus, consolido.

† Ego Alfuuold, episcopus, delibero.

† Ego Ælfstan, episcopus, testificor.

† Ego Uinsige, episcopus.

† Ego Alfere, dux.

† Ego Ælfheah, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brihtnoth, dux.

† Ego Alfric, abbas.

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Alfuuine, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Alfsige, minister.

† Ego Alfuuerd, minister.

† Ego Osuuerd, minister.

† Ego Osulf, minister.

† Ego Offerth, minister.

[In² donationibus autem quas ipse rex Eadgarus
huic ecclesiæ Abbendonensi, sub sancto patre Athel-
woldo contulit, datur conjici quantum illum reveren-

¹ *Oswold.*] In Claud. B. vi. an
erasure here occurs.

² *In.*] Introduced into the text
from Claud. ix. fol. 115.

A.D. 968. tiæ et amorì penes se tenuerit, cum locum quo de-
guerit sic honoraverit. Siquidem Bedwidan, lxxii.
cassatorum illic largitus est.]

Carta Regis Edgari de Bedewinde.

Gift of
Bedewinde.

Ego¹ Eadgar, Altitrone adminiculante, Anglorum
cæterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium
basileus, ut hujus dapsilitatis Altitrone Moderatoris
clementia merear optinere consortium, quandam
rusculi particulam in locis direptam lxxii.² cassato-
rum, quod solicolæ hujusce provinciæ Bedeuindan
vocitan,³ cum omnibus utilitatibus ad eam rite perti-
nentibus, campis, silvis, pratis, pascuis, piscuariis, Ab-
bendonensi ecclesiæ designans, Domino nostro Ejusque
Genetrici Mariæ, Atheluuoldo optinente abbate, ad
usum monachorum inibi degentium, æterna largitus
sum hereditate. Sit autem præfatum rus, quod ego
cum consensu optimatum meorum devote concessi,
omni terrenæ servitutis jugo solutum, tribus videlicet
exceptis; expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis vero tam epilepticus, phirargiriæ⁴ seductus
amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificen-
tiæ dapsilitatem ausu temerario infringere temptaverit,
sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ,
necnon et a participatione Corporis Sacrosancti et
Sanguinis Jhesu Christi, Filii Dei, per quem totus
terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico li-
beratus est, et cum Juda proditore Christi sinistra in

¹ *Ego.*] Collated with the du-
plicate in C. ix. fol. 115. "Carta
Regis Eadgari de Bedwidan."

² *direptam lxxii.*] *direptam*

lxxij. In B. vi. the numerals have
been altered by erasure.

³ *rocitan*] *rocitant*.

⁴ *phirargiriæ*] *philargiriæ*.

parte deputatus; nisi prius hic digna satisfactione hu- A.D. 968.
milis pœnituerit, quod contra sanctam Dei ecclesiam
rebellis agere præsumpsit; nec in vita hac practica
veniam, nec in theorica requiem apostata optineat
ullam, sed æternis baratri incendiis trusus jugiter mi-
serrimus crucietur.

Meta.

Ærest¹ fram Bedeuindan to haran grafan northe-
ueardan up æt thære dices geate;² æt haran dene;
forth thonne be uurtwalan thær se haga utcymth be
tham wyrtwalan to Wædes pathe; thonone with Helmes
treowes; thonne on Æmbrihtes gæt; thonne with
stæt gætes; thonne on hundan dene,³ neothewærde;
thone with Hoccs byrgels; thonne on hwitan hlincs;
thonon on Abban crundel, thonon on tha swelgende;
thonan on Penderes clif foreueeadan on Pæluueg,
thonne with thære eorthbyrig, thonne with byr
bæces;⁴ thonne with igfelda; thonne with bydan
hammes; thonne with Rodleage meres; thonne to sæt-
gæte; thonne to bræcdene geate; thonne to Wædles
mære; thonne to gemot leage eastewearde; thonne
ut to bradan leage, thær Cuthhardes pæth utlicgth;
thonne on Bagcgan geat; thonne on heathfeldgeat;
thonne on thone hleadreadan beam; thonne on Har-
mines dene⁵ geat; thonne on hors heal⁶ gæt ut on
Beocces heal; thanon to Beduindan.⁷

¹ *Ærest.*] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
C. ix. fol. 195.

² *geate*] *gaete*.

³ *hundan dene*] *Huntandene*.

⁴ *byr bæces.*] The MS. *Claud.*
C. ix. here makes this addition:—

“Penderes clif foreweard and on

wælweg, thonne with there eorth-
byrig, thonne with gemære weges,
thonne with Burhbeces.”

⁵ *Harmines dene*] *Hramines dene*.

⁶ *heal*] *hæl*.

⁷ *Beduindan.*] Here, in *Claud.*
B. vi., occurs a blank, occasioned
by the erasure of four lines.

A.D. 968. Caraxata est¹ hæc cartula anno Incarnationis Dominica DCCCCLXVIII., confirmante rege cum omnibus suis primatibus, quorum nomina infra videntur adesse prætitulata:—

Testes.

+ Ego Eadgar, Anglicæ regionis basileus, præsens donum cum sanctæ Crucis signaculo confirmo.

+ Ego Dunstan, ecclesiæ Dorobornensis priesul, nostri regis præceptum cum agiæ Crucis vexillo propria manu lætanter consigno.

+ Ego Osuuold, archiepiscopus, concludo.

+ Ego Alfstan, episcopus, atquiesco.

+ Ego Atheluuold, episcopus, corroboro.

+ Ego Osulf, episcopus, consolido.

+ Ego Alfuuold, episcopus, delibero.

+ Ego Ælfstan, episcopus, testificor.

+ Ego Uuinsige, episcopus, imprimo.

+ Ego Ælfere, dux.

+ Ego Ælfheah, dux.

+ Ego Athelstan, dux.

+ Ego Ordgar, dux.

+ Ego Atheluuine, dux.

+ Ego Brihtnoth, dux.

+ Ego Ælfric, abbas.

+ Ego Æscuuig, abbas.

¹ *Caraxata est.*] The MS. Claud. C. ix. fol. 115 b. here reads thus:—

“Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., scripta est hujus munificentie singrapha:—

“Ego Eadgar, rex, donavi.

“Ego Dunstan, archiepiscopus,

consensi; cum cæteris episcopis et principibus gentis nostræ.

“Ego Æthelwold, Abbendunensis cænobii archimandrita, juuante Theo, hoc donum adquisiui.

“Ego Eadgiva, ejusdem regis ava, hanc dapilitatem hilaris fore concessi.”

- † Ego Osgar, abbas.
- † Ego Athelgar, abbas.
- † Ego Brihtferth, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfueard, minister.
- † Ego Osuuerd, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Osferd, minister.

A.D. 968.

[*De¹ Hysseburna.*

Item, apud Hisseburnan, l. cassatos rex ipse illic sub eodem abbate largitus est, cum xiii prædiis apud Wintoniam urbem sitis, ad prædictum rus Hisseburnan pertinentibus.]

Curta² Regis Edgari de Hisseburna.

Universa sacri eloquii oracula crebris nos instruunt ^{Gift of} ammonitionibus ut Ei devoti toto famulemur adnisi, ^{Hisseburne.} Qui divino omnia fundans verbo microcosmum, hominem scilicet, quadriformi plasmatum materia, omnigenæ totius cosmi præfecit creaturæ. Nam divinæ auctoritas Scripturæ multifido nos exortatur³ monitu, dicens:—"Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc" [Job i. 21]. Et iterum:—"Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7].

¹ *De.*] The duplicate MS. Claud. C. ix. fol. 116 furnishes the passage in the text inclosed within brackets.

² *Curta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116.

³ *exortatur*] exhortatur.

A.D. 961. Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, totius Albionis basileus, regni fastigio humili præsicens animo, ob remunerationem præmii majoris, aliquantulam ruris particulam, quinquaginta videlicet cassatos, loco qui celebri Hysseburna nuncupatur onomate, Abbadunensi ecclesiæ, Beatæ Dei Genetrici semperque Virgini Mariæ onorifice¹ dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemoribus, æterna largitus sum hereditate. Prædia utique xiii. quæ Uuintoniensi sita sunt urbe ad rus præfatum pertinentia, eadem libertate præfatæ Dei ecclesiæ, admodum devoto Ætheluuoldo obtinente ejusdem loci abbate, plaudent. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve recuperatione.

Si quis autem præscriptis statutis noluerit consentire aut obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ et a Corpore et Sanguine Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem Beati Petri Apostoli sociorumque ejus, nisi prius hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem.

His metis præfatum rus hinc inde giratur:—

Metæ.

This² sind tha landgemæra to Hisseburnan.

Ærest Begmære; of Begmere³ on Cogan mere; of Cogan mere on guttes cumbes heafod; thanon on

¹ *onorifice*] honorifice.

² *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in

Claud. C. ix. fol. 195, which occur in a contracted form.

³ *of Begmere*] Omitted.

Hengest pathes geat; of tham gæte andlang hagan A.D. 961.
 on standene; of standene on henna dene; of henne
 dene on Thyrran mere; of Thyrran mere on Thorc¹
 mere; of Thoroc² mere on Lillan hrycg; of Lillan
 hrycge on rupan beorh; of rupan beorge on woon
 lince on ge of woon lince oc hangran;³ on Cissan
 anstigo; of Cissan anstigan on thone hwitan hagan;
 thæt on gos dene; of gos dene andlang dene thæt
 on Bittan cnolle to wuda; of Bittan cnolle on Woc-
 ces geat; of Wocces geate on hlid geat; of lid geate
 on Wesanham suthewardne; thanon on Tanmere;
 of Tanmere on Begmere.

Thonne sint this landgemæra thara xv. hida æt Eas-
 tune.

Ærest on efer fearn on tha readan dic; thæt on
 hyldan hlæw; thonne andlang streates oth ceapmanna
 del; of ceapmanna dele thæt on portmanna⁴
 hundan hylle; thæt to than big windlan; thonne a
 be wurtwalan æt on sotceorles æcer; of sotceorles
 æcer oth thone wonstoc;⁵ of than stocce thweores
 ofer bradan lea; thæt on hors leaga dene; of thare
 dene thæt on thone grundlæsan pyt; of tham putte
 on hacan pundfald; of hacan pundfalde oth eft on
 thæt efer fearn.

Nam viii. et his l. parvo interjacente capedine,
 suis semotim girata terminis dirimuntur, ut superius
 lucide prænotatum esse videtur.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI., scripta est
 hæc carta, his testibus consentientibus, quorum in-
 ferius nomina caraxantur:—⁶

¹ *Thorc*] *Throc*.

² *Thorc*] *Throc*.

³ *on woon lince on ge of woon
 lince oc hangran*] of Poon hlince
 on geoc hangran.

⁴ *portmanna*] *del*; thæt on hunda
 hyl; of. An erasure occurs in B. vi.

⁵ *wonstoc*] *wocstoc*.

⁶ *caraxantur.*] Here ends the
 duplicate in C. ix.

A.D. 961. † Ego Eadgar, Brittanniæ Anglorum monarcus, hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

† Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis benevolentiam concessi.

† Ego Oscutel, Eboracensis basilicæ primas insec-
nia, hoc donum regale confirmavi.

† Ego Osulf, præsul, canonica subscriptione manu
propria hilaris subscripsi.

† Ego Byrhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege,
signum sanctæ Crucis lætus impressi.

† Ego Athulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis
intepidus hoc donum corroboravi.

† Ego Ælstan, antistes, trophæum sanctæ Crucis
consolidavi.

† Ego Osuuold, legis Dei catascopus, hoc eulo-
gium propria manu depinxi.

† Ego Atheluuold, abbas.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Ælfheah, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Atheluuold, dux.

† Ego Byrhtnoth, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Athelmund, dux.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Alfuuine, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Æthelsige, minister.

† Ego Ætheluuine, minister.

† Ego Osueard, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Osulf, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Ælsige, minister.

† Ego Uulfhelm, minister.

† Ego Ælsige, minister.

- † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Ealdred, minister.
 † Ego Alfuold, minister.

A.D. 962.

Carta¹ Regis Edgari de Suthamtune.

In onomate almæ et individuæ Trinitatis. Cuncta ^{Gift of} seculorum patrimonia incertis nepotum heredibus re- ^{Suthamp-}linquuntur; et omnis mundi gloria, adpropinquante ^{tune.} vitæ hujus termino, ad nihilum reducta fatescit. Idcirco terrenis caducarum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta adipiscentes, Domino patrocinate, lucranda decrevimus.²

Quamobrem ego Eadgar, totius Britanniæ basileus, instinctu Dei monitus, magno animi conamine procuravi ut omnia præsentis vitæ commoda Abbendunensi monasterio, quod ego Creatoris nostri juvamine regulari vitæ restauravi, per nostram largifluam donationem devote³ largirentur, vineam circa Wæcet sitam,⁴ cum vinitoribus, rusque sibi pertinens suis giratum terminis, censum quoque regale ad cœnobium præfatum per singulos annos decorandum sæt Suthhamtune, unius sæque navis piscationem et regale vectigal sæt Hwitan clife, alterius autem sæt Portmonna⁵ hythe, unam capturam et salinum, unamque terræ mansam, et ex regis nemore capturæ restaurationem quæ Brunuic wer nuncupatur, Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici Mariæ, ad usus monachorum inibi degentium, ob facinorum nostrorum⁶ veniam et æternæ beatitudinis præ-

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116.

² *decrevimus*] decernimus.

³ *devote.*] Omitted.

⁴ *vineam circa Wæcet sitam*] unde vineam Wæcet sitam.

⁵ *Portmonna*] Portmannana.

⁶ *nostrorum*] meorum.

A.D. 962. mium, Atheluoldo abbate obtinente, æterna largitus sum hereditate. His monachorum cuneiss¹ communiter locupletatus donis regularem tripudians servando custodiam in Domino jugiter voti compos hilarescat, crebraque Dominum supplicatione pro nostris intercedendo excessibus veniam impetrans sedulo deprecetur. Qui autem hanc nostra² munificentiae dapsilitatem augere voluerit, augeat Dominus vitam et prosperitatem ejus hic et in ævum.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio³ sanctæ Dei ecclesiæ æternis⁴ baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Anno⁵ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.⁶

† Ego Edgar, Anglorum basileus, hoc donum agiæ Crucis taumate hilariter corroboravi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, tanti regis benevolentiam almæ Crucis impressione consignavi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, hoc ejusdem regis donum tripudians Crucis designavi indiculo.

† Ego Osulf, gratia Dei episcopus, dilecti regis largifluam dapsilitatem Crucis signaculo roboravi.

† Ego Byrhtelm, dono Dei episcopus, tantæ consulens largitati Crucis signaculum devotus impressi.

† Ego Alfuold, episcopus.

† Ego Byrhtelm, episcopus.

¹ *cuneiss*] *cuneus*.

² *nostra*] *nostram*.

³ *consortio*] a *consortio*.

⁴ *æternis*.] Omitted.

⁵ *Anno*.] The date occurs in Claud. C. ix. fol. 116 b.

⁶ *caraxantur*.] Here ends the copy in C. ix.

- A.D. 962.
- + Ego Osuuold, episcopus.
 - + Ego Ælfstan, episcopus.
 - + Ego Athulf, episcopus.
 - + Ego Ælfhere, dux.
 - + Ego Ælfheah, dux.
 - + Ego Athelstan, dux.
 - + Ego Atheluuine, dux.
 - + Ego Beorhtnoth, dux.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Ælfuuine, minister.
 - + Ego Uulfhelm, minister.
 - + Ego Æthelsige, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.

[*De¹ Fifhida.*

Item, apud Fifhidam, xxv. cassatos ad Abbendoniam ipse rex largitus est, Osgaro abbate ab eo obtinente. Hoc constitutum est sub anno a nativitate Christi DCCCCLXVIII, astipulantibus prædictis episcopis et cæteris probis testibus, quod concessum est.]

Carta² Regis Edgari de Fifhida.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sa-

Gift of
Fifhida.

¹ *De.*] Introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 118 b.

² *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 119. and with the transcript from the original charter in MS. C.C.C. Camb. No. cxi. p. 167, where is this title :—

"This is thara xxv. hida land-boc set Fifhidan the Eadgar cyng gebocede Gode and Se'a Marian in to Abbendune on ece yrfc." At the end of the transcript occurs this note :—"Habui a doct. Owen."

A.D. 948. cerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis iugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Edgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, xxv. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Fífíhdan nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctæque ejus ecclesiæ beatæ Dei genetrice¹ Mariæ dicatæ, loco qui celebri æt Ab-bendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro optinente² abbate, æterna largitus sum hereditate.

Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis iugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His³ metis præfatum rus hinc inde giratur.

*Metæ.*⁴

This sind thara xxv. hida landgemæra to Fífíhdan.

Ærest of Eoccan on scortan dic; of sceordan⁵ dic on Ælfthrythe dic; andlang dic on thæne mor; of tham more on tha ealdan dic; of thære dic on

¹ *genetrice*] genetrici. C.C.C.

² *optinente*] obtinente. C.C.C.

³ *His.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in

Claud. C. ix. fol. 195 b.

⁴ The word "Metæ" does not occur in C.C.C.

⁵ *sceordan*] sceortan. C.C.C.

Temese streame; on the¹ rithig; andlang rithiges on A.D. 968.
 Uuase; of Uuasan on Cyddes hyge;² of Cuddes hyge³
 ofer rige dune on Pætes uuege;⁴ of tham wege on
 mæne mor; of tham more the⁵ eft on Eoccan.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi
 DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrafa,
 his testibus consentientibus quorum inferius nomina
 caraxantur.

*Testes.*⁶

† Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam
 donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archi-
 episcopus, ejusdem regis donationem cum triumpho
 agiæ Crucis consignavi.

† Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem⁷ trophæum
 agiæ Crucis impressi.

† Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus,
 consignavi.

† Ego Atheluuold, Uuintoniensis⁸ ecclesiæ episcopus,
 prædictum donum consensi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

† Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

† Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

¹ *the*] thæt. C.C.C.

² *hyge*] ige. C. ix.

³ *hyge*] ige. C. ix. and C.C.C.

⁴ *Pætes uuege*] Pættes wege.
 C.C.C.

⁵ *the*] thæt. C.C.C.

⁶ *Testes.*] Omitted in C.C.C.

⁷ *triumfalem*] triumphalem. CCC.

⁸ *Uuintoniensis*] Uuintaniensls.
 C.C.C.

A.D. 968.

- + Ego Alfstan,¹ episcopus, corroboravi.
- + Ego Alfric,² abbas.
- + Ego Æscuui,³ abbas.
- + Ego Osgar, abbas.
- + Ego Athelgar, abbas.
- + Ego Ælfere, dux.
- + Ego Ælfeah, dux.
- + Ego Ordgar, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuine, dux.
- + Ego Bryhtnoth, dux.
- + Ego Bryhtferth, dux.⁴
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego⁵ Theluuard,⁶ minister.
- + Ego Uulstan,⁷ minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Osueard, minister.
- + Ego Ælfueard, minister.
- + Ego Ælsige, minister.
- + Ego Osferth, minister.
- + Ego Athelueard, minister.
- + Ego Alfric, minister.
- + Ego Alfuuold, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Athelferth, minister.
- + Ego Ælfuuold, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Uulfsige, minister.
- + Ego Uulfnoth, minister.
- + Ego Ælsige, minister.
- + Ego Alfric, minister.

¹ *Alfstan*] Ælfstan. C.C.C.² *Alfric*] Ælfric. C.C.C.³ *Æscuui*] Æscwig. C.C.C.⁴ *dux*] minister. C.C.C.⁵ *Ego*] From this point the

word "Ego" is no longer prefixed to the signatures as they occur in C.C.C.

⁶ *Theluuard*] Æthelweard. C.C.C.⁷ *Uulstan*] Wulfstan. C.C.C.

Carta¹ Regis Edgari de Esthalla.

Cuncta seculorum patrimonia incertis nepotum hereditatibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, appropinquante debitæ mortis termino, ad nichilum reducta fatescit. Hujus rei gratia terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emulumenta² adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

A.D. 963.
Gift of
Esthalla.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, iiii. videlicet cassatos, loco qui celebri sæt Easthealle profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ generitricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

¹ *Carta.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 117.

² *emulumenta*] emolumenta.

Metæ.

A.D. 963. This sind tha landgemæra to tham iiii. hida to Heasthealle.

East be tham burnan ut oth tha sæ; and from there ealdan hæthe ut oth mearc; andlang dun, and Snæp, and Scammandun, and Scortanwida into Easthealle.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina notantur.

Testes.

- † Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- † Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
- † Ego Osuuold, episcopus, atquievi.
- † Ego Atheluuold, abbas.
- † Ego Ælfric, abbas.
- † Ego Æscuuig, abbas.
- † Ego Ælfuuold, abbas.
- † Ego Ælfhere, dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluuine, dux.
- † Ego Beorthnoth, dux.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Ælfuuine, minister.
- † Ego Athelsige, minister.

- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Alfuuold, minister.
- † Ego Uulsftan, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ealdred, minister.
- † Ego Ælfric, minister.

A.D. 963.

[Item, eodem anno¹ et hoc in dono adjecit rex ipsi ecclesiæ, scilicet iii. cassatos ad Henneride, quorum metæ non in continenti sed sparsim mixta jugera cum aliorum habentur.²]

Carta³ Edgari Regis de Tribus Hidis in Hennerithe.

Altitrono in æternum regnante. Universis sophiæ ^{Gift of Hennerithe.} studium intento mentis conamine sedulo rimantibus liquido patescit, quod hujus vitæ periculis nimio ingruentibus terrore, recidivi terminus cosmi appropinquare dinoscitur; ut veridica Christi promulgat sententia qua dicit, "Surget gens contra gentem et regnum adversus regnum" [Matt. xxiv. 7.], et reliqua.⁴

Quamobrem ego Eadgar totius Brittanniæ basileus, quandam ruris particulam, iii. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hennerithe nuncupatur vocabulo, sanctæ Dei ecclesiæ beatæ Dei genetrici semperque virgini Mariæ in Abbendune dicatæ, perpetua largitus sum hereditate, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis. Sit autem prædictum rus omni

¹ Anno.] Namely, in A.D. 963. A.D. 963.

² Item . . . habentur.] In the duplicate, Claud. C. ix. fol. 116 b., occurs this connecting narrative

as printed in the text.

³ Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116 b.

⁴ et reliqua.] Omitted.

A.D. 962. terrenæ servitutis iugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

Thises¹ landgemæra syn gemæne sua² thæt lith æfre æcer under æcer.

Anno³ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est hæc carta.

Testes.

- † Ego Eadgar, rex Anglorum, concensi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- † Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
- † Ego Athulf, episcopus, corroboravi.
- † Ego Atheluold, abbas.
- † Ego Ælfhere, dux.
- † Ego Ælfheah, dux.

¹ *Thises.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 195.

² *sua.*] Omitted in C. ix.

³ *Anno.*] In Claud. C. ix. fol. 117. the date is given, as above, but the names of the witnesses do not occur.

- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluuold, dux.
- † Ego Byrhtnoth, dux.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Atheluuine, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.

A.D. 962.

[*De¹ Henritha x. Mansarum.*]

Posteaquam in pontificali ipse venerabilis abbas Æthelwoldus constitutus est cathedra, rex Eadgarus circa hunc locum non destitit suæ munificentiae impendere operam. Siquidem anno, qui est a nativitate Christi DCCCCLXIII. ejusdem regis testamentum ita scriptum comperimus.]

Carta² Regis Edgari de x. Hidis in Hennerithe.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi Salvatoris. Quoniam quidem transeuntis mundi vicissitudo cotidie per incrementa temporum crescendo decrevit,³ et ampliando minuatur, crebrescentibusque repentinis variorum incursum⁴ ruinis, vicinus finis terminus esse cunctis in proximo cernitur. Idcirco vanis ac transibilibus rebus mansura cœlestis patriæ præmia mercanda sunt.

¹ *De*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 117 b.

² *Carta.*] Collated with the

duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 117 b.

³ *decrevit*] decrescit.

⁴ *incursum*] incursum.

A.D. 964. Quapropter ego Eadgar, rex Anglorum cæterarum-
que gentium in circuitu persistentium gubernator et
rector, sanctæ ecclesiæ Dei genetrici semperque Vir-
gini Mariæ honorifice in Abbendune dedicatæ, x. optimæ
ruris mansas, in loco qui celebri Hennerithe nuncu-
patur vocabulo, ad usus monachorum inibi degentium
æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum
rus, quod ego Domino nostro Jhesu Christo Ejusque
genetrici semperque Virgini Mariæ devotus concessi,
omni terrenæ servitutis iugo, cum omnibus utensilibus
eidem ruri pertinentibus, pratis videlicet, pascuis, cæ-
terisque rebus necessariis, perpetua solutum libertate,
tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis ar-
cisve constructione.

Si quis autem cartam hanc jure meo conscriptam
inimicali zelo corrumpere desideraverit, se non dubitet
a cunctis regni mei servientibus Deo nunc, et tunc, et
usque in sempiternum, abdicatum et excommunicatum,
sine fine cruciandus; unde post mortem a tartareis
raptus ministris in profundum pestiferæ mortis infer-
num flammigera concludetur in domo, et ibidem in
quandam ollam Vulcani ligatis prospicietur¹ membris,
quæ assidue bulliente pice repleta esse testatur, et a
talibus frangentibus seu minuentibus intolerantissime
atrociterque absque ulla misericordia sentitur, nisi hoc²
ante mortem pœnitentæ lamentis emendaverit.

Metæ.

Istis³ terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

This sind thara x. hida landgemæra to Hennarithe.

¹ *prospicietur*] *projicietur*.

² *hoc.*] Omitted.

³ *Istis.*] Collated with the du-

plicate copy of the boundaries in
Claus. C. ix. fol. 195.

Ærest on thane¹ litlan wyl; of than wylle on A.D. 964.
 rypelme hlau; of tham hlauue andlang heafde² thæt
 hit cymth on thæt heafodlond on westhealf thrym
 beorgan; thonne of than heafodlonde on thon gratan
 thorn styb; of tham stybbe on læce mære; of tham
 mere on Wanetinge broc; andlang broces thæt hit
 cymth to thære dic to Stifingehaeme³ gemæra; and-
 lang anheafdan estweard thæt hit cymth to thæs
 ealdormonnes gemære; thonon suth andlang heafdu
 thæt on riscbroc; thwyres ofer risc broc andlang
 heafdan that hit cymth on Lacyngebroce; on thon
 lytlan wyl; andlang broces on thone otherne wyl;
 thonne suth andlang heafda on Abbanbyorh; andlang
 heafda on blacan⁴ hylle suthewealde; of thære hylle
 west twa furlang to than⁵ heofd lande, andlang heofd⁶
 thæt hit sticath on thære dic andlang broce; west
 andlang⁷ broces eft on thone litlan wyl thær ic ær
 onfeng. Seo mæd is on west healf Waneting the
 gebureth ingto than⁸ x. hidan.

Anno⁹ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. acta
 est hæc præfata donatio, his testibus consentientibus
 quorum infra caraxantur vocabula.

Testes.

† Ego¹⁰ Eadgar, totius Britannicæ insulæ basileus,
 hanc largifluam donationem Crucis signaculo roboravi.

¹ *thane*] thone.

² *heafde*] heafda.

³ *Stifingehaeme*] Stifingehaema.

⁴ *on Abbanbyorh; andlang heafda*
on blacan] on Babbanbyorh; and-
 lang heafdon on blacan.

⁵ *than*] thæm.

⁶ *heofd*] heafod.

⁷ *dic andlang broce; west and-*

lang] dic on Lacingbroce; west
 andlang.

⁸ *than*] thæm.

⁹ *Anno.*] This date occurs in
 Claud. C. ix. f. 118.

¹⁰ *Ego.*] The copy in Claud. C.
 ix. contains the attestations of only
 Dunstan, Oscutel, Ethelwold, and
 Elstan.

A.D. 964.

† Ego Dunstan, Dorohornensis ecclesiæ polocrates,
Crucis taumate consolidavi.

† Ego Oseytel, Eboracensis ecclesiæ archipræsul,
confirmavi.

† Ego Atheluold, Uuentanæ ecclesiæ præsul, hoc
regium donum signo Dominico solidavi.

† Ego Osulf, episcopus, adsensum adhibui.

† Ego Ælfstan, Lundoniæ episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuold, episcopus, corroboravi.

† Ego Osuuold, episcopus.

† Ego Berhtelm, episcopus.

† Ego Ædelm, episcopus.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Ælfheah, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Atheluuëard, minister.

† Ego Ælfuëard, minister.

† Ego Osferth, minister.

[*De Burhbece.*]

Eodem anno, et eisdem testibus, concessit idem
rex huic ecclesiæ terram de Burhbece, xx. scilicet cas-
satos.¹]

Carta Regis Edgari de Burgbeche.

Gift of
Burbece.

Almus² totius cosmi fabricæ Conditor superna infa-
maque miro ineffabileque³ ordine collocans hominem

¹ *De cassatos.*] Introduced
from Claud. C. ix. fol. 118, into
the text, as above.

² *Almus.*] Collated with the du-

plicate copy in Claud. C. ix. fol.
116 b.

³ *infamaque miro ineffabileque*]
infamaque miro ineffabilique.

tantumdem quadriformi plasmatum materia, sancto ad A.D. 961. Sui similitudinem inspiratum flamine, cunctis quæ in infimis creaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens, paradisiacæ jocunditatis amænitate cum sua conjuge luculentissimo¹ constituit; qui (pro dolor!) dæmoniaco instinctus spiramine sibi ac posteris, in hoc ærumpnoso dejectus seculo, mortem promeruit perpetuam.

Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ gubernator et rector, ut hujus miseræ repagulum quam protoplastus inretitus promeruit, Domini nostri Jhesu Christi gratia redemptus evadere, quem,² quandam ruris particulam, .xx. videlicet cassatos, loco qui celebri Burhbece nuncupatur onomate, Abbandunensi ecclesiæ beatæ Dei genetricis semperque Virgini Mariæ honorifice dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemorum, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.³

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

¹ *luculentissimo*] *luculentissime*.
² *quem*] *quandam*.

³ *decretum*.] Here ends the copy
in Claud. C. ix.

Metæ.

A.D. 961. Ærest on weallweg; thonne on tha eorth burg; thæt forth be wurtwalan to mearcwege; thonne on Wifelesham westewearde; thæt forth andlang burg-beces; thonne to wadleage westewearde; thonne to mearcwege; thæt west to Igfredwege; on tha ac on Filethcumbe; thonne andlanges hagan on Bidanham eastewearde; thæt andlanges hagan ut to Rodleage westewearde; thonne to heathfeld geate.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Eadgar, Britannia Anglorum monarcus, hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

† Ego Dunstan, Dobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam concessi.

† Ego Oscutel, Eboracensis basilicæ primas insecnis, hoc donum regale confirmavi.

† Ego Osulf, præsul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.

† Ego Byrhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege, signum sanctæ Crucis lætus impressi.

† Ego Athulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis intepidus hoc donum corroboravi.

† Ego Ælfstan, antistes, trophæum sanctæ Crucis hanc regis donationem consolidavi.

† Ego Osuuold, legis Dei catascopus, hoc eulogium propria manu depinxi.

- + Ego Atheluuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfeah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuold, dux.
- + Ego Byrhnoth, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Athelmund, dux.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Atheluuine, minister.
- + Ego Osueard, minister.
- + Ego Æthelsige, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Uulfgar, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.
- + Ego Aelfsige, minister.
- + Ego Ælfred, minister.
- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Alfuold, minister.

A.D. 961.

Carta Edgari Regis de Wasingetune.

Altitrono in æternum regnante. Universis sophia Gift of
 studium intento mentis conamine sedulo rimantibus Wassing-
 liquido patescit quod hujus vitæ periculis nimio in-
 gruentibus terrore, recidivi terminis cosmi appropin-
 quare dinoscitur, ut veridica Christi promulgat sen-
 tentia, qua dicit, "Surget gens contra gentem, et
 regnum adversus regnum" [Matt. xxiv. 7.], et reliqua.

A.D. 963. Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, **xxiii.** videlicet cassatos, loco qui celebri æt Wasingatune nuncupatur onomate, cuidam præsuli, qui ab hujusce patriæ gnosticis noto Atheluold nuncupatur vocabulo, ob æternam animæ meæ remunerationem, perpetua largitus sum hereditate; ut vita comite, voti compos possideat, et post vitæ suæ terminum, quibuscumque voluerit cleronomis immunem derelinquat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ

This sind tha landgemæra to Wasingatuna.

Ærst of Horninga dene to Bennan beorges; thon on ealdan Cristes mæle; of tham Cristes mæle to blacan pole; of tham pole to Dunnan heafde; thonon to Hunnes cnolle to Geocburnan; thonon to Dunham lea; of tham lea to readdan wylle; of tham wylle to Lidgeardes beorge; thonne to Tatemannes beorgelese; of than beorgelse to Hathe burge hlawe; thanne up to thære stanerigan; of thære stanerigan to wyre-stealle; thonon to heregræfen; of heregrafan west to twam thornum; thonon to Remnes dune; of thære dune to Scortan dene; thonon to Wigan campe; of Wigan campe eft on Horninga dene.

Thonne sind this tha denbæra. Arest Wynburge A.D. 963.
 spear; thonne se westra crochyrst; thonne other
 crochurst; thonne thridda crochurst; thonne Horsham;
 thonne Yfeles leah; thonne Heaseluuic; thonne Gate-
 wic; thonne ridan fald; thonne Scaceluic; thonne
 Hunreding fald forth oth hrycg.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta
 est hæc carta, his testibus consentientibus quorum
 inferius nomina caraxantur.

- + Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Eadelm, episcopus, adqueievi.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluine, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Bryhtferth, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Alfuuine, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.
- + Ego Uulfstan, minister.
- + Ego Atheluneard, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Alfuuold, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Rimecunda.

A.D. 961.

Gift of

Rimecunda.

Almus totius cosmi fabricæ Conditor superna infinitumdem quadriformi plasmatum materia, sancto ad sui similitudinem inspiratum flamine, cunctis quæ in infimis creaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens paradisiacæ jocunditatis amœnitatem cum sua conjugē luculentissime constituit. Qui (pro dolor!) dæmoniaco instinctus spiramine, sibi ac posteris in hoc ærumpnoso dejectus seculo mortem promeruit perpetuam.

Quamobrem ego Eadgar, totius Britannicæ gubernator et rector, ut hujus miseriæ repagulum, quam protoplastus inretitus promeruit, Domini nostri Jhesu Christi gratia redemptus, evadere queam, quandam ruris particulam, xxii. videlicet cassatos, loco qui celebri Rimecunda¹ nuncupatur onomate, Abbandunensi ecclesiæ beatæ Dei genetrici semperque Virgini Mariæ honorifice dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium, Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemorum, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri³ incendiis lugubris

¹ *Carta.*] Collated with the original charter, MS. Cott., Aug. ii. 39., and with the duplicate copy

Claud. C. ix. fol. 116 b.

² *Rimecunda*] Rimecunda. Aug.

³ *baratri*] barathri. Aug.

jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus A.D. 961/
puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod
contra nostrum deliquit decretum. His metis præfatum
rus hinc inde giratur.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Rimecunda.¹

Of thære bricge on west ea; andlang ea on bican²
pol; of tham pole on Dyrnanford; thonne is se³ mæd
gemære of tham forde⁴ on Lucan beorh; of tham be-
orge⁵ on Pistetes sæ; of tham acum on Broc lea ford;
of tham forda on tha stigele; of thære stigele on
Cutlesmed; of thære mæde on afene op on Wude-
burge hline; of tham lince⁶ on lindford; of tham
forda on thone sæ troh; of thæm troge on thone
heathenan⁷ byrgels; of tham byrgelse up to uuind-
geate; of windgeate on Sponford; of thæm forda on
thone fulan ford; of tham forda on Mulescub;⁸ of
mulescumbe on thone herepath; andlang herepaths
on thiofa cumb; of tham cumbe on Hlypeburnan; of
tham burnan on Leofanmearce; on tha dic; of thære
dic on tha bræmbel thyrnan; of thære thyrnan on
beorh⁹ Rydingford;¹⁰ on tha mead¹¹ lace; of thær
lace on thone haran withig; thonne is se¹² mæd ge-
mæne of tham withige on afene up on Sandford; of
tham forda on Ætheluuoldes mærc;¹³ of his merce¹⁴

¹ *Rimecunda*] Rimecuda. Aug.

² *bican*] biccan. Aug.

³ *se*] seo. Aug.

⁴ *forde*] forda. Aug.

⁵ *beorge*] biorge. Aug.

⁶ *lince*] hlinec. Aug.

⁷ *heathenan*] hæthenan. Aug.

⁸ *Mulescub*] Mulescumb. Aug.

⁹ *beorh*] burh. Aug.

¹⁰ *Rydingford*] Rydingeford.
Aug.

¹¹ *mead*] mæd. Aug.

¹² *se*] seo. Aug.

¹³ *mærc*] mearce. Aug.

¹⁴ *merce*] mearce. Aug.

A.D. 961. on Undern beorh; of tham beorge on thonne¹ haran withig; of tham uuithige eft on tha brige; and thiisses landes se alles xxii. hida.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego² Eadgar, Britanniae Anglorum monarcus,³ hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

† Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam concessi.

† Ego Oscutel,⁴ Eboracensis basilicæ primas insecnis, hoc donum regale confirmavi.

† Ego Osulf, præsul, canonica subscripsione manu propria hilaris subscripsi.

† Ego Byrhtelm, plebi⁵ Dei famulus, jubente rege, signum sanctæ Crucis lætus impressi.

† Ego Athulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis in-tepidus hoc donum corroboraui.

† Ego Ælfstan, antistes, trofeum⁶ sanctæ Crucis hanc regis donationem consolidavi.

† Ego Osuuold, legis Dei catascopus, hoc eulogium propria manu depinxi.

† Ego⁷ Atheluuold, abbas.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Ælfheah, dux.

† Ego Athelstan, dux.

¹ *thonne*] thone. Aug.

² *Ego.*] In the original charter the sign of the cross is not prefixed to the names given in the first column.

³ *monarcus*] monachus. Aug.

⁴ *Oscutel*] Oscytel. Aug.

⁵ *plebi*] blibi. Aug.

⁶ *trofeum*] tropheum. Aug.

⁷ *Ego.*] Here begins the second column in Aug.

- A.D. 962.
- + Ego Atheluuold, dux.
 - + Ego Byrhtnoth, dux.
 - + Ego Eadmund, dux,
 - + Ego Athelmund, dux.
 - + Ego¹ Ælfgar, minister.
 - + Ego Ælfuine minister.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Atheluuine, minister.
 - + Ego Osueard, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Osulf, minister.
 - + Ego² Uulfgar, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Uulfhelm, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ælfred, minister.
 - + Ego Ealdred, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.

De Sancto Adtheluuoldo.

Nunc vero restat ut de viro venerabili Atheluuoldo, Of S.
Ethelwold.
tempore regis Eadgari istius loci abbate sanctissimo, mentionem faciamus, qualiter post amplas possessiones Eadgari regis Anglorum illustrissimi, domum istam venustissime ordinaverit, ut puta prudens ac vigilans Domini nostri Jhesu Christi dispensator; videlicet, quoad ordinis observantiam, et institutiones ordini admodum necessarias, similiter et consuetudines omni memoria dignas.

¹ Ego.] The third column here begins.

² Ego.] The fourth column here begins.

A.D. 963.
his build-
ings;

his gifts;

In primis itaque beatus Atheluoldus (regnante rege Eadgaro,) honorabile templum in honore sanctæ Dei genetricis semperque Virginis Mariæ in hoc loco construxit, pariter et ad votum consummavit. Quo consummato, cum jam beatus Atheluoldus nonnullos fratres ibi coadunasset, de communi consensu et pari voluntate eorundem, misit quendam suum monachum, nomine Osgarum, in transmarinas partes ad abbatiam Floriacensem propter regulam beati Benedicti, sub qua fratres istius loci Deo digne famulantes feliciter militarent. Attendens etiam diligenter beatus Atheluoldus illud propheticum, quo dicitur, "Domine, dilexi decorem domus tuæ" [Ps. xxv. 8.], (ut de domo exteriori ad præsens intelligatur,) quoad decentius potuit domum istam ornamentis ditavit pretiosissimis. Dedit autem, ut ex antiquorum librorum acceperimus attestatione, calicem unum aureum immensi ponderis ob honorem et reverentiam Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi. Dedit etiam tres cruces admodum decoras ex argento et auro puro, quæ tempore uerræ regis Stephani sunt confractæ, attestantibus monachis nostris viam universæ carnis ingressis. Ornavit etiam ecclesiam textis tam ex argento puro quam ex auro obrizo pariter et lapidibus pretiosis, thuribulis et phialis, pelvibus fusilibus et candelabris ex argento ductilibus, multisque bonis aliis, tam usibus monachorum circa altare competentibus, quam decentiæ ecclesiasticæ competentibus. Opitulante etiam piissimo rege Eadgaro memorandæ memoriæ, abbas Atheluoldus tabulam fecit argenteam pretio adpretiatam trecentarum librarum, cujus etiam materiam forma exsuperabat artificialis, quæ etiam usque ad tempus Vincentii abbatis illæsa permansit et inconfRACTA. Interim vir Dei, mulieri¹ forti consimilis,

¹ mulieri.] Cf. Proverb. xxxi. 10. Vulg.

sindonem fecit, vendidit et tradidit Chananæo, dum A.D. 963. per sanctam conversationem et devotionem exemplum bonæ actionis præbuit discipulis suis, de bono in melius commutatis. Fecit etiam duas campanas propriis manibus, ut dicitur, quas in hac domo posuit cum aliis duabus majoribus, quas etiam beatus Dunstanus propriis manibus fecisse perhibetur. Præterea fecit vir venerabilis Athelwoldus quandam rotam tintinnabulis plenam, quam auream nuncupant, propter laminas ipsius deauratas, quam in festivis diebus ad majoris excitationem devotionis reducendo volvi constituit. Fuerunt autem ista superenumerata ornamenta, cum augmentatione bonorum aliorum, in ecclesia ista usque ad adventum Normannorum in Angliam. Illo enim tempore erant in hac domo quidam monachi et sacristæ de cœnobio Gemeticensi, qui ornamenta quamplurima a beato Athelwoldo laboriose acquisita et huic domui collata, tam aurea quam argentea, erudrato penitus argento a rota memorata, secum in Normanniam fraudulentè asportaverunt.

Attendens etiam diligentius vir venerabilis Athelwoldus illud authenticum quo dicitur, "De altari vivan^{his ar-} qui altari serviunt" [1 Cor. ix. 13.], similiter et ^{range-} illud Evangelicum, "Dignus est operarius mercede sua" ^{ments for} [Luc. x. 7.]; singulis diebus horis statutis filiis suis in vinea Domini laborantibus annonam hujuscemodi sub certa astipulatione constituit. Monachis Abbendonis ad mensam discumbentibus, unusquisque panem accipiat sibi deputatum de frumento puro quinque ^{the food of} marcis parem in pondere; unde versus ille, ^{the monks,}

"Panis Abbendonis par marcis pondere quinque."

Ad istum panem frustum casei ad talem et tantam magnitudinem singulis diebus apponi constituit, ut infra v. dies pondus Abbendonense, quod tunc constabat ex xx. duabus petris, (ut ex antiquorum accepimus attestazione,) penitus expenderetur. Constituit etiam monachis istius loci Deo et Beatæ Mariæ in perpe-

A.D. 963. tuum servientibus, quaque die duo genera leguminum ante generale, et pulmentum post generale, unum etiam generale et unam pitanciam eis constituit, quibus ad refectionem sine crapula vesci possent. In albis, unam pitanciam plus quam in aliis diebus constituit. In cappis duas pitancias præter generale. In præcipuis festivitibus, tres pitancias præter generale; et in eisdem diebus artocreas, et at coenam oblata constituit. In quadragesimali vero tempore, loco casei, constituit unicuique fratrum unam anguillam grossam quotidie cum generale. In æstate vero constituit ad coenam fratrum lac acidum in vasis pulcherrimis, quæ Creches vulgari onomate dicuntur, a die quæ dicitur Hokedai usque ad festum Sancti Michaelis,—qualibet die; a festo vero Sancti Michaelis usque ad festum Sancti Martini lac dulce secunda die. Vas vero, quod Creche nuncupatur, vii. pollices continet, qui ad profunditatem a summitate unius usque ad profundum lateris alterius. Constituit etiam placenta v. diebus hebdomadæ Paschæ, et in hebdomada Pentecostes v. diebus, et in die Sancti Marci Evangelistæ, tribus diebus Rogationum, die Ascensionis Dominicæ.

and their
drink.

Ad mensuram potus monachorum vir venerabilis Atheluuoldus quandam assisam, non ultra rationabilem sufficientiam progredientem, nec citra deficientem, constituendam perutile fore dijudicavit. Constituit itaque scyfum quandam magnum, flasconem et dimidium, scilicet duas caritates, et eo amplius, in se plenarie continentem; quem scyfum antiqui Bollam Atheluuoldi vocabant. Hac vero mensura bis in die obbæ monachorum implebantur, scilicet ad prandium et ad coenam. In festivis etiam diebus constituit eis, sive in albis sive in cappis, hydromellum, videlicet ad prandium inter sex fratres sextarium, et ad coenam inter xii. fratres sextarium. In præcipuis vero diebus, quas apud nos principales observamus, scilicet Natali Domini, in Pascha, in Pentecoste, in Assumptione Sanctæ Mariæ,

et in Nativitate ejus, in Natale Apostolorum Petri et Pauli, in festivitate Omnium Sanctorum, vinum illis constituit ad mensuram qua prius de hydromello ad cœnam, et ad cœnam hydromellum. Hæc vero et his similia tam abundanter tamque circumspecte constituit, ut non solum monachi quoad usum victus sustentarentur, verum etiam pauperes ex eorum reliquiis propensius recrearentur.

Præterea videns vir venerabilis quod in maxima parte diminutæ¹ essent veritates a filiis hominum, et magis ac magis in posterum diminuendæ, timens sibi ac suis ne consuetudines inanteis assignatæ per processum temporis aut deteriorarentur, aut in pejus mutarentur, vel etiam penitus adnullarentur, fecit quod potuit, et firmiter prohibuit sub anathematis interminatione, ne quis successorum suorum in pejus mutare præsumeret aut variare, nisi forte zelo caritatis succensus easdem consuetudines de bono in melius augmentare decrevisset. Oravit etiam pro domo ista, antequam ad episcopatum Uintoniensem vocatus esset, orationem. Cujus orationis tenor hic est.

Oratio Sancti Adeluoldi.

Deus æterne, ante cujus conspectum assistunt angeli, et cujus nutu reguntur universa, protege Domine, quæso, locum istum qui in nomine tuo et Beatæ Mariæ constructum est, et per virtutem Nominis tui recedat ab eo virtus inimicorum umbræque phantasmatum et incursio turbinum, percussio fulminum, læsio tonitruum, calamitas tempestatuum, omnisque spiritus procellarum. Præterea quæso, Domine, ut non ignis domum istam

*His prayer
on leaving
Abingdon.*

¹ *diminuta.*] See Psal. xi. 1. Vulg.

A.D. 963. consumat, nec homo inimicus per superbiam eam destruat; sed Tu, piissime Deus, conserva eam et gubernas, multiplicique fructuum ubertate pinguescat, ut omnes habitantes in ea voce et corde Te hymnizent et suavi modulatione Nomen tuum magnificent, et super eos descendat benedictio tua et super locum istum maneatque semper, per Dominum nostrum.

Sanctus¹ Adelwoldus factus est Episcopus ab Adgaro Rege.

S. Ethelwold becomes Bishop of Winchester.

Interea dum viri Dei Atheluuoldi abbatis vita et Deo acceptabilis, et hominibus prædicabilem in dies se exhiberet, a prædicto rege Eadgaro eligitur Uuintoniensis urbi antistes, anno a Dominica Incarnatione DCCCCLXIII. Hujus vice Abbendonæ abbas constituitur Osgarus, ejusdem ecclesiæ monachus. Et quamquam patriarchatum conscenderit præsulatus, non tamen a monachicæ jugo disciplinæ aliquatenus se relaxavit; unde clerici, qui tunc temporis apud illius episcopatus sedem in ecclesia convivere canonice debuerant, religionis rigorem in suo præsule negligentes, loco cedere quam districtius vivere maluerunt. Quapropter prædicti regis et beati Dunstani tunc archiepiscopi consiliis et auctoritate eos expulit, monachosque de Abbendonia intromisit illuc, qui usque hodie Deo regulariter in eadem ecclesia deserviunt. Similiter et de ecclesia, ubi abbatia est, in eadem civitate fecit. Nam in ea monachos et abbatem eis primus ipse instituit. Siquidem et apud Orientales Anglos in insula Heliensi unum, in loco vero qui Burch appellatur aliud, et apud Torneium tertium, monasteria cœnobarum constituit. Quæ cuncta ex Abbendon-

¹ *Sanctus.*] Collated with the duplicate in Claud. G. ix. fol. 117 b.

sium sumpsero collegio cultum et fundamina, ubi pietatis justitiæque cultor ille vineam plantaverat tam fertilem, de qua per loca plurima tot propagines propagaret. Sed quia ecclesiam Abbendunensem ante susceptum episcopatum dedicandam reliquerat, post sui consecrationem, et ipsam una cum beato Dunstano et aliis nonnullis coepiscopis suis in honorem Dei genetricis consecravit, die v. kalendarum Januariarum [28 Dec.] A.D. 965.

De Morte Edgari Regis.

Edgaro¹ rege Anglorum illustrissimo viam universæ carnis feliciter ingresso, cujus animo propitiatur² Deus, successit ei in hereditatem filius ejus Eduardus, vir memorandæ memoriæ. Iste vero per processum temporis tam morum gravitate quam vitæ sanctitate pollebat, ut antequam humanitus ei contigisset, in terra positus vitam angelicam actitare ab omnibus videretur. Is enim dum regnaret de Kingestuna Abbendunensi ecclesiæ vii. hidas concessit, et de concessu his litteris roboravit. Death of King Edgar, and accession of Edward the Second. A.D. 975.

Carta³ Sancti Edwardi Martyris de vii. Hidis in Kingestune.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens:
"Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus

¹ *Edgaro.*] Claud. C. ix. fol. 121. proceeds thus:—

² *De Temporibus Edwardi Regis.*

"Defuncto itaque rege Edgardo, filius ejus Edwardus successit in regnum. Is enim dum regnaret," &c. (as in text.)

³ *propitiatur.*] The termination of this word is altered by erasure in B. vi.

³ *Carta.*] "Carta vii. Cassatorum in Kingestune." Claud. C. ix. fol. 121. At this point in Claud. B. vi. is introduced an illumination representing King Edward.

A.D. 965. revertar illuc" [Job, i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.] Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadweard, Christo conferente rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsiciens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, vii. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Cingestune profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis iugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.¹

This sind tha land gemæro, æcer under æcere.

Ærest of Eccene² on merethorn; of merethorne on tha heafodæceras; thanun on Swanesig on thone eal-

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200. They are

presently repeated in the next charter, p. 355.

² *Eccene*] Eocene.

dan garan middewealde;¹ of tham ealdan garan and- A.D 965.
lang riht gemæres on Ælfredes beorh; thæt andlang
riht gemæres² innan Cyngestun; andlang³ riht gerith
on thone byt⁴ beneoþan Cyngestun; swa andlang
riht gemæres on thone thorn; thæt⁵ ut on Temese;
andlang Temese on thæt eald gemære; up andlang
gemæres on Ælfthrythe stan; of thane stane,⁶ andlang
dice; of thære dic andlang riht gemæres; thæt eft on
Eocene.

Anno⁷ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta
est hæc carta.

† Ego Eadueard, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem concessi.

† Ego Duntan,⁸ archiepiscopus, cum signo sanctæ
Crucis roboravi.

† Ego Osuuold, archipræsul, sigillum agiæ Crucis
impressi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, adqueievi.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Atheluine, dux.

† Ego Brihtnoth, dux.⁹

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfuueard, minister.

† Ego Atheluueard, minister.

† Ego Eaduuine, minister.

† Ego Leofuuine, minister.

¹ middewealde] middeweardne.

² on gemæres.] Omitted.

³ andlang] swa andlang.

⁴ byt] pyt.

⁵ thæt.] Omitted.

⁶ of thane stane.] Omitted.

⁷ Anno.] Claud. C. ix. fol. 121.

⁸ Duntan] Dunstan. C. ix.

⁹ dux.] Here ends the names
of the witnesses in C. ix.

A.D. 965.

- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Athelueard, minister.
- † Ego Wulfgeat, minister.

*Item, Carta Edwardi Regis de xiii. Hidis in
Kingestun.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humano prosperitas iniquorum humanum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eaduard, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli antistiti vocitato nomine Ælfstan xiii. mansas perpetualiter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricolæ illius terræ nomen indiderunt æt Cyngestun, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit

ipse gravibus per colla depressus catenis inter flam- A.D. 976.
mivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius ad
satisfactionem venire maluerit.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

*Metæ.*¹

This sind tha landgemæro to Cyngestune, æcer
onder æcere.

Ærest of Eocene on merethorn; of mære thorne
on tha heafodæceras; thanne on Swanesig on thone
ealdangaran middewearde; of than ealdan garan and-
lang riht gemæres on Ælfres² beorh; thæt andlang
riht gemæres innan Cyngestun; andlang riht gerith
on thone pyt beneoþan Cyngestun; swa andlang
riht gemæres on thone thorn; ut on Temese; and-
lang Temese on the ealda gemæra; up andlang ge-
mæres on Ælfthrythe stan; of thane stane andlang
dice; of thære dic andlang riht gemæres; thæt eft on
Eocene.

Acta³ est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI.

† Ego Eaduuard, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ
Crucis roboravi.

† Ego Osuuold, archipræsul, sigillum agiæ Crucis
impressi.

¹ *Metæ.*] Already collated with
the duplicate in Claud. C. ix. fol.
200, at p. 350.

² *Ælfres*] Ælfredes, in the pre-
vious copy.

³ *Acta.*] This passage does not
occur in C. ix.

- A.D. 976. † Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.
 † Ego Ælfstan, episcopus, atque ievi.
 † Ego Alfuuold, episcopus, consolidavi.
 † Ego Ælfstan, episcopus, confirmavi.
 † Ego Ælfnoth, episcopus, conclusi.
 † Ego Sigar, episcopus, consensi.
 † Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Atheluuine, dux.
 † Ego Bryhtnoth, dux.
 † Ego Atheluuueard, dux.
 † Ego Eaduuine, dux.
 † Ego Athelmær, dux.
 † Ego Ælfric, dux.
 † Ego Æscuuig, dux.
 † Ego Osgar, dux.
 † Ego Athelgar, dux.
 † Ego Ælfuueard, minister.
 † Ego Alfric, minister.
 † Ego Ælfuupld, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Bryhtmær, minister.
 † Ego Bryhtferth, minister.
 † Ego Atheluuold, minister.
 † Ego Eardulf, minister.
 † Ego Leofuuine, minister.
 † Ego Leofuuine, minister.

*Quomodo Osgarus Abbas emit xx. Hidas in
Kingestune.*

[Item,¹ de hac eadem terræ in vetustissimis et pæne
consumptis litteris ita Anglice scriptum repperimus:—

¹ Item.] The passage enclosed | into the text from Claud. C. ix.
within brackets is here introduced | fol. 121 b. and fol. 200.

Ælfhea ealdorman becwæth Ælfhere ealdormen xx. A.D. 976.
 hida æt Kingestune, tha abæd Osgar abbud æt Ælf-
 here ealdormenn, thæt he moste ofgan thæt land æt ^{Purchase} ^{of land at} Kingston.
 him mid sceatte, tha tithode se ealdorman him. And
 se abbod sealde him tha an hund mancosa goldes.
 Tha wes ofer Eastron micel gemot æt Athelwarabirg;
 and hit wes gesitolad thar tham hlafardingan tha
 thæron weron, thæt wes Adelwold bisceof, and Ælf-
 stan bisceop, and Æthelgar abbod, and Eadwine, and
 Ælfric Cild, and Ælfric Sirafes sunu, and Brihtric his
 brothor, and swithæ manega othra thegenas. And
 this wes gedon on micelre gewitnesse; and thysses
 gewrites geclofan nam se ealdorman Ælfhere to swy-
 telunga.]

Alfhegus¹ princeps hereditavit Afferum principem
 de xx. hidis apud Gingestun; tunc rogavit Osgarus
 abbas ipsum Alferum principem quatinus sibi permit-
 teretur propriari pretio ipsam terram, cui annuit
 idem princeps. Et abbas illi dedit centum mancosas
 auri. Et contigit illo tempore circa Paschale tempus
 haberi apud² locum qui Adeluuaraburh³ dicitur; et
 illis senioribus qui intererant hoc⁴ relatum est,
 scilicet, Atheluuoldo episcopo, et Athelstano episcopo,
 et Athelgaro abbati, Eaduuino, et Alfrico cognomento
 Puer, et alio Alfrico filio Sirai, et Brihtrico illius
 fratre, cum his et multis aliis. Et istud factum est
 in plurimorum testimonio; hujus etiam scripti divi-
 sionem recepit ipse princeps jam prædictus pro osten-
 sione.

¹ *Alfhegus.*] The Latin version
 alone is given in B. vi. fol. 87, as
 above. The various readings are
 from Claud. C. ix. fol. 121 b.

² *apud*] concilium apud.

³ *Adeluuaraburh*] *Ædeluuaraburh*.

⁴ *hoc*] de hoc.

[*De*¹ *Sidemanno Episcopo.*]

A.D. 976. Anno tertio hujus regis, concilio apud Kirtlingctun Paschali tempore constituto, Sidemannus, unus eorum qui intererant, Defnescire episcopus, subitanea arreptus ægritudine ibidem defungitur. Cujus corpus, jussu regis ac Dunstani archiepiscopi, Abbendonam defertur, et in porticu Sancti Pauli apostoli illic decenter humatur.]

A.D. 978. Eduuardo² rege Anglorum dolo Æstthrithe novercæ sua ad coelestia per martyrium translato, a sanctis archipræsulibus Dunstano et Oswaldo et x. episcopis in Cingestune ad regni fastigium Athelredus frater ejus, filius Edgari et Ælfthrithe, consecratur. Qui ut imperitandi jubendique nactus est potestatem religioni minus intendere, pravorum consultui se committere, pro libitu multa facere. Adeo ecclesiæ Abbendonæ pravorum commonitu infestus extitit, ut quæque pater ejus de suis dominiis possessionibus illic devote contulerat, ipse irreverenter suis restitueret usibus. Hæc dum in regno moventur, ecclesiarum valde necessarius defensor Atheluuoldus episcopus sanctissimus e seculo rapitur. Sed et piæ memoriæ dominus Osgarus pro eo Abbendonæ abbas substitutus illo vitæ ultima sortitur. In hujusmodi infortunio locus iste sine defensionis fit obstaculo.

¹ *De.*] Introduced into the narrative from Claud. C. ix. fol. 121 b.

² *Eduuardo.*] In Claud. C. ix. fol. 122, the narrative proceeds thus:—

“DE INTERFECTIONE EADWARDI
REGIS.

“Nec multo post rex Ædwardus, nil mali erga quemlibet

sua pro simplici conversatione autumans, nefandorum insidiis, quadragesimalibus diebus, immerito perimitur. Divulgato per Angliæ populos de regis nece vero indicio, in unum coadunati Adelredum ejusdem germanum in regnum substituunt. Qui ubi imperitandi,” &c. (as above, in the text.)

De Edwino¹ Abbate.

Erat tunc major regiæ domus Edricus quidam A.D. 978.
 præpotens, filius Ælferi ducis Merciorum, fratrem Concern-
 habens Eadwinum nomine, monachum institutione. Hic Edwin.
 apud regem pretio exegit ut his² frater ejus Abben-
 doniæ abbas præficeretur. In quo distrahitur rerum
 abbatiæ copia, tepescit de intus ac de foris prædicandæ
 gratiæ fama. Nec tamen de his vindicta Dei abfuit
 diutius. Denique vir pro quo monasterialis summa
 veniit, non multo post regiam offensam incurrens, a
 patria ista exul in Daciam depellitur; sed non multo
 post rediens Danos secum adduxit, qui multo tempore
 patriam vastaverunt. His universis calamitatibus Ab-
 bendonense cœnobium, paulo ante ditissimum, pluri-
 marum jam incurrit suarum rerum periculum.

De Morte Eadwini Abbatis.³

Sed qui Petro apostolo inter marinos fluctus labanti⁴ Wulfgar
 porrexit manus, Ipse dignatur ecclesiæ suæ discrimina becomes
 relevare. Nam fere sexennio prædictis ingruentibus abbot.
 adversis exacto, Eadwinus abbatiæ præpositus defun-
 gitur ac dominus Wlgarus substituitur, vir maxima
 probitate perspicuus et imminenti articulo temporis ad
 ecclesiæ libertatis restitutionem necessarius. Regis etiam
 animus, hactenus erga cœnobium istud obstinatus, in
 melius convertitur, ac pro hoc abbatem pro bonitate,

¹ *Edwino*] Eadwio C. ix. fol. 121 b.

² *his*] is. C. ix.

³ *De Morte Eadwini Abbatis*] De

Wulfgaro Abbate. Claud. C. ix. fol. 122.

⁴ *labanti.*] A reference to Matth. xiv. 30.

A.D. 978. quam in eo didicerat, diligere, venerari, et admonitis ipsius se subdere cœpit. Quare Abbendonense cœnobium iterum a cunctis veneratur et colitur; et qui apud regem excellentius erant, ipsum de honore ejusdem loci quotidie suggerebant. Hujusmodi frequenti commonitu adeo erga Dei timorem et ecclesiæ venerationem rex commutatur, ut in multitudinis frequentia fateretur ut in his quæ ad se defer[re]bantur graviter se errasse. Deinde providit quæ pro rebus ecclesiæ hactenus detentis condigna forent solutioni. Super hoc et libertatis libellum edidit, in quo omnem circa hunc locum simoniacam sectam fieri, tam se vivente¹ quam successoribus suis in reliquum regnantibus, anathemate perpetuo interdixit. Cujus seriei talis fuit prosecutio.

De Privilegio Adelredi² Regis.

Ethelred's
first charter
of resti-
tution.
A.D. 993.

[Altithroni³ Tonantis onomate. [Orthodoxorum vigoris ecclesiastici monitu creberrime instruimur, ut Illi oppido subjecti subpeditantes famulemur,] qui totius mun[di fa]bricam miro ineffabilique serie disp[onens], microcosmum, Adam videlicet, tandem quadri-formi plasmatum materia, almo ad Sui similitudi[nem] instinctum spiramine, universis quæ in infimis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens, paradisiacæ a[mœn]itatis jocunditate, conlaterana, [Eva

¹ *vivente*] *viente*. MS.

² *Adelredi*.] An illumination representing King Ethelred here occurs in B. vi. fol. 87 b.

³ *Altithroni*.] Compare here p. 256. The text of this present charter, as given in Claud. B. vi., omits the proem, which is here supplied within brackets from the origi-

nal instrument which is preserved in the Cottonian Collection, Aug. ii., number 39. The various readings which are appended are derived from the same source. The original being mutilated, such additions as have been conjecturally introduced into its text are printed within brackets.

scilicet,] et comite decentissime collocavit. Larvarica, A.D. 993. (pro dolor!) seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis pellectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus sæculo locetum promeruit perpetuum. Vaticinationibus siquidem prophetis et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate prominentibus nitide orthodoxis, eulogium e supernis deferens, non ut Judæorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nenias anagogico infrustrans famine, nosque ab obtunsi cæcitate umbraminis, ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut Evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altibohando proclamat: "Beata es Virgo Maria,¹ quæ credidisti! Proficientur a te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum," [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis prædictis taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaue Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.]

Ego,² inquit, Athelredus,³ Altitrono adminiculante, Anglorum cæterarum gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, non inmemor angustiarum mihi

¹ *Maria.*] Inserted in a blank by a different hand and in a different ink.

² *Ego.*] Hinc ego Æthelred.

³ *Athelredus.*] Written in a different ink in Aug.

A.D. 993. *meæque nationi septimo regni mei anno et deinceps frequenter ac multipliciter accidentium, post decessum videlicet beatæ memoriæ mihique interno amore dilectissimi Atheluoldi¹ episcopi, cujus industria ac pastoralis cura non solum meæ, verum etiam universorum hujus patriæ tam prælatorum quam subditorum, utilitati, superno Plasmatore inspirante, consuluit, mecum plurima volvere tacitus cœpi, et quæ tantorum causa periculorum existeret, studiose percunctari sollicitus curavi. Tanto igitur talique studio magno opere² incitatus, et archana quæque diligenti cura mecum examinans, tandem Domini compunctus gratia ad memoriam reduxi partim hæc infortunia pro meæ juventutis ignorantia, quæ diversis uti solet³ moribus, partim etiam pro quorundam illorum detestanda philargia, qui meæ utilitati consulere debeant,⁴ accidisse. Siquidem inter cætera memoriæ occurrit me rogatu quorundam talium, Uulfgari scilicet episcopi defuncti, atque ducis Alfrici,⁵ qui adhuc superest, sacri Abbendonensis⁶ cœnobii libertatem pro munere in servitutem redigisse, quod præfatus beatæ memoriæ episcopus Atheluoldus⁷ a prædecessoribus meis, Eadredo⁸ scilicet rege, patruo patris mei, necnon et a patruo meo rege Edwie⁹ nec minus et a patre meo, rege videlicet Eadgaro,¹⁰ ad usum monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariæ¹⁰ humilitatis et obedientiæ cæterarumque virtutum meritis, in æternam promeruit hereditatem, et in perhennem adquisivit libertatem.*

Hæc igitur mecum vigilanti pectore volvens, et citius a tanto tamque exhorrendo anathemate liberari

¹ *Atheluoldi*] Adeluoldi.

² *magno opere*] magnopere.

³ *uti solet*] solet uti.

⁴ *debeant*] debebant.

⁵ *Alfrici*] Ælfrici.

⁶ *Abendonensis*] Ebbandunensis.

⁷ *Atheluoldus*] Adeluold.

⁸ *Eadredo*.] In a different ink, in a blank space.

⁹ *Edwie*] Eaduige. Written in a blank space and in a different ink.

¹⁰ *Eadgaro*.] The same remarks apply to this name.

cupiens, anno Dominicæ Incarnationis DCCCXCIII., mei A.D. 993. autem regni xvii., sinodale concilium Uintoniæ in die sancto Pentecosten [4 Jun.] fieri jussi; illucque episcopis et abbatibus ac cæteris optimatum meorum primoribus verba salutaria¹ et pacifica benignissime destinavi, cunctosque, Christi inspirante gratia, monui, ut quæque superno Creatori digna quæque spirituali² animæ meæ saluti, seu regali meæ dignitati congrua, quæque etiam omni Anglorum populo oportuna valerent, Domino consulente, in commune tractarent, vovens me etiam,³ vita comite, et retroactas ad purum cohercere negligentias, et juxta prædecessorum meorum decreta, Jhesu Christo Domino nostro ejusque Genetrici priscum restituere libertatis cirographum.

Hoc illi meo, immo Christi, monitu simul et hortatu, magno opere delectati, voti compotes Salvatori Christo gratias egerunt, et quæque condigna salubriter instituta sanxerunt pacto spirituali⁴ confirmaverunt.

Nunc autem ego Athelred,⁵ Anglorum, Christo opitulante, basileus, quo debitum voti mei factis adimpleam, et ut æternæ libertatis Atitroni Moderatoris clementia merear obtinere consortium, pretium quod mihi dux præfatus Alfric pro fratre sui Eaduuini prioratu contulit, quo præfata Christi sanctæque ejus Genetricis hereditas iniqua servitute est venundata, perpetualiter anathematizando reicio; et gratuita Domini inspirante gratia, meorumque optimatum tam laicorum quam ordinatorum rogatus simul et usus consilio, ejusdem⁶ sanctæ Christi gonetricis ecclesiæ monachisque inibi degentibus æternam privilegii, ut prædecessores mei, renovandam concedo libertatem.

Hujus etenim renovandæ libertatis auctoritas Christi

¹ *salutaria*] salutoria.

² *spirituali*] spiritali.

³ *me etiam*] etiam me.

⁴ *spirituali*] spiritali.

⁵ *Athelred*] Æthelred, on a space left blank, and in a different ink.

⁶ *ejusdem*] eidem.

A.D. 993. auctoritate nostraque largitate concessa et corroborata est, die xvi. kalendarum Augustarum [17 Jul.], in oratorio vici qui usitato Gillingaham nominari solet; missæque celebratione peracta, sub horum testium præsentia, me assensum præbente, confirmata est; abbatis scilicet Ælfsini consanguineique mei Athelmari,¹ necnon et avunculi mei Ordulfi, ac prioratum præfati Abbandunensis² cœnobii in manu ac potestate Wlfgari abbatis mihi humillima devotione subjecti, gratis sine pretio voluntarie renovando commisi; hancque privilegii libertatem tam sibi quam cunctæ simul ejusdem sanctæ ecclesiæ congregationi pro mille quingentis³ missarum sollempniis, ac mille ducentis psalteriorum melodiis, quas spontanea devotione pro æterna animæ meæ redemptione decantaverunt, æternaliter renovandam, cum sanctæ Crucis impressione concessi; quatinus post decessum ejusdem præfati abbatis Wlfgari, cujus temporibus hæc ipsa libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa præfati cœnobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem justa ex eodem⁴ fratrum cuneo eligens constituat.

Cujus⁵ privilegii libertas deinceps perpetuo uso a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in prædicto monasterio jus arripiens exercent potestatis, sed ejusdem cœnobii collegium perpetuæ, ut prædixi, libertatis gloriatur privilegio. Sit autem præfatum monasterium omni terrenæ servitutis jugo eodem tenore liberum, quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Kenulfo⁶ rege catholico, vetusto continetur privilegio, Retuno⁷ abbate obtinente,⁸ solutum.

¹ *Athelmari*] Æthelmæri.

² *Abbandunensis*] Ebbandunensia.

³ *quingentis*] quingentis.

⁴ *justa ex eodem*] juste ex eodem.

⁵ *Cujus*] Hujus.

⁶ *Kenulfo*] Coenulfo.

⁷ *Retuno*] Hrethuno.

⁸ *obtinente*] optinente.

Agri equidem ad usus monachorum, Jhesu Christo A.D. 993. Domino nostro¹ Ejusque genetrici Mariæ,² priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a meipso meoque patre Eadgaro rege, fratreque ejus meo patruo rege Eadwio³ eorumque patruo, scilicet rege Eadredo fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetuæ sint libertatis. Nam reges præfati rus quod Abbendun nuncupatur, quod rex Ceadwala⁴ Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ² priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædificium sibi regale injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituentes interdixerunt ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Athelred,² Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura, quæ Domino devote⁵ per hoc modernum privilegium restauravi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant, perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt. Sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus, ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiata fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epilepticus philargiriæ seductus amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificentiae renovatam libertatem ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei

¹ *Jhesu Christo Domino nostro*] Domino nostro Jesu Christo.

² *Mariæ.*] In the original charter this word is written in a different ink, on a blank space.

³ *Eadwio*] Eadwigo, written in a different ink, and on a blank space.

⁴ *Ceadwala*] Ceadewala.

⁵ *devote*] devota.

A.D. 993. ecclesiæ, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per quem totus terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi prius¹ hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsumpsit; nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apostata optineat ullam; sed æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus crucietur.

Anno Incarnationis Domini² ut prædiximus, DCCCCXCIII., indictione vi., humillimo rogatu præfati et devoti abbatis Uulfgari, scriptum est hujus renovatæ libertatis privilegium; his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis decusatim, Domino dispensante, caraxantur.³

† Ego Athelred,⁴ Britanniæ Anglorum monarcus, hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

† Ego Sigeric, Dorobernensis ecclesiæ⁵ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

† Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, hanc regis munificentiam confirmavi.

† Ego Ælfhæh,⁶ Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, hanc renovationis libertatem corroboravi.

† Ego Ælfric, Coruinensis parrochiæ episcopus, qua præfatum adjacet monasterium, huic dono sanctam Crucem impressi.

† Ego Ælfheah, Licetfeldensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis depinxi.

¹ nisi prius] nisi.

² Anno Incarnationis Domini] Anno Dominicæ Incarnationis.

³ dispensante caraxantur] disponente karaxantur,

⁴ Athelred] Æthelred, in a blank, and in different ink.

⁵ ecclesia] ecclesiæ, throughout the original charter.

⁶ Ælfhæh] Ælfheah.

† Ego *Æscuuig*, Dorccensis ecclesiæ episcopus, hoc A.D. 993. regale donum consolidavi.

† Ego *Theodred*, Orientalium Anglorum episcopus, huic largitati assensum præbui.

† Ego *Ælfstan*, Hrofensis ecclesiæ episcopus, huic dapsilitati Crucem imposui.

† Ego *Ordbyrht*, Australium Saxonum episcopus, sigillum sanctæ Crucis annotavi.

† Ego *Uulfsige*,¹ Scirburnensis ecclesiæ episcopus, gaudenter consensi.

† Ego *Eadulf*, *Uiigornensis*² ecclesiæ episcopus, hilari vultu subseripsi.

† Ego³ *Athulf*, Herefordensis ecclesiæ episcopus, mihi placere respondi.

† Ego *Sigar*, *Uuillensis* ecclesiæ episcopus, ita posse fieri dignum duxi.

† Ego *Alfuuold*, *Cridiensis* ecclesiæ episcopus, huic statuto non contradixi.

† Ego *Ealdred*, *Cornubiensis* ecclesiæ episcopus, hoc decretum consentiendo laudavi.

† Ego *Ælfdryth*,⁴ mater ejusdem regis, hujus doni faulrix extiti.

† Ego *Æthelstan*, ejusdem regis filius, hoc stare non renui.

† Ego *Ecgbyrht*, ejusdem quoque regis filius, assensum præbere non distuli.

† Ego *Eadmund*, ejusdem etiam regis filius, hoc posse fieri non interdixi.

† Ego *Eadred*, ejusdem quidem regis filius, hoc mihi placere professus sum.

† Ego *Uulfgar*, abbas *Abbandunensis* ccenobii, hoc sintagma triumphans dictavi.

¹ *Uulfsige*.] In Aug. this name is written on a blank space and with different ink.

² *Eadulf*, *Uiigornensis*] *Eadulf*, *Wigorensis*.

³ *Ego*.] The second column in the original in Aug. here begins, and from this point the cross is omitted.

⁴ *Ælfdryth*] *Ælfhryth*.

- A.D. 993. † Ego Aelfuuard,¹ Glastoniensis abbas.
 † Ego Ælfsige, Nin. abbas.
 † Ego² Uulfric, Aug. abbas.
 † Ego Byrhtnoth, Elig.³ abbas.
 † Ego⁴ Lyfinc, Ceort. abbas.
 † Ego Ælfric, Meal. abbas.
 † Ego Ælfere, Bathan. abbas.
 † Ego Leofric, Micel. abbas.
 † Ego Ælfhun, Middel. abbas.
 † Ego Byrthelm, Eaxc. abbas.
 † Ego Athelric, Æthel. abbas.
 † Ego Uulfsige, Westm. abbas.
 † Ego Germanus, Ram. abbas.
 † Ego Kenulf, Burh. abbas.
 † Ego Godeman, Thorn. abbas.
 † Ego Alfuuold, Uuind. abbas.
 † Ego⁵ Leofric, Alban. abbas.
 † Ego Ætheluueard, dux.
 † Ego Ælfric, dux.
 † Ego Ælfhelm, dux.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Æthelsige, minister.
 † Ego Athelmær, minister.
 † Ego Byrhtuuold, minister.
 † Ego Ordulf, minister.
 † Ego Uulfheah, minister.
 † Ego Uulfric, minister.
 † Ego Uulfgeat, minister.⁶

¹ Aelfuuard] Ælfweard.

² Ego.] Here begins the third column of witnesses in Aug.

³ Elig.] Ælig.

⁴ Ego.] The fourth column here begins.

⁵ Ego.] And here the fifth.

⁶ minister.] In Aug. occurs the following additional attestation, in a different hand :—

“† Ego Ælfwig, Westm. abbas.”

The word “Ego” is then repeated at the beginning of twenty-three lines, but no signatures have been added. On the reverse of the charter occurs this endorsement :—“Privilegium Æthelredi Regis factum de Abbendona.”

Hucusque de ecclesiæ libertate, nunc vero de terrarum restitutione subinferendum.

A.D. 993.
Ethelred's
second
charter of
restitution.

Regnante¹ in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omniumque regna seculorum magni moderaminis imperio gubernante. Ego Athelred, Ipsius opitulante gratia, rex Anglorum, inter varias hujus labentis seculi vicissitudines ad memoriam reduxi qualiter in tempore pueritiæ meæ erga me gestum fuerit, dum pater meus rex Eadgar, universæ terræ viam ingrediens, senex et plenus dierum migravit ad Dominum; quod videlicet omnes utriusque ordinis optimates ad regni gubernacula moderna² fratrem meum Eaduardum unanimiter elegerunt, mihique terras ad regios pertinentes filios in meos usus tradiderunt. Ex quibus scilicet terris quasdam pater meus, dum regnaret, omnipotenti Christo Ejusque genetrici sanctæ Mariæ ad monasterium, quod Abbandun nuncupatur, pro redemptione animæ suæ concessit; hoc est, Bedeuinde cum omnibus ad se pertinentibus, Hisseburna cum universis suis appendicibus, Burhbec, omnesque sibi adjacentes redditus. Quæ statim terræ, juxta decretum et præceptionem cunctorum optimatum, de præfato sancto cœnobio violenter abstractæ, meæque ditioni, hisdem præcipientibus, sunt subactæ. Quam rem si juste aut injuste fecerint, ipsi sciant. Deinde cum frater meus hoc ærumnosum deseruit seculum, et sibi a Deo prædestinatum percepit interminabilis vitæ emolumentum, ego, annuente Christo, et regaliū simul et ad regios filios pertinentium terrarum suscepi dominium.

Nunc³ autem quia mihi videtur esse valde molestum patris mei incurrere et portare maledictum, reti-

¹ *Regnante.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 123 b.

² *moderna*] moderanda.

³ *Nunc*] Hunc.

A.D. 933. nendo hoc quod ipse pro suæ animæ redemptione Deo contulit donarium, et quia gratia Dei me ad intelligibilem perducere dignata est ætatem, mihiq̃ue per meorum optimatum decreta affluentem et copiosam terrarum largita est portionem, iccirco et ego ex mea propria hereditate præfatum sanctum cœnobium munere congruo honorare et oportuna possessionum largitione ditare dispono; primum pro Dei Omnipotentis Ejusque sanctæ Genetricis amore, ut ipsa pro me pia inventrix¹ esse dignetur ad Dominum Deum nostrum; deinde pro animæ genitoris mei dilectione, meæque propriæ animæ æterna redemptione, necnon et pro meorum causa liberorum, qui easdem præfatas sibi attrahere suæque ditioni cogitant subicere terras.

Nomina vero terrarum, quas ad præfatum libenti animo concedo monasterium hæc sunt; unum scilicet apud Feornebeorh, alterum apud Wilmalehtun, tertium apud Cyrne. Has terrarum portiones Alfric cognomento Puer a quadam vidua Eadflæd appellata violenter abstraxit, ac deinde cum in ducatu suo contra me et contra omnem gentem meam reus existeret, et hæc quas prænominavi portiones et universæ quas possederat terrarum possessiones meæ subactæ sunt ditioni, quando ad sinodale concilium ad Cyrneceastre universi optimates mei simul in unum convenerunt, et eundem Alfricum majestatis reum de hac patria profugum expulerunt, et universa ab illo possessa mihi jure possidenda omnes unanimo consensu decreverunt. Deinde præfatam viduam, pro amore optimatum meorum qui ejus apud me extiterant advocati, suam hereditatem possidere clementi benignitate permisi; et ipsa tandem in extrema suæ migrationis sententia, mihi rursus earundem terrarum possessionem benigno et libenti animo in perhennem dereliquit hereditatem. Tellurem vero ad Pyrian, quam etiam ad idem præfatum con-

¹ *inventrix*] *interventrix*.

cedo monasterium, unam illarum constat esse terrarum A.D. 983. quas Adelward Ceolfedæ filius mihi æternaliter possidendas pro mea donavit amicitia. Omni vulgo longe lateque satis est cognitum qualiter ipse et frater ejus contra me rei extiterunt, qualiterque ambo meam inimicitiam exigentibus suis reatibus incurrerint.

Hæc præfatarum descriptio terrarum facta est per admonitionem Ordulfi avunculi mei atque Athelmari consanguinitate mihi conglutinati, et Wlgati ministri mei dilecti, necnon et abbatis mei Wlfhari tota mihi devotione benigni, qui me frequenti suggestionem cum cæterorum fidelium commonuit suasionem, quatinus Dei Omnipotentis hereditatem ex aliqua parte innovare et augere curarem. Quod et feci propter Christi, Qui me in regno sublimavit, amorem; et eorum qui me amica assiduitate ad meam exortantur necessariam et æternam salutem; et propter humilem et benignam quam mihi præfatus abba fideliter et gratanter exhibere solet obedientiam.

Hoc quoque voluntatis meæ beneficium palam cunctis innotesco, quod earundem possessionum terras in unaquaque cui adjacent provincia cum omnibus ad se pertinentibus, sive in prædiorum municipiis, sive in tributo, sive in theoloneo, sive in quocumque negotio, quod in unoquoque rure diverso modo solet exigi, plena libertate ab omni terrenæ servitutis iugo liberas esse concedo, quemadmodum pater meus supra nominatarum portionem terrarum ab universa mundanarum rerum servitute liberas esse concessit, exceptis tribus, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Illud etiam cum Sanctæ Trinitatis et Individuæ Unitatis et Beatæ Mariæ semper-Virginis auctoritate præcipio, ut nullus hominum præsumat hanc donationem occasione qualibet immutare, nec terriori¹

¹ *terrioni*] territoril.

A.D. 983. codicem vel cirografi dictatum contra mese munificentiae scripta in medium proferre; sed universa illa antiqua territoria, supradicto exigente reatu, semper in posterum pro nichilo computentur et ad nichilum redacta omnium sputis obnoxia conculcentur, et hujus privilegii decreta stabili et inconcussa soliditate roborentur.

Si quis autem, instigante Diabolo, hæc consulta tam mea quam divina auctoritate corroborata violare præsumpserit, sive meus sit filius, sive dux, sive episcopus, sive minister, aut cujuscumque dignitatis extiterit, Omnipotens Deus sanctaque Ejus genetrix semperque Virgo Maria, et omnis supernorum sancta virtus exercituum majestatem divinam incessabili voce laudantium, hunc in vita ista despiciat, et despectum in futuro seculo sine fine disperdat illum, nisi congrua satisfactione ante exitum suum emendaverit quod contra Deum sanctamque Mariam deliquit. AMEN.

Hujus privilegii descriptio jugiter in prænominato conservetur monasterio, ut sit libertas externa librorum ad universas supradictarum possessiones terrarum, quas Omnipotenti Deo Ejusque sanctæ genetrici Mariæ ad idem cœnobium benigno et libenti animo concessi, et concessas æterna stabilitate commendavi.

Curta Adelredi Regis de Ernicote.

Gift of
Ernicote.

Universitatis Conditor et ineffabili Moderatore, Qui sua inenarrabili potentia omnia disponit atque gubernat, in æternum regnante, ego Athelred, Ejus gratuita miseratione et inolita benignitate totius Albionis basileus native jureque dedicatus, rus, quod ab hujus patriæ incolis Earnigcote noto nuncupatur vocabulo, duorum videlicet manentium quantitatem, Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici semperque Virgini Mariæ, ad usus monachorum loco qui celebri

Abbandun vocitatur onomate, æterna largitus sum A.D. 983. hereditate.

In nomine almæ Trinitatis et individue Unitatis præcipio, ut nemo regum vel clitorum, nec alicujus personæ hominum, præfatam terram a Dei ecclesia auferre præsumat.

Si quis autem temerarius præsumperit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Metæ.¹

This sind tha land gemæro æt Earnigcotan.

Ærest of than² ealdan slæpe up andlang Giht; of Giht on thæt rithig; andlang rithies³ on thone mere; of than⁴ mere eft on thæt rithig; andlang rithiges to than⁵ hindfaldan; of than hindfaldan on thone swinhege; of than swinhege on Pippanlege; of Pippanlege eft on thonne swinhege; andlang swinheges innan east healas; swa be wyrtwalen⁶ innan thone smalan weg; andlang smalan weges; thæt eft on Giht to than ealdan slæpe thær hit ær ongan.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

¹ *Metæ.*] Claud. C. ix. fol. 200.
"Metæ duarum Hidarum apud
Earnigcotan."

² *than*] *tham*.

³ *rithies*] *rithiges*.

⁴ *than*] *tham*.

⁵ *than*] *tham*.

⁶ *wyrtwalen*] *wyrtwalan*.

A.D. 983. † Ego Athelred, rex, præfatam donationem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.

† Ego Osuuald, archiepiscopus, consignavi.

† Ego Atheluuold, episcopus, inpressi.

† Ego Ælfstan, episcopus, subscripsi.

† Ego Æthelgar, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, adquievi.

† Ego Ælfheah, episcopus, non renui.

† Ego Ælfric, episcopus, concessi.

† Ego Athulf, episcopus, subscripsi.

† Ego Æscuuig, episcopus, impressi.

† Ego Uulfgar, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfthryth, regina.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Byrtnoth, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Atheluuueard, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Thorod, dux.

† Ego Ordbryht, abbas.

† Ego Sigeric, abbas.

† Ego Athelweard, abbas.

† Ego Goduuine, abbas.

† Ego Ælfuueard, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfsige, minister.

† Ego Ordulf, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Wulfic, minister.

† Ego Ælfhelm, minister.

† Ego Æthelmær, minister.

† Ego Byrhtuuold, minister.

† Ego Leofric, minister.

[*De Cyrna.*

Præterea et singulariter de Cyrne suæ auctoritatis A.D. 999. testamentum hujusmodi condidit.]¹

Carta² Regis Adelredi de Cerne.³

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, Qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim veba⁴ sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum cyrographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelred,⁵ totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, xv. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Cyrne nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo⁶ sanctæque Ejus ecclesiae beatæ Dei genetricis Mariæ,⁷ qui celebri Abbendonia⁸ nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, aquarumque cursibus, Uulfgaro⁹ obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate.

Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expedi-

¹ [*De . . . condidit.*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 124 b.

² *Carta.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 124 b., and with the transcript from the original in C.C.C. Camb. CXI. p. 169, where it occurs with the title

"Carta Regis Æthelredi de Cyrna."

³ *Cerne*] Cyrna. C.C.C. and C. ix.

⁴ *veba*] verba. C.C.C. and C. ix.

⁵ *Æthelred*] Æthelræd. C.C.C.

⁶ *Christo*] Xps. C.C.C.

⁷ *genetricis Mariæ*] genetrici Mariæ dicatæ. C.C.C.

⁸ *Abbondonia*] Abbandun. C.C.C.

⁹ *Uulfgaro*] Wlfgaro. C.C.C.

A.D. 999. tione, pontis arcisve restauratione. Est sane præfata terra Cyrne de illis villulis quas pridem quidam comes vocitamine Ælfric a quadam matronæ¹ Eatflead² nomine diripuit, et sibi in propriam hereditatem usurpavit. Ac deinde temporum variante vice, necne instigante humani generis perversissimo temptatore Diabolo, contra Deum meumque regale imperium multa et inaudita miserabiliter committens piacula, episcoporum, ducum, omniumque hujus regni optimatum unanimo legali consilio æquissimoque judicio, in villa regia quæ Anglica appellatione Cirneceastre³ dicitur, ipso extra patriam in exilium addicto, non solum illæ⁴ quæ a præfata muliere abstraxit, sed et cæteræ omnes quas jure possidebat hereditario, sibi ac omni suæ posteritati interdictæ fuerunt, mihiq; in proprium jus habendi donandique firmiter et immobiliter sunt æternaliter deputatæ.

Ego quoque post hæc, cum consilio et precatu optimorum⁵ meorum concessi, quatinus præfata vidua sua direpta⁶ resumeret, ac vita comite possideret. Quæ humiliter suscipiens et rationabiliter fruens, et⁷ in ultimo hujus labilis vitæ termino, omnes in benevola⁸ mente in proprium jus restituit.

Si autem tempore contigerit aliquo quempiam hominum aliquem libellum ob istarum apicum adnihilationem in palam producere, omni modo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis in-

¹ *matronæ*] matrona. C.C.C. and C. ix.

² *Eatflead*] Eatflæd. C.C.C.

³ *Cirneceastre*] Cyrneceaster. C.C.C.

⁴ *illa.*] In C.C.C. above the line is written, "scilicet, villæ, quas."

⁵ *optimorum*] optimatum. C.C.C.

⁶ *direpta.*] The MS. Claud. C. ix. is here mutilated, two leaves having been cut out. The narrative is resumed at p. 378, line 23.

⁷ *et.*] Omitted in C.C.C.

⁸ *termino, omnes in benevola*] termino mihi benevola, C.C.C., but so written as to imply that some intermediate words had been omitted.

terdico,¹ ita ut meum donum corroboratum sit cum A.D. 999. signaculo sanctæ Crucis,² ut nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur.

Denique vero, si quis nostræ dapsilitatis donum violari fraudulenter temptaverit, sciat se die ultima iudicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], poenis atrocibus se³ esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverint.⁴ Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

*Metæ.*⁵

Ærest on cattes stan; from cattes stane andlang
fyrh on Huredes mor; of Huredes more on tha hean
streat; andlang thære hean stræte on Moteraford; of
moteraforde andlang Motera lace; thæt on Oteres
ham; of Oteres hamme innan Cyrne; andlang Cyrne
on nunnena pol; of nunnena pole on haran stan; of
than haran stane on thonne haran withig; of than
haran wigie⁶ innan Temese; up andlang Temese⁷ on
Hodes lace; andlang Hodes lace up on thæt ea denn
the man hæet west ea; andlang thæs ea dennes the
est⁸ on Cyrne; up andlang Cyrne thæt on ane lide⁹

¹ *Christianis interdico*] *interdico* Christianis, C.C.C.

² *signaculo sanctæ Crucis*] *sanctæ signaculo*, C.C.C.

³ *se.*] Omitted in C.C.C.

⁴ *emendaverint*] *emendaverit*, C.C.C.

⁵ *Metæ.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 199 b. These

boundaries are not given in C.C.C., which, however, reads "Ærest; and swa forth."

⁶ *wigie*] *withig*, C. ix.

⁷ *up andlang Temese.*] Omitted in C. ix.

⁸ *the est*] *thæt est*, C. ix.

⁹ *lide*] *lide*, C. ix.

A.D. 999. lace; andlang thære læce; thæt eft on cates stan
thær hit ær onfeng.

Acta est præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXCIX,¹ indictione
xii.,² his testibus consentientibus, quorum inferius
nomina karaxantur.

† Ego Athelred, rex Anglorum, hoc taumate agiæ
Crucis roboravi.

† Ego Ealfric,³ Dorobernensis ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

† Ego Ealdulf, Eboracensis ecclesiæ archipræsul,
hilari vultu consensi.

† Ego Ælfheah, præsul, sigillum sanctæ Crucis
impressi.

† Ego Uulfstan, episcopus, corroboravi.⁴

† Ego Ælfheah, episcopus, consolidavi.

† Ego Æscuwig, episcopus, confirmavi.

† Ego Athulf, episcopus, depinxi.

† Ego Ordbriht, episcopus, annotavi.

† Ego Goduuine, episcopus, subscripsi.

† Ego Athelstan, episcopus, atqueievi.

† Ego Uulfsie,⁵ episcopus, consignavi.

† Ego Lyfing,⁶ episcopus, non renui.

† Ego Ælfuold, episcopus, conclusi.

† Ego Ælfthryth, mater ejusdem regis, fautrix
extiti.

† Ego Athelstan,⁷ ejusdem regis filius, non interdixi.⁸

¹ DCCCCXCIX.] DCCCCXXIX. MS.
C.C.C.

² indictione xii.] indictione quar-
tadecima; above which is written
duodecima in C.C.C.

³ Ealfric] Ælfric. C.C.C.

⁴ episcopus, corroboravi] episco-
pus, hanc regis munificentiam cor-
roboravi. C.C.C.

⁵ Uulfsie] Wulfsige. C.C.C.

⁶ Lyfing] Lyfinge. C.C.C.

⁷ Athelstan] Æthestan. C.C.C.

⁸ interdixi.] The transcript in
C.C.C. here adds this attestation :—
"Ego Eadred, ejusdem quoque
regis filius, mihi placere professus
sum."

A.D. 999.

- + Ego Ælfric, dux.
- + Ego Ælfhelm, dux.
- + Ego Leofsige, dux.
- + Ego Leofuine, dux.
- + Ego Ælfuuerd, abbas.
- + Ego Uulfgar, gaudens dictavi,¹ abbas.
- + Ego Ælsige, abbas.²
- + Ego Kenulf, abbas.
- + Ego Ælsige, abbas.³
- + Ego Aethelnoth, abbas.
- + Ego Æthelmær, minister.
- + Ego Ordulf, minister.
- + Ego Brihtuold,⁴ minister.⁵
- + Ego Uulfheah, minister.
- + Ego Uulfgeat,⁶ minister.
- + Ego Æthelric, minister.
- + Ego⁷ Uulfric, minister.

Curta Regis Adelved de Mordune.

Scimus quia in multis offendimus omnes.⁸ Si vero Charter of
in rebus aliquando ecclesiasticis offendimus, ea quæ, Mordune.
Deo adjuvante, emendare conamur, firmissimo litte-

¹ *gaudens dictavi.*] Omitted in C.C.C.

² *Ælsige, abbas.*] Alfsige, Cens. abbas. C.C.C.

³ *Ælsige, abbas.*] Ælsige, Elig. abbas. C.C.C.

⁴ *Brihtuold*] Byrhtwold. C.C.C., omitting here and to the end the word "minister."

⁵ *minister.*] Here C.C.C. adds, "Ego Leofric."

⁶ *Uulfgeat*] Uulfric. C.C.C.

⁷ *Ego.*] This last entry does not occur in C.C.C., which adds instead:—

"Ego Ælfwig.

"Ego Eadwold.

"Ego Æthelmær, filius Æthelwoldi.

"Ego Æthelwold.

"Ego Ælfgar Mæw."

⁸ *omnes.*] See Jac. iii. 2.

A.D. 1006. rarum libro munire debemus, ne iterum (quod absit,) res ecclesiastica a manibus possideatur alienis cupiditatis causa.

Qua de re, ego Athelredus, Dei nutu Anglorum basileus, notum volo adesse omnibus meo subjectis imperio quod quidam miles, Ælfgarus nomine, meus videlicet præpositus atque prætiosus, quandam injuste adquisivit villam sanctissimæ genetricis Mariæ Abben-doniensis cœnobii, ab incolis Mordun nominatam, xx. mansos, tempore videlicet Eadwini abbatis, me tamen consentiente, quamvis injuste, deditque conjugii suæ Ælfgife sub hereditario datalicii dono. Quo mortuo, prædicta mulier Ælfgifu alii copulata est marito, Wulf-gæt vocabulo. Qui ambo crimine pessimo juste ab omni incusati sunt populo, causa suæ machinationis propriæ, de qua modo non est dicendum per singula. Propter quam vero machinationem, quæ injuste adquisierunt omnia juste perdiderunt. Quo audito, Wulf-garus, prædicti pastor monasterii, de prædicta statim admonuit me villula, quam ipsi injuste possidebant. Ego autem, memor illorum injuste atquisitionis et meæ non bonæ consensionis, cum omni cordis desiderio præfatam¹ reddidi villam beatæ Dei genetrici Mariæ. Sed et unum prædiolum in Crochelade² civitate situm, quod dudum meo præfato dederam præposito, trado et concedo eidem sanctæ Mariæ perpetua hereditate.

Si quis alium libellulum falsæ cupiditatis attramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus grafiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et Sanguine Domini sequestratus,

¹ *præfatam.*] Claud. C. ix. here | See p. 374, note ⁴.
resumes the narrative at fol. 125. | ² *Crochelade*] Crocgelade.

usque dum sanctæ reddat Dei genetrici Mariæ bis A.D. 1008
 binas in quadruplum villas cum corporali pœnitentia,
 calliditate suæ machinationis relictæ. Et ut præfatæ
 telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper op-
 tinere valeant, regali liberati sunt præcepto omni
 seculari jugo; exceptis trium rerum obsequiis, expedi-
 tione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis
 conditione regalis.

Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis
 prædicta adesse terra circumcirca determinata.¹

Metæ.

This² sind tha land gemæru to Mordune.

Ærest on Higford; of Higforda andlang Hreod bur-
 nan on Worf; andlang streames on Purtanige weste-
 weardne; of Purtanige northeweardan eft ut on Worfe
 stream; andlang streames on wudebrige; thanon ut
 on æsc lace, thær easc lacu fylth ut on Worf; up
 ongean stream on thæs langan furlanges east ende;
 thanon east on tha ealdan dic; of thære ealdan dic
 on Grindewylles lace an furlang; thanon on Ættenpen
 on thone ellenstub; thanon a be ecge on tha mede-
 munga; of thære medemungæ nither on thone ealdan
 withig on Ættenpennes læce; thanon on Hnottanford;
 of than fordæ on Filican slæd; andlang slædes on
 thone ealdan wylle; thonon ut on Headdundune
 slæd; andlang slædes oth bradan weg; of than bra-
 dan wege andlang slades ut on Higford;³ and ænne

¹ *Nunc . . . determinata.*] This passage does not occur in C. ix.

² *This.*] Compared with the duplicate copy of the boundaries

in C. ix. fol. 200. See above, p. 306.

³ *Higford.*] In C. ix. the boundaries here end.

A.D. 1008. hagan on Crocgelade, the se cyneg thæрто to forgifen hæfth.

Acta¹ est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi millesimo viii^o, indictione vi.; ut iterum hæc præsentis nostræ donationis cartula ab omnium stimulis invidorum inconvulsa et incontaminata perpetuo jure possit persistere.

Testes.

† Ego primus Athelredus, rex, eandem circum-
quaque prætitulo et circumroboro sanctæ Crucis signa-
culo, quod omnes mei procures hoc idem ut faciant
evidenter præcipio.

† Ego Ælgifu,² ejusdem regis conlaterana, prædic-
tum donum confirmo.

† Ego Athelstan, ejusdem regis filius, verus testis
adesse cupio.

† Ego Eadmund, ejusdem regis filius.

† Ego Eadred, filius regis, testimonium perhibeo.

† Ego Eaduuig,³ filius regis, hoc donum regis con-
laudo.

† Ego Eadgar, filius.

† Ego Eadweard, filius.

† Ego Ælfheah, Dorovernensis ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ
Crucis consigno.

† Ego Wulfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepisco-
pus, hilari vultu consentio.⁴

¹ Acta.] See Claud. C. ix. fol.
125.

² Ælgifu] Alfgiva.

³ Eadunig] Eadwi.

⁴ Ego consentio.] Ego
Wlfstan, Eboracensis ecclesiæ ar-
chiepiscopus, consentio. Et multi
alii episcopi, abbates, et duces sub-
scripserunt.

+ Ego Lyvinc, episcopus, præsens adsum in testimonium. A.D. 1008.

+ Ego Osbriht, episcopus, confirmo.

+ Ego Atheluold, episcopus, hilari vultu adsentio.

+ Ego Ælfhun, episcopus, propria manu firmo.

+ Ego Alfgar, episcopus, testis adsum fortissimus.

+ Ego Brihtuold, episcopus, læto corde hoc testificor.

+ Ego Goduuine, episcopus, non renuo.

+ Ego Alfuuold, episcopus, verus testis adesse cupio.

+ Ego Goduuine, episcopus, non denego.

+ Ego Athelric, episcopus, non contradico.

+ Ego Alfric, dux.

+ Ego Leofuuine, dux.

+ Ego Ælfuueard, abbas.

+ Ego Wulfgar, abbas, hanc kartulam gaudenti corde composui.

+ Ego Brihtuold, abbas.

+ Ego Ælsige, abbas.

+ Ego Germanus, abbas.

+ Ego Ælsige, abbas.

+ Ego Ælmær, abbas.

+ Ego Eadric, minister.

+ Ego Athelmær, minister.

+ Ego Atheluold, minister.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Eaduuine, minister.

+ Ego Atheluueard, minister.

+ Ego Ulfkutel, minister.

+ Ego Atheluueard, minister.

+ Ego Leofric, minister.

+ Ego Athelric, minister.

+ Ego Eadric, minister.

+ Ego Atheluine, minister.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Leofuuine, minister.

- A.D. 962. † Ego Ælfuwig, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Ælfhelm, minister.

Gift of
the forest
of Leofric.

Hæ sunt terræ quæ Adelredus rex dedit famulis
suis, et ipsi de consensu regis ecclesiæ Abbendonensi.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Labentibus hujus cosmi temporibus, regnaque functi cum regibus velocissimo transeuntibus cursu, licet stare firmiter, a priori firmiter statu videatur cito labi, nullo sapienti ignotum est, et gaudia hic fallentis vitæ quatiuntur ac dissipantur.

Quapropter ego Athelred, rex Anglorum, cuidam ministro, qui a gnosticis Leofric appellatur vocabulo, quandam silvæ particulam cum suis terminis undique giratam perpetua largitus sum hereditate, ut ipse quamdiu vixerit habeat; et post se cuicumque voluerit heredi immunem derelinquat. Sit autem prædicta silva omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complices puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfata silva hinc inde giratur.

Metæ.

This his thæs wudes landgemære the Athelred cyn-
ing bocath Leofrice his thegene on ece yrfe.

Ærest of dæg broce on tha ealdan stræt be westan
Dunninewicon; andlang stræt on northewerde Wile-

ardes hyrste; on thone feld; thonon¹ the rithi; and-
lang rithiges on Athelnothes gemære; thæt on thone
rodweg; andlang weges the eft on dægbroc.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est
hæc carta; his testibus consentientibus quorum infe-
rius nomina caraxantur.

Testes.

- + Ego Athelred, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
- + Ego Osuuold, episcopus, adqueievi.
- + Ego Atheluuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuine, dux.
- + Ego Beorhtnoth, dux.
- + Ego Alfuuine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Æthelsige, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.
- + Ego Wulfstan, minister.
- + Ego Wulfhelm, minister.

¹ *thonon.*] Altered, apparently, to "thæt on."

Carta Regis Adelredi de Cheorletun.

A.D. 982.
Charter of
Cheorletun.

A cęptrigera majestatis æternę moderatione Theo, cunctorum vigente primordio, transitorię copia felicitatis. Idcirco possidentibus relinquitur ut eo Creatori fideliter suo sedula mentis alacritate se ad obsequendum promptus exhibeat, quo sibi cętera viderit elementa divinitus fore subjecta.

Quamobrem ego Athelredus Anglicę nationis, Christo annuente, basileos, quandam ruris particulam, v. videlicet cassatos, cujusdam loco sed communis terrę qui celebri æt Ceorlatune nuncupatur vocamine, cuidam meo ministro vocitato nomine Ælfgar ei ovanter tribuendo concessi; ut terram jam pręfatam tramitibus suę possideat vitę; deinde namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jucundum, cum omnibus quę ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis igitur, infestę rapacitatis macula seductus, hoc nostrę munificentię donum in quolibet aliud quam constituimus evertere conatus fuerit, sequestratus a communione sanctę Dei ecclesię, et ab æterni regni participatione, gehennalis incendii globis absorbtus æternę dampnationis amaritudinibus involvatur, si non satisfactione pœnituerit congrua quod nostro proterve decreto contraire nichili pendebat. Rus namque prętaxatum manifestis undique terminis minus dividitur, quia jugera altriusecus copulata adjacent.

Facta est pręfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXXXII.

Testes.

+ Ego Athelred, rex Anglorum, præfatam donationem indeclinabiliter concessi. A.D. 982.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.

+ Ego Osuuold, archiepiscopus, subarravi.

+ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfstan, episcopus, impressi.

+ Ego Æscuuig, episcopus, consensi.

+ Ego Athelgar, episcopus, corroboravi.

+ Ego Athelsige, episcopus, subscripsi.

+ Ego Athulf, episcopus, conclusi.

+ Ego Ælfhere, dux.

+ Ego Atheluuine, dux.

+ Ego Byrhtnoth, dux.

+ Ego Atheluuerd, dux.

+ Ego Athelmær, dux.

+ Ego Eaduuine, dux.

+ Ego Ordbyrht, abbas.

+ Ego Sigric, abbas,

+ Ego Atheluuerd, abbas.

+ Ego Byrhtnoth, abbas.

+ Ego Leofric, abbas.

+ Ego Ælfheh, abbas.

+ Ego Ælfhun, abbas.

+ Ego Atheluuerd, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Uulfsige, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Atheluuerd, minister.

+ Ego Athelsige, minister.

+ Ego Leofric, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Uulfric, minister.

+ Ego Leofric, minister.

*Carta Regis Adelredi de duabus Hidis in Draitun
et una in Suttun.*

A.D. 983. In Domini nostri Jhesu Christi onomate, in perpetuum regnantis, cujus majestas nec incipit nec desinit in seculum; cujus quidem providentia divinarum humanarumque rerum cognitio gubernatur ac custoditur. Quamdiu videlicet præsentis vitæ prosperitas nobiscum comitari cognoscitur, coelesti suffragio hujus exilii atque cæcitatæ laqueum abrumpere festinemus, ut ad futuram nobis adipiscendam coelestis regni beatitudinem scandere valeamus.

Charter of
Draitun
and Suttun.

Quapropter ego Athelred, totius Anglorum gentis basileos, cæterarumque nationum in circuitu degentium primatum gerens, cuidam fideli meo homini vocitato vocamine Wulfgar, modicam mei proprii juris terræ partem, id est, iiii^æ mansas et dimidiam, in communi terra duobus locis divisas, iii. videlicet mansas in loco qui Anglica appellatione dicitur Drætun, et unam mansam et dimidiam in villa quæ vocatur Suthtun, in perpetuam concedo hereditatem, quatenus, vita sibi comite, habeat ac possideat. Cum autem dissolutionem sui corporis imminere cognoverit, cuicumque sibi libuerit heredi commendet, ut supra diximus, in æternam possessionem. Sit autem hujus nostræ donationis libertas ab omni fiscali tributo et secunda maneat sine aliquo obstaculo, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, aquarumque cursibus; exceptis tribus, expeditione, pontis constructione, arcisve munitione.

Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis kartam, cupiditatis livore depressi, violare satagerint, cum agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant examinationis die magni judicii sibi dicentis, "Disscedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt.

xxv. 41.], ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus A.D. 983. crudeli torqueantur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXXXIII., indictione xi. His testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxari videntur.

† Ego Athelred, rex Anglorum, hujus donationis libertatem regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

† Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Osuuold, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.

† Ego Atheluuold, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelgar, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, consensi.

† Ego Sigar, episcopus, conclusi.

† Ego Athelsie, episcopus, impressi.

† Ego Wulfgar, episcopus, atqueievi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brytnoth, dux.

† Ego Atheluuheard, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Thureth, dux.

† Ego Orthbriht, abbas.

† Ego Siric, abbas.

† Ego Atheluuheard, abbas.

† Ego Leofric, abbas.

† Ego Ælfuueard, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Uulfsige, minister.

A.D. 983.

- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Leofuine, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Leofric, minister.
- + Ego Leofstan, minister.
- + Ego Ulftric, minister.

*Carta¹ Regis Adelredi de duabus Mansis in
Dumbeltune.*

Charter of
Dumbel-
tune.

Regnante in eona eonum cœli terræque Dispositore Herebique triumphatore. Vacillantis status cosmi undecumque vergitur ac rigidis turbinibus quatitur, sed succurrente Divinitatis omnipotentia, ita tamen heroum fulcimento roboratur, ne titillando enerviter pessumdari inprovide videatur, dum tantorum auctoritate primatum moderatur quamdiu Christiani onomatis pollet vigor ac regnorum jura provida dispensatione gubernantur. Unde quos istius ævi fortuna manu tepidæ evectionis alludit summo opere² ad nanciscenda ea invigilandum est gaudia quæ minime sunt annua, sed continua, quatinus distributione temporalium gazarum æternæ dapsilitatis adipisci mereantur adminicula.

Quapropter ego Athelredus, totius Albionis Dei providentia imperator, cuidam dilectissimo mihi ministro, cui parentelæ nobilitas Wlfric indidit nomen, pro fidissimo quo mihi affabiliter obsecundatus est obse-

¹ *Carta.*] Collated with the professedly original charter in Aug. ii. 48. (which, however, is a transcript of the twelfth century), and with the transcript in C.C.C. Camb. MS. CXL p. 175, where the title stands thus :—"This is Dumaltan boc. Carta Regis Æthelredi, qui

dedit cuidam Ministro suo duas Mansas in Dumbeltun." A memorandum at the end, in the handwriting of the copyist, states :—"I had the cōpye hereoff off Mr. Doctor Owen, Phisician."

² *summo opere*] *summopere.*
C.C.C.

quio, quandam ruris particulam, id est, duas mansas et A.D. 995.
 dimidiam, in loco ubi solicolæ sct Dumaltun¹ appellant,
 in perpetuam concedo hereditatem, quatinus ille bene
 perfruatur ac prospere possideat quamdiu hujus ævi
 incolatum vitali flamine rotabilique meatu percurrere
 cernitur; et post istius labilis vitæ excessum, cuicum-
 que sibi libuerit successor² derelinquat. Sit autem
 prædictum rus, quod in communi terra situm est,
 liberum³ ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus
 quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in
 magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis,
 silvis; excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve
 constructione.

Hanc vero meam donationem (quod opto absit a
 fidelium mentibus,) minuentibus atque frangentibus,
 fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur,
 " Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui pa-
 ratus est Satanæ et satellitibus ejus" [Matt. xxv. 41.],
 nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satis-
 factione emendent. Nam quod hominis memoria
 transilit,⁴ litterarum indago reservat. Unde hæc legen-
 tibus est intimandum quia hoc præfatum rus pro⁵
 cujusdam viri infandæ præsumptionis culpam, qua au-
 dacter furtive se obligare non abhorruit, cui nomen
 Athelsige⁶ parentes indidere,⁷ licet fœdo⁸ nomen deho-
 nestaverit flagitio, ad mei juris devenit arbitrium,
 atque per me reverendo, ut jam ante præfatus sum,
 conlatum est ministro; cujus culpæ notam Anglica
 relatione hic ratum duximus esse notandum.

¹ *Dumaltun*] Dumaltun. C.C.C.,
 but altered by the same hand to
 Dumaltan. Dumbeltun. Aug.

² *successor*] successori. C.C.C.
 and Aug.

³ *liberum*] liber. C.C.C. and Aug.

⁴ *transilit*] transillit. C.C.C.

⁵ *pro*] per. C.C.C. and Aug.

⁶ *Athelsige*] Æthelsige. Aug. and
 C.C.C.

⁷ *indidere*] indigere. Aug.

⁸ *fædo*] feudo. Aug.

Metæ.¹

A.D. 995. This² was thæt land forworht æt Dumaltun³ the Athelsige forworhte Athelred⁴ cyninge to handa. Thæt was thanne⁵ thæt he forstæl Æthelunines swin Athelmæres sune ealdormannes;⁶ tha ridon his men to and tugon ut the⁷ spic of Athelsiges huse, and he othbærst to wuda, and man hine aflymde tha, and man gerehte Athelrede cynges thæt land and his⁸ sehta. Tha forgef he thæt land Hawase his men on ece yrfe, and Wulfric Wulfrune sune⁹ hit syththan æt him gehwyrfe mid tham the him gecwemre wes, be thæs cynges leafa and his witenas gewitnesse.

Acta¹⁰ est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri¹¹ dccccxcv.,¹² indictione viii.; anno vero regni præfati regis xvii., scripta est hæc cartula, his consentientibus qui subter notantur.

Testes.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter concessi¹³ atque roboravi.

¹ *Metæ.*] The *Metæ* are omitted in Aug.

² *This*] Thus. C.C.C.

³ *Dumaltun*] Dumaltan. C.C.C.

⁴ *Athelred*] Æthelrede. C.C.C.

⁵ *thanne*] thænne. C.C.C.

⁶ *sune ealdormannes*] suna ealdormannes. C.C.C.

⁷ *the*] that. C.C.C.

⁸ *his*.] Omitted in C.C.C.

⁹ *sune*] sunu. C.C.C.

¹⁰ *Acta.*] The copy in Aug. is here resumed.

¹¹ *nostri*.] Omitted in C.C.C.

¹² *dccccxcv.*] dccccxcv. C.C.C.

¹³ *concessi*] consensi. C.C.C.

+ Ego Ælfricus, Dei gratia electus ad archiepiscopatum Dorobernensis ecclesiæ, ejusdem¹ regis donum² Crucis taumate stabilivi.

+ Ego Aldulf, electus in episcopatum³ Eboracensis ecclesiæ, regis donativum agiæ Crucis impressione benedicendo corroboravi.

+ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, sigillavi.

+ Ego Ælfhel,⁴ Wintoniensis ecclesiæ episcopus, designavi.

+ Ego Æscwig. Dorcensis ecclesiæ episcopus, adnotavi.

+ Ego Athulf, Herefordensis ecclesiæ episcopus, imposui.

+ Ego Wlfsige, Scirburnensis ecclesiæ episcopus, conclusi.

+ Ego Atheluard, dux.

+ Egg Ælfric, dux.

+ Ego Ælfhelm, dux.

+ Ego Leofsige, dux.

+ Ego Leofuune, dux.

+ Ego Alfwerd, abbas.

+ Ego Ælfsige, abbas.

+ Ego Leofric, abbas.

+ Ego Brihtelm,⁵ abbas.

+ Ego Uulfgar,⁶ abbas.

+ Ego Athelmær, minister.

+ Ego Ordulf, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Brihtuold, minister.

+ Ego Uulfheh, minister.

¹ *ejusdem.*] Omitted in Aug.

² *regis donum*] regis domini. Aug.

³ *episcopatum*] episcopum. C.C.C.

⁴ *Ælfhel*] Ælfheh. C.C.C.

⁵ *Brihtelm*] Brihtelm. C.C.C.

⁶ *Uulfgar.*] The charter Aug. ii. 48. here ends abruptly, the latter portion of the line being left blank.

- A.D. 995. + Ego Uulfrie, minister.
 + Ego Uulfget, minister.
 + Ego Leofric, minister.
 + Ego Athelnoth, minister.
 + Ego Athelric, minister.
 + Ego Leofric, minister.
 + Ego Atheluard, minister.
 + Ego Uulfmer, minister.
 + Ego Fræna minister.

Carta Regis Adelredi de Osanleia.

Charter of
Osanleia.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi! Cœlestis patriæ hierarcus diversis gradibus suæ largitatis largifluam donationem late distribuit, regibus, episcopis, principibus, abbatibus, præpositis, quatenus unusquisque in suo ordine pro terreno lucro sibi commissio talento in die examinationis duplicatum negotium, nulla obtinente segnitia, repræsentet.

Idcirco ego Athelred, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo ministro, cui nomen insitum est Ælfheah, duos cassatos perpetualiter trado, illic ubi vulgus relatu dicitur æt Osanlea, quamdiu hic corpus animatum videbitur habere, nostri doni privilegium sibi vindicet; et postero denique suo quæcunque elegerit perenniter impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve cœdificatione.

Si quis autem infringere temptaverit, (quod absit,) sciat se rationem redditurum coram Deo et angelis Ejus, nisi prius hic ad satisfactionem emendare maluerit.

Metæ.

This sind tha landgemæra thara twegra hida the A.D. 984.
hyrath to Osanlea.

East on tha lanan, and thonne andlang slades on
thone blacan pyt; of thanne pytte on thone lampyt;
andlang mearce; of than pytte ut on byrcanslæd; of
byrcanslade on tha ealdan dic; of thære ealdan dic
on Hennarithe; of Hennarithe up andlang slædes to
Ipanlea; of Ipanlea on Bromhæg; andlang weges on
tha lanan, and thara twegra hyda wuda innan gemaen-
nesse.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII., in-
dictione xiii., scripta est hæc donationis scedula.

† Ego Athelred, Anglorum basileus, vexillum Cru-
cis impressi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi.

† Ego Osuuald, archiepiscopus, corroboravi.

† Ego Atheluuold, episcopus, agiæ Crucis imposui.

† Ego Ælfstan, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfheah, episcopus, conscripsi.

† Ego Athulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, impressi.

† Ego Aelfric, episcopus, consensi.

† Ego Athelsige, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelgar, episcopus, imposui.

† Ego Uulfgar, episcopus, consolidavi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Byrhtnod, dux.

† Ego Atheluuerd, dux.

† Ego Alfric, dux.

† Ego Ælfric, dux.

A.D. 984.

- † Ego Ælfuueard, minister.
- † Ego Uulfsige, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ordulf, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Byrhtuold, minister.
- † Ego Leofric, minister.

Carta Regis Adelredi [de] Eardulfes lea.

Charter of
Eardulfes-
lea.

Quicquid perpetualiter permanens a secularibus agitur seris litterarum firmiter muniri debetur, quia hominum fragilis memoria moriendo obliviscitur, quod scriptura litterarum servando retinet.

Unde ego Athelred, gratia Dei Anglorum rex, cunctis meis volo notum adesse fidelibus, quod ego jure hereditario cuidam meo militi nomine Athelwig quinque trado mansos, in villa quæ a notis vocatur Eardulfes lea; ut vita comite eos possideat, et postquam dies extremus ejus clauserit oculos, cuicumque amico voluerit in perpetuam derelinquat possessionem. Sit autem præsens donatio absoluta ab omni servili jugo, tribus tamen rebus exceptis, populari scilicet expeditione, arcis constructione, pontis restauratione.

Qualiter vero præsens terra in mea advenerit manu, brevi volo eunclare sermone. Tres fratres in quodam residentes convivio, quorum unus homo, nomine Leofric, (instigante Diabolo,) furatus est frænum. Quo invento in ejusdem sinu, concito cursu qui frænum perdiderunt, et tres fratres, prædicti furis domini, concito cursu bellum in invicem insurgentes inierunt. Duobus vero fratribus in bello peremptis, Ælfnoth scilicet et Ælfric, vix tertius Atheluuine cum prædicto latrone evasit, Sanctæ Helenæ intrans ecclesiam. Circumnitentibus vero hæc eadem audientibus, Atheluuig meus

præpositus in Bucingaham, et Winsige præpositus on A.D. 995. Oxonaforda, inter Christianos prædictos sepelierunt fratres. Leofsige igitur dux, audito hoc verbo, meam adiit præsentiam, præfatos incusans præpositos, peremptis fratribus non recte inter Christianos sepultis. Ego autem nolens contristari Athelwig, quia mihi erat carus et pretiosus, una simul et sepultos cum Christianis requiescere permisi, et prædictam terram eidem in hereditatem concessi perpetuam.

Si quis vero cupiditatis zelo inflatus, hunc meæ donationis libellum destruere temptaverit, sit anathema maranatha, hoc est alienatio a consortio Christianorum, nisi resipuerit, et quod callide facere temptaverit poenitens poenituerit. Hoc autem præcipiens præcipio ut nulla aliorum librorum scedula nostro libello præcelli videatur, sed in perpetuum delitescat et aboleatur.

Metæ.

This sindon thara fif hida landgemæra æt Eardulfes lea.

Ærest of thære greatan dic thæt to Atheluuoldes lea; to than landgemære; of than gemære swa æfter dene in sexigbroc; of sexigbroce thæt in to Uffewylle broce; of than broce thæt on tha grenan dic; of thære dic be suthan thære eorthbyrg; thæt on Cwielmes hlæw; of than hlawe thæt on tha portstræte; of thære portstræte thæt with lytle Ciltene an æcer bræde; thæt on thæne grenan weg the scyt to hegforda; æfter than grænan wege thæt foran ongen Cynewynne wylle; of thære wylle thæt in to thære greatan dic; andlang thære dic thæt into Bunon andlang Bunan thæt to than ealdan forda; of than forda thæt into Eardulfes lea; of than lea thæt eft to thære greatan dic.

A.D. 993. Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Domini DCCCCXCV., indictione xiiii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Athelred, rex, Anglorum basileus, hujus doni libertatem totius regni fastigium tenens, libenter concessio vel largior, et consentio vel hilariter confirmo.

† Ego Siric.

† Ego Ælfstanus, Lundoniensis ecclesiæ præsul, corroboravi.

† Ego Ælfhegus, Wintoniensis ecclesiæ præsul, confirmavi.

† Ego Æscuwig, Dorccensis ecclesiæ præsul, dictavi.

† Ego Ælfric, Wiltoniensis ecclesiæ præsul, consolidavi.

† Ego Ealduf, Wigoracensis ecclesiæ præsul, acquievi.

† Ego Osbyrht, Australium ecclesiæ præsul, subplevi.

† Ego Ælfheagus, Licetfeldensis ecclesiæ præsul, gaudenter consensi.

† Ego Athulf, Herefordensis ecclesiæ præsul, adjuvavi.

† Ego Ælfuold, Crydiensis ecclesiæ præsul, sustentavi.

† Ego Wlfsige, Scyreburnensis ecclesiæ præsul, lætus desidero donavi.

† Ego Atheluuærd, dux, exaltanter munio vel affirmo, præsens testis adsto.

† Ego Ælfric, dux, signum Crucis imprimo vel sustento.

† Ego Ælfhem, dux.

† Ego Leofuine, dux.

A.D. 955.

- + Ego Leofsige, dux.
- + Ego Ælfuueard, abbas.
- + Ego Ælfsige, abbas.
- + Ego Brihtnoth, abbas.
- + Ego Brihtelm, abbas.
- + Ego Leofric, abbas.
- + Ego Ælvere, abbas.
- + Ego Ceanulf, abbas.
- + Ego Ælfric, abbas.
- + Ego Ælfhun, abbas.
- + Ego Germanus, abbas.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ordulf, minister.
- + Ego Leofric, minister.
- + Ego Uulfheah, minister.
- + Ego Uulfric, minister.
- + Ego Uulfget, minister.
- + Ego Athelnoth, minister.
- + Ego Athelric, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Athelmær, minister.
- + Ego Ceolmund, minister.
- + Ego Uuihtsige, minister.
- + Ego Ætheluuig, minister.

Carta Adelredi Regis.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Dum Conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio formata, formoseque creata, atque speciose plasmata est, supra et infra coelos, tam in angelis quam etiam in hominibus, ac multimodis ac diversis speciebus jumentorum, animalium, piscium, volucrum, quæ omnia naturæ suæ jura nutu Creatoris persolvant, nisi homo solus, qui ad imaginem Suam plasmatus est, et omnibus prælatus,

Grant of
land near
the river
Cynete.

A.D. 984. tamen propter prævaricationem corruens in mortem, et primam immortalitatis stolam miserabiliter Domini contemnendo mandatum amisit. Idcirco illæ divitiæ diligendæ sunt quæ numquam decipiunt habentem, nec in ipsa morte amittuntur, sed plus habundant dum cernitur quod amatur.

Quapropter ego Athelredus, favente superno Numine basileos industrius Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fidei meo ministro vocitato nomine Bryhtric, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, viii. mansas juxta flumen quod Cynete vocatur, illud videlicet rus quod Ætheric quidam rusticus prius habuisse agnoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo, quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat dum hujus labentis sævi cursum transeat inlæsus, atque, vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perhenniter derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem.

Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, dirivatisque cursibus aquarum, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve coedificatione. Hanc vero meam donationem minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est Satanae et satellitibus ejus" [Matth. xxv. 41.], nisi prius digna Deo poenitentia legali satisfactione emendent.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest¹ on Cynetan sæt Scoelles² ealdcotan; thæt A.D. 984.
up andlang streames oth Eadgife gemære; swa north
innan Hydene; thanon³ north on Lamburninga
mearce; swa est andlang mearce oth Ælfwiges gemære;
swa suth andlang gemæres on Hyddene; swa suth
be gemære; that eft innan Cynetan strem.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII, in-
dictione xii., his testibus consentientibus quorum in-
ferius nomina caraxantur.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, hujus donationis
libertatem regni totius fastigium tenens, libenter con-
cessi.

† Ego Ælfthryth, mater ejusdem basilei, huic do-
nationi ad libertatem concessi.

† Ego Dunstanus, Dorovernensis ecclesiæ archi-
episcopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Osuuoldus, Eboracensis ecclesiæ archiepi-
scopus, Crucis taumate adnotavi.

† Ego Atheluuoldus, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfstanus, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelgarus, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstanus, episcopus, consignavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, conclusi.

† Ego Athelsinus, episcopus, impressi.

† Ego Uulfgarus, episcopus, atqueievi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Bryhtnoth, dux.

¹ Ærest.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
Cland. C. ix. fol. 200 b. Another

copy will be seen at p. 453 of this
volume.

² Scoelles] Sceoldas.

³ thanon] thonne.

A.D. 984.

- † Ego Ælfric, dux.
- † Ego Æthelueard, dux.
- † Ego Ælfric, dux.
- † Ego Thureth, dux.
- † Ego Orthbryht, abbas.
- † Ego Siric, abbas.
- † Ego Athelueard, abbas.
- † Ego Leofric, abbas.
- † Ego Ælfueard, minister.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Uulfsige, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Leofric, minister.
- † Ego Leofuine, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Æthelmær, minister.

Carta Regis Adelredi de Wttune.

Charter of
Wuttune.

Per divinam Omnipatrantis sophiam elementorum omnium rationabiliter constat ordo esse dispositus, ac protoplastus terrigena, quamquam pulvereo confectus tegmine somatis exili, attamen speciosissimæ mentis ratione cæteris præfectus, ad tam miram tamque perspicuam theoricæ contemplationis extat amcenitatem compositus, ut per hujusce asperitatem incolatus, quamdiu labentis ævi pelago carnis lintre, Christo remige, navigamus, probrosam philargiriæ sentinam execrantes, inopumque penuriam bonorum distributione nostrorum refrigerantes, ac probis pedetentim actionibus sequipedam justitiæ tramitem incedentes, Deum deorum in Sicn mereamur specietenus speculari

coelesti, tantisque naviter perfrui digni habeamur A.D. 985, gaudiis Olympicæ amœnitatis.

Quamobrem ego Athelredus, Christi favente clementia totius Brittanniæ orbis basileos, cuidam mihi dilecto ministro Leofwino, quandam telluris particulam, x. videlicet cassatos, in loco qui Anglica appellatione dicitur æt Wuttune, in æternam concedo hereditatem, quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transent inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perenniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, derivativisque cursibus aquarum, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve coedificatione.

Si autem (quod non optamus,) evenerit aliquis superbix flatu afflatus, avaritiæ facibus succensus, invidiæ dentibus armatus, hanc meæ donationis kartulam infringere, minuere, vel aliquo casu spernendo delere temptaverit, sciat se apud Judam proditorem, pecuniæ injustæ amatorem, pœnarum æternarum mancipatorem, sub anathematis maledictionis ultimo examinationis die periturum, nisi prius digna Deo pœnitentia legali satisfactione emendet.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest¹ æt Gorgrafes slæde on thæt crundel; of tham crundelle on Læcesford,² on thonne mor; of thanne

¹ *Ærest.*] Collated with the copy in Clond. C. ix. fol. 199 b. | ² *Læcenford*] Læccesford.

A.D. 985. forða on Ceobban hangran; of than¹ hangran on thæt wæter slæd; of than² wæterslæde on Sceobban oran wylle; of Sceobban oran wylle on Wrothangran;³ of Wrothangran⁴ on Cybbanstan; of than⁵ stane on thone hrycgweg; andlang weges on Colmenoran; of Colmenoran on Waendles cumb; of than⁶ cumbe on thone swanweg; of than⁷ wege on riscleahe ufe-wearde; of riscleahe on thone rugan weg; of tham wege on thone lampyt; of tham pytte on thæs cumbes heafod; of thæs cumbes heafde;⁸ of thæs cumbes heafde⁹ on thone portweg, oth thone greatan thorn; of than¹⁰ thorne on foxhola cumbe ofeweardne; of than¹¹ cumbe to blacan grave, ofeweardan¹² on tha dic; andlang dic to heorthamme; of heorthamme to Wudaforda; of Wuda¹⁴ on Pottenes treow; of than¹⁵ treowe andlang gemæres on thone mor; thæt up andlang broces on cealdan wyl; of cealdan wylle to thære thorn rawe; of thære thornrawe thæt eft in on Gorgrafes slæd.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXV., scripta est a cartula, indictione xiii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, hujus donationis libertatem, regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

¹ *than*] *tham*.

² *than*] *tham*.

³ *Wrothangran*] *Prothangran*.

⁴ *Wrothangran*] *Prothangran*.

⁵ *than*] *tham*.

⁶ *than*] *tham*.

⁷ *than*] *tham*.

⁸ *heafde*] *heafode*.

⁹ *of thæs cumbes heafde*.] Omitted in C. ix.

¹⁰ *than*] *tham*.

¹¹ *ofeweardne*] *ufeweardne*.

¹² *than*] *tham*.

¹³ *ofeweardan*] *ufeweardan*.

¹⁴ *Wuda*] *Wudaforda*.

¹⁵ *than*] *tham*.

† Ego Dunstanus, Dorovernensis ecclesiæ archi- A.D. 985.
episcopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Osuuoldus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.

† Ego Ælfstanus, episcopus, confirmavi.

† Ego Athelgarus, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfeah, episcopus, consensi.

† Ego Ascuuig, episcopus, conclusi.

† Ego Sigar, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfric, episcopus, non renui.

† Ego Athelsige, episcopus, impressi.

† Ego Uulfgarus, episcopus, adqueievi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Bryhtnoth, dux.

† Ego Atheluuheard, dux.

† Ego Alfric, dux.

† Ego Thured, dux.

† Ego Ordabriht, abbas.

† Ego Siric, abbas.

† Ego Leofric, abbas.

† Ego Ælfere, abbas.

† Ego Atheluuheard, abbas.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Uulfsige, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Leofric, minister.

† Ego Ælfelm, minister.

† Ego Uulfric, minister.

† Ego Leofstan, minister.

† Ego Athelmær, minister.

Carta Regis Adelredi de Bensington.

A.D. 996.
 Charter of
 Bensington.

Omnia quæ in hoc mundo ad solatium mortalis vitæ data sunt temporalia sunt, ea vero quæ in regno coelestis sanctis promissa sunt sine fine permanebunt. Idcirco his terrenis caducisque coelestia et mansura præmia magno opere mercamur.

Quapropter ego Athelredus, regali fretus a Domino dignitate, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam modicam numinis mei particulam, binas videlicet mansas, in loco qui ab accolis Bynsington land nominatur, tribus fratribus meis, hominibus vocitatis Eadric, et Eadwig, atque Ealdred, æternaliter possidendam concedo, quatinus vita comite hilariter possideant, et postquam universitatis viam adierint, quibuscumque voluerint cleronomis liberaliter in perpetuum jus derelinquant. Sit autem prædicta ruris particula omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda, Christi proditore, ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Metæ.

His¹ limitibus præfatum rus circumcingi videtur.

Ærest of smalan wylle east be heafdan be ; than gemære thæt hit cymth innan cealcseathes weg ; and swa andlang weges innan Aculfes dene ; andlang dene thæt on fildena wudu weg ; andlang weges thæt on bryda beorht ; middewearðne of than beorge andlang

¹ His] MS. This.

dene on Waddene; andlang Waddene on Wyrthe; of A.D. 996. Wyrthe andlang weges to hean lincan; to rugan hegcan; swa andlang hegeræwe on Abban wylle; thanon eft on smalan wylle.

This sind thæs wudes gemæra the to tham lande gebyriath, thæt is ærest andlang æcerweges on hreodslæd; andlang slædes on gegan dene; andlang dene thæt on gegan lege; eastewearde of thære lege; andlang burhslædes; on burlwege; thanon on hageweg ut on thæne feld; and swa thwyres ofer fernfeld on Wynstanes ham; of than hamme a be wurtruman thæt eft on thone æcer weg.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXCVI., indictione ix., hæc cartula perscripta est, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Athelred, rex Anglorum, hujus doni libertatem concessi.

† Ego Ælfricus, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate roboravi.

† Ego Uulfstanus, Lundoniensis ecclesiæ præsul, consolidavi.

† Ego Ealdulfus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, corroboravi.

† Ego Ælfheagus, Wuintoniensis ecclesiæ præsul, confirmavi.

† Ego Æscuwigus, Dorcensis ecclesiæ præsul, dictavi.

† Ego Athulfus, Herefordensis ecclesiæ præsul, adjuvavi.

† Ego Ælfheagus, Lycetfeldensis ecclesiæ præsul, conquievi.

† Ego Uulfsig, Scireburnensis ecclesiæ præsul, consensi.

† Ego Ordbyrht, Australium ecclesiæ præsul, subplevi.

A D. 996.

- † Ego Alfuuold, Crydiensis ecclesiæ præsul, susten-
tavi.
 † Ego Atheluuerd, dux.
 † Ego Æfric, dux.
 † Ego Leofuune, dux.
 † Ego Ælfhelm, dux.
 † Ego Leofsige, dux.
 † Ego Ælfuuerd, abbas.
 † Ego Ælsige, abbas.
 † Ego Byrhtnoth, abbas.
 † Ego Leofric, abbas.
 † Ego Byrhtelm, abbas.
 † Ego Ordulf, minister.
 † Ego Athelmer, minister.
 † Ego Wulfget, minister.
 † Ego Wulfheah, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Athelric, minister.
 † Ego Athelnoth, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Wihtsige, minister.
 † Ego Goduune, minister.

*Carta Adelredi Regis de iii. Hidis in Draitun et
ii. in Suttun.*

Charter of
Draitun
and Suttun. Pax et victoria apostolicæ fidei cultoribus in per-
petuum. Ecclesiæ vero Catholicæ auctoritas, jugis et
indefessa obtamus ut permaneat. Ad sacra autem
sanctuaria in Domini gazophilacio diversa jubentur
jactari ac offerri exenia, quia, "Regi nato cœlorum,"
ut scriptum est, "reges terræ munera obtulerunt."¹

¹ obtulerunt.] See Psal. lxxvii. 30.

Unde ego Athelredus rex non incognitum volo esse A.D. 1000. omnibus mihi genuflectentibus, quod ad sanctuarium Abbandunensis monasterii, obtinente videlicet Wulfgaro abbate, offerens largior v. mansorum culturas, iii. in villa Drægtun, ii. in Suttun, cum uno molen-dino, campos, pascua, prata, in perpetuæ hereditatis jure, sicut Wulfgarus, meus videlicet pincerna, obti-nuit. Hujus autem ruricolæ telluris præcapiens præ-cipio ut permaneant liberi, segregatis tribus causis, expeditione scilicet hostili, fundatione regiæ arcis, re-stauratione pontis.

Si quis vero invidus ignicomis phirargiriæ flammis accensus, huic veridico libellulo alium circum attra-mentatum cupiditatis fallacia libellulum superimponere conatus fuerit, sit anathema maranata, hoc est alige-natio a consortio Christianorum, donec resipiscens pœniteat quod in invidiæ fallacis livore probaverat. Acta est ergo hæc cartula anno ab Incarnatione Do-mini millesimo anno, indictione xiii.

Et ut hæc cartula inviolabiliter firmitatis solidita-tem obtinere possit,—

Testes.

† Ego rex primus regali dextra eandem corroboro, manibusque omnium mihi subjectorum ad confirman-dum præcipio,

† Ego Athelstan, filius regis, testificor,

† Ego Eadmund affirmo,

† Ego Eadred testimonium perhibeo,

† Ego Eaduui non contradico,

† Ego Ealfric, Dorovernensis archiepiscopus, con- laudo,

† Ego Uulfstan, Eboracensis archiepiscopus, con- signo,

- A.D. 1000. † Ego Ealfheah, Uuintoniensis episcopus, corroboro,
 † Ego Lyfing, episcopus, testimonium do,
 † Ego Ordbriht, episcopus, non vitupero,
 † Ego Ælfhun, episcopus, testificor,
 † Ego Ælfric, dux,
 † Ego Ælfhelm, dux,
 † Ego Leofuune, dux,
 † Ego Leofsige, dux,
 † Ego Uulfgar, abbas, conlaudo,
 † Ego Ælsige, abbas,
 † Ego Kenulf, abbas,
 † Ego Leofric, abbas,
 † Ego Ordulf, miles,
 † Ego Athelmær, minister,
 † Ego Uulfeah, minister,
 † Ego Uulfgeat, minister,
 † Ego Athelric, minister,
 † Ego Leofric, minister,
 † Ego Aelfgar, minister,
 † Ego Goda, minister.

Carta Regis Adelredi de Haseleie.

Charter of
Haseleie.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnis mundi status certo fine terminatur, et ea quæ sunt defectiva casu ruunt rapido, quæ vero continua vigent inexhausto perpetuitatis vigore. Ideo singulis quibusque sollerter studendum est, dum indulta temporum spatia Dei nutu concessa sustinent, ne sine fructu spiritalium virtutum easdem inducias transigamus.

Quamobrem ego Athelred, favente superno Numine basileus Anglorum cæterarumque in circuitu persistentium, x. videlicet mansas, qui ab incolis Hæseleia æt than nytheran tune nuncupatur vocabulo, cuidam

fideli ministro vocitato nomine Godwine, pro ejus A.D. 1002. amabili obsequio et placabili mercede, id est xxx. mancusas puri auri, concedens perdonabo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, aquarumque cursibus, ut ipse, vita comite, habeat ac possideat quamdiu cursum hujus labilis vitæ perfruat. Post finem vero ejus, cuicumque sibi placuerit heredi derelinquat. Sit autem prædicta terra libera ab omni mundiali obstaculo, tribus exceptis, id est, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem hoc meum donum evertere studuerit, vel alium antiquum librum vel novum protulerit, nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur, et cum justis non scribatur, sed consideret hinc se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis in pœnis atrocibus se esse passurum, si non ante corpore lamentatione emendaverit.

Metæ.

This sind tha landgemæra to than x. hidan æt Hæ-sellea to than nythran tune.

Ærest on roppanforda; thæt andlang Wicgan dic thæt hit sticath on Wearra ford; swa andlang mores oth thene bradan herepath; thæt on thæra sæcera heafada thæt hit sticath on Humbra; andlang Humbra thæt on roppan broc foron ongean stangedelf; andlang ropan broces on hafogelad; eft andlang roppan broces thæt hit cimth on roppan ford, thær hit ær on-feng.

Acta est autem hæc præfata donatio anno M.II. Dominicæ Incarnationis, indictione xiiii; et hæc testium nomina quæ secuntur.

A.D. 1002. † Ego Athelredus, rex Anglorum, meum donum proprio sigillo confirmavi.

† Ego Ælfric, Dorovernensis archipræsul, signo Crucis roboravi.

† Ego Wulstan, Eboracensis archiepiscopus, cœlesti signo adfui.

† Ego Ælfifu, conlaterana regis, consensi.

† Ego Athelstan, ejusdem regis filius, consolidavi.

† Ego Ælfheah, episcopus, annotavi.

† Ego Ordbriht, episcopus, depixi.

† Ego Athulf, episcopus, subscripsi.

† Ego Goduine, episcopus, adquievi.

† Ego Lyfincg, episcopus, non renui.

† Ego Ælfelm, episcopus, conclusi.

† Ego Ælfheah, episcopus, annui.

† Ego Wlfgar, abbas, dictavi.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfelm, dux.

† Ego Leofuine, dux.

† Ego Athelmær, dux.

† Ego Ordulf, minister.

† Ego Uulfgat, minister.

† Ego Uulfeah, minister.

† Ego Athelmær, minister.

† Ego Atheluuold, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Eadric, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Atheluuerd, minister.

† Ego Ordmer, minister.

† Ego Atheluuine, minister.

† Ego Athelstan, minister.

† Ego Goduine, minister.

† Ego Godric, minister.

† Ego Goduine, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Leofuine, minister.

- + Ego Atheluig, minister.
- + Ego Ælfuig, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego Eadric, minister.

A.D. 1002.

Quis Abbatiam Burtune fundavit.

His diebus quidam minister Athelredi regis Anglorum, dictus Wlfricus Spot, construxit abbatiam Burtun vocatam, deditque ei omnem hereditatem paternam appretiatam DCC. libras. Et ut hæc donatio rata haberetur, dedit Athelredo regi CCC. mancas auri pro ejus confirmatione, et unicuique episcopo v. mancas, et duobus archiepiscopis x. mancas, insuper Alfrico archiepiscopo Chantuarie villam Dumbeltonam a prædecessoribus suis ab ecclesia Abhendonensi injuste ablatam, et unicuique abbatiæ libram auri et unicuique et abbatissæ v. mancas.

Founda-
tion of the
Abbey of
Burtun.

Carta¹ Adelredi Regis de Dummeltun.

Largitori² bonitatis totius in sue majestatis stellato super cherubim residente solio, omniaque quæ sub tri-

Charter of
Dummel-
tun.

¹ *Carta.*] The MS. Claud. C. ix. fol. 125, thus introduces this charter :—

“In dono autem perpetuo possidendo suis aut episcopis aut ministris quæ sequuntur concessit, quæ etiam illi ecclesiæ Abhendonensi, libertate et potestate sibi ab eodem rege libere permissa, concesserunt. Et quidem quædam ab antiquis regibus illi loco collata fuerant, sed a posterioribus, ut supra retulimus, retracta, sicut de Domeltun

actum est. Quæ villa ab Ethelstano rege ad ipsum cœnobium data fuit, sed, ut prædiximus, postea ab aliis ablata. Qualiter vero juri ecclesiæ redierit, monumentum litterarum Ethelredi istius regis sic produnt.

The MS. then introduces :—

“*Carta Regis Athelredi de Dummeltuna,*” &c. (as in the text.)

² *Largitori.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 125.

A.D. 1002. *faria rerum machina ab Ipso facta continentur, suæ Divinitatis moderante monarchia. Nos miserrimi pauperes pusilli, terra peregrinique, cinis pulvisque favilla, et inevitabili mortis obnoxii cirographo, primo nostro Adæ vicissitudine suæ objecto prævaricationis, nudi hinc lacrimabilibus exire compellimur casibus, nihil nobiscum hujus seculi præter peccata portantes, nisi quis Dei solummodo salvatus miseratione, fideique, spei, et karitatis armis præmunitus inexpugnabilibus, multiplici proborum prævalente qualitate meritorum, dignius ad tanti tribunal Judicis ut retributionem proprii laboris sortiatur inmortalem, repræsentari ab angelicis mereatur spiritibus. Secundum quod noster patientissimus Job hora sui orbitatus promulgat vaticinando, "Nudus egressus sum de utero matris meæ, nudus revertar illuc;" rursumque, "Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum." [Job i. 21.]*

Si ergo ille sanctissimus vir in artiori suæ¹ dampno anxietatis tam honorificas suo Factori exsolvere non est cunctatus gratias, quid constat² mihi ab ipso omnium Distributori dignitatum sat redundanti collata potestate, a plebibus quoque quæ nostræ regali circumquaque subjacent ditioni Æthelred agnominato, si et supradicti norma vatis Ipsius nomen digna extollere laude non differam, promptissima devotione ea quæ ab Ipso mihi de die in diem proveniunt, suis prout cujusque necessitas poposcerit distribuendo fidelibus. Verum ut sermonis initium ad certum perducatur finem, quandam possessionis propriæ tellurem, *xx.* scilicet ac *iiii.* mansarum, ab indigenis æt Dumoltun appellatam, tribusque in locis disjacentem, meo admodum fidei largior archipræsuli Alfrico, quam ipse a me cum *l*^a talentis exigebat, ponderosa trutinatio-

¹ *artiori suæ*] vitæ suæ.

| ² *constat*] obstat.

publicæ probatis libratione. Quæ portio terræ cujus- A.D. 1002.
dam fœminæ fornicaria prævaricatione mihimet vul-
gari subacta est traditione. Itaque, ut diximus, ternis
dividitur in locis, x. et vii. in occidentali parte
fluminis Esingburnan continens mansas, ac duas in
orientali ejusdem torrentis climate, sorte communes
poplurari¹ æt Eastune, nec non et v. locis silvaticis in
utroque parte rivuli qui Piduellæ appellatur, hujus-
que agnomen loci æt Fleferht² dicitur. Et hoc defi-
nimus ut prædictus pontifex hoc donum sibi quamdiu
vixerit, cum omnibus ad se rite pertinentibus, cam-
pis, silvis, pratis, pascuis, confiniisque silvaticis, omni
mundiali servitio possideat liberrimum, tribus exceptis,
expeditione, arcis seu pontis constructione.

Qui vero hoc augmentare voluerit, augeatur ei bene-
dictio superna; qui autem minuere temptaverit, vel
aliud quid adinvenit contrarietatis, seu antiquorem³
forsan produxerit scedulam, a Christianismo anathema-
tizetur, latrociniique crimine objurgetur, nisi quam
tocius resipiscat.

His metis hæc tellus cingitur.

Metæ.

Ærest to Dumeltun eastan on Esingburnan; thanon
suthan of Esingburnan; westweardes andlang dices;
thæt swa up on gerihte on Dagan oran; thæt swa
andlang stæth broces in gemære dic; thæt swa and-
lang on secgmære; thæt swa of secgmære est rihte
in Esingburnan on dynnaford.

Thonne sindon this tha gemære æt Pidwyllan. Of
Pidwellan on crundelu; of crundelum suth rihte and-

¹ *poplurari*] *populari*.

² *Fleferht*] *Fleferth*.

³ *antiquorem*] *antiquiorem*.

A.D. 1002. lang hrieges on Tittandune; of Tittandune west on cealdan wyllan; thanon on winter burnan; swa on Pidwyllan; of Pidwyllan on Eomaeres mædwe; and swa on otherne winter burnan; thæt on Pidwellan; and theder hyrth innan haga on port; and swa andlang Pidwellan up oth crundelu.

Acta annotataque est hæc donatio anno Incarnatione Christi M.II., indictione xv., horum consensu sapientum quorum nomina inferius titulata cernuntur.

Testes.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, hanc munificentiam largitus sum.

† Ego Æthelstan, filius regis.

† Ego Eogbyrht, filius regis.

† Ego Eadmund, filius regis.

† Ego Eadred, filius regis.

† Ego Eadwig, filius regis.

† Ego Eadgar, filius regis.

† Ego Alfricus, archiepiscopus, pretio adquisivi.

† Ego Ælfheah, episcopus, adnotavi.

† Ego Uulfstan, episcopus, atqueievi.

† Ego Alfheah, episcopus, adnuavi.

† Ego Athulf, episcopus, assensi.

† Ego Æscuuig, episcopus, adfirmavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, adsignavi.

† Ego Leuuing, episcopus.

† Ego Athelric, episcopus.

† Ego Ælfgar, episcopus.

† Ego Goduuine, episcopus.

† Ego Ordbryht, episcopus.

† Ego Ealdred, episcopus.

† Ego Ælfhelm, episcopus.

A.D. 1002.

- + Ego Ælfuuerd, abbas.
- + Ego Ælfsige, abbas.
- + Ego Uulfgar, abbas.
- + Ego Keanulf, abbas.
- + Ego Goduuine, abbas.
- + Ego Ælfere, abbas.
- + Ego Ælfsige, abbas.
- + Ego Germanus, abbas.
- + Ego Eadnoth, abbas.
- + Ego Alfric, abbas.
- + Ego Leofric, abbas.
- + Ego Uulfric, abbas.
- + Ego Leofric, abbas.
- + Ego Ælfgar, abbas.
- + Ego Ælfric, dux.
- + Ego Ælfhelm, dux.
- + Ego Leofuuine, dux.
- + Ego Athelmær, minister.
- + Ego Ordulf, minister.
- + Ego Uulfheah, minister.
- + Ego Uulfric, minister.
- + Ego Uulfgeat, minister.
- + Ego Freana, minister.
- + Ego Athelmær, minister.
- + Ego Atheluuold, minister.
- + Ego Athelric, minister.
- + Ego Byrhtic, minister.
- + Ego Eadric, minister.

Ita¹ regis donum archiepiscopum² de Dumeltun processit; at ipse cum ad ultima vitæ perveniret ad Abbendunensem ecclesiam, unde monachus extiterat, inde hæredem substituit; suam auctoritatem inten-

¹ Ita.] Collated with Claud. C. ix. fol. 125 b.

² donum archiepiscopum] donum ad archiepiscopum.

A.D. 1002. dendo, ne quis præsumptor suum testamentum irritum faceret. Cujus exemplar tali Angliço caractere conditum fuit.

Testamentum¹ Alfrici Archiepiscopi.

Will of
Archbishop
Ælfrie,

Her sutelath hu Alfric arcebisceop his cwyd gedihte.

Thæt is ærest him to saulsceate he becwæth into Christes cyrcan thæt land sæt Wyllan, and sæt Burnan, and Risenbeorgas; and he becwath his laford his beste scip and tha segelgeræda tharto, and lx. healma, and lx. beornena; and he wilnode, gif hit his lafordes willa wære, thæt he gefæstnode into sancte Abbane thæt land sæt Cyngesbyrig, and fenge sylf with tham eft to Eadulfingtone. An he becwæth thæt land sæt Dumeltun into Abbandune, and Ælfnthe tharof iii. hida his dæg, and suththan to than otharan to Abbandune; and x. oxan and ii men he him becwæth, and filgan hi tham lafordscype the thæt land to hyre. And he cwæth thæt land sæt Wealingaforda the he gebohte Celewærde; and hofer his dæg into Ceolesige; and he becwæth into sancte Albane thæt land sæt Tiwan and standan tha forword betweonan than abbode² and Ceolrice the ær with thæne arcebisceop geforwyrd wæran, thæt is thæt Ceolric habthe thæne dæl thæs landes the he hæfth his dæg, and eac thæne dæl the se arcebisceop³ for his sceatte him tolet, thæt wæs ehtothe healf hid with v. pundun and l. mancusum goldes, and ga hit ofer his dæg eall togædere into sancte Albæne. And heora

¹ *Testamentum.*] This Saxon document occurs only in B. vi., C. ix. furnishing the Latin version

as given in p. 417.

² *abbode*] MS. abb'e.

³ *arcebisceop.*] MS. arceb.

forewyrð wæron thæt Osanig æfter Ceolrices dæge A.D. 1004. gange eac thyder in. And thæt land on Lundene, the he mid his feo gebohte, he becwæth into sancte Albane, and his bec ealle he cwæth eac thyder in, and his geteld. And he becwæth thæt man fenge on the feoh the man hæfde and ærest sælcne borh agulde, and sudthan tilode to his hergeatwæn, thæs the man habban sceolde. And anes scipes he geuthe tham folce to Cent, and othres to Wiltune scire; and elles on othrum thingum, gif thæs hwæt wære, he bæd thæt Ulfstan bisceop and Leofric abbud dihton swa heom best thuhte. And the land be westun sæt Fittingtune and sæt Niwantune he becwæth his sweostrun and heora beornum; and Ælfheages land Esnes suna ga a on his cyn. And he becwæth Ulfstane sære-biscope ane sweor rode, and anne ring and anne Psaltere; and Alfheage biscope anne rode. And he forgeaf on Godes est Centingan thæne borh the by hym sceoldan, and Middelsexon and Suthrion thæt feoh thæt heom fore sceat. And he wyle thæt man freoge æfter his dæge sælcne witefæstne man the on his timan forgyt wære.

Gif hwa this awende, hæbbe him with God gemaene. AMEN.

Quod¹ Latine sic interpretatur.

Hic notificatur quomodo Alfricus archiepiscopus suarum rerum testamentum in extremo condidit.

Latin
version of
the same
document.

In primo ecclesiæ Christi Cantuariæ terram apud Uuellam, et apud Burnam, et Hrisenbeorgam contulit.

¹ Quod.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 125 b.

A.D. 1006. Domino suo meliorem suarum navium unam, cum sibi pertinentibus armamentis; et lx. galeas, cum totidem loricas.¹ Et hoc apud ipsum suum dominum² erat interveniens, ut concederet loco Sancti Albani terram apud Cinges biri, et ipse in commutatione³ reciperet Eadulfingam. Abbendonensi ecclesiæ, terram apud Dumeltun, ubi Alfnoth uno cuidam iii. hidas concessit tenere tantum suis diebus, et postea rediret cum reliqua terra Abbendonensis ecclesiæ potestati; insuper et decem boves cum duobus hominibus. Quidam⁴ quoque viro nomine Æleuuardo⁵ terram quam emerat apud Uualingaford, ut quamdiu viveret possideret, et post ejus decessum ecclesia de Ceolsiga ipsius terræ dominatum⁶ potiretur. Ecclesiæ Sancti Albani terram apud Tiuvan et Osanig, cum terra de Lundonia, quam emerat idem archiepiscopus. Quæ omnia quidam Ceolricus tunc tenebat, sed secundum quod archiepiscopo in conventionem habebat post vitæ illius viri finem ad prædictam ecclesiam martyris universa redirent. Libros etiam suos universos illic delegavit; præcepitque ut de suis propriis expensis quicquid in mutuo ab aliquo acceptum erat restitueretur, et cætera in ejus exsequiis expenderentur. Populo Cantix unam navem, et alteram genti Wiltscire jussit largiri. Reliqua universa quæ sua videbantur⁷ dominum Wlstanum episcopum et Leofricum abbatem rogavit, quatinus sua providentia, quo melius consulerent, disperterent. Sororibus suis et earum filiis terram de Fettinctune et de Niuventune contulit; et terram quæ erat Alfheagi filii Esni restituit hiis quibus proprie pertinuerat habere. Domno Uulfstano archiepiscopo i. philacterium, cum uno anulo et codice Psalterii; sed

¹ loricas] loriceis.

² suum dominum] dominum suum.

³ commutatione] commutationem.

⁴ Quidam] Cuidam.

⁵ Æleuuardo] Celewardo.

⁶ terræ dominatum] dominatu terræ.

⁷ videbantur] videbantur esse.

et Alfego¹ episcopo unam crucem in suam memoriam A.D. 1006 dedit. Debita quæ sibi debebantur a multis passim condonavit.

Si quis vero, secundum patriæ Angliæ morem, in aliquam incurrisset servitutem tempore suæ potestatis, libertate sibi penitus contributa, relaxatus ejus jussu est. De his quicumque aliter quam ut dicta² sunt perverterit, inde cum Deo concertamen habeat. AMEN.

Carta Regis Athelredi de Waltham.

Honor et gloria omnium Conditori creaturarum, qui pro pace caritatis sic humanum ab invicem genus separavit, ut tam servi quam domini, tam subditi quam prælati, per mundi terminos simul adessent mansuri; tantæque caritatem dulcedinis dominorum ac prælatorum cordibus inmiscuit, ut servulos ac subditos utpote proprios diligenter filiolos.

Charter of
Waltham.

Unde ego Athelredus, Anglorum rex, notum affore cupio omnibus Anglicæ fines regionis circumquaque incolentibus, quod quidam meus, videlicet meus præpositus, claro Alfgar vocitatus nomine, meæ obtutibus occurrit præsentis, petens sibi viii. largiri mansos in loco qui Anglica dicitur appellatione sæt Wealtham, auri quoque pondus rubicundi argentique munus purissimi appendens pro trecentis criseis adpretiavit mancusi, devotisque manibus in conspectu meæ obtulit præsentis. Ego igitur videns vidi suæ devotionem mentis, sui que pristini acceptabilis recordans servitii, secundum suæ voluntatis velle quod petebat atque ievi. Concessi ergo ei terram jam præfatam, ut in omni

¹ *Alfego*] *Alfhego*.

| ² *dicta*] dictata.

A.D. 1007. suæ curriculo possideat vitæ; et de reliquo cuicumque voluerit heredi in perpetuam derelinquat hereditatem.

Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiæli obstaculo, excepto expeditione, pontis arcisve constructione. De cætero omnibus præsentis donationis obtrectatoribus et æmulis perpetuæ fiat scandalum maledictionis, donec vitium machinationis cum legali satisfactione emendaverint.

Si quis vero novum sive antiquissimum huic præponere voluerit libellum, sibi suæque calliditati fiat detrimentum, et a divini igne fulminis in perpetuum permaneat combustum.

Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

Metæ.

This synd tha landgemæra so Wealþam.

That is ærest set Godan parruce; of Godan parruce on Egeles stiele; on hwitan pearruc; of hwitan parruce on thane greatan stoc; of than greatan stocce on Wassanham; of Wasanhamme on Bibban thorn; of Bibban thorne on Ceaggan heal; of ceaggan heale on Wifeles wyll; of Wifeles wylle thæt est on Godan pearruc.

Acta est hujus donationis cartula in novo videlicet oppido, quod regis vocatur vocabulo Beorchore, anno ab Incarnatione Domini millesimo vii., indictione vero v., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, eandem cartulam A.D. 1007. circumcingo et circumroboro sanctæ Crucis signaculo.

† Ego Ælfifu, ejusdem regis conlaterana, prædictum donum confirmo.

† Ego Athelstan, ejusdem regis filius, consigno.

† Ego Eadmund, filius regis.

† Ego Eadred, filius regis.

† Ego Eadwig, filius regis.

† Ego Eadgar, filius regis.

† Ego Eadweard, filius regis.

† Ego Ælfheah, Dorovernensis ecclesiæ archipræsul, consentio.

† Ego Uulftan, Eboracensis archiepiscopus, corroboro.

† Ego Ordbrigt, episcopus, consolido.

† Ego Lifinc, episcopus, non renuo.

† Ego Ælfhun, episcopus, confirmo.

† Ego Athelnuold, episcopus, adquiesco.

† Ego Brihtnuold, episcopus, subscribo.

† Ego Ælfgar, episcopus, hoc testificor.

† Ego Goduine, episcopus, laudo.

† Ego Alfuuold, episcopus, annoto.

† Ego Athelric, episcopus, depingo.

† Ego Goduine, episcopus.

† Ego Ælfuueard, abbas.

† Ego Uulfgar, abbas.

† Ego Brihtnuold, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Germanus, abbas.

† Ego Athelnoth, abbas.

† Ego Eadnoth, abbas.

† Ego Ælfhere, abbas.

A.D. 1007.

- + Ego Brithnuold, abbas.
- + Ego Ælfric, dux.
- + Ego Eadric, dux.
- + Ego Leofuine, dux.
- + Ego Athelmser, minister.
- + Ego Athelnuold, minister.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Eaduuine, minister.
- + Ego Atheluneard, minister.
- + Ego Ulfkysel, minister.
- + Ego Atheluneard, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Atheluuine, minister.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Leofric, minister.
- + Ego Leofuine, minister.
- + Ego Athelric, minister.
- + Ego Ælfuig, minister.
- + Ego Alfgar, minister.
- + Ego Ælfhelm, minister.
- + Ego Leofuine, minister.
- + Ego Godric, minister.
- + Ego Goda, minister.
- + Ego Ordeh, minister.

Carta Regis Adelredi [de] Hwitechureke.

Charter of
Whit-
church.

Aurea,¹ ut fertur, quondam secula haud hominum toxicatis infecta nequitiiis, sed pura simplicitate, remotis simultatibus, ubique vigente, nullis territoriis usa noscuntur. At nostra ætas, livida mortalium malignitate

¹ Aurea.] Another copy of this charter, with a few variations, occurs at p. 479.

fuscata ac multimodis claudibus obsessa, causa vitan- A.D. 1012.
darum litium, terminis telluris proprie exoptat perfrui,
quæ tamen justitia emendanda, prudentia gubernanda,
temperantia tenenda, fortitudine corroboranda est; et
in hac vita labili summis studiis æterna mortalibus
mercanda est.

Unde ego Athelredus, basileus totius Albionis, Om-
nipotentis Dei nutu regente, cuidam ministro meo
mihimet fideliter obsequenti, Leofricus vocamine, quod-
dam ruris amminiculum, scilicet decem cassatos, pro-
prio jure possidendum largiter tribuo in villa quæ
famose a rusticis Hwitcurke dicitur, in provincia
Oxnaforðnensi sita, juxta ripam fluminis Tamesis; ut
libere voti compos, vita comite, possideat, et cui heredi
libuerit derelinquat. Sit hæc tellus cum appenditiis
suis libera ab omni secularis servitutis honore, (ex-
ceptis quæ omnibus communia sunt, videlicet procinctu,
pontis arcisve recuperatione,) nostra auctoritate sibimet
et heredibus per tempora cuncta permansura.

Et si forte quispiam hanc nostram donationem,
(quod absit,) adnullare satagit, et impie proprio do-
minio subdi maluerit, sciat se reum fore justissimi
Judicii Christi examinis, nisi forte ante suppressum
diem semet nævo hujus piaculi emaculet.

Hoc denique rus ejusdam possessoris, Leofricus
onomate, quondam etiam nostris diebus paternæ he-
reditatis jure fuerat; sed ipse impie vivendo, hoc est,
rebellando meis militibus in mea expeditione, ac rapinis
insuetis, et adulterio, multisque aliis nefariis sceleribus
semetipsum condempnavit, simul et possessiones. Ideo-
que volumus ut hæc cartula, nostra potestate, anti-
quiora territoria, si inventa fuerint, omnimodis con-
dempnet, ut nil usquam prævaleant contra nostram
auctoritatem.

Metus.

A.D. 1012 His itaque terminis præfata tellus circumdata, agricolis testibus, dinoscitur.

Primitus of Bleccesforda on Temese; andlang gemære on thæt suthre stæth; of tham suthram stæthe andlang gemære on ceacca wylles heafde; of ceacca wylles heafde andlang gemære on Beamster mere; of Beamster meare andlang gemære on Headdan stigele; of Hæddan stigele andlang gemære on Leof-rune gemære; of Leofrune gemære andlang gemære eft on Bleccan ford.

† Scripta est hæc nostra donatio anno M. duo-
decimo post Incarnationem Domini nostri Jhesu
Christi, indictione decima, mense Junio, his testibus
quorum onomata subter adnotantur.

† Ego Athelredus, dominante Deo, rex, hoc dona-
tivum scribi mandavi.

† Ego Athelstanus, clito, fidelis testis adstiti.

† Ego Eadmundus, clito, adfui.

† Ego Eadredus, clito.

† Ego Uulfstanus, archiepiscopus, signo sanctæ
Crucis impressi.

† Ego Lyfingus, episcopus.

† Ego Eadnotus, episcopus.

† Ego Ælfgarus, episcopus.

† Ego Ælfmærus, episcopus.

† Ego Goduuinus, episcopus.

† Ego Athelstanus, episcopus.

† Ego Eadricus, dux.

† Ego Ælfricus, dux.

† Ego Leofuuinus, dux.

† Ego Germanus, abbas.

† Ego Uulfgarus, abbas.

- + Ego Ælfricus, abbas.
- + Ego Godemannus, abbas.
- + Ego Ælfainus, abbas.
- + Ego Brightuoldus, abbas.
- + Ego Altheluuinus, abbas.
- + Ego Athelmerus, minister.
- + Ego Atheluuerdus, minister.
- + Ego Atheluuinus, minister.
- + Ego Ordmerus, minister.
- + Ego Leofwinus, minister.
- + Ego Goda, minister.
- + Ego Ealfgarus, minister.
- + Ego Goduuinus, minister.
- + Ego Ælfuinus, minister.

A.D. 1012.

Carta Regis Adelredi de Chiltune.

Benigna et ineffabilis almiſſuſque Divinitatis ma-
 jestas in Se inmutabilis perſeverans liberum cunctis
 conceſſit mortalibus arbitrium, ut ſancte et juſte
 pieque viventes, aut in ſummitate polorum angelica
 fruantur beatitate, vel inobedientes præceptis Illius
 exiſtentes, cum tartareis miniſtris infernali claudantur
 calamitate. Idcirco totis ſatagendum eſt viribus ut
 qui opibus habundant mundanis, cum terrenis Olim-
 pica, ac cum caducis manſura, cumque transitoriis et
 momentaneis rebus perpetua mereantur habitacula,
 ubi omnitenens Conditor coſmi in trinis eſſentialiter
 exiſtens Perſonis et uno ſubſtantialiter permanens
 Onomate, ymnidicis circumſeptus Angelorum undique
 choris, inennarrabili et investigabili fulgore ſplendenti
 reſidet ſolio, ubi etiam coruſcantia patriarcharum ag-
 mina ac veridica prophetarum apoſtolorumque turba,
 et beatorum victorioſa martyrum caterva, necnon et
 glorioſa confessorum virginumque turba, ſed et cla-

Charter of
Chiltune.

A.D. 1018. rissima cunctarum cœlestium virtutum familia, in perhenni gloria cum eodem Auctore et Recuperatore nostro omniumque bonorum largifluo Datore perpetualiter regnabunt.

Hujus inexhaustæ felicitatis dulcedine delectatus, ego Athelred, arcipotentis Dei pietate regali fretus dignitate, cuidam meo amabili episcopo, qui ab ipsis suæ cunabulis infantiae Beorhtuuold nuncupatur vocitamine, aliquam ruris particulam quinis mansiunculis æstimatam ab incolis, illo in loco ubi solicolæ appellativo usu Cildatun nominant, libenter impendo, ut habeat atque possideat quamdiu hujus labentis vitæ spatio consistat; et post se cuicumque libuerit heredi liberaliter relinquat.

Nam quidam minister, Wulfget vulgari relatu nomine, præfatam terram aliquando possederat, sed quia inimicis regis se in insidiis socium applicavit, et in facinore inficiendi etiam legis satisfactio ei defecit, ideo hereditatis substantiam penitus amisit, et ex ea prænominatus episcopus præscriptam villulam, me concedente, suscepit.

Maneat igitur hoc nostrum immobile donum æterna libertate jocundum, cum universis quæ rite ad eundem locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, in campis, pratis, pascuis, silvis; causis tribus exceptis, videlicet, expeditione, pontis constructione, arcisve munitione.

Si autem quisquam temporum progressibus fomite zeli vel avaritiæ sestibus accensus, meæ regalis donationem potestatis aut inminuere vel quoquo modo immutare studuerit, infernalium participetur parasitis tenebrarum, perpetuis cum Diabolo ejusque complicitibus arsurus incendiis, nisi ab hoc deleramento desistens poenitendo cessaverit.

Hiis nam confiniis prædicta cingitur terra.

Metæ.

Ærest¹ of Waddune andlang weges to than² gres- A.D. 1015.
tune;³ swa andlang thæs grestunes⁴ dic to than
wege on eastanwyrthe⁵ thæne tun; swa andlang weges
to thære dice hyrnan; swa andlang dic innon thæne
ase;⁶ of thanne sæce innon thane ealdan mære; of
thane ealdan mære innon tha bræce; of than bræce
andlang beces innon rodstubbyban; swa of rodstybban
to Loddere thorne; swa of Loddere thorne to flece
stane; of flece stane to than fern garen; of than
fern garan eft on Waddune to than ealdan bece.

And this sind thære wudubære landgemæru æt
Thæclege the herto hyrath. Ærest of tham hæcce to
Dudemæres hele; of Dudemæres hele to merclege; of
merclege on stanlege; of stanlege to thære dunlege;
of thar dunlege swa eft innon thane hæcce.

Scripta est denique hujus donationis scedula de-
cursis annis ab Incarnatione Salvatoris M.XV., indic-
tione xiii., his faventibus quorum nomina inferius ex
pennali rostro guttata ac promulgata patenter intu-
entibus patescunt.

+ Ego Athelredus, industrius Anglorum basileos,
hanc meam donationem dilecto episcopo gratanti animo
perpetua largitus sum hereditate.

+ Ego Uulfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepisco-
pus, donum regis Crucis gabulo prætitulavi.

¹ Ærest.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
C. ix. fol. 199 b.

² than] tham; and so through-
out this copy.

³ grestune] gwestune.

⁴ grestunes] gwestunes.

⁵ eastanwyrthe] eastewardne.

⁶ ase] sæce.

- A.D. 1015. + Ego Leofuig, Dorbornensis ecclesiæ episcopus, taumate Crucis consignavi.
 + Ego Eadmund, regiæ indolis soboles, cum aliis assensum accomodavi.
 + Ego Eaduneard, clito, hoc eulogio libenti animo consentiens adfui.
 + Ego Alfun, Londoniensis cœnobii antistes, regis benevolentiam roboravi.
 + Ego Ælfsige, Uuentanæ civitatis præsul, hanc munificentiam firmavi.
 + Ego Beorhtuold, Uuiltoniensis ecclesiæ episcopus, huic donationi libens adquievi.
 + Ego Eadnoth, Cridiensis ecclesiæ pontifex, signo agiæ Crucis consolidavi.
 + Ego Beorhtræd, abbas, libenter consensi.
 + Ego Byrhtmær, abbas, non renui.
 + Ego Uulfgar, abbas, adnotavi.
 + Ego Ælfsige, abbas, subarravi.
 + Ego Eadric, dux, consensum præbui.
 + Ego Uhtræd, dux, subscripsi.
 + Ego Leofuine, dux, confirmavi.
 + Ego Godric, dux, corroboravi.
 + Ego Athelnuerd, minister, non abnui.
 + Ego Oda, minister, concessi.
 + Ego Ceolric, minister, titulavi.
 + Ego Leofuine, minister, istis consensi.

De Alfifa quæ reddidit Chelgrave et Bulteswurthe.

Gift by
Alfiva.

Matrona¹ temporibus his quædam, nomine Alfifa, terram de Cealgrave et de Bulteswurthe ecclesiæ isti concessit Abbendunensi; cujus concessionis testes fuerunt,—

¹ *Matrona.*] Claud. C. ix. fol. 126.

† Osuold, archiepiscopus, et
 † Alfheah, episcopus, et
 † Aesuuig, episcopus, et
 † Athelsige, episcopus, et
 † Odulf, episcopus.

A.D. 1015.

Dux quoque Thured et multi primatuum, rege etiam Gift by
 favente, et abbate Eaduuino inibi presidente. Thured.

De Alfled, quæ reddidit Winkefeld.

Item,¹ nobilis alia matrona, nomine Eadfred, ter- Gift by
 ram de Uuinkefeld, et de Uuicham, et de Hisdes- Eadfred.
 duna, Abbendonensi ecclesiæ largita est, cum scrinio
 sanctarum reliquiarum,² et textu Evangeliorum argento
 et auro redimitis, cum calice quoque argento³ et ves-
 timento sacerdotali.

De Edwio, qui reddidit Bedene.

Item, princeps Australium Saxonum, Eaduuius no- Gift by
 mine, obiens Abbendonensi loco sepelitur. Cujus tes- Eadwy.
 tamenti concessu, terræ de Budene et de Hordeuilla
 eidem derelictæ sunt.

De⁴ Prophetia Sancti Dunstani.

Tempore vero istius Athelredi, ut prædixi, beatus Unhappy
 Dunstanus, dum capiti ejus imponeret diadema, subito condition

¹ Item.] Clond. C. ix. fol. 126

² reliquiarum] reliquiarum.

³ argenteo] argenteo.

⁴ De.] This passage does not
 occur in C. ix.

of England. facta est regni permutatio. Brevi etenim tempore vi.
A.D. 978-1016.

archiepiscopi, scilicet Dunstanus, Livingus, Alfgarus, Siricius, Alfricus, Alfegus, Cantuariensis ecclesie cathedralam adepti archiepiscopalem, cesserunt in fatum, ad hoc forte hac luce privati, ne piorum patrum pia misericordia in posterum sibi insurgere filios viderent degeneres. Nec hoc solum. Verum etiam majores natu et dignitate potentiores, immo cujuscumque essent conditionis, tam viros quam mulieres totius Angliæ, repentinus irruit pavor pariter et vastatio. Enimvero gens barbarica, (scilicet Danorum,) navali vehiculo cum rege suo Suuano in Angliam adventasse perhibetur, quæ tantam ubique locorum ferocitatem exercuit, pariter et impietatem, ut nec dignitati vel ætati, sexui parcerent, aut conditioni. Quorum depopulationi simul et insultui cum gens Anglicana videret se minime posse resistere, hi propter metum mortis, alii causa rei servandæ, nonnulli etiam proditorie, ad regem Danorum se contulerunt. Sicque factum est ut regnum ipsum in se divisum flebiliter desolaretur. Quid multa? Rex Athelredus videns se alienatum tam a fidelitate quam a consortio suorum, Normanniam una cum uxore et liberis gressu petiit festinanti. Regnavit itaque Swanus in Anglia paucis diebus, quia regno pariter et vita in brevi divino arbitrio est privatus. Verum post cujus decessum rex Anglorum Athelredus quam citius potuit a partibus remeans transmarinis, nullo contradicente, regno potitur prius habito.

[Duxit¹ autem rex Æthelredus Normannorum comitis Ricardi filiam in conjugium, nomine Emmam, quam Angli Elfgivam Immam cognominarunt; de qua Eadwardum et alios liberos genuit, magnæ pietatis hominem. Frater vero ejusdem reginæ Ricardus junior

¹ Duxit.] The passage given in [been added from Claud. C. in. the text between brackets has fol. 126.

dicebatur, de quo natus est Robertus, Willelmi pater, A.D. 978-1016.
qui Angliam postea aggressus regnum illic sibi usurpavit.

Interea tanta ecclesiasticarum et secularium rerum his temporibus, tamque frequens, fieri hac in patria permutatio, quanta hactenus apud Anglos quisquam non audierat. Nam eodem rege regnante, Cantuariensis cathedræ apicem v. sibi invicem succedentes patriarchæ morte commutarunt, scilicet, Dunstanus, Ælfgarus, Sigericus, Alfricus, Ælfegus, Livingus. At in secularium personarum majores, diversi anfractus incussio. Siquidem gens Danorum cum rege suo Sueino in Angliam appulsa, adeo ferocitatem ubique locorum et impietatem suam viritim infudit, ut prædæ, crematui, necique, universa dederent. Non dignitati, non ætati, non sexui ulla tunc reverentiæ delatio servata. Perversus quisque justitiæque proditor ad hostes diffugium habere. Idem metu alii facere. Ita rex Ethelredus a suis diatim destitutus, Normanniam una cum uxore petiit, comitique Normannorum Ricardo juniore, cujus sororem habebat in matrimonium, sese credidit. Verum Sueinus regnum usurpans Angliæ, recipitur pro domino. Sed non diu inde lætari permissus, quia et regno et vita in proximo privatur Dei arbitrio. Post cujus interitum, a transmarinis rex Anglorum remeans oris, regno potitur prius habito.]

*De¹ Morte Adelredi Regis, et de Regno Edmundi
Regis, Filii sui.*

Item,² Danis Sueini defuncti complicitibus una cum
Anglis contra genuinum dominum conspirantibus, Can-
nutoni, filio ejusdem regis, sese submitunt, dant fidem,
A.D. 1016.

Death of
Ethelred,
and acces-
sion of
Edmund.
A.D. 1016.

¹ De.] Claud. C. ix. fol. 126. | ² Item.] Interim.

A.D. 1016. ad quæ liberet prompte se pergere spondent. Talibus iterum circumventionibus rex sollicitus morbo corripitur, ac xxx. et vi. exactis in regno annis, vario periculorum eventu implicitis, moritur. Nec mora; Eadmundus filius ejus ab his qui patri adhæserant coronatur. Qui temptans partes Cnutonis fundere bello multorum mentes conscivit ferre juvamen, quatinus barbaræ gentis dominatum vivida a se repellerent manu. Multitudine ergo sibi adunata, quinquies eodem anno suis intulit bellum adversariis. Nec tamen fieri superior eis valuit, immo augeri illos et se deorsum iri, tum et maximam nobilium copiam hinc et inde cæsam fuisse, contigit.¹ Quare utriusque principis exercitus id consilii æqui fore decernunt quo pax et¹ sacramento fideque utrinque constatuatur; ne videlicet amplius suorum tanti sanguinis regnandi intellectu² proveniat effusio. Consultus ad ipsam rem usque deducitur, itaque regibus ad invicem conciliatis, Athelredus³ Occidentalibus, Cnuto Merciorum populis imperarent.

Death of
Edmund
Ironside.

A.D. 1016. sumpserat moderamina. Inde totius Brittanniæ Cnuto monarchiam, quin et Daciæ et Norveiciæ dominatum, adipiscitur triviatim. Inter quos tam dissidentes in Anglia motus, hinc Dei miseratione protegente, illic abbatis Wlfgari industria vigilante, cœnobium Abben-donense a Danorum devastatione permansit immune; cum dextra lævaque hostium incursio passim loca universa subrueret, aut si benevolentior fieret, maximo sese pretio habitatores eorum redimere sineret.

¹ *et.*] Omitted.
² *intellectu*] intellecta.

³ *Athelredus*] Eadmundus.
⁴ *itaque*] taliter.

[*De¹ Morte Wlfgari Abbatis.*]

Circa idem tempus domnus Wlfgarus

“Pastor defecit; deflendo funera fecit
Quem pie tractavit devotus grex et amavit.”

A.D. 1016.
Death
of Abbot
Wulfgar
and ac-
cession of
Æthelwin.

Cui in pastoralitate domnus Æthelwinus successit, æquitatis comprobatus assertor, et plurimæ apud Cnutonem familiaritatis, iccirco consecutus ausum. Unde loco Abendonensi se rex privatum rex gerebat, venerationem suam illic sedulo conferendo. Quod adhuc celebri prædicatur indicio, quo thecam de argento et auro decenter ornatam honori martyris ac levitæ Vincentii Hispaniensis fieri fecit, quatinus in ea ejusdem martyris reliquæ locarentur, summa ab universis suffragium eo divinum petentibus veneratione in palam colendæ. In qua etiam apices sculptæ erant, quorum forma hæc est:—

“Rex Cnut hanc thecam, necnon Ælfgiva regina,
Cudere jusserunt; bis centum necne decemque
Coctos igne chrison mancosos atque viginti,
Necne duas libras argenti pondere magno.”

¹ *De.*] The narrative furnished at this point by Claud. C. ix. fol. 136 b. is so much fuller than that given by Claud. B. vi. that the former has been introduced between brackets into the text, and the latter appended in the footnote. It is as follows:—

“DE MORTE WLFGARI ABBATIS.

“Circa idem tempus domnus Wlfgarus abbas viam universæ carnis ingressus est, cui successit Athelwinus abbas, vir magnæ auctoritatis et æquitatis assertor com-

probatus, et iccirco Cnutoni regi familiaris est effectus. Ad cujus etiam admonitiones memoratus rex multa bona huic ecclesiæ Abendonis contulit. Dedit namque villas quæ Mfittune et Linford appellantur, cum omnibus ad se integre pertinentibus, sicut cartæ ipsius regis subsequentes attestantur. Quarum prima hæc est:—

“CARTA CNUTONIS REGIS DE
MITTUNE.

“Confirmat nos sacra” (as at p. 436).

A.D. 1016. Hæc in superiore parte; et ista inferius continebantur scripta.

“Istud Ædelwini patris sub tempore domni
Martiris est Vincentii sub honore peractum.”

Hæc vero nominata regina binomia quidem, scilicet Ælfiva Imma, Ædelredo regi connubio primum copulata, quam iste Cnuto, regno confirmato, in conjugem duxit, Hardecnutonemque ex ea genuit. Addidit huic pio rex Cnuto beneficio, ut duo grossioris soni signa tunc quidem laudabilis istic donaret. Abbas autem Ædelwinus capsam alteram, ad formam illius quæ per regem facta fuit, pari pæne magnitudine condidit, ubi reliquias sanctorum a se exquisitas intulit.

De Siwardo Abbate.

Of Abbot Siward. Is ergo vita decedens, successorem Siwardum ex Glestoniensi quidem cœnobio monachum accepit, tam secularium quam ecclesiasticarum vigore admodum suffultum. Cujus mentio in quadam ejusdem regis cartula sic continetur.

Carta Regis Cnut de Mytuna.

First Charter of Mytuna. In nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi. Anno Dominicæ Incarnationis MXXXIII., indictione ii., ego Cnut rex Anglorum, totiusque Brittannicæ orbis gubernator et rector, superna annuente gratia ab eodem Deo et Domino nostro Jhesu Christo, populis et tribus præelectus in regem, anno imperii mei xix. fui rogatus a venerabili abbate Abbendonensis ecclesiæ vocitato nomine Siwardo, ut quandam terram iii. manentium, in loco qui dicitur ab incolis Mytun, ad monasterium beatissimæ Dei genetricis semperque Vir-

ginis Mariæ quod situm est ad Abbandune libenter A.D. 1034. concedo, Ejus gratia amoris qui dicit, "Petite et dabitur vobis" [Matt. vii. 7.]. Maneat igitur hoc nostrum immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, tam in notis causis quam ignotis, in modicis et in magnis, campis, pratis, pascuis, aquarumque cursibus, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve restauratione. Et mandamus in nomine Dei Patris Omnipotentis, et Filii, et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, aut aliqua malivola instigatione hanc præfatam donationem atque libertatem in alicujus honeris molestia mutare audeat. Et si præscriptis litteris noluerit consentiens esse, sit ipse in profundum chaos igneis nexibus mancipatus, et ejus memoria caligine mortis oblecta. Sciatque se alienum a consortio sanctæ Dei ecclesiæ per auctoritatem beati Petri Apostoli, omniumque sociorum ejus, nisi hic digna satisfactione emendaverit ante mortem, quod contra nostrum decretum malivola machinatione peregit. Si autem aliquis hoc adaugere voluerit, augeat Deus partem illius in terra viventium.

Ego Cnut, rex Anglorum, concessi.

Ego Ælfiva, regina, hanc libertatem libentissime a præfato rege domino meo adquisivi.

Ego Æthelnotus, archipræsul, et ego Ælfricus, cum cæteris omnibus, confirmavimus.¹]

¹ *confirmavimus.*] Here ends the | then passes on to "*Carta duorum*
extract from Cland. C. ix., which | *Manentium de Linford*" (p. 439).

Carta¹ Cnutonis Regis de Mettuna.

A.D. 1034. Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens,
 Second "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus
 Charter of revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc
 Mettune. mundum, verum nec auferre ab eo quid poterimus."
 [Job, i. 21.] Quapropter lubrici potentatus non in-
 memor, ego Cnut, Christo conferente, rex et primice-
 rius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens
 animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantu-
 lam ruris particulam tribus comparatam cassatis in
 loco cui vocabulum certa astipulatione Mytun pro-
 fertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac
 Domini nostri Jhesu Christi in loco qui Abbendun
 dicitur, Siwardo abbati fratribusque ibidem Deo ser-
 vientibus libenter concedo; obsecrans et præcipiens
 in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum,
 superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis
 donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dis-
 rumpat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ ser-
 vitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet
 expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud
 quam constituimus transferre voluerit, privatus consor-
 tio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis jugi-
 ter puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua
 quod contra nostrum deliquit decretum. Si quis vero
 invidus ignicomis philargiriæ flammis accensus, huic
 veridico libellulo alium circum attramentatum cupidi-
 tatis fallacia libellum superimponere conatus fuerit,
 sit anathema marathana, hoc est alienatio a consortio

Carta.] In Claud. B. vi. fol. 107. a representation of King Cnut
 is here introduced.

Christianorum, donec resipiscens pœniteat quod in A.D. 1034. invidiæ fallacis livore probarat.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This¹ sind thara iii. hida landgemæra æt Mytune.

Ærest on Leomenan² a be healfon streame³; swa of Leomanan⁴ on Doddan læw; of⁵ tham læwe on thone haran thorn; of tham thone on thone Bradanmere⁶; of tham mere on Tæceles broc; a be healfon streame on Avene; andlang Avene a be healfon streame; eft on Leomene.⁷

Anno Dominicæ Incarnationis xxxiii. post mille, indictione i., scripta est carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Cnut regali dextera eandem vexillo sanctæ Crucis corroboro, manibusque omnium mihi subjectorum confirmare præcipio.

† Ego Ælfgyfa, prædicti regis conlaterana, istud datum venerandæ Crucis vexillo consolidavi.

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b.

² *Leomenan*] *Leomene*.

³ *a be healfon streame.*] Omitted.

⁴ *Leomanan*] *Leomene*.

⁵ *of.*] C. ix. omits the boun-

daries as far as the word Bradanmere.

⁶ *Bradandmere*] to Bradanmere.

⁷ *of Leomene.*] Bradanmere on gratan thorne; of gratan thorne to Tæcelesbroc; of Tæcelesbroce on Afene; andlang Afene eft on Leomene.

A.D. 1094. † Ego Athelnoth, Dorbernensis ecclesiæ archiepiscopus, regium munus gabulo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Ælfric, Eboracæ civitatis archiepiscopus, hujus munificentiae dapsilitatem signo adorandæ Crucis stabilivi.

† Ego Brihtuold, episcopus, atqueivi.

† Ego Ælfuine, episcopus, adqueivi.

† Ego Atheric, episcopus, adjuvi.

† Ego Bryhtmer, episcopus, consensi.

† Ego Bryhtheh, episcopus, non renui.

† Ego Atheluard, abbas.

† Ego Ælfuine, abbas.

† Ego Ælfuard, abbas.

† Ego Stigand, presbyter.

† Ego Eaduuold, presbyter.

† Ego Goduuine, dux.

† Ego Leofric, dux.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Tocig, minister.

† Ego Osgod, minister.

† Ego Thured, minister.

† Ego Leofuine, minister.

† Ego Tokig, miles.

† Ego Godric, præfectus.

† Ego Totyg.

† Ego Ælfuard, præfectus.

† Ego Ouine.

† Ego Tofig.

† Ego Osmund, præfectus.

† Ego Karl, miles.

† Ego Ulf, miles.

Carta Regis Cnut de Linford.

Pax¹ et victoria Apostolicæ fidei in perpetuum cul-
 toribus. Ecclesiæ vero catholicæ auctoritas jugis et
 indefessa obtamus ut permaneat. Ad sacra autem
 sanctuaria in Domini gazofilacio diversa jubentur jac-
 tari ac offerri munuscula, quia Regi nato Cœlorum, ut
 scriptum est, "reges terræ optulerunt munera."²

A.D. 1034.
 Charter of
 Linford.

Unde ego Cnut, Ejus gratuita miseratione et inolita
 benignitate totius Albionis basileus, parvam ruris
 particulam, quod ab hujus patriæ incolis Linford
 nuncupatur, duorum videlicet manentium quantitatem,
 quoddamque monasteriolum in honore Sancti Martini
 præsulis consecratum, cum adjacenti prædiolo in urbe
 quæ famoso nomine Oxnaford nuncupatur, Domino
 nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici semperque
 Virgini Mariæ, ad usus monachorum loco qui celebri
 Abbandun vocitatur onomate, æterna largitus sum
 hereditate; in nomine sanctæ Trinitatis et individue
 Unitatis præcipiens ut nullus alicujus personæ homi-
 num præfatam donationem a prædicto cœnobio au-
 ferre præsumat. Hæc autem ruris particula libera ut
 maneat præcipio, causis tribus segregatis, expeditione
 scilicet hostili, fundatione arcis regiæ, pontisque re-
 stauratiōe.

Si quis vero invidus ignicomis philargiriæ flammis
 accensus huic veridico libellulo alium circum attra-
 mentatum cupiditatis fallacia libellum superimponere
 conatus fuerit, sit anathema mæratana, hoc est alien-
 atio a consortio Christianorum, donec resipiscens poeni-
 teat quod in invidiæ fallacis livore probarat.

¹ Pax.] Collated with the du- | ² reges munera.] See
 plicate in Claud. C. ix. fol. 127 b. | Psal. lxxvii. 30.

A.D. 1034. Prædicta igitur terra a circummanentibus incolis ita dicitur esse determinata.

Metæ.

Ærest of Eoccan east andlang thære ealdan dic on tha lam pyttes; of tham pyttan est be gemære on Byttman¹ dic; of thære dic est be gemære on Cyllrithe; andlang Cyllrithe to Bottan ige; of Bottan ige be Leofrices gamære to Winagares stapule; of tham stapule to Wiht lufe hamme westwerdon; eft on Eoccan.

Thisne landsplot becwæth Æthelwine into Abben-dune and thone hagan on Oxnaforda, the he sylf onsæt, on mycelre gewitnyssa.²

[Tantillum terræ hujus Adelwinus testamento hereditavit Abbenodonam, et curiam apud Oxonofordam in qua ipsemet commanebat. Et hoc fecit multorum testimonio.³]

Acta⁴ est ergo hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis XXXII. post mille, indictione xv.; et ut hæc scedula inviolabilis firmitatis soliditatem obtinere possit, —

Testes ;—

† Ego Cnut, regali dextera eandem vexillo sanctæ Crucis corroboro, manibusque omnium mihi subjectorum confirmare præcipio.

¹ *Byttman*] Byttaman.

² *Thisne gewitnyssa.*] This passage does not occur in Claud. C. ix.; but see the following note (*).

³ *Tantillum testimonio.*]

The passage within brackets has been carried into the text from Claud. C. ix. fol. 127 b.

⁴ *Acta.*] Claud. C. ix. fol. 127 b.

+ Ego Ælfgyfa, prædicti regis conlaterana, istud A.D. 1034.
datum venerandæ Crucis vexillo consolidavi.

+ Ego Athelnoth¹ Dorbernensis ecclesiæ archiepi-
scopus, regium munus gabulo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego² Ælfric, Eboracæ civitatis archiepiscopus,
hujus munificentiae dapsilitatem signo adorandæ Cru-
cis stabilivi.

+ Ego Athelsie, episcopus, atqueivi.

+ Ego Byrhtuold, episcopus, adjuvi.

+ Ego Athelric, episcopus, consensi.

+ Ego Atheric, episcopus, non renui.

+ Ego Lyfing, episcopus, conclusi.

+ Ego Byrhtwig, episcopus, favi.

+ Ego Atheluueard, abbas.

+ Ego Ælfuine, abbas.

+ Ego Siuueard, abbas.

+ Ego Atheluueard, abbas.

+ Ego Ælfuine, presbyter.

+ Ego Eaduuold, presbyter.

+ Ego Goduine, dux.

+ Ego Leofric, dux.

+ Ego Siuuard, minister.

+ Ego Harold, minister.

+ Ego Alfuine, minister.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Tofig, minister.

+ Ego Osgod, minister.

+ Ego Thuryd, minister.

+ Ego Leofuine, minister.

+ Ego Ælfwig, minister.

+ Ego Tofig, minister.

+ Ego Karl, minister.

¹ Athelnoth] Æthelnothus.

² Ego.] C. ix. proceeds thus:—

“Idem, ego Ælfricus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, facio.”

“Idem, Wlfsinus, episcopus,
cum multis aliis, facio.”

No more witnesses occur in C. ix.

- A.D. 1034. † Ego Lyfing, præfectus.
 † Ego Ælfstan, minister.
 † Ego Thurkyl, minister.
 † Ego Aelfgar, minister.
 † Ego Ceolric, minister.

[In his et tempora prædicti abbatis, sed et confirmationes Cnutonis regis harum ecclesiæ Abbendonensis possessionum, intelligi dantur quibus tunc eadem ecclesia aucta est.]¹

Testamentam Adelredi Regis.

Donations to Abingdon. Illis² diebus vir præpotens nomine Atheluardus ad novissimum vitæ terminum veniens viii. hidas et dimidiam apud Samford, et scrinia iii., cum uno grandi cristallo, huic cœnobio largitus est.

The relics of St. Edward King and martyr. [Temporibus etiam hujus regis reliquiæ Sancti Edwardi regis et martyris sunt Abbendone detatæ. Dumque portitor inde eas postea referre deliberasset, non longe ab ecclesia Dei nutu in itinere vestigio solo tenus hæsit, nec ultra progredi quivit. Ita sacra pignora ad ecclesiam revecta, hucusque inibi conservantur.

Cnut's sway. Rex autem Cnuto Daciam, Norweiam, et Angliam imperialiter æqua et valida manu moderans, summorum Apostolorum Petri ac Pauli expetitis apud Romanas arces suffragiis, legibus hinc quibus nationes sibi subactæ in causarum controversiis unirentur, seniorum prudentumque consultu sancitis, in pace diem obivit.]³

¹ *In est.* The passage here introduced into the text within brackets is derived from Claud. C. ix. fol. 127 b.

² *Illis.* Claud. C. ix. fol. 127 b.

³ *Temporibus obivit.* This passage between brackets is derived from Claud. C. ix. fol. 127 b.

De Donis Cnutonis Regis.

Thecam¹ etiam rex Cnuto de argento et auro ad A.D. 1034.
 honorem gloriosissimi martyris Vincentii Hispaniensis, ^{KingCnut's}
 cujus reliquiæ in hac continentur ecclesia, fieri fecit. ^{gifts to}
 Dedit etiam memoratus rex huic domui duo signa ^{Abingdon.}
 grossa, quæ usque in hodiernum tempus in ecclesia
 ista habentur. Abbas etiam Atheluinus hoc tempore
 capsam unam, ad formam illius capsæ quæ per regem
 facta fuit, pari pæne magnitudine condidit, in qua
 reliquias sanctorum a se diligenter adquisitas honori-
 fice condidit. Fecit etiam crucem argenteam, quæ ad-
 huc in hac ecclesia habetur.

*Quo Tempore adlatæ sunt Reliquiæ Sancti Edwardi
 Abbendonix.*

Tempore etiam Cnutonis regis reliquiæ Sancti Ead- ^{The relics}
 wardi, regis et martyris, quæ in ista continentur eccle- ^{of Edward,}
 sia, ad hanc domum Abbendonensem mirifice sunt de- ^{king and}
 latæ; prout in serie passionis et vitæ gloriosissimi ^{martyr,}
 martyris evidentissime continetur.² ^{brought to}
^{Abingdon.}

De³ Adventu Siwardi Abbatis.

Atheluino abbate diem claudente supremum, suc- ^{Siward}
 cessit ei Siwardus ex Glestoniensi cœnobio monachus, ^{becomes}
^{abbot.}

¹ *Thecam.*] Claud. C. ix. fol. 127.
 See before, p. 433.

² *prout . . . continetur.*] This
 clause, containing the reference to

the Life of S. Edward, king and
 martyr, does not occur in Claud.
 C. ix.

³ See p. 434.

A.D. 1043. tam secularium quam ecclesiasticarum vigore admodum suffultus. Ob cujus etiam benignitatem, quam rex Cnuto ex ipsius pectore jugiter novit exuberare, memoratus rex ecclesiam Sancti Martini in Oxoneforda cum uno prædiolo huic domui caritative contulit.

*Quod voluit Siwardus Abbas frangere Ecclesiam
Sancti Adelwoldi.*

Abbot
Siward
intends to
rebuild
Abingdon.

Interea dum quadam die more solito abbas venerabilis Siwardus deambulare in curia abbatiæ, attollens oculos suos ad ecclesiam et ad officinas quas beatus Athelwoldus prædecessor ejus reædificaverat, proposuit in animo suo ecclesiam pariter cum officinis infringere et in melius mutare, necnon et ampliores reædificare. Quod cum in animo suo jam concepisset, videns tamen nec se posse nec velle hujusmodi opus aut sic infringere, aut aliud reparare, sine regis gratia simul et licentia, ex consulto regem adiit, petiturus ab eo licentiam super hujusmodi negotio propensius exequendo. Nec mora, quod a rege petiit sine repulso maturius obtinuit. Itaque cum diutius deliberasset super hujusmodi negotio inchoando, attendens diligenter vitæ sanctitatem venerabilis viri Athelwoldi, prædecessoris sui, qui ipsum opus incoaverat pariter et consummaverat, timuit idem opus infringere, admodum pavidus ne super hujusmodi facto gloriosissimi confessoris incurreret offensam.

Quid multa? de consilio fratrum suorum, indictis sibi aliquot dierum jejuniis, divinam implorabant clementiam, insuper et beati Athelwoldi patrociniū, quatinus divinitus eis esset manifestatum aut de veteri remanendo aut novo monasterio construendo quid eis potius expediret. Et factum est post aliquot dies, viro venerabili Siwardo abbate in lectulo suo qui-

escente, apparuit ei beatus Athelwoldus in somnis, A.D. 1034. dicens, "Quid mente volutes, quid in posterum de ecclesia mea pariter et ædificiis meis diruendis ac iterum reædificandis cogitando tecum deliberes, bene novi; et iccirco veni tibi consulere quid commodius sit agendum super hujusmodi negotio exequendo. Non est itaque tui temporis hoc meum opus infringere, aut aliud ædificare; quod ut certius fidem meis dictis adhibeas, attende diligentius, quod quidam de transmarinis partibus veniet pater et pastor istius loci futurus, qui ipsum opus infringet et novum inchoabit; sed hoc ipsum non perficiet. Post hunc vero venient et alii duo, similiter istius loci pastores futuri, qui multa bona tam in ædificiis quam in aliis huic loco competentibus admodum necessarii actitare satagent. Quibus cedentibus in fatum, non erit quispam per diuturnam temporis protelationem in hoc loco pastor et abbas futurus qui consimili modo hunc locum bonis studeat ampliare. Novissimis vero diebus erit quidam similiter istius loci abbas futurus, qui in Christi visceribus hunc locum tanto amplexabitur affectu, ut bona bonis accumulans, ædificia diruens et in melius reædificans, ecclesiam condecorans, ordinem servans, de consuetudinibus nihil minuens sed potius augmentans, Deum timens, moribus pollens, vitæ sanctitate præcluius, pius pater et pastor vocari dignus, in pace pectoris pacem præstolabitur æternitatis."

His auditis, Siwardus a somno expergefactus, gratias Deo agere et a proposito suo desistere incepit, et pecuniam quam ad ipsum opus inchoandum coadunaverat diligenter studuit erogare pauperibus.

Siward
abandons
his inten-
tion.

De Morte Cnutonis Regia.

Accession of Hardecnut. A.D. 1039. Mortuo Cnutone rege, necnon et Haraldo filio ejus ex concubina genito, regnavit Hardecnutus filius ejus ex Emma quondam Athelredi regis regina. Iste ad monitionem Siwardi abbatis dedit huic domui Fernbergam, et carta sua confirmavit; cujus cartæ tenor hic est.¹

Carta Hardecnuti de Fernberga.

Gift of Fernberga. Cuncta² seculorum patrimonia incertis nepotum hereditibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, adpropinquante debitæ mortis termino, ad nihilum reducta fatescit. Hujus regi³ gratia terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emulumenta⁴ adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Hardacnut, Christo conferente, rex et primicerius Anglorum atque Danorum, ob remunerationem cœlestis præmii, aliquantulam ruris particulam, x. scilicet mansas, loco qui celebri æt Feornbergan⁵ profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nos-

¹ est.] Claud. C. ix. fol. 127 b. thus introduces this charter:—

“Post eum in regem constituitur Haroldus filius, ut ferebatur, ipsius Cnutonis ex concubina progenitus: quinquennique emenso moritur.

“Hinc Hardecnuto ex Cnutone rege et Emma regina progenitus imperium Angliæ sumpsit.

“CARTA REGIS HARDECNUT DE FERNBURGA” (as in the text).

² Cuncta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 128. In B. vi. fol. 109 b. a representation of King Hardecnut is here given.

³ regi] rei.

⁴ emulumenta] emolumenta.

⁵ Feornbergan] Fernbeorgan.

tri Jhesu Christi, illo in locello qui dicitur Abbandun, A.D. 1042 ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris inferiorisve gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.

Si quis ergo alium libellulum falsæ cupiditatis atramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus graphiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et a Sanguine Domini sequestratus, et in poenis infernalibus post obitum miserabiliter dampnatus.

Et ut præfatæ telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper obtinere valeant, regali liberati sunt præcepto ab omni seculari jugo, exceptis trium rerum obsequiis, expeditione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis conditione regalis. Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis prædicta adesse terra circumcirca determininata.

Metæ.

This¹ sindan tha landgemæro the to Fernbeorgan gebyrigath.

Of² Fernbeorge west on thone weg to tham stanum; of than³ stanum suth on thone weg oth tha andheafda; of tham andheafdum on tha hline rewe up to

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b. See above, p. 80.

² *Of*] *Ærest of.*

³ *than*] *tham.*

A.D. 1042. thære dic be northan stodfaldan; thonne forth on tha dic to mearflodan be eastan Lilling lea; thonne forth andlang thæs sutheran weges oth thæt lange treow; thone forth west on thone weg ofer Beocum to than¹ stancrundele; thonne north on thone² smalan weig with eastan brocan³ beorh to than wege thar⁴ east ligh; thonne forth on thonne weg to Cytel flodan be westan Mulescumbe, thær tha weges twisligath; thonne forth to Scyldmære; thonne forth on tha furh to Fyrcumbe; andlanges Fyrcumbes middeweardes to thære dene; thonne forth on tha denu to thæra wega gemythan; thonne forth to tham hwitan wege to than haran thornan; thonne of tham hwitan wege on Feornbeorh, and se leag be eastan Catmere the thærto gebyrath, thæt is on thone weg the lith to Stanleage; thonne forth siththan suth on thone stanihtan wege of Stanmeringa gemære; thonne forth on thone smalan weg to tham fulan wege se hatte Stifinc weg, thæt is Catmeringa gemære and thæs landes to Feornbeorgen; thonne forth andlang thæs weges ut on thone feld; and thonne ealle tha hangras⁵ betweenan tham wege and tham the to Stanleage lith gebyriath ealle to Feornbeorgan.

Acta est ergo hujus donationis kartula anno Dominicæ Incarnationis xlii. post mille, indictione ;⁶ anno scilicet imperii mei ii., feria, luna ;⁷ in regali villa quæ Suttun⁸ nuncupatur, sub horum testimonio quorum nomina inferius sunt descripta.

† Ego Hardacnut, rex, meum donum circumquaque prætitulo et circumroboro sanctæ Crucis signaculo.

¹ *than*] *tham*.

² *thone*] *thane*.

³ *brocan*] *brocenan*.

⁴ *than wege thar*] *tham wege thær*.

⁵ *hangras*] *hangran*.

⁶ Blank in B. vi. The passage is omitted in C. ix.

⁷ Blank also in B. vi.

⁸ *Suttun*] *Suthtun*.

† Ego Eadgifu,¹ ejusdem regis mater, regium munus trophæo venerandæ Crucis corroboro. A.D. 1042.

† Ego Eadward, prædicti regis frater, verus testis adesse cupio.

† Ego Eadsige,² Dorvornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consigno.

† Ego Eælfric,³ Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, hilari vultu consentio.

† Ego Byrhtwold, episcopus, confirmo.

† Ego Ælfwine, episcopus, hilari vultu assentio.

† Ego Doduca, episcopus, propria manu firmo.

† Ego Byrhtwine, episcopus, testis adsum fortissimus.

† Ego Lufing, episcopus, læto corde hoc testificor.

† Ego Eadnoth, episcopus, non renuo.

† Ego Athelstan, episcopus, versis testis adesse cupio.

† Ego Wlfsige, episcopus, non denego.

† Ego Athelward, abbas.

† Ego Ælfuine, abbas.

† Ego Siuuard, abbas.

† Ego Wlfsige, abbas.

† Ego Ælfuig, abbas.

† Ego Eadwold, presbyter.

† Ego Stigant, presbyter.

† Ego Ælfuine, presbyter.

† Ego Spiritus,⁴ presbyter.

¹ *Eadgifu*] Eadgiva.

² *Eadsige*] Eadsie.

³ *Eælfric*.] "Alfric, archiepiscopus Eboracensis, consentio. Cum multis aliis episcopis et abbatibus et laicis.

"Ego Siward, abbas, præsentem scedulam gaudens composui."

The other witnesses do not occur in C. ix., which then passes on to the chapter headed—

"DE MORTE HARDEKNUT REGIS," as in p. 450.

⁴ *Spiritus*] The reading is doubtful in Claud B. vi. Sps. in MS.

- A.D. 1042. + Ego Hereman, presbyter.
 + Ego Leofric, presbyter.
 + Ego Goduine, dux.
 + Ego Leofric, dux.
 + Ego Sig.
 + Ego Osgod, miles.
 + Ego Akig, miles.
 + Ego Tokig, miles.
 + Ego Ordgar, præfectus.
 + Ego Urki, minister.
 + Ego Ælfget, minister.
 + Ego Uulfnoth, præfectus.
 + Ego Karl, minister.
 + Ego Ælfstan, minister.
 + Ego Atheluuig, minister.
 + Ego Kineuuerd, præfectus.
 + Ego Athelmar, minister.
 + Ego Tofing, minister.
 + Ego Ælfuuig, præfectus.
 + Ego Athelric, præfectus.
 + Ego Brihtric, minister.

[*De¹ Morte Hardacnut Regis.*

Death of King
 of King
 Hardenut.
 A.D. 1042. Rex itaque Hardacnut vectigal pæne importabile
 passim a popularibus Angliæ exegit. Cadaver quoque
 Haroldi ante se regnantis, causa nimii odii quod præ
 se regnum anticiparit, effossum, jussit in locum pro-
 fundissimi coeni demergi. Unde in singulorum ore
 hominum de eo haberi imprecatus, ut tantæ crudeli-
 tatis non diu abesset animadversio. Et id contigit

¹ *De.*] The passage introduced | derived from Claud. C. ix. fol.
 into the text between brackets is | 128.

Siquidem ipso in regia hilariter epulante, improvise A.D. 1042. humi decedit et expiravit; verbum vel unum suarum rerum alicui non indicens. His ita compositis, Eadwardus, filius Ædelredi regis, ab omnibus cum lætitia in dominum suscipitur, favor effunditur, et diadema ei imponitur.^{1]}

Successit Hardecnuto Anglorum regi beatissimus Eadwardus frater ejus, Athelredi quondam Anglorum regis et Emmæ filius. Annitentibus Edsio Dorobernensi archiepiscopo, et Livingo Wigornensi episcopo, et Godwino comite, cujus filiam accepturus erat in reginam, Lundoniæ levatur in regem; et ab archiepiscopis Edsio Dorobernensis, et Alfrico Eboracensi archiepiscopo, aliisque ferme totius Angliæ primatibus, prima die Paschæ [3 April 1043] unguitur in regem Wintoniæ; cujus beneficia, quæ domui Abbendonæ contulit, inferius annotabimus.

Accession
of King
Edward
the Con-
fessor.
A.D. 1042.

De² Sancto Eaduardo Rege.

Anno secundo regni Eadwardi regis Edsius archiepiscopus Doroberniæ, Godwino comite mediante, ab Eadwardo rege impetravit ut sese, causa imbecillitatis propriæ, labori cedere antisticii; Siwardum vero ex

Abbot
Siward ad-
vanced to
the See of
Rochester,

¹ *imponitur.*] Then follows, in Claud. C. ix., the chapter having for its title "DE TEMPORIBUS EADWARDI REGIS."

² *De.*] In Claud. C. ix. fol. 128 b. the corresponding narrative is as follows :—

"DE TEMPORIBUS EADWARDI REGIS.

"Regnante itaque hoc rege, secundo anno regni ejus, Cantuari-

ensis metropolis archiepiscopus Eadsius nomine accitum Siwardum abbatem, quem prudentia plurimum vigere noverat, regis consensu et regni primorum pontificatus decoravit apice, &c patriarchatus sui vice ipsum fungi instituit. Nam privatis ipse uti volebat, quia ægritudine laborabat. Abbendonensi autem ecclesiæ Ædelstanus ejusdem loci sacrista abbas constitutus est."

and after:
wards to
Canter-
bury.
A.D. 1042. Abbandonia abbatem, utpote discretum religiosumque virum, in episcopum Roucestriæ sacratum, suo loco substitui et vice illius universa dispensari, concederet. Quo facto, Athelstanus cœnobii prædicti tunc ædituus eidem præponitur.¹

Carta Eduuardi Regis de viii. Hidis juxta Chinete.

Gift of
Chinete.
A.D. 1050. Confirmat² nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus." [Job, i. 21.]

Quarepropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eaduard, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, viii. mansas, juxta flumen quod Cynete vocitatur, illud videlicet rus quod Eadric quidam rusticus habuisse cognoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ob omni ter-

¹ præponitur.] In Claud. B. vi.
an illumination representing King
Edward here occurs.

² Confirmat.] See Claud. C. ix.
fol. 131.

renæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata A.D. 1050.¹ videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare inmutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest¹ on Cynetan æt Sceolles² ealdcotan; thæt up andlang stremes oth Eadgife gemære; swa north innan Hyddene; thanne³ north on Lamburninga mære; swa est andlang mearce oth Ælfwiges mære; swa suth andlang gemæres on Hyddene; swa suth be gemære thæt eft innan Cynetan strem.⁴

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu M.L.

† Ego⁵ Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadsinus, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See above, p. 399.

² *Sceolles*] *Sceoldes*.

³ *thanne*] *thonne*.

⁴ *strem*] *stream*.

⁵ *Ego.*] Claud. C. ix. thus records the attestations:—

"Ego Eadward, rex Anglorum, consensi et roboravi.

"Ego Stigandus, episcopus, confirmavi.

"Ego Hermannus, episcopus, conclusi.

"Ego Lfo, episcopus, consensi.

"Ego Ordricus, abbas, quievi.

"Ego Godwine, dux, (cum multis aliis,) subscripsi."

A D. 1050. † Ego Stigandus, Uuintoniensis ecclesie episcopus,
testudinem sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Hermannus, episcopus, subscripsi et conclusi.

† Ego Ulfo, episcopus, consensi.

† Ego Hoica, episcopus, consignavi.

† Ego Dodica, episcopus, confirmavi.

† Ego Leofricus, episcopus, corroboravi.

† Ego Alfuoldus, episcopus, conclusi.

† Ego Ealdredus, episcopus, consensi.

† Ego Rodbeardus, episcopus, consignavi.

† Ego Atheluueardus, abbas, stabilivi.

† Ego Ordricus, abbas, quievi.

† Ego Wulfuuardus, abbas, confirmavi.

† Ego Goduine, dux.

† Ego Leofric, dux.

† Ego Harold, dux.

† Ego Sihroth, dux.

† Ego Raulf, dux.

† Ego Tosti, minister.

† Ego Brihtric, minister.

† Ego Ælfstan, minister.

† Ego Tofi, minister.

† Ego Ælfuui, præpositus.

† Ego Leofuine, minister.

† Ego Rodbriht, presbyter.

† Ego Goduine, presbyter.

† Ego Regnbold, presbyter.

† Ego Lifing, presbyter.

† Ego Uuilhelm, presbyter.

† Ego Brihtric, presbyter.

† Ego Cinsige, presbyter.

† Ego Uuinsige, presbyter.

† Ego Nefetofi, minister.

† Ego Ælfweard, minister.

Kyneward, præpositus.

[Idem rex sub eodem abbate v. hīdarūm por-
tionem terræ apud Cildatun concessit huic ecclesie,

quam portionem Ædelredus rex, pater hujus Ædwardi A.D. 1052. regis, Beorhtwaldo episcopo Wiltoniensi donaverat.]¹

Confirmat² nos sacrae auctoritatis Scriptura, dicens, ^{Gift of Cildatun. A.D. 1052.} "Nudus egressus sum ex utero matris meae, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus." [Job, i. 21]. Quare propter lubrici potentatus non inmemor, ego Eaduard, Christo conferente rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili praesidens animo, ob remunerationem majoris praemii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Cildatun profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genitricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et praecipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum,³ superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.⁴

Sit autem praedicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum praefato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve praesumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

His metis praefatum rus hinc inde giratur.

¹ *Idem donaverat.*] This passage is inserted in the text from Claud. C. ix. fol. 130 b.

² *Confirmat.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol.

130 b., where it occurs under this title, "CARTA REGIS EADWARDI DE CILDATUN."

³ *nostrorum*] meorum.
⁴ *dirumpat*] dirumpat

Metæ.

A.D. 1052. Erest¹ of Waddune andlang weges to than gres-
tune;² swa andlang thæs grestunes³ dic to tham wege
on eastwrthne⁴ thæne tun; swa andlang weges to
thære dice hyrnan; swa andlang dic innon thæne
easc; of than sæce innon thæne ealdan mære; of than
ealdan⁵ mere innon tham⁶ bræce; andlang breces⁷
innon rodstubban;⁸ swa of rodstubban⁹ to Lodder
thorne; swa of Lodder thorne to flece stan;¹⁰ of flece
stane¹¹ to than fearngaran; of than fearngaran eft on
Waddune to than ealdan beche.

And this sind thæra wudabæra landgemæru æt
Thæclege the therto hyreth. Ærest of than hæcce to
Dudemæres hele; of Dudemæres hele to mærclege; of
mærclege to stanlege; of stanlege to thære dunlege;
of thære dunlege swa eft innon thone hæcc.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi M.LII.¹²

† Ego Eadwardus, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi
atque roboravi.

† Ego Eadsius, archiepiscopus, ejusdem regis donum
sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *Erest.*] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
Claud. C. ix. fol. 199 b. See p. 427.

² *grestune*] *gærstune*.

³ *grestunes*] *gærstunes*.

⁴ *eastwrthne*] *eastewyrdne*.

⁵ *than ealdan*] *tham ealdain*.

⁶ *tham*] *tha*.

⁷ *bræce; andlang breces*] of
tham bræce andlang beces.

⁸ *rodstubban*] *rodstybban*.

⁹ *rodstubban*] *rodstybban*.

¹⁰ *flece stan*] *flegestane*.

¹¹ *flece gestane*] *flegestane*.

¹² *M.LII.*] Claud. C. ix. ends
the charter here with these words:
"his testibus, quorum nomina in
superiori carta nominantur."

- + Ego Stigandus, episcopus.
- + Ego Heremannus, episcopus.
- + Ego Ulfo, episcopus.
- + Ego Leofricus, episcopus.
- + Ego Ordricus, abbas.
- + Ego Athelunardus, abbas.
- + Ego Aelfuinus, abbas.
- + Ego Goduine, dux,
- + Ego Leofric, dux.
- + Ego Harald, dux.
- + Ego Siuuard, dux.
- + Ego Raulf, dux.
- + Ego Tostig, minister.
- + Ego Kineward, præpositus.
- + Ego Regenbold, presbyter.
- + Ego Rodbriht, presbyter.
- + Ego Kinsig, presbyter.
- + Ego Ægelwig, presbyter.
- + Ego Brihttheh, minister.
- + Ego Æthelmær, minister.
- + Ego Eadwine, minister.

A.D. 1052.

De Contentione Lechamstede.

De¹ villa quadam, Lechamstede appellata, tunc Ab-
 bendoniæ agitabatur quæstio. Dicebat enim quidam
 dives, Brihtwinus nomine, quod Siwardi dono ipsam in
 jus suum hereditarie possidendam accepit, dum pro
 potestate dominatus quæ liberet disponderet. Sed id
 falso imposuit. Nam Cnutonis tempore regis pater
 hujus, Brihtmundus vocatus, a conventu cœnobitarum
 Abbendonensium eandem impetratu adquisivit eo die-

Disputes
concerning
Lecham-
stede.

¹ De.] Claud. C. ix. fol. 128 b., with the title "DE LECHAMSTEDÆ."

A.D. 1052. tatu, ut trium hominum vita (ipsiusmet scilicet, et duorum quos ipse Brihtmundus prospiceret,) inde frueretur; hoc tempore evoluta, monachorum manui libere restitueretur. Defuncto ergo illo, ad uxorem ipsius transfertur terræ fruendi *secundaria* permissio. Tertia, ad Brihtnodum filium horum. Cujus post mortem Siwardus, volens usui monachorum eandem terram delegare, (cum jam trium manutinentium numerositas defecisset,) prædictus Brihtwinus frater Brihtnodi cum nobilium quorundam comitatu Abbendoniam requisitum abbatem veniunt, quatinus et iste quoad viveret inde tenens foret; diu rogatum et tandem id impetratum est. Cumque is abbas jam alias fræna direxisset, quicquid antea pactum fuerat pervertere ille homo satigit, protestando sibi suisque de terra ipsa jus hereditarium concessum. Quo contra episcopus Siwardus Godwino comiti litteras dirigens falso eundem persecutum ostendit, ita scribens:—

Responsio Siwardi Episcopi de Lechamstede.

Bishop
Siward's
attestation
respecting
Lecham-
stede.

Siwardus¹ episcopus Godwino comiti, et Hermannō episcopo, et Kinewardo, et cæteris omnibus nobilibus de Bearrucscira, salutem.

Audivi Brihtwinum terram de Lechamstede sibi omnino appropriare, sed injuste id agit. Nam, me permittente, ea potitus est eo tenore ut post suum decessum monachorum libere in manum redeat. Quod conventionē dispositum est illustrium virorum plurimorum præsentiā, eo die quo Brihtnodus ejus frater defunctus Abbendonie sepultus fuit, qui tertius a patre (nam mater ejus inter se et patrem media,) ejusdem terræ

¹ Siwardus.] Claud. C. ix. fol. 128 b.

possessione functus est, quibus tantummodo, Cnutonis A.D. 1052.
regis tempore, trino vitæ spatio hominum possessores
fieri, inde a monachis Abbendonensibus concessum
fuerat. Hæc haud aliter haberi, fide quam Deo et
regi meo domino debeo interposita, juro. Sed et si ad-
huc his quis discrederit, iudicio quo censura vestra po-
tuerit jure definiri, in veritate quæ protestatus sum
ero paratus.

Hæc quamquam ab episcopo sint testimonio prolata,
vir ille tamen tanto calluit ingenio ut ad Ordrici ab-
batis (de quo inferius tractabitur,) illius inde domi-
natus excuti nequiverit tempora.

De Villa Leukenore.

Matrona¹ quædam, Ælfgiva nomine, de genere regali
nobilissima, Ædivæ scilicet reginæ regis Eadwardi con-
sanguinea, villam quandam quæ Luuechenora dicitur
de matrimonio suo habebat, in qua frequentius dege-
bat. Hæc, vitæ præsentis cursu peracto, cum ad finem
appropinquaret, quod in forensibus rebus carius habe-
bat cognatæ suæ prædictæ, quam et præ cæteris dili-
gebat, quamvis absenti, villam de Luuechenora haben-
dam dereliquit. Quæ cum vitæ finem sortita esset,
procurator domus ejus in villa, quasi sibi donata esset,
dominium exercere cœpit; prorsus ignorante regina,
quoniam absens erat, quia ei donata fuisset. Præ-
dictus procurator² subjectos sibi non mediocriter affli-
gebat, modis omnibus eis gravis existens et onerosus.
Res namque eorum diripiebat, et unicuique ultra mo-
dum exactor avarus imminebat. Inter quos cuidam

Narrative
respecting
the vill of
Leukenore.

¹ *Matrona.*] Claud. C. ix. fol.
123 b.

² *Prædictus procurator.*] Prædic-
tus vero procurator.

A.D. 1052. Eadwino cognomento Rainere, mala multa inferebat; et quamvis omnes odio haberet, hunc tamen præ cæteris laboribus fatigabat. Eadwinus autem tantis malis provocatus, graviterque de illata sibi ferens injuria, cogitabat aliquando tam nequam hominis a suo et cohabitantium collo jugum inhumanum excutere. Veniensque ad prænominatam reginam, viri tyrannidem et suorum gravem oppressionem ostendit; et enarrans qualiter a cognata sua defuncta ei villa eadem donata esset, quærebat quare, sicut suis, non eis melius provideret. Regina vero, quia ei villa donata esset se nescire dicebat, et usque ad tempus illud neminem sibi hoc indicasse asserebat. Et Eadwinus, "Ego," inquit, "quocumque modo jusseris, et villam tuam esse, et ipsum eam injuste tenere, probabo." Vocatus deinde prædictus procurator ad curiam venit; et (ne multis morer) manifesta veritate convictus ita esse, ut Eadwinus asserebat negare minime potuit. Villam postea reginæ, quamvis invitus, tradidit; pro commissio quoque in ejus misericordia cum rebus omnibus incidit.

His ita gestis, contigit regem Eadwardum cum matre et uxore hospitandi gratia ad Abbendoniam venire. Cumque officina fratrum omnia videndi gratia lustrassent, invenerunt in refectorio pueros monachos, ut moris est puerorum, propter ætatis infirmitatem ante refectionem fratrum cibum sumentes. Propiusque venientes, nihilque excepto pane appositum eis inspicientes, quæsivit regina utpote urbana quare tam prope mensam comederent et præter panem ad gustandum nihil haberent. Quibus respondentibus se vix aliquando aliud habere, commota est regina ad pietatem pro eorum victus exiguitate; et advocans regem, qui aderat, obnixè petebat ut pueris aliquid redditus concederet, quo scilicet eis exinde melius esset, quod ipsi (ut ita dicam,) ad eorum convivium venissent. Rege autem cum hilaritate dicente se eis libenter daturum, si terram aut possessionem in promptu deliberatam

haberet, "Ego," ait regina, "villam unam, quæ Luue-
 chenora dicitur, nuper adquisivi; hanc, si tibi placet,
 pro honore Beatæ Mariæ dono perpetuo illis concedo." A.D. 1052.
 Qui cum respondisset hoc sibi magnifice gratum esse,
 sub specie refectionis matitunalis puerorum attitulata
 est villa de Luuechenora in dominium abbatiæ Abben-
 donensis a rege Eadwardo et regina Eadgitha dona-
 tione perpetua.

Invenimus præterea hanc eandem villam priscis
 temporibus a quodam Danorum nobilissimo, Novitovi
 nominato, una cum membris suis, (id est Hacham-
 stede et cæteris,) huic ecclesiæ cum obiret donatam;
 sed postmodum per adversitates quæ contra ecclesiam
 oriri solent, a dominio ecclesiæ fuisse ad tempus
 alienatam, et (ut prædiximus,) succedente tempore
 iterum recuperatam, immo iterum donatam, et ore
 regis confirmatam. Cessabit ergo merito omnis objectio
 prioris et, volente Deo, ultimæ perditionis, cum mani-
 festa sit ratio secundæ reversionis.

De Morte Siwardi Episcopi.

Transactis¹ aliquot reverendus episcopus Siwardus in
 episcopatu annis, dum languore deprimeretur quorum Death of
Bishop
Siward.
 monitu episcopalem ineptus fuerat dignitatem, eorum
 quoque ad Abbendoniam gratia regreditur, ibique
 decedens sepulturæ honorifice commendatur, posteris
 illic degentibus munificum sui monumentum derelin-
 quens, cum villam Witteham ejus dono hucusque
 monachi in dominio habuerint, in civitatis Wallingford
 contermino sitam. Cunctum etiam suæ capellæ para-
 tum, in qua continebantur scrinium sanctarum reli-
 quiarum, evangeliorum duo codices, non granditate sed

¹ *Transactis.*] Claud. C. ix. fol. 129.

A.D. 1052. venustate decenter argenti et auri parati, calix laudabilis operis permaximus, pecten eburneus et decorus, alba, super-humerale, stola cum fanone et casula albi coloris, de pallio aurifixo singula perlucida, pluraque alia, quæ brevitatis studio præterimus.

De Morte Adelstani Abbatis.

Death of
abbot
Adelstan.

Obierat¹ anno præcedenti domni Siwardi transitus et piæ memoriæ domnus Athelstanus abbas, elemosinarum et pietatis præcipuus cultor. Ut enim hujusmodi in eo probaretur efficientia, instante tantæ inedia famis, qua tunc frumenti sextarius solidis v. venundabatur, in nulla circum se posita regione, tam suis quam alienis ab eo stipem quæritantibus alimoniam, nemo studiosius et copiosius ipso subvenit.

De² Speravoc Abbate.

Concern-
ing abbot
Sperhavoc.

Talibus ergo patribus ad requiem, ut credimus, hinc profectis, rex quendam monachum de ecclesia Sancti Eadmundi regis et martyris, aurificis arte peritissimum, nomine Spearhauoc, Abendoniam abbatem constituit. A quo Stigandus Wentanæ civitatis episcopus, tunc vero archiepiscopus Cantuæ curam gerens, (nam inde defuncto gubernatore locus vacuus manebat regimine), uti callidus perorator, extorsit terram Cyrne vocatam, in Glocestrensi scira,³ sitam, sibi ad tempus determi-

¹ Obierat.] Claud. C. ix. fol. 129 b.

² De.] Claud. C. ix. fol. 129 b.

³ Glocestrensi scira] Glocestrensis scira.

natum commendari; ea retributionis tempore sui A.D. 1052.
 priori juris mercede aut restitutionis, Eastun,¹ quandam²
 villam contiguam Leuechenore, ecclesiæ Abbendonensi
 perpetua conjungeret donatione; sed eo quæsito jam
 potito nec commendatum reddidit, nec commendati
 remunerationem exsolvit.

Siquidem rex Willelmus senior, triumphata Anglia,
 ipsum Stigandum captioni deditum ad mortem usque
 in ea detinuit. Spearhauoc autem a rege civitati
 Lundonensi eodem prædictæ pactionis anno³ in episco-
 patum promotus, dum auri gemmarumque electarum
 pro corona imperiali cudenda, regis ejusdem assigna-
 tione receptam haberet copiam. Hinc et ex episcopi
 pecunia marsupiorum farsisset plurimum receptacula,
 clanculo Anglia secedens ultra non apparuit. Hujus-
 modi exitus Dei vindicta tulere, quorum machinatione
 suis diminuta est ecclesia augmentis. Secundum itaque
 prædictam definitionem sub præsentia et testimonio
 regis Eadwardi sic de manerio deliberatum fuit.

*De Rodulfo Episcopo.*⁴

Inde⁵ Rodulfum quandam longævum abbatis loco Of bishop
Ralph.
 ponendum rex transmisit, qui episcopatum apud Nor-
 weiam gentem diu moderans, et tandem ab hujusmodi
 fasce privatum se agere malens ad regem ipsum, suum
 (ut ferebatur,) cognatum, venit; a quo et susceptus
 est. Ut vero tam Dei quam sui respectu eum mo-
 nachi recipere honorificeque tractarent, ut pote sum-

¹ *retributionis* . . . *Eastun*] re-
 tributionis mercede ut restitutionis
 tempore sui proprii juris Eastun.

² *quandam*.] The passage be-
 ginning with the word "tempore"

and ending here is written in B.
 vi. on an erasure.

³ *anno*.] Namely, A.D. 1050.

⁴ *Episcopo*] Episcopo et Abbate.

⁵ *Inde*.] Claud. C. ix. fol. 129 b.

A.D. 1052. ma canitie jam maturum, eo discedente,¹ licere eis dedit quem de suis vellent potius successorem eligere. Paretur regi. Reverentiæ subjectio debitæ a fratribus viro competenter impenditur. At ipsos regia nequaquam fefellit in posterum promissio.

De Ordrico Abbate.²

Of abbot
Ordric.

Siquidem³ sene prædicto, annis haud duobus integris transactis, obeunte, Ordricus, ætatis mediæ, affabilitatis gratiosæ homo, monachus Abbendonensis ecclesiæ, ingenti omnium gaudio, faventi rege, abbas ab eis suscipitur. Qui quia a rege non mediocriter diligebatur, ejus edicto plura sanciri ecclesiæ ad libertatis necessaria impetravit. Quorum hucusque ad formam ceteri post cum successores abbates ipsius abbatiæ investitura se potiri expetunt.⁴ Quæ hujusmodi habent modum.

Carta Regis Eadwardi Anglice.

Charter of
Privileges.

Eadward⁵ king gret his bisceopas and his abbotes⁶ and his heorlas,⁷ and thegnas⁸ the on tham scyran syndon the Ordric abbud heafth⁹ land inne; and hic¹⁰ kythe eow thæt ic hæbbe geunnon him in to sancta Mariam mynstre, (i.) sake¹¹ and (ii.) socne, (iii.) toll and

¹ *discedente*] discedende.

² *Abbate*] Abbate Ecclesiæ hujus.

³ *Siquidem*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

⁴ *potiri expetunt*] potiri usualiter cum primo expetiunt.

⁵ *Eadward*] Collated with the

duplicate in Claud. C. ix. fol. 130.

⁶ *abbotes*] abbodas.

⁷ *heorlas*] eorlas.

⁸ *thegnas*] theignas.

⁹ *heafth*] hæf.

¹⁰ *hic*] ic.

¹¹ *sake*] sace.

(iv.) team, and (v.) infangnene the of binnan burgon A.D. 1047. and buton burgon, (vi.) hamsocne, and (vii.) grithbryce, and (viii.) foresteal, ofer his agen lande.

And ic nelle nanum men gethafian thæt him æng¹ thara thinga of anime the ic him geunnen hæbbe.

Interpretatio in Latinum.

Eadwardus rex salutat suos episcopos, et suos abbates, et suos comites et barones, qui in illis vicecomitatibus sunt ubi Ordricus abbas habet terram infra; et ego ostendo vobis quia ego habeo permissum sibi ad sanctæ Mariæ monasterium, (i.) litigium, (ii.) exquisitionem, (iii.) teloneum, et appropriationem, et (v.) infra captum latronem, infra burgum et extra burgum, (vi.) domus assaltum, et (vii.) pacis infractionem, (viii.) obviationem, super suam propriam terram.

Et ego nolo ulli homini permittere ut ei aliqua harum rerum auferat quæ ego sibi concessi habere.

Carta Regis Edwardi de Hundredo de Hornemere.

Eadward² king³ gret Hereman biscop, and Harold eorl, and Godric, and ealle his thegenas on Bearrucscyre, freondlic. Writ respecting the hundred of Hornemere.

And ic cythe, eow thæt Ordric abbud and eal thæt hired on, Abbendunes mynstre be minre unne and gife frigelice habban and wealdan Hornemeres hunred

¹ æng] ænig.

² Eadward.] Collated with the

duplicate in Claud. C. ix. fol. 130.

³ king] cyninge.

A.D. 1047. on hyre agenre andwealde on ecere worulde, and swa thæt nan scyrgerefe oththe motgerefe thar habban æni soene oththe mot,¹ buton thes. abbudes agen hæse and unne.

Interpretatio in Latinum.

Eadwardus rex salutatur Hermannus episcopus, et Haroldus comitem, et Godricum, et omnes suos barones de Bearscira,² amabiliter.

Et ego ostendo vobis quod Ordricus abbas et omnis congregatio Abhendonensis monasterii meo concessu et dono libere habeant et possideant hundredum de Hornemere in sua propria potestate in sempiterna secula, et sic ut nullus vicecomes vel præpositus ibi habeant aliquam appropriationem seu placitum, sine abbatis proprio jussu et concessu.³

De iiij^{or} Cassatis de Sanford.

Gift of
Sanford.

Regnante ac gubernante omnia visibilia et invisibilia Domino nostro Jhesu Christo.

Ego Eadwardus basileus, totius gentis Angulsaxonum cæterorumque populorum in circuitu habitantium gratia Dei gubernator et rector, operæ pretium arbitror, propter diversas præsentis vitæ per temporum cursum vicissitudines, meum inexticcabile⁴ donum indissolubilibus litteris roborare. Quia vero ad memoriam

¹ mot] gemot.

² Bearscira] Bearrucscira.

³ concessu.] Claud. C. ix. passes
on from hence to the chapter

headed "De Haroldo Comite." See
p. 469, note¹.

⁴ inexticcabile.] Written upon an
erasure in B. vi.

illud crebro revoco quod secundum Evangelicæ astipulationes experimentum provulgatum est, "Date et dabitur vobis" [Luc. vi. 38.]; ideo uni meo fidei duce nuncupato vocamine Godwino, iiii. mansas perhenniter tribuo, illic in communi terra ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Sandforda; cum omnibus ad se jure pertinentibus, campis, pascuis, pratis, quatenus secure, vita comite, possideat et bene perfruatur; et heredi cuicumque sibi placuerit post se derelinquat, ut ante taxatum est, in æternam possessionem. Maneat autem præfatum rus immune a cunctis mundialibus servitiis, tamen exceptis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem hujus nostræ donationis quid, aut cum antiquo libello, vel cum aliquo falsæ subversionis obstaculo, interrumpere voluerit, sit autem ipse sub Stigii fluminis unda præceps in ima tartara trusus, nisi hic prius ad satisfactionem venire maluerit. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metes.

This¹ sind tha land gemæra to Sandforda on tham gemannan lande.

Ærest of Stibbuc² were; swa north æfter thære Temese be healfan streame into Sandfordes læce; swa andlang thære læce into Samforda;³ of Sandforda est andlang thære læce up to Ferniges heafdon; of Ferniges heafdon up thurh thone mor east into thære stræt; and swa suth andlang thære stræt into Bealdun heama gemære; and swa west andlang gemæres

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See also

another copy at p. 471.

² *Stibbuc*] Stubbuc.

³ *Samforda*] Sandforda.

A.D. 1050. into niwanhæma gemera; and swa andlang gemæres on suthewerde Hochylle; of Hochylle swa west on gerihte eft on Stybbuc were.

Acta est hæc præfata donatio ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi millesimo l.

Testes.

† Ego Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Edsius, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

† Ego Stigandus, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Ulfo, episcopus, subscripsi et conclusi.

† Ego Hoica, episcopus, consensi.

† Ego Dudica, episcopus, consignavi.

† Ego Leofricus, episcopus, confirmavi.

† Ego Heremannus, episcopus, corroboravi.

† Ego Ælfwoldus, episcopus, conclusi.

† Ego Ealdredus, episcopus, consensi.

† Ego Rodbeardus, episcopus, consignavi.

† Ego Athelweardus, abbas, stabilivi.

† Ego Sperhafocus, abbas, quievi.

† Ego Wlfhardus, abbas, confirmavi.

† Ego Godwine, dux.

† Ego Leofric, dux.

† Ego Harold, dux.

† Ego Sihroth, dux.

† Ego Raulf, dux.

† Ego Tosti, minister.

† Ego Ælstan, minister.

† Ego Brihtric, minister.

† Ego Tofi, minister.

- A.D. 1030.
- + Ego Ælfwig, præpositus.
 - + Ego Leofwine, minister.
 - + Ego Rodbriht, presbyter.
 - + Ego Godwine, presbyter.
 - + Ego Regnbold, presbyter.
 - + Ego Lyfing, presbyter.
 - + Ego Wilhelm, presbyter.
 - + Ego Brihtric, presbyter.
 - + Ego Kynsige, minister.
 - + Ego Uuihtsi, minister.
 - + Ego Athelric, minister.
 - + Ego Nefetofi, minister.
 - + Ego Ælfueard, minister.
 - + Ego Goduine, præpositus civitatis.

De Morte Godwini Comitis.

Mortuo Godwino comite, successit ei Haroldus filius ejus; cujus suggestione, abbate Ordrico obtinente, rex Anglorum Eadwardus ecclesiæ Abbendonensi Samford trans flumen Tamisæ quatuor hidarum concessit et carta sua confirmavit. Quæ ita inscripta est.¹

Carta iiii. Hidarum de Samford.

Cuncta² seculorum patrimonia incertis nepotum hereditibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, adpro- Gift of Samford.
A.D. 1054.

¹ *est.*] Claud. C. ix. fol. 130. thus introduces the charter which follows:—

“*DE HAROLDO COMITE.*

“*Rex autem Eadwardus dederat comiti Haroldo terræ portionem quandam trans flumen Tamisæ, iiii. hidarum, quæ Sandford vulgo vocitatur; sed postea ejusdem*

comitis suggestione, abbate Ordrico obtinente, ecclesiæ Abbendonensi eandem terram concessit. De quo ita cartula inscripta est.

“*CARTA IIII. HIDARUM DE SANDFORD*” (as above).

² *Cuncta.*] Collated with the duplicate copy of the charter in Claud. C. ix. fol. 130.

A.D. 1054. pinquante debitæ mortis termino, ad nihilum reducta fatescit. Hujus regi¹ gratia, terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

Quapropter 'lubrici' potentatus non inmemor ego Eadward, Christo conferente, rex et primicerius Anglorum atque Donorum, ob remuneratione² cœlestis præmii aliquantulam ruris particulam iiii. mansas in communi terra, loco qui celebri ret³ Sandfordan proferitur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, illo in locello qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris⁴ gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.

Si quis ergo alium libellulum falsæ cupiditatis atramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus graphiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et Sanguine Domini sequestratus et in pœnis infernalibus post obitum miserabiliter dampnatus. Et ut præfatæ telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper obtinere valeant, regali liberati sunt præcepto ab omni seculari jugo, exceptis trium rerum obsequiis, expeditione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis conditione regalis. Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis prædicta adesse terra circumcincta determinata.

¹ regi] rei.

² atque remuneratione]

Danorum, ob remunerationem.

The words 'atque Danorum' are

struck through with a pen in the transcript in C. ix.

³ et.] Omitted.

⁴ vel inferioris] inferiorsive.

Metæ.

His¹ sind tha landgemæra to Sandforda on tham A.D. 1054. gemannan lande.

Ærest of Stubbuc were; swa north æfter thære Temese be healfan streme into Sandfordes læce; swa andlang thære lace into Sandforda; of Sandforda east andlang thære lace up to Fernniges heafdon; op² thurh thonne mor east into thære stræt; and swa suth andlang thære stræt into Bealdan hema gemære; and swa west andlang gemæres into niwan hæma gemære; and swa andlang gemæres on suthewearde Hochylle; of Hochylle swa west on gerihte eft on Stubbuc were.

Acta est hæc præfata donatio³ anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi M.LIIII.⁴

Testes.

† Ego⁵ Eaduuardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadsius, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *Hic.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See above, p. 467.

² *op.*] See p. 467.

³ *hæc præfata donatio*] hæc donatio.

⁴ *M.LIIII.*] After this date the MS. C. ix. fol. 130 b. makes this addition, "his subscribentibus testibus."

⁵ *Ego.*] In C. ix. the names of thirteen of the following witnesses are inserted.

- A.D. 1054. † Ego Stigandus, episcopus.
 † Ego Ulfo, episcopus.
 † Ego Dudoca, episcopus.
 † Ego Heremannus, episcopus.
 † Ego Leofricus, episcopus.
 † Ego Ealdredus, episcopus.
 † Ego Rodberdus, episcopus.
 † Ego Leofsige, abbas.
 † Ego Ordricus, abbas.
 † Ego Wulfwardus, abbas.
 † Ego Ælfwinus, abbas.
 † Ego Godwine, dux.
 † Ego Leofric, dux.
 † Ego Siuuard, dux.
 † Ego Harold, dux.
 † Ego Rauulf, dux.
 † Ego Tosti, minister.
 † Ego Ælfstan, minister.
 † Ego Brihtric, minister.
 † Ego Toffig, minister.
 † Ego Kyneuueard, præpositus.
 † Ego Ælfuig, præpositus.
 † Ego Rodbrilt, presbyter.
 † Ego Regnbold, presbyter.
 † Ego Goduuine, presbyter.
 † Ego Uuilhelm, presbyter.
 † Ego Kinsige, presbyter.
 † Ego Brihtric, presbyter.
 † Ego Leofuine, minister.
 † Ego Uuihtsige, minister.
 † Ego Nevetoffig, minister.
 † Ego Ælfuuerd, minister.
 † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Athelric, minister.

Rex Edwardus dedit Leofwartun.

Idem¹ rex sub eodem abbate adjecit in dono viii. A.D. 1050.
 hidas apud flumen Cynete, terræ portionem quæ Leof- Gift of
 wartun vocatur, quam Athelredus rex Brihtrico mi- Leofwar-
 nistro suo donaverat. tun.

Carta Regis Edwardi.

Ego² Eadward, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, viii. mansas, juxta flumen quod Cynete vocatur, illud videlicet rus quod Etherec quidam rusticus habuisse cognoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo scrvientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disruptat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum prafato largitus sum cœnobio, ob omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit,

¹ *Idem.*] See Claud C. ix. fol. 130. | plicate copy of the charter in Claud. C. ix. fol. 131.

² *Ego.*] Collated with the du-

A.D. 1050. nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Acta est hæc donatio anno ab Incarnatione Domini
ML.

Testes.

† Ego Eaduardus, rex Anglorum, consensi et roboravi.

† Ego Stigandus, episcopus, confirmavi.

† Ego Hermannus, episcopus, conclusi.

† Ego Ulfo, episcopus, consensi.

† Ego Ordricus, abbas, quievi.

† Ego Goduine, dux, cum multis aliis, subscripsi.

The erection of the Church of S. Andrew.

Per¹ idem tempus presbyter nomine Blacheman pecuniosus, abbatis et monachorum permissu, ecclesiam ob venerationem Apostoli Andreæ in insula ad australem monasterii locum sita fabricavit; cujus in lateribus dextrorsum et sinistrorsum claustralibus ad monachorum formam habitaculorum, cum domibus edendi, victusque coquendi, quiescendique, et cæteris conversationi virorum necessariis mirifice coaptatis, picturis cælaturisque infra et extra ubique locorum delectabile visu subornatis, singulorum tecta plumbi laminis ædificiorum texit. Cui insulæ, a vocabulo Andreæ, Andresia insitum est nomen. Tali ibi parata mansione, privatim se monachis ingerendo, tum auri argentique ostentu, tum facundi oris profusione, ad hoc processum sui emolumenti perduxit, ut prædictarum terrarum, id est Sandford, Childatun, et Leofwartun, possessor haberetur. Cæterum quod emolumenti de

¹Per.] Claud. C. ix. fol. 131.

ædificatis mansionibus in insula sibi provenerit, postea A.D. 1050 dicemus. Interim hujus temporis eventus prosequamur.

Brichuinus,¹ de quo in domni Siuuardi episcopi tractatu intulimus,² terra Lechamstede hucusque absque monachorum permissu potiebatur, agebatque se loquatius, cum Landboc, (id est, telluris descriptæ libellum,) secum haberet. Poterat enim quis illo fiducialius pro qualibet terra disceptare, in cujus manu hujusmodi scriptura haberetur. Quare abbas primum prudenti satagit argumento, quatinus eadem scriptura sibi restitueretur. Quod postquam factum est per Haroldum comitem, cujus gratia in id abbas utebatur, edicitur ut in consistorio seniorum, ratiociniis de prædicta terra ex diversa illatione disceptantium pensatis, cui rectius in reliquum ipsius terræ proprietas competeret decerneretur. Itaque cum die denominato inde disceptaretur, causidici, quibus illic jus æquum disponere fuerat delegatum, cognito alternarum disputationum vero indicio, abbatis causam decernunt justiore. Unde ipsi et monachis terra libere restituitur. Nec multo post, dedicante hujus loci parochiano episcopo Hermann, ecclesiam tunc temporis in cæmeterii introitu constructam, inter cætera quæ episcopali officio admitti vel excludi eo habebantur, universos qui ullo modo prædictæ terræ extractum a victualitate monachorum Abendonæ degentium ab illo tempore satagerent, a communitate Christianitatis exclusit et perpetuo perculit anathemate. Videant posteri quid inde cavendum sit.

¹Brichuinus.] Claud. C. ix. fol. 131.

²intulimus.] See p. 457.

Carta decem Cassatorum de Lechamstede.

A.D. 958.
Gift of
Lecham-
stede.

In¹ nomine Dei Summi et Altitroni, qui omnia de summo cœli apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernans atque moderans, præsentisque vitæ curriculo cotidie temperales possessiones et universe divitiarum facultates nostris humanis obtutibus cernimus deficientes ac decrescentes. Sic mutando fragilitas mortalis vitæ marcessit, et rotunda seculorum volubilitas inanescit, ac in carorum propinquorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur.

Quapropter ego Eadwi, Angligenarum rex, cæterarumque gentium in circuitu persistentium, fidei meo ministro, vocitato nomine Eadrico, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, x. mansas largiendo libenter concedens perdonabo, illic ubi vulgus prisca relatione vocitat Lechamstede. Quatinus ille bene perfruat ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat illæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perhenniter² derelinquat, sicuti prædixi.

Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ rite ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis,³ silvis, excepto istius,⁴ expeditione, pontis arcisve cœdificatione.

Insuper ad augmentum prædictæ donationis gratia, unam molinam, juxta derivativis cursibus aquarum Lamburniam,⁵ perpetuali donatione dedi prædicto ministro.

¹ *In.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 132 b. See p. 104.

² *perhenniter*] perhenniter hæredi.

³ *pratis.*] Omitted.

⁴ *istius*] istia.

⁵ *Lamburniam*] Lamburnam.

Hoc tempore cachinnantes nœnias subdolosus hujus A.D. 958. seculi dinoscuntur¹ inchoasse, alienum lucrum sibi usurpative cum ambitione iniquitatis vendicare; sed torpentes avaritiæ incessus omnimodo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis interdico, ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis. Etiam si quis alium antiquum librum in propatulo protulerit, nec sibi nec aliis proficeat, sed in sempiterno graphio deleatur, et cum justis non scribatur nec audiatur.

Denique vero si quis, nobis non obtantibus, nostrum hoc donum violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se die ultima Judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis, quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], pœnis atrocibus se esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverit.

Hanc igitur cartulam cum terra moriens idem Eadricus ecclesiæ Abbendonensi dereliquit, quam cartulam cum terra abbas Ordricus a prædicto Brithluuino extorsit.

Consuetudinis² apud Anglos inter³ erat ut monachi qui vellent pecuniarum patrimoniorumque forent susceptibiles, ipsisque fruentes quomodo placeret dispenserent. Unde et in Abbendoniam duo, Leofricus et Godricus Cild appellati, quorum unus Godricus Speresholt, juxta locum qui vulgo Mons Albi Equi nuncupatur, alter Leofricus Hwitceorce, super flumen Tamisie, maneria sita, patrimoniali jure obtinebant. Quorum unum, id est Speresholt, usque hodie feudo ecclesiæ remansit, aliud vero Uuigodus oppidanorum Uualingafordensium dominus possedit, velle monacho.

¹ *dinoscuntur*] dinoscuntur interdum.

² *Consuetudinis.*] Claud. C. ix. fol. 132.

³ *inter*] tunc.

Concerning
Speresholt
and Hwit-
ceorce.

A.D. 958. rum prædictorum hinc et inde de eisdem terris sio se referente. Nec accidisset de una secus quam de altera; si vero secundum morem gentis necdum austeriora edocto fratre¹ remissius blandiretur, domno Athelelmo abbate dominatum loci hujus optinente.

Carta de Speresholt x. Cassatorum.

Charter of
Speresholt.
A.D. 963.

Quæcumque² enim secundum decreta canonum atque ecclesiastica instituta salubri consilio definiuntur, quamquam sermo tantum abque³ textu sufficeret, tamen quoniam plerumque nostris temporibus tempestates et turbines secularium rerum etiam portas ecclesiæ pulsant, ideo operæ pretium censuimus, ob cautelam futurorum, ea quæ definita sunt paginis scripturarum annectere, ne in posterum oblivione tradita ignorentur.

Quapropter ego Eadgar, regali fretus a Domino dignitate, quandam ruris particulam, decem videlicet mansas, in loco qui dicitur Speresholt, et unam mansam cum xii. agrorum quantitate qui sunt in loco qui Bathalacyng dicitur, et etiam unum molendinum ad Hyrdegrave, cum xii. agrorum portione pertinente ad ipsum molendinum, camerario meo vocitato Athelsige in perpetua largitus sum hereditate. Tali autem tenore tradendo concessi, ut possideat usque ad ultimum vitæ suæ, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pratis, pascuis, silvis; et post se cuicumque voluerit heredi in perpetuum jus derelinquat. Sit autem prædicta terra libera ab omni regali tributo, præter expeditionem et pontis arcisve constructionem.

¹ [fratre] ferre.

² Quæcumque.] Collated with
the duplicate in Claud. C. ix. fol.

132. See p. 283, where a fuller
copy occurs.

³ abque] absque.

Si quis vero cupiditate illectus temptaverit irritam A.D. 963.
facere aut frangere hujus decreti diffinitionem, sciat se
in tremendo examine rationem redditurum.

Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Do-
mini DCCCCLXIII., his testibus :

† Ego Eadgar, rex.

† Ego Dunstan, archiepiscopus.

† Ego Kinsie, episcopus ; et multis aliis.

Carta¹ de Hwiteyrce.

Aurea, ut fertur, quondam secula, haud hominum Charter of
Hwiteyrce.
toxicatis infecta nequitiis, sed pura simplicitate, re-
motis simultatibus, ubique vigente, nullis territoriis
usa noscuntur. At nostra ætas, livida mortalium ma-
lignitate fuscata, ac multimodis cladibus obsessa, causa
vitandarum litium, terminis telluris propriæ exoptat
perfrui, quæ tamen justitia emendanda, providentia
gubernanda, temperantia tenenda, fortitudine corrob-
randa est ; et in hac vita labili summis studiis æterna
mortalibus mercanda est.

Unde ego Athelredus, basileus totius Albionis, Omni-
potentis Dei nutu regente, cuidam ministro meo
mihimet fideliter obsequenti, Leofrico vocamine, quod-
dam ruris amminiculum, scilicet x. cassatos, proprio
jure possidendum largiter tribuo in villa quæ famoso
a ruriculis Hwiteyrce dicitur, in provincia Oxnafordensi
sita, juxta ripam fluminis Tamesis ; ut libere voti
compos, vita comito, possideat, et cui heredi libuerit
derelinquat. Sit hæc tellus cum appenditiis suis libera
ab omni secularis servitutis honore, exceptis quæ om-

¹ *Carta.*] Collated with the du-
plicate, Claud. C. ix. fol. 132.
See p. 422, where a copy of this

charter has already been given at
greater length and with a few va-
riations

A.D. 1012. nibus communia sunt, videlicet procinctu, pontis arcisve recuperatione, nostra auctoritate sibimet et heredibus per tempora cuncta permansura.

Et si forte quispiam hanc nostram donationem (quod absit,) annullare satagerit, et impie proprio dominio subdi maluerit, sciat re reum fore justissimi Judicis Christi examinis, nisi forte ante supremum diem semet nævo hujus piaculi emaculet.

Hoc denique rus cujusdam possessoris, Leofricus onomate, quondam et etiam nostris diebus paternæ hereditatis jure fuerat; sed ipse impie vivendo, hoc est rebellando meis militibus in mea expeditione, ac rapinis insuetis et adulteriis, multisque aliis nefariis sceleribus, semetipsum condempnavit, simul et possessiones. Ideoque volumus ut hæc cartula, nostra potestate, antiquiora territoria, si inventa fuerint, omnimodis condempnet, ut nil usquam prævaleant contra nostram auctoritatem.

Scripta est hæc nostra donatio anno M.XII. post Incarnationem Domini nostri Jhesu Christi, indictione x., mense Julio, his testibus :

Testes.

- + Ego Athelredus, rex.
- + Ego Athelstanus, filius regis.
- + Ego Wlfstanus, archiepiscopus ; cum multis aliis.

The course
of the
Thames
diverted.

Monasterium¹ autem Abendonense Tamisæ flumen ex australi parte habet sui præterfluum, per quod hac illacque deducetur navigium. Verum tempore abbatis Ordrici, ultra ecclesiæ aream, quæ illic ab habitantibus

¹ *Monasterium.*] Claud. C. ix. fol. 132.

Bertun dicitur, juxta viculum nomine Adtropam A.D. 1012. alveus ejusdem amnis porrectus, perinde remigantibus difficultatem non minimam præstabat. Nam tellus inferius longe quam superius altior subrecta, ipsum alveum sæpe aquæ indigum faciebat. Unde Oxenefordensis urbis cives (nam illorum navgium sæpius transitum illic habebat,) perorant quatinus per pratum ecclesiæ, quod inferius ad austrum patet, fluvii cursus eo tenore dirivetur ut in reliquum ævum exinde de unaquaque navi sua, c. allecia cellarario monachorum de more persolventur. Quorum votum dum procederet ad effectum, ut pacta est, hodie usque sponsio prædicta exigitur.

Per idem tempus, dum Dominicæ Nativitatis diei ^{A cure} nocturnale sollenniter officium a fratribus celebraretur, ^{effected.} contractus quidam, coram multis qui aderant, subito divinitus est curatus.

Præterea¹ mos illis diebus futurum ad damnum ^{Abuses} non parum insoluerat, ut offerente quolibet auri vel ^{respecting} argenti copiam, trium aut quinque terræ portionem ^{the tenure} ^{of property.} hidarum, sive villam integram, diversis abbatiae locis reciperet emptione, quodam subornatu id palliantes, quatinus trium vel duorum vita hominum inde possidendi protenderetur permissio. Quo ex facto contigit, ut Anglorum non longum post principatu ad Normannos traducto, loca eadem singula illorum militibus dispertirent. Nec de his cuiquam mirandum. Nam post nimias Danorum et diuturnas importunitates, indulta jam in proximo earum quiete, oblitis ærumnis, quisque ad illicitos ausus prosiliit.

¹ *Præterea.*] Claud. C. ix. fol. 132 b.

De Morte Edwardi Regis.

A.D. 1066. Tot rerum novitatibus per dies regnum foedantibus, natalitium Christi genituræ instabat. Qua tempestate in præsentia regis optimatumque ejus apud Uuest-monasterium dedicatio ecclesiæ, illic ab ipso rege in sancti Apostoli Petri titulo constructæ, celebrata est. Cum ecce in septimanæ ipsius festo, cunctis gaudio intendendibus, rex morbo corripitur, ac in vigilia Epiphaniarum¹ diem clausit ultimum; cui in regem successit Haroldus comes, filius Goduini comitis.

De Ordrico Abbate.

Death of abbot Ordric, and succession of Ealdred. Abbas² etiam Ordricus postquam domum sibi commissam honorifice gubernasset, et a memoria principum Apostolorum, quo devotionis gratia perrexerat, ad sua remeasset, diuturna ægritudine decoctus diem sortitur ultimum,³ circa sollemnitatem Sancti Vincentii⁴ martyris [Jan. 22]. Tunc duo subrogati sunt, Haroldus comes scilicet in regem Anglorum; et Ealdredus, hactenus exteriorum præposituram Abbdoniciæ agens, inibi in abbatem monachorum.

Political events. In proximo autem Paschali festo [16 April.], sidus insolitum, quod cometem vocant, unius continuatione

¹ *vigilia Epiphaniarum.*] 5 Jan. A.D. 1066.

² *Abbas.*] Claud. C. ix. fol. 133.

³ *ultimum.*] Claud. C. ix. here adds:—"Ealdredus vero, in eodem monasterio præposituræ officio exhibens, abbatie dominatum post

illum adipiscitur. In proximo autem. . . ." The narrative then proceeds as in the text.

⁴ *circa . . . Vincentii.*] The words "circa sollemnitatem Sancti Vincentii" are added in the margin of C. ix.

septimanæ apparuit,¹ quo auspicatum est futurum A.D. 1066. quiddam maximum et inopinatum. Nec fefellit opinio. Nam mense Septembris instante, rex Norweiciæ, eodem denominatus vocabulo quo rex Angliæ, scilicet Haroldus, Angliam appulit, regnum illic sibi vindicare pro lucro reputans; suffragium ferente fratre nostri regis Haroldi, Tosti comite. Quibus Eboracem ultra urbem rex² Anglorum occurrens, utrumque una³ cum auxiliariis eorum bello extinxit.

Hujus⁴ vix soluto fine victoriæ, ecce comitem Nor-
manniæ Willelmum sibi imminere apud Hastings⁵ bellumque paratum inferre,⁶ ni maturius regno cedat, ex nuntio discit. Rectiorem se eam⁷ illo regnandi in Anglia habere allegans, dum pro consanguinitatis linea rex Eadunardus jam defunctus sibi regnum reliquerit, sub ipsius etiam attestazione et concessu.⁸ Ille nuntium parvipendens, ac suis nimium viribus fidens,⁹ minus provide quam decuerat aggressus comitem, sensit superiorem quem insulso ausu rebatur inferiorem, itaque in bello corruens, tam ipse quam cuncti ejus socii secum interiire.¹⁰

Arrival of
William the
Conqueror.

[Willelmus¹¹ vero Angliæ diadema obtinuit. Cui dum quidam subjectionis fidelitatem sponderent, non-
nulli exteras sibi sedes per alia regna consulti rati

Of abbot
Ealdfred.

¹ *apparuit*] apparuit mense Septembris (the intermediate words being omitted).

² *Eboracem rex*] Eboracem ultra rex.

³ *una*.] Omitted.

Hujus] Cuius.

⁵ *Hastings*.] In B. vi. this word is written upon an erasure.

⁶ *inferre*] inferre, ex nuntio.

⁷ *eam*.] So the MS., probably "causam."

⁸ *Rectiorum concessu*.] This sentence does not occur in C. ix.

⁹ *Ille fidens*] Ille nimium suis viribus fidens.

¹⁰ *superiorem interiire*] superiorem. Itaque bello devictus, tam ipse quam cuncti ejus socii interiire.

¹¹ *Willelmus*.] The passage which here begins, and ends with the words "depradari debeat," at p. 487, is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 133.

A.D. 1066. petere sese subducerent, abbas Ealdredus, primorum sese sententiæ dedens, regi fidelitatis sacramenta persolvit. At in posteriorum numero cum multi diverterent, tum et perempti regis mater, secum in comitu suo, una cum plurimis aliis, presbyterum Blachemanum habens, Agliam deseruit. Is presbiter, sicut in chronicis¹ Ordrici abbatis meminimus, ecclesiæ homo effectus, de ea tenuerat Sandford, Cildestun, et Leowardestun. Verum ipso, ut dixi, ab Anglia discedente, quæcumque illius fuerant in manum regis, ut puta profugi, redacta sunt. Quare abbas magno cum labore prædictarum terrarum apud regem obtinuit restitutionem.

Concern-
ing Kinges-
tune and
Fifhide.

Ut de his terris ipse abbas explicaverat, in cæteris quoque quæ tum ab ecclesiæ dominio alienum in jus transierunt forte explicasset, si non ad infortunium suum et ecclesiæ regis² incurrisset indignationem. De quo post edocebimus. Nam quidam dives, Turkillus nomine, sub Haroldi comitis testimonio et consultu, de se cum sua terra quæ Kingestun dicitur, ecclesiæ Abendonensi et abbati Ordrico homagium fecit; licitum quippe libero cuique, illo in tempore, sic agere erat, quatinus prædictæ villæ dominatio sub hujus ecclesiæ perpetuo jure penderet. Hic cum in bello memorato occubisset, terram, cujus dominationis investituram multo ante tempore quam bellum foret ecclesia in manus habebat, Henricus de Ferrariis sibi usurpavit, abbate invalido obstare. Similiter et de terra quæ Fifhide dicitur actum est. Nam Godricus quidam vicecomes eo tenore ab ecclesia eandem terram tenendam acceperat, ut trium hominum vita hereditario jure ipsa possideretur; quicquid tamen offensionis possessoribus forte accideret, ecclesia inde jacturam nullam

¹ *chronica.*] See p. 457.

| ² *regis*] regie. MS.

incurreret. Itaque ipso cum prædicto viro pariter in A.D. 1066. bello occiso, idem Henricus de Ferrariis hanc villam cum altera suæ ditioni adjecit.

Nec tantum de foris per hos dies hujusmodi incommoda, sed et de ornamentis ecclesiæ dispendia infra ipsum sanctuarium pervenerunt. Siquidem reginæ imperio eorundem pretiosiora sibi deferri mandavit. Quid facto opus esset in his, abbate cum fratribus consulentibus, reginæ de electioribus transmittere ornamentis deliberant. Quæ ut sibi exhibita sunt respuit, ac ornatiores requirit. Illi, quibus undique peregrinus incumbebat metus novorum principum, quod cautius servare debuerant, pro voto imperantis dominæ ad medium deferunt; id est casulam aurifrixo per totum mirifice consutam, cum cappa choreali valde optima, alba quoque cum stola et textu Evangeliorum, singulis auro gemmisque laudabili opere redimitis.

The church at Abingdon plundered of its ornaments.

De Captione Aldredi Abbatis.

Interim cœperunt multa in regno Anglico machinari molimina, satagentibus id iis quibus transmarinorum dominatum ferre nunc erat necessarium, quanquam hactenus sibi insolitum. Horum pars silvarum, quidam in locis insularum sese abdere, piratarum more raptim vivere, quosque obvios obtruncare; pars gentem Danorum, ut Angliam appetant, illicere. Illi Angliam pro voto dum advenissent, prædam tantum agere, ignibus quædam absumere, quosdam captioni submittere. Cæterum nec armis cominus rem agere, nec regnum devincere valentes, infecto negotio ad propria remearunt.

Concerning abbot Aldred.

Talibus temptatis, cum diversi ordinis et dignitatis viri se commiscuissent, tum episcopus Dunelmensis quoque, Ægelwinus nomine, inter eos qui capti sunt

Political incidents which occurred at this period.

A.D. 1066. inventus et Abbendoniam missus, in captione ibi ad suæ mortis degens diem obivit. Sed et homines abbatiae Abbendonensis, dum regis parti favere Willelmi debuerant, animo et consultu mutati, armati, quo hostes regis ipsius consistere acceperant, gressum contenderunt. Circumventi in itinere captique incarcerationum, et satis misere affliguntur. In illorum etiam dominum, id est, abbatem Ealdredum, qui et Brichwinus dictus est, (binomius enim erat,) regis inimicitia est perlata, adeo ut absque dilatione, ejus præcepto, apud castellum Walingafordense in captione poneretur. Aliquanto autem post tempore a prædicto loco eductus, in manu Wintoniensis episcopi Walchelini servandus committitur, apud quem mansit quoad vixit.

Unhappy
state of
England.

Ea tempestate, recenter commutati status regni causa, cum plurimorum plurimæ in monasterio Abbendonensi reculæ repositæ essent, ne domi direptoribus raptum tutore carituræ irent; delatorum illatione aulicis officialibus id intimatum ac proinde illuc transmissum, et quicquid hujusmodi reperitur, adimitur. Supra hoc et quæ infra septa monachorum pretiosiora inveniri poterant, auri argentique, vestium, librorum, vasorumque diversi generis copia, usibus ecclesiæ honorique computata, multa indiscrete distracta sunt. Nullius sacrorum liminum prospectus reverentia, nulla fratrum desolatorum compassio. Extra per villas, posthabito cujuslibet respectu, passim impensa vastatio. Itaque temporis illius rerum abbatiae amissarum vel insinuatio vel computatio, non facile dictu. Quarum executioni Frogerus tunc Berchesire vicecomes præcipuus efferebatur. Sed ejusdem illo potentis hominis immoderatum super homines depressos progressum Moderantis universa postea Dei vindicta coercuit, ut et jus quo efferebatur tyrannicum regia sibi justitia auferretur, et in despectum omnium inopia et stoliditate quoad vixit verteretur; suis in his miseriis patulam præbens formam sequacibus, quia locus tutelæ

cœli Reginæ deditus, tum et sanctorum qui et funda- A.D. 1066.
runt et incoluerunt virorum memoria consecratus, re-
vereri potius quam deprædari debeat.]¹

Hucusque² de terris et possessionibus quas antiqui
reges et reginæ, insimul et homines eorum, tam tem-
pore Anglorum quam Danorum, in puram et perpe-
tuam elemosinam Deo et Beatæ Mariæ, et huic do-
mui Abbendonæ, monachisque ibidem in perpetuum
Deo servientibus dederant et cartis suis firmiter con-
firmaverant, Deo juvante, quoad melius potuimus, in
his duobus libris præcedentibus annotavimus. Cæte-
rum vero singulas cartas singulorum regum successive
regnantium, necnon et omnium aliorum beneficia sua
huic domui conferentium, locis competentibus studiose
posuimus. Verum quod si quis mortalium de supra-
dictis terris et possessionibus miretur, nunc datis, nunc
ablatis, at nunc possessis, iterum recuperatis, legat li-
bros in ordine, nec quicquam ibi inveniet contrarium
quod animum suum juste debeat ducere in ambiguum.

EXPLICIT LIBER SECUNDUS.

¹ *debeat.*] Here ends the passage
copied from Claud. C. ix., which is
followed by this colophon :—

" *Explicit liber primus terrarum
hujus ecclesiæ Abbendonensis, con-*

*tinens in se annos cccc.xiiii., a
Ceadwalla rege usque ad Willel-
mum regem.*"

² *Hucusque.*] Claud. B. vi. fol.
118 b.

INSCRIPT LIBER TERTIUS.

A.D. 1022. Item,¹ idem rex sub eodem abbate v. hildarum portionem terræ apud Childatun concessit huic ecclesiæ, quam portionem Adelredus rex, pater hujus Edwardi regis, Beorhtwaldo episcopo Wiltoniensi donaverat.

Carta Regis Edwardi de Childatun.

Charter of Childatun. Confirmat² nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [Job, i. 21].

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego, Edward, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Childatun profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum meorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.

¹ Item.] It will be observed that the narrative here returns to the history of the times of Edward the Confessor.

² Confirmat.] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 30. This charter has already occurred at p. 455.

Sit autem prædicta terra, quam ego cum consensu A.D. 1052. optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis iugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus poenituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini M.LII. his testibus quorum nomina in superiori carta nominantur.

Pertactatis itaque in duobus supradictis voluminibus sufficienter, pro viribus nostris, pariter et modulo scientiæ nostræ, beneficiis ab antiquis regibus Anglorum, insimul et eorum hominibus, huic sacratissimæ domui illatis, et eorundem cartis firmiter confirmatis, nunc superest ut post adventum Normannorum in Angliam singulorum regum in ordine succedentium libertates insimul et beneficia huic sacratissimæ domui Abendonæ gratis data et gratanter accepta, præsentibus et futuris hæc eadem scire desiderantibus, quoad succinctius poterimus, Deo juvante, innotescere procuramus.

De Morte Edwardi Regis.

Igitur Edwardo rege Anglorum anno M.LXV. Domi-
nicæ Incarnationis ad cœlestia translato, successorque
ejus Haroldo pridie idus Octobris [Oct. 14.] a Will-
elmo Normannorum duce bello prostrato, Willelmus
dux Normanniæ ab Aldredo Eboracensi archiepiscopo,
die natalis Domini, in Westmonasterio coronatus est
honorifice; prius tamen, ut ipse archiepiscopus ab eo
exigebat, ante altare Sancti Petri coram clero et populo

Death
of King
Edward the
Confessor.
A.D. 1066.

AD. 1066. jurejurando promittens se velle sanctas Dei ecclesias ac rectores illarum defendere, necnon cunctum populum sibi subjectum juste ac regali providentia regere, rectam legem statuere et tenere, rapinas injustaque iudicia penitus interdicere.

Oppres-
sions exer-
cised by
William.

Hæc omnia Deo vovit, sed nihil horum tenuit. Nam episcopos omnes Angliæ, præter Aldredum archiepiscopum Eboracensem et Wlstanum episcopum Wigornensem, deposuit; abbates etiam omnes, quos nulla evidenti causa nec concilia nec leges seculi damabant, suis honoribus privavit. Anglorum pæne omnes nobiles, pecuniarum contractum sibi assumentes, externa ad regna convolarunt; quorum mox terræ in regium proscriptæ sunt fiscum. Eorum unus, Blachemannus presbyter, de quo in Ordrici abbatis chronicis¹ retulimus, cognito imperii permutatu, impatiens moræ Anglia digreditur. At abbas Ealdredus dominum noviter regno potitum hinc recogniturus, de præfato presbytero quid evenerit quidve de ecclesia tenuerit illinc insinuaturus, curiam regis adiit, a quo et benigne suscipitur. Cæterum de presbyteri negotio in tantum explicuit ut, præter insulæ Andresiæ portionem, reliqua juri ecclesiæ promitterentur. Is enim locus regio proprie receptui ad tempora abbatis Faritii perduravit. His ita peractis, suarum securus rerum abbas domi resedit.

Concerning
Kingestun
and
Fifhide.

Ut de his terris ipse abbas explicuerat, in cæteris quoque quæ tum ab ecclesiæ dominio alienum in jus transierunt forte explicasset, si non ad infortunium suum et ecclesiæ regis² incurrisset indignationem. De quo post edocebimus. Nam quidam dives, Turkillus nomine, sub Haroldi comitis testimonio et consultu, de se cum sua terra quæ Kingestun dicitur, ecclesiæ Abbendonensi et abbati Ordrico homagium fecit; licitum quippe libero cuique, illo in tempore, sic agere

¹ *chronicis.*] See p. 457.

| ² *regis.*] regie. MS.

erat, quatinus prædictæ villæ dominatio sub hujus A. D. 1066. ecclesiæ perpetuo jure penderet. Hic cum in bello memorato occubisset terram, cujus dominationis investituram multo ante tempore quam bellum foret ecclesia in manus habebat, Henricus de Ferrariis sibi usurpavit, abbate invalido obstare. Similiter et de terra quæ Fifhide dicitur actum est. Nam Godricus quidam vicecomes eo tenore ab ecclesia eandem terram tenendam acceperat, ut trium hominum vita hereditario jure ipsa possideretur: quicquid tamen offensionis possessoribus forte accideret, ecclesia inde jacturam nullam incurreret. Itaque ipso cum prædicto viro pariter in bello occiso, idem Henricus de Ferrariis hanc villam cum altera suæ ditioni adjecit.

Nec tantum deforis per hos dies hujusmodi incommoda, sed et de ornamentis ecclesiæ dispendia infra ipsum sanctuarium provenerunt. Siquidem reginæ imperio eorundem prætiosiora sibi deferri mandavit. Quid facto opus esset in his, abbate cum fratribus consulentibus, reginæ de electoribus¹ transmittere ornamentis deliberant. Quæ ut sibi exhibita sunt respuit, ac ornatiores requirit. Illi, quibus undique peregrinus incumbebat metus novorum principum, quod cautius servare debuerant, pro voto imperantis dominæ ad medium deferunt; id est casulam aurifrixo per totum mirifice consutam, cum cappa choreali valde optima, alba quoque cum stola, et textu Evangeliorum, singulis auro gemmisque laudabi[li] opere redimitis.

The church at Abingdon plundered of its ornaments.

De Molendino de Cudesdun.

Apud villam Cuthesdunam, terris episcopo Lincolniensi pertinentibus conterminam, orta pro exclusa cujusdam molendini ipsi Cuthesdunæ adjacenti con-

Of the dispute concerning Cudesdune.

¹ electoribus.] So MS., read "electionibus." See p. 485.

A.D. 1066. tentione, volentibus hominibus episcopi exclusam destrui, abbatiæ vero nolentibus, Petrus tunc ad contuendum episcopium constitutus, jam eo antistite defuncto, capellanus quidem regis, scilicet post Cestrensis episcopus, multitudine stipatus armatorum, abbas quoque Ealdredus cuneo laicorum et monachorum comitatus devotorum, secum reliquias sancti Vincentii martyris habens, ad ipsum locum ultra citraque molen-
dinum, suæ quisque in portione telluris, statum concionatorum capiendo convenerunt. Hujusmodi enim loci situs. Illorum vero quidam equis insidentes et garrientes, istorum universi solo tenus pedibus consistentes et in sancto (cujus aderant pia pignora,) multam confidentiam habentes. O Dei sanctorumque ejus confidentiam, quam in Se confidentibus subvenialem!

Siquidem cum arbitrorum præsentium examine res eo procederet, uti abbas super reliquias quas attulerat ipse jurando faceret quod pars sua rectius iret, ille genuflectet, sursum dextramque tetendit. Cum ecce in parte oblocutorum cœpit terra firma concuti, dura emolliri, adeo ut equorum pedes infra ipsam molliem implicarentur. Turbo etiam pervalidus de manibus hastas tenentium excutens in aëra projicere, et inter se vi turbinis illidentes mirabile visu confringere. Quare illi jam stupidi suæque vitæ diffisi clamant, vovent numquam de causa pro qua conflictum ini-
erant ultra inserendum sermonem, incolumes tantum miseratione præsentis sancti permitterentur reverti inde ad propria, insani capitis fore cujus ausus impelleret eadem repetere. Ita rectitudo ecclesiæ Sancti Vincentii martyris publice propalata, dedit apud Ab-
bendunense monasterium celebriorem ex tunc haberi suæ venerationis cultum.

De Captione Aldredi Abbatis.

Hinc non multo post cœperunt multa in regno An-^{A.D. 1066.}
glico machinari molimina, satagentibus id his quibus ^{Of abbot}
transmarinorum dominatum ferre nunc erat necessa-^{Aldred.}
rium, quamquam hactenus sibi insolitum. Horum pars
silvarum, quidam in locis insularum sese abdere, pira-
tarum more raptim vivere, quosque obvios obtruncare;
pars gentem Danorum ut Angliam appetant illicere, si
venerint regnum posse adipisci, invalida manu obstante.
Illi Angliam pro voto dum advenissent, prædam tan-
tum agere, ignibus quædam absumere, quosdam cap-
tioni submittere. Cæterum nec armis cominus rem
agere, nec regnum, quod autumatam leve, devincere
duxerant, vendicare valentes, infecto negotio ad propria
maximo suorum detrimento vix remearunt.

Talibus tentatis, cum diversi ordinis et dignitatis ^{Political}
viri se commiscuissent, tum episcopus Dunelmensis ^{incidents.}
quoque, Ægelwinus nomine, inter eos qui capti sunt
inventus et Abbendoniam missus, in captione ibi ad
sue mortis degens diem obiit. Sed et homines abbatie
Abbendonensis, dum regis parti favere Willelmi (utpote
cui jam fides ubique regionum Angliæ servari jurata
fuerat,) debuerant, animo et consultu mutati, armati,
quo hostes regis ipsius consistere acceperant, gressum
contenderunt. Circumventi in itinere captique incar-
cerantur, et satis misere affliguntur. Quo infortunii
casu Ealdredus, qui et Brithwinus, abbas (binomius
enim erat,) pastoralis non multo post potestate nuda-
tus, Wincestrem ad urbem dirigi jubetur, ibique cus-
todie quamdiu vitales carpsit auras mancipatur.

Ea tempestate, recenter commutati status regni ^{Unhappy}
causa, cum plurimorum plurimæ in monasterio Abben-^{state of}
donensi recule repositæ essent, ne domi direptoribus ^{England.}
raptum tutore carituræ irent, delatorum illatione au-

